

PARLIMEN KELIMA BELAS

LAPORAN JAWATANKUASA KIRA-KIRA WANG NEGARA (PAC)

**PENGURUSAN DANA LATIHAN DAN
KEBERKESANAN PROGRAM LATIHAN
PEMBANGUNAN SUMBER MANUSIA
BERHAD [*HUMAN RESOURCE
DEVELOPMENT CORPORATION (HRD CORP)*]
DI BAWAH KEMENTERIAN SUMBER
MANUSIA (KESUMA)**

DR.17 TAHUN 2024

Jilid 1

AHLI-AHLI JAWATANKUASA KIRA-KIRA WANG NEGARA (PAC) PARLIMEN PENGGAL KE 15

1. YB Datuk Wira Mas Ermieyati Samsudin [Masjid Tanah]	-Pengerusi
2. YB Puan Wong Shu Qi [Kluang]	-Naib Pengerusi
3. YB Tuan Syahredzan Johan [Bangi]	
4. YB Puan Vivian Wong Shir Yee [Sandakan]	
5. YB Dato' Adnan Abu Hassan [Kuala Pilah]	
6. YB Dato' Mohd Isam Mohd Isa [Tampin]	
7. YB Tuan Sim Tze Tzin [Bayan Baru]	
8. YB Tuan Ts. Zahir Hassan [Wangsa Maju]	
9. YB Dr. Richard Rapu @ Aman Anak Begri [Betong]	
10. YB Tuan Haji Azli Yusof [Shah Alam]	
11. YB Dato' Wira Dr. Ku Abd Rahman Ku Ismail [Kubang Pasu]	
12. YB Tuan Ahmad Tarmizi Sulaiman [Sik]	
13. YB Datuk Ali Anak Biju [Saratok]	
14. YB Dr. Hajah Halimah Ali [Kapar]	
15. YBrs. Dr. Nizam Mydin bin Bacha Mydin	-Setiausaha PAC /
Setiausaha Dewan Rakyat

WAKIL TETAP KERAJAAN DALAM PAC (EX-OFFICIO PAC PARLIMEN)

1. Jabatan Peguam Negara (AGC)
2. Jabatan Perkhidmatan Awam (JPA)
3. Kementerian Kewangan Malaysia (MOF)
4. Suruhanjaya Pencegahan Rasuah Malaysia (SPRM)
5. Jabatan Audit Negara (JAN)
6. Kementerian Ekonomi
7. Jabatan Akauntan Negara Malaysia (JANM)

KANDUNGAN

PERKARA	MUKA SURAT
INFOGRAFIK	i.
1. PENDAHULUAN	1
2. OBJEKTIF PROSIDING	2
3. SKOP DAN METODOLOGI	3
4. LATAR BELAKANG HUMAN RESOURCE DEVELOPMENT CORPORATION	7
5. KETERANGAN SAKSI	8
5.1 Keterangan TKSU KESUMA	8
5.2 Keterangan Ketua Eksekutif (KE) HRD Corp.	9
5.2.1 Keterangan Ketua Pegawai Kewangan HRD Corp	9
5.2.2 Keterangan Ketua Pegawai Strategi HRD Corp	14
6. PENEMUAN PAC PARLIMEN	17
6.1 Sumber Dana HRD Corp	17
6.1.1 Kutipan Levi	18
6.1.2 <i>Unutilised Levy</i>	21
6.1.3 Caj Perkhidmatan Empat (4) Peratus Kepada Penyedia Latihan (TP)	32
6.1.4 Pengasingan Akaun	36
6.2 Program HRD Corp	39
6.2.1 Majikan Berdaftar	43
6.2.2 Penyedia Latihan (TP)	43
6.2.3 Proses Pelantikan Dan Pemilihan TP	45
6.2.4 Keberkesanan Pelaksanaan Latihan Dan Prosedur Operasi Standard (SOP)	46
6.2.5 Program Anjuran HRD Corp	54
6.2.6 <i>Microcredential</i>	64
6.2.7 HRDC Placement Centre / National Placement Centre	73
6.2.8 <i>Memorandum Of Understanding (MOU)</i> HRD Corp Antara Accenture Singapore Dan Accenture United States (US)	77
6.2.9 Peruntukan Perbelanjaan Luar Negara	79
6.2.10 Perbelanjaan Perjalanan	79

PERKARA	MUKA SURAT
6.3 Perolehan	80
6.3.1 Projek <i>Skills Passport</i>	80
A. Ketidakaturan Dalam Perolehan Projek <i>Skills Passport</i>	88
B. Laporan Audit Bagi Siasatan Projek <i>Skills Passport</i>	96
C. Pembatalan Projek <i>Skills Passport</i>	108
6.4 Pembelian Hartanah	110
6.4.1 Menara Ikhlas	110
A. Pembatalan Pembelian Menara Ikhlas	115
6.4.2 Blok A, Sutera Avenue Di Kota Kinabalu, Sabah	118
6.4.3 Bangunan Bangsar South (Kerinci)	120
6.4.4 Bangunan Pejabat Tapah	123
6.4.5 Pemakluman Pembelian Hartanah Kepada Menteri	127
6.5 Pelaburan HRD Corp	128
6.5.1 Pelaburan Yang Dilakukan HRD Corp	129
6.5.2 Aktiviti Pelaburan	132
6.5.3 Keuntungan Daripada Pelaburan	139
6.5.4 Panel Pelaburan HRD Corp	140
6.5.5 Kebebasan Panel Pelaburan	151
6.5.6 Kelonggaran Akta	156
6.6 Tadbir Urus Korporat	159
6.6.1 Lembaga Pengarah HRD Corp	159
6.6.2 Kekosongan Jawatan Pengerusi HRD Corp	160
6.6.3 Kuasa Menteri	164
6.6.4 Kuasa Ketua Eksekutif (KE) HRD Corp	167
6.6.5 Pelantikan Wakil MOF Dalam Lembaga Pengarah HRD Corp	171
6.6.6 Ketiadaan Wakil Bank Negara Malaysia Dalam Panel Pelaburan	176
6.6.7 Mesyuarat Lembaga Pengarah	178
6.6.8 Kesan Ketiadaan Mesyuarat Lembaga Pengarah Kepada Operasi HRD Corp	179

PERKARA	MUKA SURAT
6.6.9 <i>Limit of Authority (LOA)</i>	180
6.6.10 <i>Governance Framework Review</i> oleh Tetuan Ernst and Young	183
6.7 Pengurusan Sumber Manusia	189
6.8 Pengecualian Cukai	190
6.9 Keperluan Penambahbaikan	191
7. RUMUSAN PAC PARLIMEN	198
8. SYOR PAC PARLIMEN	201
GAMBAR PROSIDING	
GLOSARI	-
AGENDA MESYUARAT	-
DOKUMEN PEMBENTANGAN	-

LAPORAN JAWATANKUASA KIRA-KIRA WANG NEGARA PARLIMEN
BERHUBUNG PENGURUSAN DANA LATIHAN DAN KEBERKESANAN
PROGRAM LATIHAN PEMBANGUNAN SUMBER MANUSIA BERHAD
[HUMAN RESOURCE DEVELOPMENT CORPORATION (HRD CORP)]
DI BAWAH KEMENTERIAN SUMBER MANUSIA (KESUMA)

Saksi :

- » Kementerian Sumber Manusia (KESUMA)
- » Human Resource Development Corporation (HRD Corp)

Latar Belakang

- » Human Resource Development Corporation (HRD Corp) [dahulunya dikenali sebagai Pembangunan Sumber Manusia Berhad (PSMB)]
- » Ditubuhkan pada tahun 1992 dan beroperasi secara rasmi pada tahun 1993
- » Merupakan syarikat jaminan Kerajaan (CLBG)
- » Di bawah seliaan Kementerian Sumber Manusia (KESUMA)
- » Tertakluk di bawah Akta PSMB 2001
- » Tujuan penubuhan:

Pengenaan dan pemungutan levi pembangunan sumber manusia bagi maksud penggalakan latihan dan pembangunan pekerja, perantis dan pelatih serta penubuhan dan pentadbiran Kumpulan Wang

Penemuan PAC:

1 Sumber Dana HRD Corp

» Kutipan Levi

Setakat Disember 2023, jumlah kutipan levi yang berjaya dikutip RM2.134 bilion berbanding RM475 juta pada tahun 2020.

Pada 1 Mac 2021, kenaan levi telah diwajibkan kepada semua sektor industri.

» Unutilised Levy

Sejumlah wang yang tidak digunakan oleh majikan bagi tujuan latihan selepas tempoh dua (2) tahun.

» Caj perkhidmatan empat (4) peratus

Dikenakan kepada *Traning Provider* atas latihan yang menggunakan pakai perkhidmatan dan kemudahan HRD Corp

Kutipan caj perkhidmatan bertujuan bagi menampung perbelanjaan operasi HRD Corp.

» Pengasingan Akaun

HRD Corp tidak membuat pengasingan dana antara dana operasi dan dana levi bagi tujuan latihan sebelum Februari 2024

LAPORAN JAWATANKUASA KIRA-KIRA WANG NEGARA PARLIMEN
BERHUBUNG PENGURUSAN DANA LATIHAN DAN KEBERKESANAN
PROGRAM LATIHAN PEMBANGUNAN SUMBER MANUSIA BERHAD
[HUMAN RESOURCE DEVELOPMENT CORPORATION (HRD CORP)]
DI BAWAH KEMENTERIAN SUMBER MANUSIA (KESUMA)

Penemuan PAC:

2 Program HRD Corp

» Majikan Berdaftar

jumlah majikan yang berdaftar dengan HRD Corp adalah hampir 90,000 majikan

» Penyedia Latihan (TP)

Tenaga pengajar dan TP perlu diiktiraf dan berdaftar dengan HRD Corp

» Proses Pelantikan Dan Pemilihan TP

Pelantikan dan pemilihan TP tidak dibentangkan dalam Mesyuarat ALP HRD Corp

» Keberkesanan Pelaksanaan Latihan Dan Prosedur Operasi Standard (SOP)

Latihan dan SOP yang dilaksanakan oleh HRD Corp masih perlu ditambahbaik

» Program Anjuran HRD Corp

Pelaksanaan program anjuran HRD Corp menggunakan wang daripada keuntungan pulangan pelaburan seperti majlis makan malam, majlis anugerah dan program-program promosi.

» Microcredential

Bertujuan untuk mengiktiraf peningkatan kepakaran dan kompetensi individu dalam pelbagai bidang

» HRDC Placement Centre / National Placement Centre

Pusat penempatan bagi melatih dan menempatkan pelatih kepada majikan yang berdaftar dengan HRD Corp

Selepas MyFutureJobs dilaksanakan fungsi HPC telah dihentikan.

» Memorandum Of Understanding (MOU)

HRD Corp Di Antara Accenture Singapore Dan Accenture United States (US)

HRD Corp telah menandatangani dua (2) MOU diantara MOU HRD Corp dengan Accenture Singapore dan Accenture United States (US).

Kedua-dua MOU tersebut telah dibatalkan.

» Peruntukan Perbelanjaan Luar Negara

Perbelanjaan luar negara HRD Corp telah diperuntukkan serta dibentangkan dan dilaporkan dalam Mesyuarat Lembaga Pengarah.

» Perbelanjaan Perjalanan

Perbelanjaan perjalanan HRD Corp bagi tahun 2023 telah meningkat sebanyak 100% berbanding tahun 2022

3 Perolehan

» Skills Passport

Aplikasi yang digunakan untuk memadankan calon-calon bersama dengan kemahiran yang mereka ada

Berlaku ketidakaturan dalam perolehan Skills Passport

Laporan siasatan Audit Dalam berkenaan perkara tersebut telah dibentangkan

Projek Skills Passport telah pun dibatalkan.

LAPORAN JAWATANKUASA KIRA-KIRA WANG NEGARA PARLIMEN
BERHUBUNG PENGURUSAN DANA LATIHAN DAN KEBERKESANAN
PROGRAM LATIHAN PEMBANGUNAN SUMBER MANUSIA BERHAD
[HUMAN RESOURCE DEVELOPMENT CORPORATION (HRD CORP)]
DI BAWAH KEMENTERIAN SUMBER MANUSIA (KESUMA)

Penemuan PAC:

4 Pembelian Hartanah

- » Menara Ikhlas
Pembatalan Pembelian Menara Ikhlas
- » Blok A, Sutera Avenue Di Kota Kinabalu, Sabah
- » Bangunan Bangsar South (Kerinci)
- » Bangunan Pejabat Tapah
- » Pemakluman Pembelian Hartanah Kepada Menteri

5 Pelaburan HRD Corp

- » Pelaburan Yang Dilakukan HRD Corp
- » Aktiviti Pelaburan
HRD Corp telah melabur dalam pelbagai aktiviti pelaburan.
Pelaburan dalam *put and call option* adalah berisiko tinggi.
- » Keuntungan Daripada Pelaburan
Digunakan bagi tujuan pengoperasian dan penggajian serta dana latihan bagi *underserved communities*.
- » Kebebasan Panel Pelaburan
Panel pelaburan adalah bebas dan tidak dipengaruhi oleh Lembaga Pengarah.
- » Kelonggaran Akta
Panel Pelaburan boleh menggunakan wang lebihan levi untuk tujuan pelaburan di dalam pelbagai pasaran tanpa kepeluan pelaporan.

6 Tadbir Urus Korporat

- » Lembaga Pengarah HRD Corp
- » Kekosongan Jawatan Pengerusi HRD Corp
Jawatan Pengerusi ALP HRD Corp telah lama dikosongkan dan tiada lantikan dibuat sehingga April 2023
- » Kuasa Menteri
- » Kuasa Ketua Eksekutif HRD Corp
- » Pelantikan Wakil MOF Dalam Lembaga Pengarah HRD Corp
- » Ketiadaan Wakil Bank Negara Malaysia Dalam Panel Pelaburan
- » Mesyuarat Lembaga Pengarah
- » Kesan Ketiadaan Mesyuarat Lembaga Pengarah Kepada Operasi HRD Corp
Pihak Pengurusan HRD Corp telah menjalankan tanggungjawab mereka tanpa ALP bagi tempoh enam (6) bulan.
- » *Limit of Authority* (LOA)
- » *Governance Framework Review* oleh Tetuan Ernst and Young

7 Pengurusan Sumber Manusia

Pertambahan pekerja adalah di bahagian lain dan bukan bagi bahagian operasi yang kini perlu menguruskan program latihan bagi pihak majikan.

8 Pengecualian Cukai

HRD Corp mendapat pengecualian cukai

9 Keperluan Penambahbaikan

**LAPORAN JAWATANKUASA KIRA-KIRA WANG NEGARA PARLIMEN
BERHUBUNG PENGURUSAN DANA LATIHAN DAN KEBERKESANAN
PROGRAM LATIHAN PEMBANGUNAN SUMBER MANUSIA BERHAD
[HUMAN RESOURCE DEVELOPMENT CORPORATION (HRD CORP)]
DI BAWAH KEMENTERIAN SUMBER MANUSIA (KESUMA)**

Rumusan PAC Parlimen:

- 1** Human Resource Development Corporation (HRD Corp) melalui Mesyuarat Lembaga Pengarah pada 27 Februari 2024 telah bersetuju supaya kutipan levi dan operasi HRD Corp diperakaunkan secara berasingan sejajar dengan perkara yang telah dibangkitkan oleh PAC sewaktu prosiding.
- 2** Levi yang tidak digunakan dalam tempoh dua (2) tahun akan dikategorikan sebagai *unutilised levy (forfeited levy)*. Penentuan tempoh *unutilised levy* selama dua (2) tahun telah menyebabkan banyak Perusahaan Kecil Sederhana (PKS) tidak dapat memanfaatkan dana latihan yang telah dicarum kerana tidak mencapai kos minimum untuk melaksanakan latihan.
- 3** Pemindahan *unutilised levy* tidak dibentangkan dalam Mesyuarat Lembaga Pengarah HRD Corp walaupun telah diminta oleh Ahli Lembaga Pengarah (ALP). Walau bagaimanapun, pihak pengurusan HRD Corp berpandangan pindahan levi ke tabung *unutilised levy* tidak perlu melalui ALP mengikut Akta Pembangunan Sumber Manusia (PSMB) 2001.
- 4** Pelaksanaan caj perkhidmatan empat (4) peratus terhadap penyedia latihan telah diluluskan oleh ALP HRD Corp pada tahun 2019 dengan niat untuk menampung perbelanjaan operasi HRD Corp tanpa bergantung kepada pelaburan. Namun telah dibantah oleh pihak industri dan pelaksanaan telah ditangguhkan bagi memberi ruang kepada HRD Corp untuk menambah baik pengurusan latihan. Walau bagaimanapun, di bawah pengurusan HRD Corp yang baharu (tahun 2020), caj ini telah dilaksanakan dengan menggunakan kelulusan asal tanpa dirujuk semula kepada ALP.

Walaupun caj perkhidmatan empat (4) peratus dilaksanakan, HRD Corp terus secara giat dan agresif melaksanakan pelaburan yang mungkin membawa risiko terhadap wang levi yang digunakan dalam pelaburan tersebut.
- 5** Matlamat dan fungsi utama HRD Corp adalah pembangunan sumber manusia bagi maksud penggalakan latihan dan pembangunan pekerja/ perantis/ pelatih dan bukan sebagai institusi pelaburan.
- 6** Panel Pelaburan HRD Corp tidak melaporkan aktiviti pelaburan yang sepatutnya kepada ALP disebabkan justifikasi pihak pengurusan bahawa pengerusi panel pelaburan merupakan pengerusi ALP. Ini menyebabkan ALP tidak dapat memantau aktiviti pelaburan HRD Corp secara keseluruhannya sekaligus mengenyepikan peranan ALP sebagai pihak yang bertanggungjawab terhadap hala tuju HRD Corp.
- 7** Mengikut Akta PSMB 2001, wakil Bank Negara Malaysia (BNM) perlu dilantik sebagai salah seorang ahli Panel Pelaburan. Walau bagaimanapun, sejak 2017 tiada wakil BNM dalam Panel Pelaburan HRD Corp. Perkara ini adalah bertentangan dengan Akta PSMB 2001.

**LAPORAN JAWATANKUASA KIRA-KIRA WANG NEGARA PARLIMEN
BERHUBUNG PENGURUSAN DANA LATIHAN DAN KEBERKESANAN
PROGRAM LATIHAN PEMBANGUNAN SUMBER MANUSIA BERHAD
[HUMAN RESOURCE DEVELOPMENT CORPORATION (HRD CORP)]
DI BAWAH KEMENTERIAN SUMBER MANUSIA (KESUMA)**

Rumusan PAC Parlimen:

- 8** Proses kelulusan pembelian hartanah HRD Corp telah melalui pelbagai kaedah perolehan dan tidak melalui satu proses piawaian prosedur yang konsisten. Selain itu, terdapat transaksi pembelian hartanah yang tidak dibekalkan dengan dokumen-dokumen lengkap kepada ALP HRD Corp.
- 9** Peruntukan latihan yang digunakan daripada dana bukan levi (geran kerajaan dll.) adalah lebih terdedah kepada risiko ketirisan, penyelewengan, pembaziran dan rasuah kerana kurang Prosedur Operasi Standard (SOP) serta pemantauan.
- 10** Tindakan Ketua Eksekutif (KE) HRD Corp mendapatkan tandatangan Timbalan Ketua Setiausaha Operasi Kementerian Sumber Manusia (KESUMA) dalam surat bertarikh 15 Februari 2023 memberi gambaran kepada ALP HRD Corp bahawa ia adalah kelulusan untuk meneruskan projek *Skills Passport*.
- 11** Menteri Sumber Manusia pada tahun 2022 dan ALP HRD Corp telah dimaklumkan oleh KE HRD Corp bahawa perjanjian *Skills Passport* tidak membawa apa-apa implikasi kewangan kepada HRD Corp. Ini bercanggah dengan Jadual 3 perjanjian yang menyatakan bahawa HRD Corp akan membayar Neomindz Sdn. Bhd. berjumlah RM12 bagi setiap kali penggunaan.
- 12** ALP HRD Corp telah dimaklumkan oleh KE HRD Corp bahawa program *Microcredential* telah memperolehi persetujuan Agensi Kelayakan Malaysia (MQA) untuk dilaksanakan dengan syarikat MACS. Walau bagaimanapun, MQA tidak pernah memberi kebenaran kepada mana-mana pihak untuk melaksanakan pengesahan kualiti *Microcredential* bagi pihak MQA mahupun melantik mana-mana pihak untuk berunding dengan mana-mana universiti berkaitan *Microcredential* mewakili MQA.
- 13** Laporan kajian dan semakan bertarikh 18 Oktober 2018 terhadap tadbir urus syarikat yang telah dijalankan oleh Tetuan Ernst & Young tidak dibentangkan kepada ALP HRD Corp. Lantaran itu, syor-syor penambahbaikan yang terdapat dalam laporan tersebut tidak diambil tindakan sepenuhnya oleh HRD Corp.
- 14** Dalam HRD Corp, Setiausaha Syarikat dan Ketua Pegawai Undang-undang HRD Corp adalah individu yang sama. Ini telah mengakibatkan beberapa keputusan dan nasihat yang diberikan banyak memihak kepada pengurusan HRD Corp dan tidak membantu ALP melaksanakan tanggungjawab.
- 15** Kelewatan pelantikan Pengerusi HRD Corp telah menimbulkan beberapa isu tatakelola dalam HRD Corp.

**LAPORAN JAWATANKUASA KIRA-KIRA WANG NEGARA PARLIMEN
BERHUBUNG PENGURUSAN DANA LATIHAN DAN KEBERKESANAN
PROGRAM LATIHAN PEMBANGUNAN SUMBER MANUSIA BERHAD
[HUMAN RESOURCE DEVELOPMENT CORPORATION (HRD CORP)]
DI BAWAH KEMENTERIAN SUMBER MANUSIA (KESUMA)**

Syor PAC Parlimen:

- 1** Memandangkan HRD Corp telah berkembang sejak penubuhannya, maka KESUMA perlu mengkaji semula keperluan untuk dijadikan sebagai badan berkanun bagi memastikan tadbir urus yang lebih baik dengan merujuk kepada Jabatan Peguam Negara (AGC), Jabatan Perkhidmatan Awam (JPA) dan Kementerian Kewangan Malaysia (MOF).
- 2** ALP HRD Corp perlu mengkaji semula kaedah pemindahan levi ke tabung *unutilised levy* untuk memastikan kepentingan PKS dipelihara. HRD Corp perlu mengambil langkah proaktif mencari alternatif bagi PKS untuk menggunakan wang caruman sebelum dikategorikan sebagai *unutilised levy*.
- 3** KESUMA perlu mengkaji semula dan meminda Akta PSMB 2001 supaya wakil BNM tidak perlu dilantik sebagai Ahli Panel Pelaburan lagi memandangkan BNM berpendapat bahawa perkara ini bercanggah dengan peranan BNM sebagai pengawal selia (*regulator*).
- 4** HRD Corp harus menumpu dengan lebih proaktif kepada *disbursement of training funds* untuk memastikan pembangunan sumber manusia dan tenaga kerja berkemahiran tinggi melalui program-program latihan yang lebih menyeluruh serta tertumpu dan tidak hanya bersifat generik.
- 5** HRD Corp perlu memastikan setiap aktiviti pelaburan dipantau oleh panel pelaburan dan ALP HRD Corp dengan lebih telus dan teratur. Panel pelaburan wajib melaporkan aktiviti pelaburan kepada Lembaga Pengarah apabila diminta seperti yang termaktub dalam Akta PSMB 2001 dan bukan hanya kepada Pengerusi ALP.
- 6** HRD Corp perlu mewujudkan garis panduan bagi perolehan aset termasuk dan tidak terhad kepada *Limits of Authority* (LOA) dan SOP, supaya terdapat satu proses piawaian prosedur yang konsisten dan memastikan pelaksanaannya dipatuhi sepenuhnya.
- 7** KESUMA harus melantik perunding bebas untuk melakukan pengauditan forensik keberkesanan program-program latihan yang dijalankan di bawah HRD Corp termasuk dan tidak terhad kepada program-program di bawah geran Kerajaan. Ia harus juga mengambil kira segala aduan dalam pelaksanaan program tersebut. Laporan forensik tersebut perlu dilaporkan semula kepada PAC.
- 8** KESUMA perlu memainkan peranan yang lebih besar dalam memantau dan meneliti perjanjian-perjanjian yang dimeterai oleh HRD Corp dengan pihak ketiga dan juga program-program yang dilaksanakan serta mendapatkan pandangan daripada Penasihat Undang-undang KESUMA sekiranya perlu.
- 9** KESUMA dan HRD Corp perlu menambahbaik tatakelola syarikat berlandaskan laporan "Governance Framework Review" tahun 2018, yang telah dihasilkan oleh Tetuan Ernst & Young.
- 10** Khusus bagi HRD Corp, jawatan Pegawai Undang-undang dan Setiausaha Syarikat haruslah individu yang berlainan untuk memastikan tanggungjawab berkaitan dapat dijalankan dengan sebaiknya.
- 11** KESUMA perlu mengkaji semula kuasa KE HRD Corp khususnya peranan KE dalam Lembaga Pengarah serta Panel Pelaburan dan sekiranya perlu, membuat pindaan terhadap Akta PSMB 2001.

**LAPORAN JAWATANKUASA
KIRA-KIRA WANG NEGARA
(PAC) PARLIMEN**

LAPORAN JAWATANKUASA KIRA-KIRA WANG NEGARA PARLIMEN

BERHUBUNG

PENGURUSAN DANA LATIHAN DAN KEBERKESANAN PROGRAM LATIHAN PEMBANGUNAN SUMBER MANUSIA BERHAD [HUMAN RESOURCE DEVELOPMENT CORPORATION (HRD CORP)]

DI BAWAH

KEMENTERIAN SUMBER MANUSIA (KESUMA)

1. PENDAHULUAN

Human Resource Development Corporation (HRD Corp) adalah syarikat Jaminan Kerajaan (CLBG) di bawah kelolaan Kementerian Sumber Manusia (KESUMA) dan tertakluk di bawah Akta Pembangunan Sumber Manusia 2001 (Akta PSMB 2001).

Berikutan itu HRD Corp berperanan sebagai pembangun tenaga kerja negara, khususnya tenaga kerja berkemahiran yang kompeten dan berupaya bersaing di peringkat global.

Berdasarkan peruntukan undang-undang di bawah Akta PSMB 2001, HRD Corp turut diberi kuasa mengutip levi daripada pihak majikan. Ini bertujuan untuk menggalakkan pihak majikan supaya turut terlibat dengan pembangunan kompetensi pekerja serta lebih proaktif menjalankan latihan bagi peningkatan tenaga kerja mahir sesebuah

organisasi. Selain itu, HRD Corp turut menerima geran khusus seperti geran di bawah PENJANA daripada Kerajaan bagi tujuan latihan kepada rakyat Malaysia.

Berdasarkan penyata kewangan sehingga 31 Disember 2023, HRD Corp bertanggungjawab terhadap wang amanah (levi yang dikutip daripada majikan dan dijadikan wang amanah untuk dana latihan sejak tahun 1993) berjumlah RM3.564 bilion meningkat daripada RM2.986 bilion pada tahun 2022.

Jawatankuasa Kira-Kira Wang Negara (PAC) berpandangan pengurusan dana latihan serta latihan yang ditawarkan HRD Corp perlu menepati objektif yang ditetapkan di bawah Akta PSMB 2001.

Sehubungan itu, PAC memulakan prosiding berhubung Pengurusan Dana Latihan Dan Keberkesanan Program Latihan Pembangunan Sumber Manusia Berhad [Human Resource Development Corporation (HRD Corp)] di bawah Kementerian Sumber Manusia (KESUMA) pada 23 Oktober 2023.

PAC turut menetapkan Terma Rujukan (TOR) bagi tujuan prosiding ini seperti berikut:

- a) Bajet dan geran kerajaan serta bayaran levi oleh pihak syarikat;
- b) Keberkesanan program dan latihan HRD Corp;
- c) Kompetensi dan kecekapan HRD Corp;
- d) Siasatan akan dijalankan terhadap tempoh pengoperasian HRD Corp dalam tempoh 10 tahun yang lalu dan tahun-tahun sebelumnya berdasarkan keperluan; dan
- e) Segala penemuan dan hasil siasatan adalah tertakluk kepada Akta Rahsia Rasmi 1972 (Akta 88) dan PM 85 PPMDR sehingga prosiding selesai dan laporan dibentangkan di Dewan Rakyat.

2. OBJEKTIF PROSIDING

2.1 PAC Parlimen telah memulakan prosiding mengenai Pengurusan Dana Latihan dan Keberkesanan Program Latihan Pembangunan Sumber Manusia Berhad [Human Resource Development Corporation (HRD Corp)] di bawah Kementerian Sumber Manusia (KESUMA) melalui punca kuasa dan mandat yang diberikan kepada PAC Parlimen seperti berikut:

- i. Peraturan Mesyuarat (PM) 77(1)(d) Peraturan-peraturan Majlis Mesyuarat Dewan Rakyat (PPMDR);
- ii. PM 83(2) PPMDR;
- iii. Arahan Perbendaharaan 12 (Pindaan 2023);
- iv. Arahan Perbendaharaan 301 (Pindaan 2023); dan
- v. Seksyen 5 (3) (b), Pekeliling Am No. 1 Tahun 2024 Organisasi Kementerian-Kementerian.

2.2 Bertujuan untuk mengkaji dan meneliti pengurusan dana latihan dan keberkesanan program latihan HRD Corp bagi memastikan dana dan peruntukan Kerajaan diurus dengan cekap dan berkesan mengikut garis panduan serta prosedur yang telah ditetapkan. Pada masa yang sama, program-program serta latihan yang diadakan turut diteliti bagi memastikan dana dan peruntukan yang diberi bagi tujuan-tujuan pemantapan kompetensi dan tenaga mahir negara adalah bertepatan dengan keperluan majikan serta arus industri dan ekonomi semasa.

3. SKOP DAN METODOLOGI

3.1. Perbincangan telah dibuat melalui pendekatan berikut:

- a. Memanggil pihak yang berkepentingan dan terlibat dalam pengurusan dana latihan dan program latihan HRD Corp iaitu:
 - i. Menteri Sumber Manusia (Disember 2022 – Disember 2023);
 - ii. Ketua Setiausaha (KSU) KESUMA;
 - iii. Timbalan Setiausaha Bahagian (TKSU) Dasar dan Antarabangsa KESUMA;
 - iv. Timbalan Setiausaha Bahagian (TSUB) Bahagian Pengurusan Strategik Badan Berkanun Kementerian Kewangan (MOF) yang juga Ahli Lembaga Pengarah (ALP) HRD Corp (wakil MOF);
 - v. ALP HRD Corp;
 - vi. mantan ALP HRD Corp (2022);
 - vii. Ketua Eksekutif (KE HRD Corp);
 - viii. barisan pengurusan tertinggi HRD Corp; dan
 - ix. mantan KE HRD Corp.
- b. Menjemput *ex-officio* PAC daripada agensi Kerajaan Persekutuan seperti Jabatan Peguam Negara (AGC), Jabatan Perkhidmatan Awam (JPA), Kementerian

Kewangan Malaysia (MOF), Jabatan Audit Negara (JAN), Suruhanjaya Pencegahan Rasuah Malaysia (SPRM), Kementerian Ekonomi (KE) dan Jabatan Akauntan Negara (JANM) untuk menghadiri prosiding PAC Parlimen berhubung isu ini.

3.2. Sebanyak 10 prosiding telah diadakan seperti berikut:

BIL.	TARIKH / MASA	RUJUKAN PROSIDING	SAKSI
1.	23 Oktober 2023 / 2.30 petang	Bil. 6(a)/2023	Kementerian Sumber Manusia: - Dato' Haji Amran bin Haji Ahmad [Timbalan Ketua Setiausaha (Dasar dan Antarabangsa)]. Human Resource Development Corporation: - Datuk Wira Shahul Dawood Ketua Eksekutif.
2.	1 November 2023 / 2.30 petang	Bil. 6(b)/2023	Kementerian Sumber Manusia: - Dato' Haji Amran bin Haji Ahmad [Timbalan Ketua Setiausaha (Dasar dan Antarabangsa)]. Kementerian Kewangan: i. Datuk Rosli bin Yaakub Timbalan Setiausaha Bahagian Sektor Tadbir Urus dan Korporat, Bahagian Syarikat Pelaburan Kerajaan (GIC); dan ii. Datuk Chia Hui Yen, mantan Ahli Lembaga Pengarah HRD Corp.
3.	2 November 2023 / 4.00 petang	Bil. 6(c)/2023	Kementerian Sumber Manusia: i. Tuan V. Sivakumar Menteri Sumber Manusia. ii. Dato' Haji Amran bin Haji Ahmad [Timbalan Ketua Setiausaha (Dasar dan Antarabangsa)].

LAPORAN JAWATANKUASA KIRA-KIRA WANG NEGARA PARLIMEN
BERHUBUNG PENGURUSAN DANA LATIHAN DAN KEBERKESANAN PROGRAM LATIHAN
PEMBANGUNAN SUMBER MANUSIA BERHAD [HUMAN RESOURCE DEVELOPMENT CORPORATION (HRD CORP)]
DI BAWAH KEMENTERIAN SUMBER MANUSIA (KSM)

BIL.	TARIKH / MASA	RUJUKAN PROSIDING	SAKSI
4.	20 November 2023 / 2.30 petang	Bil. 6(d)/2023	Ahli Lembaga Pengarah HRD Corp bagi sesi tahun 2022:- i. Datuk Seri Jamil bin Salleh; ii. Dato' Ruhaidini binti Abd Kadir; iii. Datuk Muhd Khair Razman bin Mohamed Annuar; iv. Dato' Haji Asri bin Ab Rahman; v. Datuk Abdul Kadir bin M.E Sikkandar; vi. Datin Erni Dekritawati Yuliana binti Buhari; vii. Dr. Zainah binti Shariff; viii. Dato' Kamalakannan a/l Kaliaperumal; ix. Dato' Abdul Latif bin Haji Abu Seman; x. Datuk Rajasekharan a/l Ramasamy; dan xi. Dr. Mohd Syukri bin Ahmad Sudari.
5.	23 November 2023 / 2.30 petang	Bil. 6(e)/2023	Kementerian Sumber Manusia: - Dato' Haji Amran bin Haji Ahmad, TKSU (Dasar dan Antarabangsa). Human Resource Development Corporation: i. Datuk Ariff Farhan Doss, Ketua Pegawai Operasi HRD Corp.; dan ii. Tuan Elanjelian Venugopal, Mantan Ketua Pegawai Eksekutif HRD Corp.
6.	6 Disember 2023 / 2.30 petang	Bil. 6(f)/2023	Kementerian Sumber Manusia: - Dato' Haji Amran bin Haji Ahmad, TKSU (Dasar dan Antarabangsa). Human Resource Development Corporation: i. Dato' Raiha Azni Abd Rahman, Ahli Lembaga Pengarah HRD Corp; dan ii. Dato' Palaniappan Joseph, Ahli Lembaga Pengarah HRD Corp.
7.	18 Januari 2024 / 10.00 pagi	Bil. 6(g)/2023	Kementerian Sumber Manusia: - Dato' Haji Amran bin Haji Ahmad, TKSU (Dasar dan Antarabangsa). Human Resource Development Corporation: - Datuk Wira Shahul Dawood Ketua Eksekutif

LAPORAN JAWATANKUASA KIRA-KIRA WANG NEGARA PARLIMEN
BERHUBUNG PENGURUSAN DANA LATIHAN DAN KEBERKESANAN PROGRAM LATIHAN
PEMBANGUNAN SUMBER MANUSIA BERHAD [HUMAN RESOURCE DEVELOPMENT CORPORATION (HRD CORP)]
DI BAWAH KEMENTERIAN SUMBER MANUSIA (KSM)

BIL.	TARIKH / MASA	RUJUKAN PROSIDING	SAKSI
8.	12 Mac 2024 / 12.30 tengahari	Bil. 6(h)/2023	Kementerian Sumber Manusia: Dato' Sri Khairul Dzaimie bin Daud, Ketua Setiausaha. Kementerian Kewangan: - Datuk Rosli bin Yaakub Timbalan Setiausaha Bahagian Sektor Tadbir Urus dan Korporat, Bahagian Syarikat Pelaburan Kerajaan (GIC). Human Resource Development Corporation: i. Dato' Raiha Azni binti Abd Rahman, Ahli Lembaga Pengarah HRD Corp; ii. Datuk Rajasekharan a/l Ramasamy, Ahli Lembaga Pengarah HRD Corp; dan iii. Datuk Chia Hui Yen, mantan Ahli Lembaga Pengarah HRD Corp.
9.	12 Mac 2024 / 2.30 petang	Bil. 6(i)/2023	Kementerian Sumber Manusia: - Dato' Sri Khairul Dzaimie bin Daud, Ketua Setiausaha. Human Resource Development Corporation: i. Datuk Wira Shahul Dawood Ketua Eksekutif. ii. Encik Mohamad Farizul bin Yahaya, Ketua Pegawai Kewangan.
10.	12 Mac 2024 / 11.00 pagi	Bil. 6(j)/2023	Kementerian Sumber Manusia: - Dato' Sri Khairul Dzaimie bin Daud, Ketua Setiausaha. Kementerian Kewangan: - Datuk Rosli bin Yaakub Timbalan Setiausaha Bahagian Sektor Tadbir Urus dan Korporat, Bahagian Syarikat Pelaburan Kerajaan (GIC). Human Resource Development Corporation: i. Datuk Ariff Farhan Doss, Ketua Pegawai Operasi HRD Corp.; dan ii. Datuk Chia Hui Yen, mantan Ahli Lembaga Pengarah HRD Corp.

3.3 PAC turut merujuk kepada dokumen-dokumen berikut:

- i. Slaid pembentangan HRD Corp pada tarikh 23 Oktober 2023; 20 November 2023; dan 12 Mac 2024;
- ii. Slaid pembentangan Ketua Pegawai Operasi HRD Corp pada 23 November 2023;
- iii. Slide pembentangan Ahli Lembaga Pengarah (Wakil MOF) HRD Corp pada 23 November 2023;
- iv. Maklumat dan Dokumen tambahan HRD Corp; dan
- v. Maklumat dan Dokumen tambahan HRD Corp mantan Ahli Lembaga Pengarah HRD Corp.

4. LATAR BELAKANG HUMAN RESOURCE DEVELOPMENT CORPORATION

Human Resource Development Corporation (HRD Corp) yang dijenamakan semula pada 2 Disember 2021 [dahulunya dikenali sebagai Pembangunan Sumber Manusia Berhad (PSMB) atau lebih dikenali sebagai Human Resource Development Fund (HRDF)] adalah sebuah syarikat jaminan Kerajaan (CLBG) di bawah KESUMA yang bertanggungjawab terhadap pembangunan kompetensi tenaga kerja negara. HRD Corp adalah tertakluk di bawah Akta PSMB 2001.

HRD Corp ditubuhkan bertujuan mengutip levi daripada majikan-majikan berdaftar dan mengagihkan geran latihan untuk meningkatkan kompetensi dan kemahiran pekerja. Kadar levi bagi majikan yang mempunyai 10 atau lebih warganegara Malaysia adalah pada kadar 1% dan 0.5% bagi majikan yang mempunyai kurang dari 10 pekerja warga negara Malaysia.

Secara keseluruhannya, Kerajaan memperuntukkan dan membelanjakan jumlah wang yang besar ke dalam HRD Corp bagi membantu serta menyokong pembangunan kompetensi tenaga kerja negara. Peruntukan dan perbelanjaan ini amat penting dalam memastikan negara mempunyai tenaga kerja mahir dan produktif yang berdaya saing di peringkat ekonomi global.

Sehubungan itu, peruntukan dan pemberian Kerajaan bukanlah satu-satunya sumber dana dan pembiayaan pengoperasian HRD Corp. HRD Corp turut menjana pendapatan daripada aktiviti-aktivitinya sendiri seperti yuran latihan dan juga jualan bahan latihan. Namun begitu, dana Kerajaan masih merupakan komponen yang signifikan dan memainkan peranan penting dalam menyokong HRD Corp.

5. KETERANGAN SAKSI

5.1 Keterangan TKSU KESUMA

Dato' Haji Amran bin Haji Ahmad (TKSU Dasar dan Antarabangsa, KESUMA) dalam prosiding Bil. 6(a)/2023 bertarikh 23 Oktober 2023 memaklumkan bahawa secara dasarnya tugas KESUMA dalam mengawal selia HRD Corp adalah melibatkan kuasa Menteri Sumber Manusia sebagaimana tertakluk di bawah Akta PSMB 2001 [Akta 612] seperti berikut:

- (i) penyiasatan dan penguatkuasaan Akta PSMB 2001;
- (ii) kawal selia dan membantu badan berkanun syarikat di KESUMA dalam mematuhi undang-undang dan peraturan berkaitan akta-akta di bawah seliaan KESUMA;
- (iii) menyelaraskan dan menyediakan memorandum Jemaah Menteri bagi laporan tahunan dan penyata kewangan badan berkanun di bawah Akta Badan Berkanun (Akaun dan Laporan Tahunan) 1980 [Akta 240]; dan
- (iv) menyelaraskan dan mengangkat kertas pertimbangan pelantikan Ahli Lembaga Pengarah (ALP) di bawah kementerian ini iaitu akta-akta di bawah seliaan kementerian.

Akta PSMB juga menjelaskan kuasa perbadanan dan ALP seperti berikut:

- (i) perbadanan diberi kuasa untuk menetapkan tatacara berhubung kewangan dan akaun kumpulan wang (seksyen 5 Akta PSMB);
- (ii) lembaga pengarah bertanggungjawab bagi dasar dan pentadbiran am hal ehwal perbadanan dan perbadanan merupakan pemegang amanah kumpulan wang (seksyen 7 dan seksyen 23 Akta PSMB);
- (iii) di bawah peruntukan am Akta PSMB juga telah menetapkan tanggungjawab perbadanan kepada Menteri dan Menteri boleh membuat apa-apa peraturan yang sesuai dengan manfaat perbadanan di bawah seksyen 48(1) dan seksyen 50 Akta PSMB; dan
- (iv) pegawai kementerian boleh menjalankan kerja-kerja penguatkuasaan dan penyiasatan melalui kuasa yang diturunkan oleh Yang Berhormat Menteri Sumber Manusia mengikut seksyen 28 Akta PSMB.

Selain daripada tugas dan fungsi yang diperuntukkan di bawah akta, KESUMA juga bertanggungjawab ke atas arahan dari semasa ke semasa Yang Berhormat Menteri dan penyaluran dana atau geran kepada syarikat CLBG sebagaimana arahan MOF.

5.2 Keterangan Ketua Eksekutif (KE) HRD Corp.

Datuk Wira Shahul Dawood (KE HRD Corp) dalam prosiding Bil. 6(a)/2023 bertarikh 23 Oktober 2023 memaklumkan bahawa HRD Corp telah beroperasi sejak 30 tahun yang lalu dan telah memenuhi keperluan industri dalam bidang latihan dan pembangunan. Dalam tempoh tersebut, HRD Corp telah mengutip sejumlah RM15 bilion levi dan membuat tuntutan pembayaran balik latihan sebanyak RM9 bilion. Selain itu HRD Corp telah melatih hampir enam (6) juta individu melalui 20 juta program latihan.

HRD Corp ditubuhkan pada tahun 1992 dan beroperasi secara rasmi pada tahun 1993. Akta PSMB telah digubal pada tahun 2001. Sepanjang tempoh itu, terdapat pelbagai perubahan drastik. COVID adalah antara menyebabkan perubahan besar dari segi dinamik keseluruhan latihan dan pembangunan. Selain daripada latihan dan pembangunan, pada tahun 2020, HRD Corp mula memberi penekanan kepada penjana pendapatan.

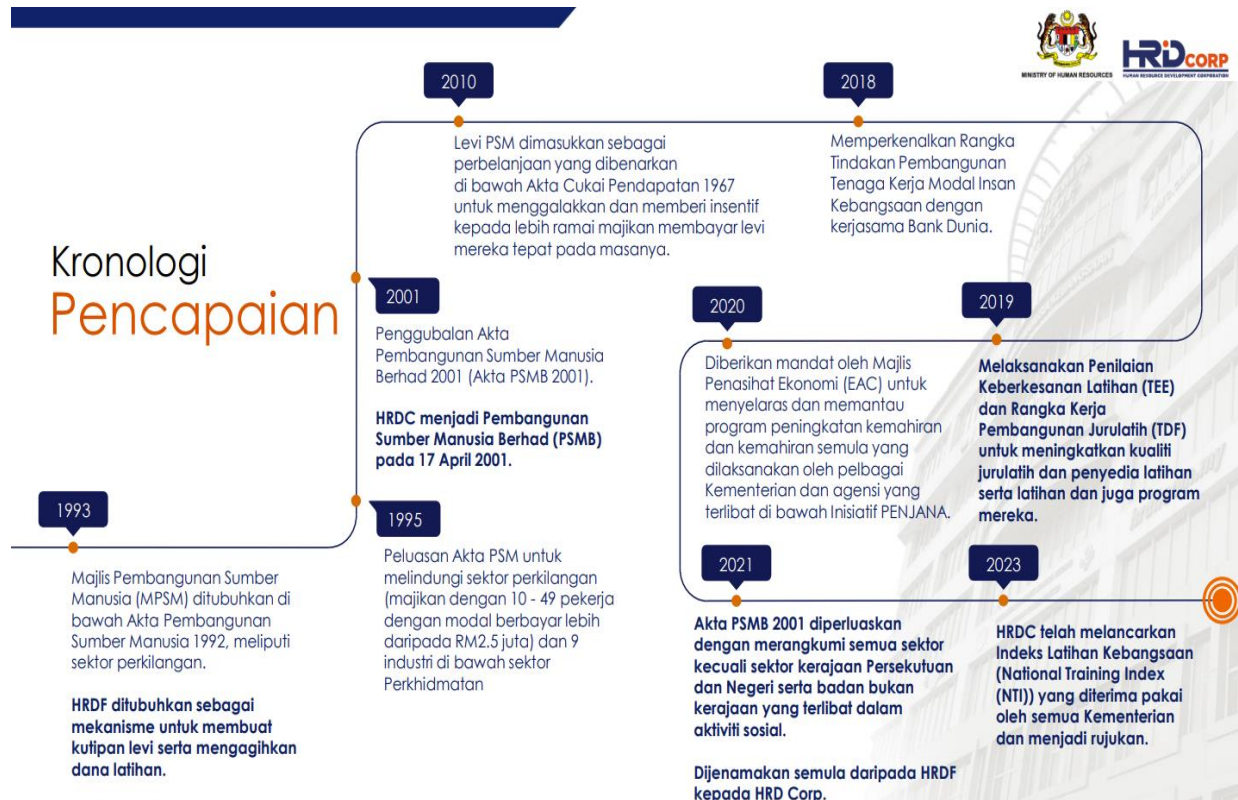
5.2.1 Keterangan Ketua Pegawai Kewangan HRD Corp

Encik Mohamad Farizul bin Yahaya (Ketua Pegawai Kewangan HRD Corp) dalam prosiding Bil. 6(a)/2023 bertarikh 23 Oktober 2023 memaklumkan bahawa HRD Corp telah ditubuhkan pada tahun 1993 bertujuan untuk mengumpul levi daripada industri utama dan menyalurkan geran latihan kepada majikan untuk latihan dan pembangunan sekerja. Dalam tempoh 30 tahun penubuhannya, HRD Corp tidak hanya terhad kepada pengumpulan levi dan penyaluran geran latihan tetapi juga sebagai pemangkin dan aspirasi kepada pembangunan bakat negara.

(a) Visi dan misi HRD Corp

- i. Visi
Setiap rakyat Malaysia dilatih dan boleh bekerja.
- ii. Misi
Meningkatkan kualiti hidup melalui pembelajaran sepanjang hayat dan perolehan kemahiran kerja dari masa hadapan.

Bagi mencapai visi dan misi, HRD Corp telah melaksanakan pelbagai aktiviti bagi tujuan pembangunan modal insan di Malaysia seperti *National Training Week* (NTW) dan *National Training Index Malaysia* (NTI) yang dilancarkan pada tahun 2023. Kronologi pencapaian HRD Corp adalah seperti berikut:

Sumber : Slaid pembentangan HRD Corp pada 23 Oktober 2023

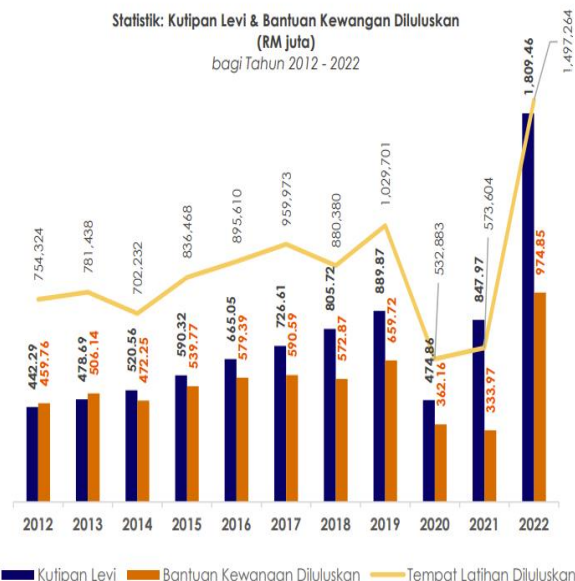
(b) Sumber Dana HRD Corp: Levi dan Peruntukan Geran Kerajaan

Salah satu sumber dana HRD Corp adalah melalui kutipan levi daripada majikan. Majikan yang mempunyai lebih daripada 10 orang pekerja akan membayar levi sebanyak satu (1) peratus daripada gaji pekerja pada setiap bulan kepada HRD Corp. Manakala HRD Corp akan menyemak dan meluluskan latihan yang diperlukan oleh pihak majikan. Semakan dibuat oleh HRD Corp adalah berkaitan dengan jenis latihan serta jumlah maksimum yang dibenarkan untuk majikan dan penyedia latihan.

Sumber dana dan peruntukan yang diperolehi daripada geran kerajaan adalah seperti di bawah:

**LAPORAN JAWATANKUASA KIRA-KIRA WANG NEGARA PARLIMEN
BERHUBUNG PENGURUSAN DANA LATIHAN DAN KEBERKESANAN PROGRAM LATIHAN
PEMBANGUNAN SUMBER MANUSIA BERHAD [HUMAN RESOURCE DEVELOPMENT CORPORATION (HRD CORP)]
DI BAWAH KEMENTERIAN SUMBER MANUSIA (KSM)**

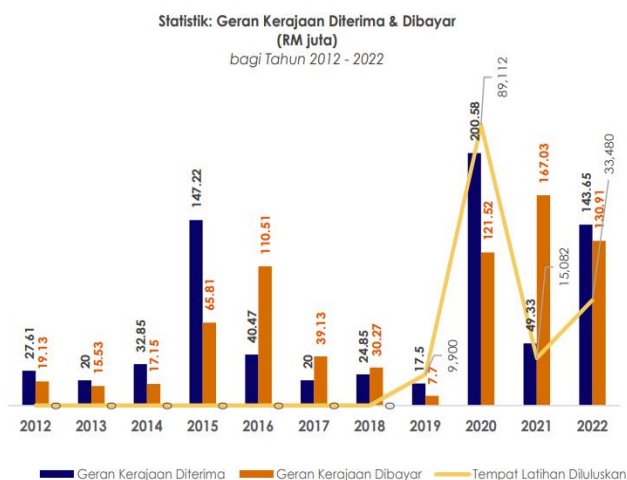
LEVI

Tahun	Kutipan Levi (RM juta)	Bantuan Kewangan Diluluskan (RM juta)
2012	442.29	459.76
2013	478.69	506.14
2014	520.56	472.25
2015	590.32	539.77
2016	665.05	579.39
2017	726.61	590.59
2018	805.72	572.87
2019	889.87	659.72
2020	474.86	362.16
2021	847.97	333.97
2022	1,809.46	974.85
JUMLAH	8,251.40	6,051.47

Sumber : Slaid pembentangan HRD Corp pada 23 Oktober 2023

GERAN KERAJAAN

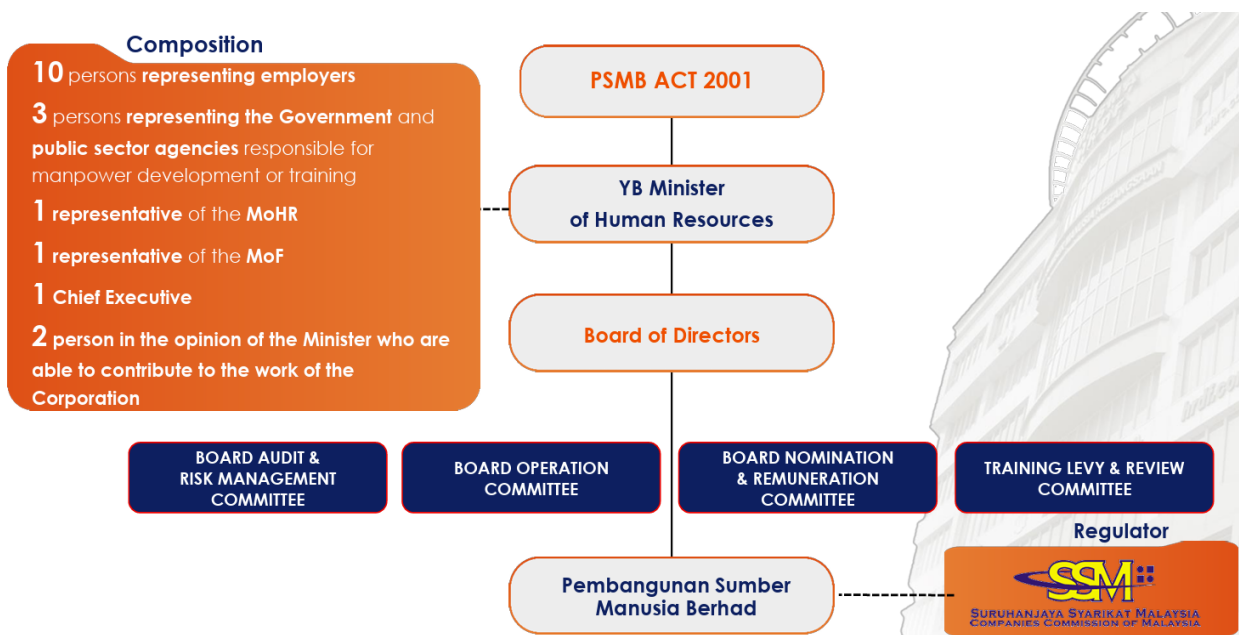
Tahun	Geran Kerajaan Diterima (RM juta)	Geran Kerajaan Dibayar (RM juta)
2012	27.61	19.13
2013	20.00	15.53
2014	32.85	17.15
2015	147.22	65.81
2016	40.47	110.51
2017	20.00	39.13
2018	24.85	30.27
2019	17.50	7.70
2020*	200.58	121.52
2021	49.33	167.03
2022	143.65	130.91
JUMLAH	724.06	724.69

*HRD Corp memberikan geran padanan sebanyak RM237.5 juta

Sumber : Slaid pembentangan HRD Corp pada 23 Oktober 2023

(c) Tadbir Urus HRD Corp

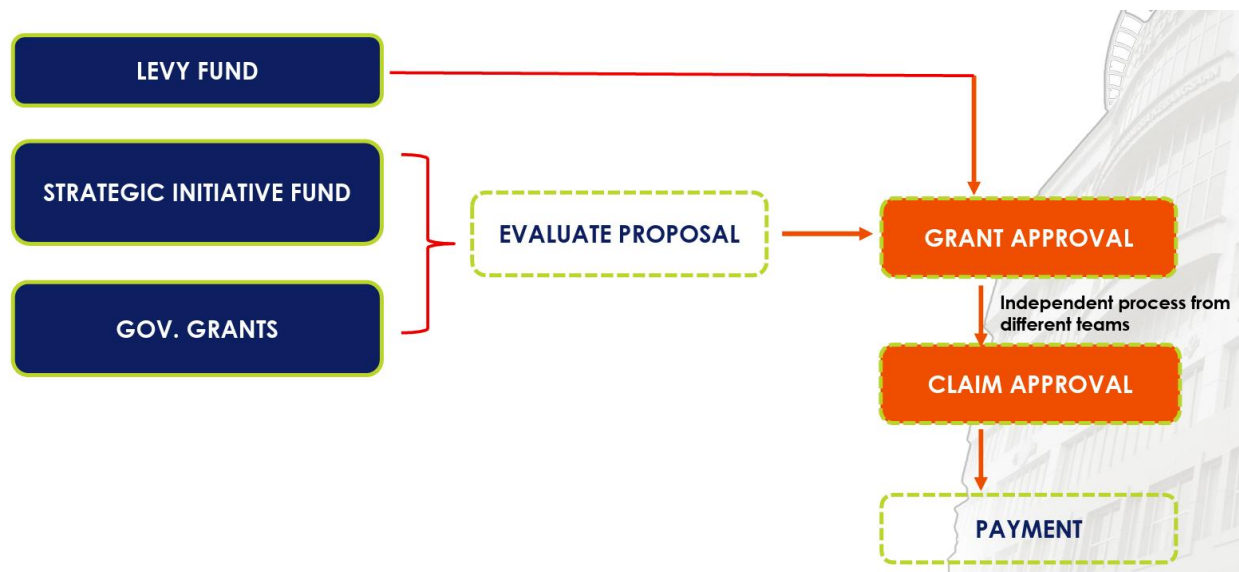
HRD Corp adalah merupakan CLBG dan tertakluk di bawah Akta PSMB 2001 serta *CIBG governance*. ALP HRD Corp adalah terdiri daripada 10 orang wakil majikan, tiga (3) wakil kerajaan dan agensi sektor awam, satu (1) daripada KESUMA, satu (1) daripada MOF, KE HRD Corp dan dua (2) dilantik oleh Menteri Sumber Manusia yang pada pendapat beliau boleh menyumbang kepada HRD Corp. Struktur pelaporan HRD Corp adalah seperti di bawah:

Sumber : Slaid pembentangan HRD Corp pada 23 Oktober 2023

(d) Proses Kerja HRD Corp

HRD Corp mempunyai tiga (3) sumber dana iaitu bayaran levi daripada majikan, Kumpulan Wang Inisiatif Strategik (*Strategic Initiative Fund*) daripada kerajaan serta *unutilised fund*, dan geran kerajaan.

Sumber : Slaid pembentangan HRD Corp pada 23 Oktober 2023

Proses kerja bagi Kumpulan Wang Inisiatif Strategik yang dilaksanakan oleh HRD Corp adalah seperti berikut:

Sumber : Slaid pembentangan HRD Corp pada 23 Oktober 2023

(e) Penambahbaikan Dasar HRD Corp

Selain itu, penambahbaikan dasar HRD Corp telah dilaksana pada tahun 2022 seperti berikut:

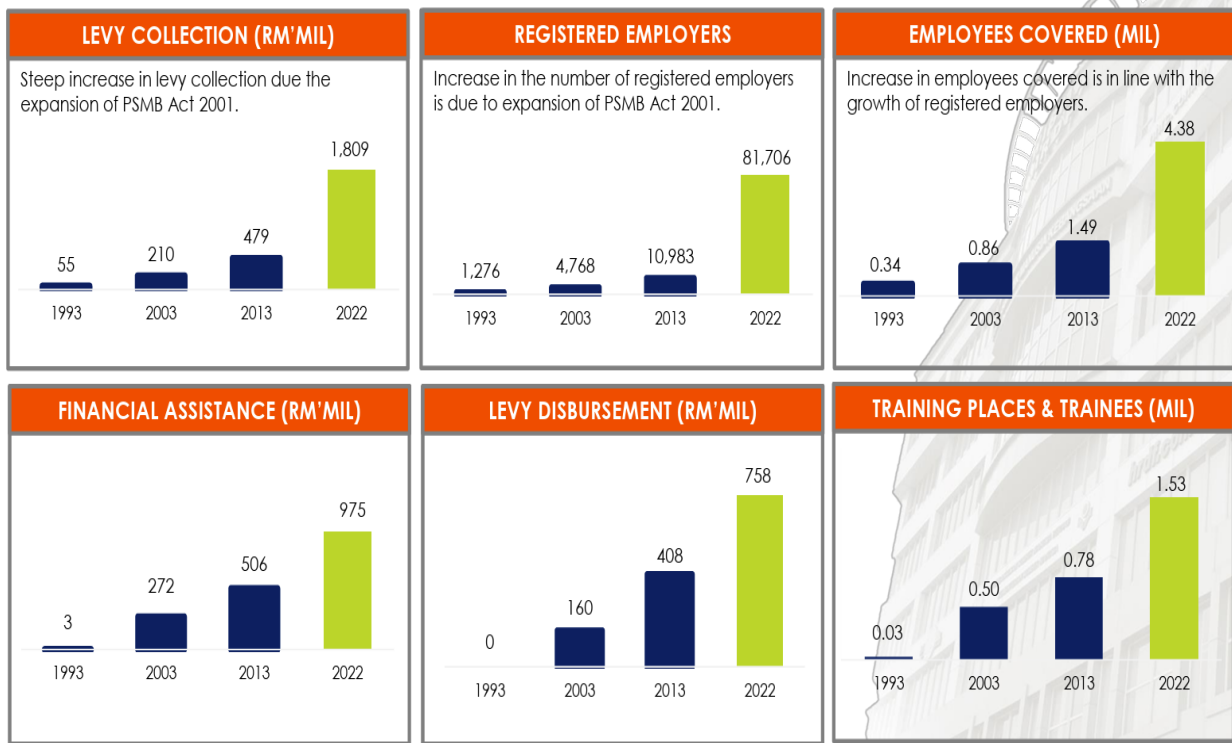
- i. 1 Pengarah, 1 Penyedia Latihan [*Training Provider* (TP)] berdaftar
 - Seseorang individu akan dibenarkan menjadi Pengarah untuk satu (1) sahaja TP berdaftar.
- ii. Penambahbaikan kepada kriteria pembiayaan Kerajaan
 - Hanya TP yang telah berdaftar dengan HRD Corp selama lebih daripada enam (6) bulan akan layak untuk menyertai program yang dibiayai oleh Kerajaan.
- iii. Matriks Kos dibenarkan untuk pembiayaan Kerajaan
 - Program yang dibiayai oleh Kerajaan akan mengikuti Matriks Kos Dibenarkan (*Allowable Cost Matrix*) HRD Corp.
- iv. Penglibatan langsung dengan jurulatih
 - Untuk membolehkan penglibatan secara langsung jurulatih untuk program HRD Corp.
- v. Tiada subkontrak untuk pembiayaan Kerajaan
 - TP yang dianugerahkan program yang dibiayai oleh Kerajaan tidak dibenarkan untuk subkontrak kepada pihak lain.

5.2.2 Keterangan Ketua Pegawai Strategi HRD Corp

Encik Rony Ambrose Gobilee (Ketua Pegawai Strategi HRD Corp) dalam prosiding Bil. 6(a)/2023 bertarikh 23 Oktober 2023 memaklumkan bahawa berdasar statistik, kutipan levi telah meningkat jauh berbanding pada asal penubuhan HRD Corp pada tahun 1993 iaitu melonjak lebih daripada 33 kali ganda. Perkara ini telah memberi manfaat kepada lebih daripada 4.3 juta pekerja yang diliputi di bawah akta PSMB iaitu meliputi lebih daripada 13 kali ganda daripada tahap permulaan penubuhan HRD Corp.

Kini majikan dilihat lebih matang dalam menggunakan dana yang telah dibayar oleh mereka sebelum ini. Secara tidak langsung kesannya dapat dilihat melalui kutipan levi dan penggunaan levi di mana HRD Corp telah meluluskan lebih daripada 1.5 juta tempat latihan pada tahun 2022 yang mana ianya merupakan lebih daripada 50 kali ganda berbanding dengan pada masa HRD Corp mula ditubuhkan.

**LAPORAN JAWATANKUASA KIRA-KIRA WANG NEGARA PARLIMEN
BERHUBUNG PENGURUSAN DANA LATIHAN DAN KEBERKESANAN PROGRAM LATIHAN
PEMBANGUNAN SUMBER MANUSIA BERHAD [HUMAN RESOURCE DEVELOPMENT CORPORATION (HRD CORP)]
DI BAWAH KEMENTERIAN SUMBER MANUSIA (KSM)**

Sumber : Slaid pembentangan HRD Corp pada 23 Oktober 2023

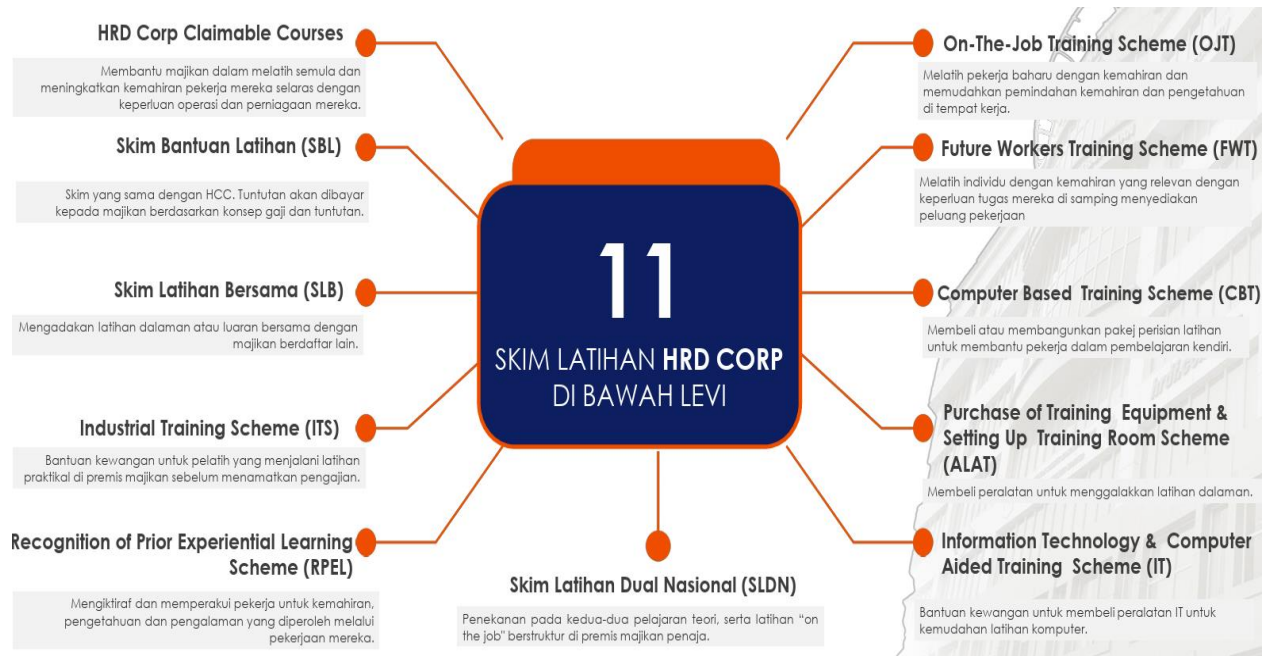
Melalui HRD Corp, bilangan penyedia latihan, jurulatih, majikan dan jurulatih bertauliah dipantau bagi memastikan ekosistem latihan setanding dengan keperluan industri. Keberkesanan ekosistem latihan HRD Corp dapat dilihat seperti di bawah:

Sumber : Slaid pembentangan HRD Corp pada 23 Oktober 2023

**LAPORAN JAWATANKUASA KIRA-KIRA WANG NEGARA PARLIMEN
BERHUBUNG PENGURUSAN DANA LATIHAN DAN KEBERKESANAN PROGRAM LATIHAN
PEMBANGUNAN SUMBER MANUSIA BERHAD [HUMAN RESOURCE DEVELOPMENT CORPORATION (HRD CORP)]
DI BAWAH KEMENTERIAN SUMBER MANUSIA (KSM)**

Sistem penggunaan levi membenarkan majikan yang membayar levi kepada HRD Corp menggunakan dana ataupun levi tersebut melalui 11 inisiatif seperti berikut:

Sumber : Slaid pembentangan HRD Corp pada 23 Oktober 2023

Sumber : Slaid pembentangan HRD Corp pada 23 Oktober 2023

6. PENEMUAN PAC PARLIMEN

Penemuan PAC Parlimen adalah seperti berikut:

6.1 Sumber Dana HRD Corp

i. Penjelasan KE HRD Corp

Datuk Wira Shahul Dawood (KE HRD Corp) dalam prosiding Bil. 6(a)/2023 bertarikh 23 Oktober 2023 menjelaskan bahawa selain daripada levi, sumber pendapatan lain HRD Corp adalah pulangan daripada pelbagai pelaburan, simpanan tetap [*fixed deposits* (FD)] dan empat (4) peratus caj perkhidmatan yang dikenakan.

“Puan Wong Shu Qi [Naib Pengerusi PAC]: Ada satu soalan, Datuk Wira Pengerusi. Jadi, tadi kita sentuh tentang isu dana dan juga income untuk HRD Corp. Boleh saya tahu tak selain daripada levi dan juga geran daripada kerajaan, adakah HRD Corp mempunyai saluran kewangan lain untuk pendapatan extra tak?”

***Datuk Wira Shahul Dawood [HRD Corp]:** Prior to this 2020, Honourable Vice Chairman, HRD Corp relied purely on the investment income. But COVID was a classic example. If we wouldn't have made the changes that we have today, HRD Corp would have gone burst in five years from that time because we relied purely on the fixed deposit, and we had multiple OPR cuts during the particular time and the banks were also not keen to have FDs anymore. So, HRD Corp started to implement a four percent service fee. For every dollar we pay to the employer, we take a four percent service fee. That is the income that HRD Corp requires to do our operations as well.*

Apart from the FDs and the bank investments as well as we started to get income through our four percent service fee, and we started to operate and put up a new division called the Income Generation Division. We started to operate like we wanted to be very self-independent, we want to generate our own income. So, we started to collaborate with a lot of training providers through our e-Latihan and other things. People who have good content, they can put into our engine. So, operationally when they make money, there is a profit sharing with HRD Corp. So, we started a lot of income generation activities for HRD Corp, Honourable Chairman. Thank you.”

[Muka surat 42 - 43, Laporan Prosiding Bil. 6(a)/2023 bertarikh 23 Oktober 2023]

ii. Penjelasan Ketua Pegawai Strategi HRD Corp

Encik Rony Ambrose Gobilee (Ketua Pegawai Strategi HRD Corp) dalam prosiding Bil. 6(a)/2023 bertarikh 23 Oktober 2023 menjelaskan bahawa dua (2) sumber dana HRD Corp adalah kutipan levi daripada majikan dan geran Kerajaan.

Bagi maksud geran Kerajaan, peruntukan akan disediakan oleh pihak Kerajaan untuk disalurkan kepada kumpulan sasar yang telah ditetapkan seperti golongan ibu tunggal dan graduan yang masih belum mendapat pekerjaan.

“Puan Vivian Wong Shir Yee [Ahli PAC]: I have this question. I am at the slide page 19. So, there is Levy Funds, Strategic Initiatives Fund and Government Grants. So, apart from Levy Funds, you have the Initiatives Fund. Can you please elaborate more on that? And how come the Levy Fund, we can skip the evaluation proposal and directly grant approval?

Encik Rony Ambrose Gobilee [HRD Corp]: YB, allow me to address this question. Like what highlighted earlier, there are two sources of funding. The first part is the levy being payment by the employer.

The second one is from the government funding. For government funding is meant to address government specific concern and interest. For example, unemployed graduates, single mothers and whatnot. For this purpose, the government will normally provide allocation or budget for us to conduct. For this funding utilization, YB, it is meant to achieve those kinds of purposes.

On the first part, which is the levy which is paid by the employer, this is where the levy paid by the employer, this is where the discretion to utilize this levy falls under the employer's discretion. They will submit an application for grant to be process by us and claim by the training providers.”

[Muka surat 59 - 60, Laporan Prosiding Bil. 6(a)/2023 bertarikh 23 Oktober 2023]

6.1.1 Kutipan Levi

Di bawah Akta PSMB 2001, majikan bagi tiga (3) sektor industri sahaja diwajibkan untuk membayar levi bagi tujuan latihan pekerja. Dalam perluasan Akta PSMB 2001 pada 1 Mac 2021, kenaikan levi telah diwajibkan kepada semua sektor industri.

i. Penjelasan Ketua Pegawai Kewangan HRD Corp

Encik Mohamad Farizul bin Yahaya (Ketua Pegawai Kewangan HRD Corp) dalam prosiding Bil. 6(i)/2023 bertarikh 12 Mac 2024 memaklumkan bahawa setakat Disember 2023, jumlah kutipan levi yang berjaya dikutip oleh HRD Corp adalah RM2.134 bilion berbanding RM475 juta pada tahun 2020. Ini adalah kerana perluasan Akta PSMB 2001 pada tahun 2020. Akta sebelum ini hanya mewajibkan kutipan levi bagi tiga (3) sektor industri sahaja tetapi telah diperluaskan kepada semua sektor industri. Selain itu HRD Corp juga telah memainkan peranan dalam

memastikan semua majikan dimaklumkan mengenai kewajipan mereka untuk membayar levi.

“Encik Mohamad Farizul bin Yahaya [HRD Corp]: ... First is on the levy collection, as of December 2023, we actually managed to collect RM2.134 billion. The target is RM2.2 billion sebenarnya. Hopefully, by the time that we audit the numbers by our external auditor, we hope that the number will increase little bit sebab akan ada some adjustment accruals and provisions.

You can see from 2022, sorry, 2020, we only collected RM475 million, maksudnya setengah bilion sahaja. Kita berjaya untuk quadruple the number in 2023, ada dua elemen. Satu because of the expansion of the Act. That from the three sectors, we already expanded to all sectors in 2020. You can see that people are coming in. The companies registered, especially the bankers and whatnot, the lawyers actually coming in to actually pay the levy to HRD Corp. Itu nombor satu.

Nombor dua, HRD Corp juga memainkan peranan yang sangat penting untuk memastikan employers ini diberitahu, di-informed and that they have to pay the levy to HRD Corp. So, with the two elements that we actually managed to collect RM2.13 billion in 2023. For the record, kita expect to collect at least RM2.4 billion in 2024, insya-Allah ...”

[Muka surat 2, Laporan Prosiding Bil. 6(i)/2023 bertarikh 12 Mac 2024]

ii. Penjelasan Mantan KE HRD Corp

Tuan Elanjelian Venugopal (mantan KE HRD Corp) dalam prosiding Bil. 6(e)/2023 bertarikh 23 November 2023 memaklumkan bahawa model pengoperasian HRD Corp adalah tidak mampan dan perubahan perlu dilakukan supaya kelangsungan syarikat dapat berlaku tanpa bergantung pada kutipan levi atau bantuan dana daripada Kerajaan.

Beliau turut membangkitkan isu dana levi latihan yang makin meningkat namun masih tidak digunakan oleh pihak majikan yang menunjukkan HRD Corp tidak beroperasi seperti yang diperuntukkan dalam akta. HRD Corp tidak memberi nilai tambah serta insentif untuk majikan menjalankan latihan profesional atau khusus terhadap pekerja. Ini secara tidak langsung mengakibatkan pembangunan nilai insan serta kepakaran tenaga kerja yang terbantut.

“Tuan Elanjelian Venugopal [HRD Corp]: ...So, we wanted to move away from that plan to something that HRDF has control over. And plus, all the time HRDF is premised on— you know, inefficiency. We want to keep the HRDF fund big, right? How do you

keep it big? You don't disburse. The companies are forced by law to contribute and having contributed we stop the fund, we don't give the money away.

So, we have more funds-lah. That was the whole modus operandi. That was the reason why we wanted to change the entire business plan, move away from inefficiency to a more efficient way of disbursing funds.

So, we cannot be rewarded for not doing anything. HRDF today if it doesn't do much work, it gets rewarded because the fund will be accumulating. Not only that, but if it accumulates and let's say the employer gets tired and says "Never mind, I don't want to take the money." Two years later the money comes to HRDF. It comes into the corporation, side of the fund, you know.

So, the model is kind of broken. So, we wanted to change the model from that, you know, if HRDF only gets money if you work. That means for every money you have disbursed [Tidak Jelas]— that's the only thing that will [Tidak Jelas]. The only thing that HRDF does is disburse money, nothing else. We are supposed to do quality control, right. Someone applies, your money you give to me, I keep the money, your money I keep. After that, you want to train your employee— I give back your money you know, right.

So, what is the value-add I'm giving? The only value-add I can give you is to check whether the training you are giving is quality training-lah. That's only value-add. Otherwise, I'm just taking the money and giving back your money."

[Muka surat 34, Prosiding Bil. 6(e)/2023 bertarikh 23 November 2023]

iii. **Penjelasan KE HRD Corp**

Datuk Wira Shahul Dawood (KE HRD Corp) dalam prosiding Bil. 6(g)/2023 bertarikh 18 Januari 2024 menjelaskan bahawa di bawah pimpinan terdahulu HRD Corp hanya memfokuskan kepada pemberian geran Kerajaan sahaja dan membuat pelaburan dalam pegangan amanah (*unit trust*), FD dan pembelian saham pasaran terbuka bagi tujuan penjanaan pendapatan HRD Corp.

Bagaimanapun kini HRD Corp telah merangka strategi untuk menjana pendapatan sendiri dengan memperkenalkan pengenaan caj perkhidmatan empat (4) peratus kepada TP atas perkhidmatan yang disediakan oleh HRD Corp.

Beliau turut menafikan bahawa HRD Corp telah menggunakan wang levi atau *unutilised levy* bagi tujuan operasi, pelaburan dan pembelian aset HRD Corp.

“Puan Wong Shu Qi [Naib Pengerusi PAC]: Datuk Wira Pengerusi, tadi salah satu poin yang sangat menarik iaitu mencapai status self-sustained. Tak perlu bergantung kepada geran atau dana dari kerajaan lagi untuk HRD Corp. Jadi, boleh saya minta Datuk Wira Shahul untuk menjelas secara mendalam, bagaimana dalam dua, tiga tahun ini mencapai status self-sustained? Terima kasih.

Datuk Wira Shahul Dawood [HRD Corp]: Sebelum saya datang, Datuk Deputy Chairman, HRD Corp focused only on the government grant. They never focused on how to use the levy money to do self-generating. Dulu, dia punya fokus fasal investment only on unit trust and fixed deposit, and they beli shares in the open market.

Buying things on the open market is very dangerous because kita tak ada control over the market. So, we had a strategy but we wanted to work on self-sustaining model. First thing, kita punya strength is kita punya base. We’ve got five million employees registered. 90,000 employers are registered with us.

We want to make use of the base to generate income for us, but not touching the levy money. Datuk Wira Chairman and Deputy Chairman, I just want to correct it again, once again in PAC. Never in the history of HRD Corp, we used our levy money or unutilised levy money or our forfeited levy money to run our operations, buy buildings, buy anything at the cost of the employers’ money.

We never do that, and if somebody still continue insisting that we are doing it, I think – we also don’t know how do we go and explain to these people. We are an organisation audited by a top five auditing firm and our audit report is out every year. So, we used that base to generate funds.

So, I brought in, the number one is the first, we want to charge back the service fee because HRD Corp buat banyak services, with regards to employers, with regards to training providers, macam-macam. So, we had introduced the four per cent of service fee to the training provider because we do banyak aktiviti for training provider.”

[Muka surat 8, Prosiding Bil. 6(g)/2023 bertarikh 18 Januari 2024]

6.1.2 Unutilised Levy

Unutilised levy adalah sejumlah wang yang tidak digunakan oleh majikan bagi tujuan latihan selepas tempoh dua (2) tahun.

i. Penjelasan Mantan Menteri Sumber Manusia

Tuan V. Sivakumar (Mantan Menteri Sumber Manusia) dalam Prosiding Bil. 6(c)/2023 bertarikh 2 November 2023 memaklumkan bahawa levi yang tidak digunakan dalam tempoh dua (2) tahun akan dikategorikan sebagai *unutilised levy* dan boleh digunakan untuk tujuan tertentu tertakluk kepada had siling yang

ditetapkan. Walau bagaimanapun, perkara ini perlu terlebih dahulu dibawa kepada perhatian Lembaga Pengarah.

“Tuan Sim Tze Tzin [Ahli PAC]: Pengerusi, terima kasih. Menteri, saya nak tanya, Menteri tahu bahawa HRD Corp. ada banyak tanah yang besar, ada levi-levi yang dikutip dan something called unutilised levy? Dia selepas beberapa tahun, dia akan dipindah daripada levi kepada unutilised levy. Adakah setiap kali pemindahan unutilised levy itu dimaklumkan kepada Menteri, how much is it? How does it work? Do you know about all this information?

Tuan V. Sivakumar [Menteri Sumber Manusia]: Saya baru jadi Menteri tahun ini, so, ini dah berlaku beberapa kali. So, what I know is that whatever that is not utilised after two years, okay, that money will be kept under HRD Corp. and this is the money that they can use it for the investment and all the other things. Okay. In fact, dalam Belanjawan tahun 2024 pun ada disebut tentang perkara ini, all right, di mana 15 peratus daripada unutilised money ini akan digunakan untuk membantu SME-SME yang lain dan sebagainya.

So, there is some capping-lah. All right. It cannot be the- you cannot use 50 percent, 50 peratus daripada dana tersebut and the capping is at RM50,000. For per company, it cannot be less than RM50,000. So, you can use the balance of the money to help other SMEs, golongan rentan and all that. It was also mentioned in the budget.

Tuan Sim Tze Tzin [Ahli PAC]: So, every time they changed this unutilised, they transfer from the levy to unutilised levy, Menteri dimaklumkan tak? Are you being informed or you...

Tuan V. Sivakumar [Menteri Sumber Manusia]: No, I think this they brief annually right? For future revenue?

Tuan Sim Tze Tzin [Ahli PAC]: They brief you annually, is it?

Tuan V. Sivakumar [Menteri Sumber Manusia]: Should be-lah. It should be annually. Then only we know how much unused money there will be...

Tuan Sim Tze Tzin [Ahli PAC]: Because, we need to understand the changing of this unutilised levy or use it for certain purposes should be brought to the Board, right?

Tuan V. Sivakumar [Menteri Sumber Manusia]: Yes, definitely yes.

Tuan Sim Tze Tzin [Ahli PAC]: Patutnya ya lah, dibawa ke Board-lah? Tapi kami difahamkan bahawa Board tidak tahu tentang perkara ini. They were not informed and they never got the approval from the Board. So, we want to ask whether they have got approval from the Minister. You didn't get any approval ya?

Tuan V. Sivakumar [Menteri Sumber Manusia]: [Bercakap tanpa menggunakan pembesar suara] No, no.

Tuan Sim Tze Tzin [Ahli PAC]: Terima kasih.”

[Muka surat 43-44, Laporan Prosiding Bil. 6(c)/2023 bertarikh 2 November 2023]

ii. **Penjelasan Wakil MOF Dalam Lembaga Pengarah**

Datuk Rosli bin Yaakub [Timbalan Setiausaha Bahagian (TSUB) Bahagian Pengurusan Strategik Badan Berkanun / Wakil MOF dalam Lembaga Pengarah HRD Corp] dalam prosiding Bil. 6(b)/2023 bertarikh 1 November 2023 menjelaskan bahawa setiap tahun terdapat lebih sejumlah wang yang tidak digunakan iaitu wang lebih atau *forfeited fund* yang tidak digunakan oleh majikan atau dituntut oleh majikan untuk program latihan. Lebih wang ini tidak dinyatakan secara jelas bagi penggunaannya selain daripada latihan di dalam akta. Wang tersebut hanya boleh digunakan selepas mendapat kelulusan Lembaga Pengarah dan perlu dibentangkan dalam bajet tahunan.

Selain itu, beliau turut memaklumkan bahawa sepanjang beliau berada di dalam Lembaga Pengarah tidak pernah dikemukakan penggunaan wang lebih bagi tujuan kelulusan Lembaga Pengarah. Hanya pada tahun 2021 penggunaan wang lebih tersebut atau *forfeited fund* pernah dikemukakan dengan menggunakan kelulusan tahun-tahun terdahulu.

“Datuk Rosli bin Yaakub [Kementerian Kewangan]: Saya nak bercakap soal wang lebih atau *forfeited fund* yang wang yang tidak digunakan oleh majikan, tak dituntut oleh majikan untuk program latihan. Walaupun ia dikatakan sebagai lebih ataupun wang yang tidak digunakan oleh majikan untuk membuat latihan, tetapi di dalam akta tidak mengatakan wang itu boleh digunakan untuk lain, selain daripada latihan. Tidak ada. Dalam akta very clear, wang itu hanya untuk latihan. Kita boleh rujuk seksyen 3, section 4 dalam akta. Very clear, wang itu hanya untuk latihan. Kalau ada lebih, ia kena bawa kepada Board untuk latihan apa, selain daripada yang di-claim oleh majikan. Akta 612 jelas menyatakan tujuan akta adalah untuk menggalakkan latihan dan pembangunan sumber manusia.

...

Sebenarnya tak boleh, YB. Dia hanya boleh guna Board approval pada tahun semasa dia membentangkan bajet. Pada hujung tahun, dia bentangkan bajet, sekian banyak *forfeited fund* yang akan digunakan. Ia akan bawa kepada Board. Normally, Board tak akan bagi. Kalau Board sayalah. Kalau lain, saya tak tahu, because dalam akta ini very clear dan memang untuk latihan. Tak boleh untuk guna program-program yang tidak berkaitan dengan latihan, tak boleh.”

[Muka surat 15, Laporan Prosiding Bil. 6(b)/2023 bertarikh 1 November 2023]

“Datuk Rosli bin Yaakub [Kementerian Kewangan]: Okey, Yang Berhormat. Sepanjang saya ada dalam Board, tidak pernah dikemukakan kepada Board kelulusan untuk menggunakan forfeited funds. Never, satu.

Keduanya, pernah dikemukakan untuk menggunakan satu kelulusan dalam tahun 2021. Dia gunakan kelulusan yang pernah diberi oleh Board terdahulu. Tetapi, macam saya katakan tadi, dalam proses good governance on finance, ia mesti bentangkan every year. Tak boleh gunakan yang dulu-dulu punya kelulusan. Tak boleh.

Tuan Sim Tze Tzin [Ahli PAC]: Maksudnya dia unilateral untuk pakai selama-lamanya? Dia dapat satu keputusan sahaja ya?

Datuk Rosli bin Yaakub [Kementerian Kewangan]: Yes. Ya, betul. Sedangkan itu not budgeted untuk for this year.”

[Muka surat 25, Laporan Prosiding Bil. 6(b)/2023 bertarikh 1 November 2023]

Selain itu, **Datuk Rosli bin Yaakub dalam prosiding Bil. 6(j)/2023 bertarikh 12 Mac 2024** memberi gambaran senario di mana syarikat perusahaan kecil dan sederhana (PKS) yang mempunyai tenaga kerja yang rendah, tidak akan dapat menggunakan wang caruman levi kerana tidak mencapai nilai minimum untuk menganjurkan latihan di bawah HRD Corp. Wang caruman tersebut akan sentiasa dicarum dan dikategorikan sebagai *unutilised levy* kerana tidak digunakan dalam tempoh dua (2) tahun yang ditetapkan di bawah SOP HRD Corp.

“Datuk Rosli bin Yaakub [HRD Corp]: Terima kasih Yang Berhormat. Next. Yang Berhormat, ini gambaran kasar berkaitan dengan levi yang dipungut. Dia bermula dengan levi. Levi dipungut melalui peruntukan di bawah seksyen 14 dan 15 – levi dipungut. Kemudian, levi yang tidak digunakan diistilahkan sebagai *unutilised levy* iaitu baki wang levi yang tak digunakan sepenuhnya oleh majikan dalam tempoh yang ditentukan.

Kemudian bawah itu pula, ada pula forfeiture fund ya, iaitu baki wang levi yang tidak dituntut oleh majikan dalam tempoh yang tertentu yang ditentukan oleh lembaga di bawah seksyen 25. Ini seperti you tak pakai kita ambil duit ini. Itu konsep forfeiture fund ya. Okey, next. Ini satu simulasi, Yang Berhormat. Satu simulasi sahaja bagaimana wang levi boleh menjadi *unutilised levy* ya.

Setiap orang pekerja mencarum 0.1 peratus daripada jumlah terimaan gaji, mereka mencarum ya. Ini andaian. Andaian ini hampir berlaku dalam market-lah. Satu majikan mempunyai 11 pekerja sebab syarat dia 10 pekerja ke atas dia kena carum. Satu majikan mempunyai 11 orang pekerja dan caruman bulanan sebanyak RM200 ke RM300 sebulan. Ini bermakna caruman setahun antara RM2,400 ke RM3,600 setahun. Maknanya tahun itu tak boleh buat kursus. Syarat buat kursus ialah RM6,000 per group

tadi yang saya tunjuk tadi. Maknanya ini akan tak digunakan. Okey, next year pula macam mana.

Kos latihan sebanyak RM6,000 bagi kursus selama lima hari. Ini bermakna majikan tersebut tidak dapat menuntut levi bagi melaksanakan latihan pada tahun kedua atau mungkin tahun ketiga sebab duit itu tak cukup jumlah dia. Jadi, adakah caruman tersebut dikategorikan sebagai unutilised levy walhal dia sebenarnya tak cukup nak pakai. Sebenarnya tak cukup untuk melaksanakan kursus pun. Jadi, di peringkat HRD Corp adakah ini sebagai unutilised ataupun bagaimana?

Jadi yang ini isunya, antara isu yang saya nampak berlaku dalam HRD Corp Yang Berhormat, kalau mereka katakan mereka tetapkan selepas dua tahun jadi forfeiture. So, yang ada 11 pekerja selama-lamanya tak dapat kursus, akan jadi forfeiture-lah. Jadi formula ini kena ubah, formula ini kena ubah di peringkat HRD Corp. Bagaimana mereka yang mencarum sedikit ini boleh juga mendapat kursus ataupun memberi manfaat kepada pekerja-pekerja mereka.”

[Muka surat 22-23, Prosiding Bil.6 (j) / 2023 bertarikh 12 Mac 2024]

iii. **Penjelasan Mantan Lembaga Pengarah HRD Corp**

Datuk Chia Hui Yuen (Mantan Lembaga Pengarah HRD CORP) dalam prosiding Bil. 6(b)/2023 bertarikh 1 November 2023 menjelaskan bahawa berdasarkan akta jelas menyatakan sekiranya sejumlah wang yang tidak digunakan bagi tempoh tertentu maka jumlah tersebut perlu dibentangkan dalam Mesyuarat Lembaga Pengarah bagi tujuan kelulusan dan jumlah tersebut perlu diklasifikasikan sebagai *unutilised levy*. *Unutilised levy* boleh digunakan bagi aktiviti seperti PENJANA dan ia perlu mendapat kelulusan Lembaga pengarah.

Berdasarkan pemerhatian beliau dan Datuk Rosli, sepanjang tempoh perkhidmatan mereka sebagai ALP tiada pembentangan dibuat dalam Mesyuarat Lembaga Pengarah bagi tujuan kelulusan dan mengklasifikasikan lebihan wang sebagai *unutilised levy*.

Selain itu beliau turut memaklumkan pada tahun 2020, HRD Corp telah memohon sejumlah RM70 juta bagi tujuan pemulihan Covid dan ia diluluskan oleh Lembaga Pengarah. Manakala pada 28 Mac 2023 iaitu semasa mesyuarat pertama Lembaga Pengarah tahun 2023, Pengurusan HRD Corp ada memohon sejumlah RM50 juta daripada *unutilised levy* untuk digunakan bagi aktiviti lain dan ia tidak dinyatakan secara jelas.

“Datuk Chia Hui Yuen [Mantan Lembaga Pengarah HRD CORP]: ... If you actually look at the minutes— the minutes in the past, HRD Corp very clear. They were clearly mentioned, how they used the dana and where to channel to and so forth. But even though 2022 minutes were very clear, clearly mentioned how they used it. But, we see that the 2021 and 2022, the minutes become very brief. I would like to also maklumkan Yang Berhormat Datuk Wira, just to let you understand that, there is another form that HRD Corp will use the dana. Which is what we called for unutilised levy.

Unutilised levy, we will also call it forfeited fund. So, if you look at the akta, it actually mentioned that, it is the Board who decides whether you want to forfeit or not. But, in the constitution, you also clearly mentioned that if the money did not used for certain years. Then, they will need to present to the Board. The Board will approve the money to transfer to become unutilised levy. That unutilised levy we can actually use it for other activities like PENJANA. However, because like what Datuk Rosli has mentioned, HRD Corp also need to read aligned with the Companies Act. So, all the decisions of the use of the dana will need to have a Board approval how they actually use it.

And including transfer of fund from the levy to unutilised levy, because based on my understanding, levy in HRD Corp is placed under liability, not asset. So, meaning to say that it is a trust where— in HRD Corp it is a trust, any of the money that need to use will need to go through the Board for approval, rather than use it, then report to Board or not report to Board.”

[Muka surat 14 - 15, Laporan Prosiding Bil. 6(b)/2023 bertarikh 1 November 2023]

“Datuk Chia Hui Yuen [Mantan Lembaga Pengarah HRD Corp.]: Di bawah akta, dia tak terima selama berapa lama syarikat tak guna. Dia hanya kata, selagi ada dalam satu period kalau dia tak guna, HRD Corp management boleh bentang kepada Board untuk dapatkan approval to transfer levi ini become unutilised levy. Tetapi, management tidak boleh keluarkan sendiri. Tapi apa yang Datuk Rosli and myself, kita punya observation ialah kita tak pernah terima pembentangan ini untuk transfer from levy to become unutilised levy. So, apa yang kita dapat tahu ialah dari annual report.”

[Muka surat 24, Laporan Prosiding Bil. 6(b)/2023 bertarikh 1 November 2023]

“Datuk Chia Hui Yuen [HRD Corp]: ... Because, macam mana dia guna wang unutilised levy? Because, on 28 March this year, first board, 28 March this year, first board, masa itu HRD Corp Management minta RM50 million untuk guna aktiviti lain daripada unutilised levy tetapi dia punya paper tidak ada cerita guna untuk aktiviti apa. Then, dalam 2020 January, HRD Corp ada dalam very brief punya statement, dia minta RM70 million— that was 2021— untuk COVID recovery. Board approved.

Tetapi, masa itu, dalam akta ataupun constitution ataupun kalau kita baca limit of authority, any of the fund that keluar mesti go through board or BOC. So, sampai hari ini, saya tidak tahu macam mana duit boleh keluar sebab BOC tidak ada. Sebab, kalau kita baca limit of authority, anything will need to go through BOC. Hanya BNRC, Board

Remuneration Package, other approval direct to board. The rest has to go to BOC. Kalau HRD Corp tidak ada BOC, dia punya approval ialah dari mana? ...”

[Muka surat 16 -17, Laporan Prosiding Bil. 6(b)/2023 bertarikh 1 November 2023]

“Datuk Chia Hui Yuen [HRD Corp]: *Dia guna— dalam dia punya paper 2021, dia kata guna untuk COVID recovery. Post COVID punya activities. Tetapi, in this year punya board, saya ada minta dokumen to prove that— sebab, this year on 28th of March, HRD Corp Management pernah minta another RM50 million dari utilised levy. So, masa itu, saya tanya, “Can you show us how you use the money?”. Then I have requested on 28th of March on special board 12th of April, I ask again. I still don’t receive it. Then, because there is no board, so I don’t have any information.”*

[Muka surat 25, Laporan Prosiding Bil. 6(b)/2023 bertarikh 1 November 2023]

iv. Penjelasan ALP HRD Corp.

- a) **Datuk Rajasekharan a/l Ramasamy (ALP HRD Corp) dalam Prosiding Bil. 6(d)/2023 bertarikh 20 November 2023** memaklumkan Lembaga Pengarah boleh menentukan tempoh levi sebagai *unutilised levy* berdasarkan peruntukan dalam Seksyen 25, Akta PSMB 2001. Tempoh *unutilised levy* telah ditetapkan oleh ALP selama dua (2) tahun namun tempoh tersebut boleh dikaji semula. Tetapi sehingga kini tiada semakan dibuat dan tempoh selama dua (2) tahun tersebut masih terpakai.

Walaupun tempoh *unutilised levy* ditetapkan selama dua (2) tahun, secara amalnya pihak HRD Corp akan memberi peringatan kepada pihak majikan supaya menggunakan wang levi masing-masing.

“Datuk Rajasekharan a/l Ramasamy [Ahli Lembaga Pengarah HRD Corp]: *Non-utilization of fund section 25, YB. It says, in gist, kalau the board can decide the term and in 20, kalau tak salah 2018 kah? 2019? In the record shows that we determined as two years. Seksyen 25. Tidak menggunakan kumpulan wang. Di sana ia memang clear-lah, terang.*

Datuk Ali anak Biju [Ahli PAC]: *Ia nampak macam blanket approval ini. Not batch by batch or year by year basis.*

Datuk Rajasekharan a/l Ramasamy [Ahli Lembaga Pengarah HRD Corp]: *Ya, ya, true.*

Datuk Ali anak Biju [Ahli PAC]: *Wah, this is a major decision.*

Datuk Rajasekharan a/l Ramasamy [Ahli Lembaga Pengarah HRD Corp]: *It's a blanket approval given, and the board can decide then. The board would review every time. So, they've not reviewed now.*

Datuk Seri Dr. Noraini binti Ahmad [Ahli PAC]: *Any request from the member of the board for the review? Since, dia buat ini macam blanket approval because if it is a concern to the board members, mesti ada bawa perkara ini ke dalam perbincangan di dalam board untuk difikirkan semulakah ataupun for review-kah macam mana?*

Datuk Rajasekharan a/l Ramasamy [Ahli Lembaga Pengarah HRD Corp]: *Yes, any matter that is brought to the board, the board would discuss the matter in open.*

Tuan Syahredzan bin Johan [Ahli PAC]: *So, Datuk can I just ask. This approval that was given previously, it is still— unless it is changed by the board itself that approval will still be operational and subsisted until now.*

Datuk Rajasekharan a/l Ramasamy [Ahli Lembaga Pengarah HRD Corp]: *Yes.*

Tuan Syahredzan bin Johan [Ahli PAC]: *So, there is no requirement at least as far as we know for there to be a yearly or maybe six months, sort of approval to say that underutilized or unutilized levy can be used or it's up to two years. So, you don't need to constantly bring it back to the board?*

Datuk Rajasekharan a/l Ramasamy [Ahli Lembaga Pengarah HRD Corp]: *Looking at the statement, it said, budget says one year, we may review it again if the board sits. And when the board sits, we may review. It was a matter which is brought for discussion, but we have not reviewed it as yet. Board has not sat. When the board sits probably, they will review.*

Tuan Syahredzan bin Johan [Ahli PAC]: *But before this was there any review?*

Datuk Rajasekharan a/l Ramasamy [Ahli Lembaga Pengarah HRD Corp]: *No, because there was no such a request yet.*

Tuan Syahredzan bin Johan [Ahli PAC]: *Thank you, Datuk."*

[Muka surat 37 - 38, Laporan Prosiding Bil. 6(d)/2023 bertarikh 20 November 2023]

"Datuk Rajasekharan a/l Ramasamy [Ahli Lembaga Pengarah HRD Corp]: *Pengerusi can I? Can I add on to this section 25 tadi. Although we say two years tapi in practice, amalan kita we don't do it in two years. We give the employer time because our idea is to upskill and reskill. What's the point of they keeping the money there and we are going to deploy again for reskilling, upskilling.*

So, biasanya it doesn't happen at the cut of two years, we go and forfeit the money. It doesn't happen that way. In practice, it takes longer than that.

Normally, we give them reminders and then lepas itu dia akan datang and we allow them to use the funds. It's their funds."

[Muka surat 37 - 40, Laporan Prosiding Bil. 6(d)/2023 bertarikh 20 November 2023]

- b) **Dr. Mohd Syukri bin Ahmad Sudari (ALP HRD Corp) dalam Prosiding Bil. 6(d)/2023 bertarikh 20 November 2023** menjelaskan bahawa pihak HRD Corp akan mendapatkan pandangan pihak majikan berkenaan status levi yang tidak digunakan dan akan memaklumkan majikan sebelum ianya menjadi *unutilised levy*.

Beliau juga memaklumkan pihak majikan telah berbincang dengan pihak HRD Corp dan bersetuju *unutilised levy* digunakan oleh syarikat-syarikat kecil untuk melatih pekerja dan bukan untuk menampung kos operasi HRD Corp.

"Datuk Ali anak Biju [Ahli PAC]: Di dalam board of director tadi ada tak wakil employers?

Datuk Seri Jamil bin Salleh [Mantan Ahli Lembaga Pengarah HRD Corp]: Ada.

Datuk Ali anak Biju [Ahli PAC]: So, macam mana dengan pandangan daripada employers ya, kompeni-kompeni di mana mereka buat bayaran tiap-tiap bulan, tidak dapat dipakai dalam masa dua tahun dan itu forfeited. Because this amount is very big. We are talking about according to the projection, ya. Easily by 2025 ya, RM2 billion per year. This is a big amount. Kalau tidak boleh dipakai untuk training, simpan sahaja situ. Because HRD Corp ini bertindak sebagai menjaga kepentingan pekerja untuk ber-training. Kalau lima tahun kah, 10 tahun kah, let it be there, that's their money. That is my point because sebagai employers, mereka mungkin tak ada tempat untuk menyuarkan ini. Jadi, saya minta pandangan daripada wakil employers dalam hal ini.

Dr. Mohd Syukri bin Ahmad Sudari [Ahli Lembaga Pengarah HRD Corp]: YB saya Syukri daripada Persekutuan Majikan-majikan Malaysia. Kita faham semangat bila ditubuhkan HRDF dahulu adalah untuk memastikan majikan melatih pekerja. I think that's the first objective. Sebab yang lepas, bila tak ada matlamat itu pekerja tak dilatih. Sebagai majikan, kami rugi juga. Kalau tak latih pekerja, produktiviti rendah.

So, sebab itulah kita bersetuju untuk dengan levi tersebut sebab kita mahu semua majikan latih. Tetapi setiap kali kami bagi tahu HRDC, pertama kami mengatakan bahawa kena maklumkan majikan-majikan tersebut sebelum forfeited sebab itu duit kami, duit majikan dan patut digunakan kembali. Itu sebab kami memastikan itu berlaku sebab duit itu kena kembali balik untuk ini sebab kebanyakannya yang tak hantar training ini sebenarnya Yang Berhormat, is SME, company kecil-kecil yang dua tiga orang, dua-dua— yang lima, enam orang dan sebagainya.

Sebab itulah baru-baru ini sebelum bajet sebelum ini kami ada ber-discuss semula dengan HRDC. Kami bersetuju untuk yang baru punya term sebab duit yang forfeited, orang tak ambil itu boleh dibagi balik company yang small-small, yang kecil-kecil yang SME ini untuk melatih pekerja mereka semula. Sebab ada kami itu mungkin RM3,000, RM20,000, RM5,000 tak boleh nak hantar training dan kami telah address ini.

Satu lagi, kami juga telah membangkang salah satu dulu, setiap kali nak hantar pekerja dia nak charge levi itu untuk membayar the percentage, majikan tak setuju. Majikan tak setuju, sebab itulah HRDC kena buat investment sebagainya untuk menanggung kos operasi. Sebab kami tak setuju levi kita dipotong untuk bayar kos operasi sebab sepatutnya levi itu kembali balik pada training. Sebab itulah HRDC kena independent untuk mendapat dana untuk jaga operasi syarikat. Terima kasih.”

[Muka surat 42, Laporan Prosiding Bil. 6(d)/ 2023 bertarikh 20 November 2023]

v. Penjelasan Ketua Pegawai Kewangan HRD Corp

Encik Mohamad Farizul bin Yahaya (Ketua Pegawai Kewangan HRD Corp) dalam Prosiding Bil. 6(g)/2023 bertarikh 18 Januari 2024 memaklumkan tatacara penggunaan *unutilised levy* untuk program-program latihan di bawah HRD Corp.

“Tuan Sim Tze Tzin [Ahli PAC]: Okey. Untuk levi, saya tanya kita ada *unutilised levy* ya. Biasanya about 25 per cent-lah ya. Some 25 per cent of *unutilised* – lepas dua tahun, dia dipindah ke akaun *unutilised levy*. Betul ya?

Encik Mohamad Farizul bin Yahaya [HRD Corp]: Betul.

Tuan Sim Tze Tzin [Ahli PAC]: Adakah *unutilised levy* itu, duit itu boleh digunakan untuk – apa dia punya fungsi? What do you do with that money?

Encik Mohamad Farizul bin Yahaya [HRD Corp]: Untuk *unutilised levy*, the same treatment that is only strictly for the training. Bukan untuk pembayaran HRD Corp internal expenses. Bukan. Yang ini kita buat program-program seperti SCOPE, B40 dan sebagainya.

Tuan Sim Tze Tzin [Ahli PAC]: Ada? Ada pakai macam itu?

Encik Mohamad Farizul bin Yahaya [HRD Corp]: Yes, because it's strictly under that fund. HRD Corp, kita tidak boleh pakai satu sen single pun dari untuk levi ini sama ada dia dalam pembayaran *levy fund* itu sendiri dan kemudian di-transfer-kan kepada *unutilised levy fund*. It's still for the purpose of the training. Cuma, di *levy fund* itu, kita ada kepada majikan-majikan akaunlah. Akaun kepada majikan-majikan itu sendiri kan? Jadi, apabila dipindahkan kepada akaun *levy fund* – reserved fund ini, itu kita boleh gunakan untuk the development of the underserved communities.

Tuan Sim Tze Tzin [Ahli PAC]: Ada – adakah yang kalau kita pindah untuk menggunakan unutilised levy itu, yang fund itu, adakah ia perlu melalui board?

Encik Mohamad Farizul bin Yahaya [HRD Corp]: Untuk the – saya ada dua ya. Satu, for the transfer of the fund. So, transfer of the fund, kita follow the procedure. Once kita dah bagi notification dan dia follow procedure, after two years dia tak pakai and kita buat notification and final reminder. Then, lepas daripada itu then kita akan transfer to that particular fund-lah. So, itu adalah unutilised levy fund.

Tuan Sim Tze Tzin [Ahli PAC]: Itu automatik? Tak payah melalui board?

Encik Mohamad Farizul bin Yahaya [HRD Corp]: Itu tak sebab itu adalah per akta.

Tuan Sim Tze Tzin [Ahli PAC]: Okey.

Encik Mohamad Farizul bin Yahaya [HRD Corp]: Okey. Elemen yang kedua adalah bagaimana kita, tatacara kita untuk nak pakai the unutilised levy untuk program-program latihan untuk the underserved communities, those we actually got the approval from the board in terms of the type of programme. What are the things, program yang kita nak buat; B40, SCOPE and everything else-lah dan akan menggunakan dana unutilised levy itu sendiri. Itu nombor satu ya – nombor dua ya, YB.

Nombor tiga, dari segi element of the governance itu sendiri. Daripada segi source of... [Tidak jelas] levy, kita transfer and then dia akan masuk dalam programme, we call it as HRD Corp Strategic Incentives (HSI) ya. [Tidak jelas] [Bertanya kepada seorang pegawainya]. Ya, incentive.

Dia akan follow the standard procedure that we have. Nombor satu, evaluate the proposal. Nombor dua grant approval through the committee, right. They evaluate the committee, kemudian claim, berjalanlah claim program itu sendiri. Nombor tiga, once dah dapat the training has already completed, dia akan buat through the claim process which is processed by different team. And then selepas claim itu, kita dah verify training itu memang berjalan dan diperakui dan sebagainya, kemudian baru pergi finance untuk final approval where finance akan check the document submitted, the claims, the grant, the approval of process, documents proposal and everything else.

Then, payment– finance will do the finance payment to the training provider. So, kita follow the standard process, the framework that already existing in HRD Cop.

Tuan Sim Tze Tzin [Ahli PAC]: But do you get the board approval to used that fund?

Encik Mohamad Farizul bin Yahaya [HRD Corp]: Yes.

Tuan Sim Tze Tzin [Ahli PAC]: You get the board approval?

Encik Mohamad Farizul bin Yahaya [HRD Corp]: Yes, yes. In terms of the programs for the HSI. The HSI program itu sendiri. [Disampuk] Yes, in fact to use the fund. I can actually refer.

Datuk Wira Mas Ermieyati binti Samsudin [Pengerusi PAC]: [Bercakap tanpa menggunakan pembesar suara]

Encik Mohamad Farizul bin Yahaya [HRD Corp]: I will share the extract of minutes YB...

Tuan Sim Tze Tzin [Ahli PAC]: Okey, maksudnya setelah board meluluskan program atau meluluskan penggunaan dana tersebut?

Puan Merle Fernandez [HRD Corp]: Dua, dua. Both Yang Berhormat... [Bercakap tanpa pembesar suara]

Tuan Sim Tze Tzin [Ahli PAC]: Dua, dua? Both?

Puan Merle Fernandez [HRD Corp]: Excuse me, Yang Berhormat dengan izin, both.”

[Muka surat 57-58, Laporan Prosiding Bil. 6(g)/2023 bertarikh 18 Januari 2024]

6.1.3 Caj Perkhidmatan Empat (4) Peratus Kepada Penyedia Latihan (TP)

Caj perkhidmatan sebanyak empat (4) peratus dikenakan kepada TP atas latihan yang mengguna pakai perkhidmatan dan kemudahan HRD Corp. Kutipan caj perkhidmatan ini adalah bagi menampung perbelanjaan operasi HRD Corp.

i. Penjelasan KE HRD Corp

Datuk Wira Shahul Dawood (KE HRD Corp) dalam prosiding Bil. 6(a)/2023 bertarikh 23 Oktober 2023 menjelaskan bahawa HRD Corp bertindak sebagai fasilitator kepada TP, majikan dan lain-lain pemegang taruhan. Oleh itu bagi menjana lain-lain pendapatan kepada HRD Corp maka caj perkhidmatan sebanyak empat (4) peratus dikenakan kepada TP atas perkhidmatan yang telah dilaksanakan oleh HRD Corp kepada mereka.

“Puan Wong Shu Qi [Naib Pengerusi PAC]: May I know, what your rationale behind the four percent service fee charging? Because, basically you are only, kind of like a middleman, to liaise between the training agency, the training provider, and the company. And now you are charging four percent on what the employers are paying to you. So, merely because you need to collect some funds for you to sustain.

Datuk Wira Shahul Dawood [HRD Corp]: Well, I think is not that we are middleman. HRD Corp does a lot of facilitation that we do, course registration, TTT registration, training certification, content creation. So, there are a lot of things. We almost have- almost 600 over staffs working nationwide to ensure that we became the facilitator between the training providers, employers and other stakeholders. So, we are more than middleman in terms of- of course, we don't do training. That is the only setback HRD Corp has, but in fact, we don't want to go into the training space. We want to be the facilitator, so at least, we can focus on quality content, quality training provider, quality trainer. That would help us to make sure that our trainings are in the quality of international standards, YB."

[Muka surat 43, Laporan Prosiding Bil. 6(a)/2023 bertarikh 23 Oktober 2023]

Dalam prosiding yang sama, KE HRD Corp turut memaklumkan bahawa caj perkhidmatan mula dilaksanakan pada tahun 2020. Sebelum penetapan caj perkhidmatan di buat, sesi libat urus telah dilaksanakan bersama TP dan mereka yang terlibat dalam industri latihan berkaitan. Pelaksanaan caj perkhidmatan ini adalah bertujuan untuk menampung kos operasi HRD Corp.

"Puan Wong Shu Qi [Naib Pengerusi PAC]: Okey, satu soalan lagi. Jadi, bila kita start service charge empat peratus itu ya? Tahun bila kita start?

Datuk Wira Shahul Dawood [HRD Corp]: 2020, YB.

Puan Wong Shu Qi [Naib Pengerusi PAC]: Dengan...

Datuk Wira Shahul Dawood [HRD Corp]: Actually, all these policy, Honorable Vice Chairman, all these things, HRD Corp before we implement any such policies, we go on a very strong engagement with the industry people. It was just not that unilateral decision that HRD Corp or the board makes it. We go to the training provider association, trainer, coaches. We called them, we talked to them, we explained to them why there is a need for HRD Corp to do it. It was agreed by the industry, then HRD Corp roll it out.

In fact, Honorable Deputy Chairman, before 2018, HRD Corp used to have the pool fund of 30 percent. Every dollar we collect, 30 percent HRD Corp has an opportunity to use that fund to give back, training back to the government or any of those people that they deserve it.

In the 30 percent, when we take the pool fund, 10 percent we put as service fee. 10 percent was put as a service fee, but this was abolished when there was change of government. So, HRD Corp had a heavy loss of income and as we are an organization that we are self-dependent and we are self-generating, we need to keep this income going for us to keep our operation and to support back our stakeholders. If you look back Yang Berhormat, 2020 we got only 33,000 employers. Today, we got 88,000 employers. We got only 2 million employees. We have been serving in 2020. Today, we serve 4.5 million employees. If we continue to collect levi and we don't service back our stakeholders, it is going to look very bad on HRD Corp, as well as to Ministry of Human Resources.

So, we started to work on a mechanism. Of course, we are an agency that we start operate, like you know, profit centric. Of course, we are not supposed to take profit and we put back all of our profit back to the learning and development. But, we want to improve our service standards. We want to improve our engagement of the stakeholders. So, all these things, when we collect this four percent service fee, we put back and we use this opportunity to cover our cost.”

[Muka surat 51 - 52, Laporan Prosiding Bil. 6(a)/2023 bertarikh 23 Oktober 2023]

ii. **Penjelasan Ketua Pegawai Undang-undang Merangkap Setiausaha Syarikat, HRD Corp**

Puan Merle Fernandez (Ketua Pegawai Undang-undang merangkap Setiausaha Syarikat, HRD Corp) dalam prosiding Bil. 6(a)/2023 bertarikh 23 Oktober 2023 menjelaskan bahawa pelaksanaan caj perkhidmatan empat (4) peratus telah diluluskan oleh Lembaga Pengarah HRD Corp.

“Puan Wong Shu Qi [Naib Pengerusi PAC]: Jadi boleh saya tahu, adakah servis caj 4 peratus ini, adakah keputusan diluluskan oleh Lembaga Pengarah pada tahun 2020 juga?

Puan Merle Fernandez [HRD Corp]: Most definitely, Yang Berhormat. Everything is approved by .. a new policies, new initiatives. Obviously, we do seek the Board’s approval and there was definitely Board’s approval.”

[Muka surat 52, Laporan Prosiding Bil. 6(a)/2023 bertarikh 23 Oktober 2023]

iii. **Penjelasan Mantan Lembaga Pengarah HRD Corp**

Datuk Chia Hui Yuen (mantan Lembaga Pengarah HRD CORP) dalam prosiding Bil. 6(b)/2023 bertarikh 1 November 2023 menjelaskan bahawa caj perkhidmatan empat (4) peratus hanya dikenakan kepada TP sahaja dan kutipan caj tersebut bukanlah ke atas levi tetapi dikenakan ke atas latihan yang telah diadakan.

“Datuk Chia Hui Yuen [Mantan Lembaga Pengarah HRD Corp.]: Yang Berhormat, just to give you more information. Four percent itu dia bukan charged employers. Dia charged trainers. They charged trainers, bukan caj employers. So, pungutan four percent itu bukan atas levi tetapi atas trainers. Setiap kali kalau trainers sudah conduct training, lepas itu dia nak claim kan? Then, if you claim RM100, HRD Corp will return you— will take four percent of the RM100. Will return you RM96. So, they charged trainers sebagai admin fees of the trainer.”

[Muka surat 22, Laporan Prosiding Bil. 6(b)/2023 bertarikh 1 November 2023]

iv. **Penjelasan Mantan KE HRD Corp**

Tuan Elanjelian Venugopal (mantan KE HRD Corp) dalam prosiding Bil. 6(e)/2023 bertarikh 23 November 2023 menyatakan dalam usaha pemampanan pengurusan syarikat, HRD Corp memperkenalkan caj fi pengurusan latihan empat (4) peratus bagi mengurangkan kebergantungan kepada faedah simpanan tetap untuk membiayai kos pengoperasian syarikat. Hal ini dilihat turut menjadi insentif kepada HRD Corp untuk lebih aktif dalam mengadakan latihan kepada pekerja dan menggalakkan majikan untuk menganjurkan latihan kerana pendapatan kini terikat dengan penggunaan levi oleh pihak majikan.

Namun, pihak pengurusan HRD Corp ketika itu tidak meneruskan pendekatan tersebut, walaupun setelah mendapat kelulusan ALP kerana bantahan dan tentangan daripada pihak majikan yang mempertikaikan efisiensi serta keberkesanan latihan HRD Corp terhadap tenaga kerja mereka.

***“Tuan Elanjelian Venugopal [HRD Corp]:** So, the four percent was actually my idea which we developed I think in 2018. So, we presented this to board committee and board continuously into 2018 and it was approved in 2019. However, the plan was, we will replace when once it's implemented, the four percent is implemented, we will stop taking money from the HRDF. Interest itu kita tak akan ambil. So instead of taking money you know the interest, it is now financing HRDF. Instead of that money, this will take over that portion. So, if you are— I think if you look at the justification paper, that is what it would have said.*

Why did we come out with four percent? We estimated our— at that time the amount of money we were getting is about, the interest rate was four percent. Interest rate from the FD kan. Kita letakkan dana itu dalam FD, so, four percent. So, RM1 billion is in FD. So, four percent is about RM40,000. Sorry, RM40 million. RM40 million is what we are getting from the dana. So, instead of getting that money, we wanted to disburse RM1 billion.

So, the idea was instead of having RM1 billion sitting there and earning interest, we wanted to disburse and from that disbursement we want to take the money. So, the more we disburse, the more money we get. If we don't do our work properly, we will keep the money, we will not— we shouldn't be rewarded. That was the whole point. So, we shouldn't be rewarded for indolence, for laziness. So, we wanted to make it, make it more efficient. We want to make the company more efficient and also live within our means lah. That means kurangkan expenses, like why should we expense so much. If we are not doing enough work, we shouldn't be spending so much money. That was the justification. So, with that we got the approval from the board that this is the replacement.

But then when I went to the syndication with the employers, FMM and MEF, their feedback was not that positive. They said you know, you improve first lah before you

implement all these, we want to— basically show us the money lah, you know. Improve first, become more efficient before you institute anything. Because for example, from the time someone applies for a grant, someone submits an application for grant, it takes sometimes two weeks, three weeks, one month for them to be approved which is very slow. Why do you need— when we measure, the person only sits— approves— only need two minutes to look at the approval document. Two minutes only. But the waiting period is about one month. So, this was one of the problems that you know employers were not happy about. So, we said okay, we will improve all that. That means, the main problem was, make PSMB a lot more efficient so that the approval time is reduced from two weeks to basically ten minutes lah. You submit, within ten minutes, you should know whether your application has been approved or not.

So, that is why we introduced at that time we were talking about you know, Robotic Process Automation (RPA) I think. So, we were looking at all kinds of things that make it more efficient so that we will make that HRDF can approve faster with fewer staff. So, that was the whole plan. So, as a result, even though the board approved it maybe in January or February of 2019, we didn't implement it because HRDF wasn't efficient enough to live within the four percent. So, we tangguhlah until a time where we can implement it."

[Muka surat 38 - 39, Prosiding Bil. 6(e)/2023 bertarikh 23 November 2023]

v. Penjelasan Ketua Pegawai Operasi HRD Corp

Datuk Ariff Farhan Doss (Ketua Pegawai Operasi HRD Corp) dalam prosiding Bil. 6(e)/2023 bertarikh 23 November 2023 menyatakan bahawa caj fi empat (4) peratus ini telah mula dikenakan dan dikutip oleh pihak HRD Corp mulai Julai 2020.

"Puan Wong Shu Qi [Naib Pengerusi PAC]: Okey, jadi soalan kepada Datuk Ariff. HRD Corp is now collecting the four percent, correct?

Datuk Ariff Farhan Doss [HRD Corp]: When I first came in May of 2020, at that time there was no four percent at that time. We started in July of 2020 to collect the four percent. The rationale at that time was that— because the bank interest rate has fallen from 4.5 to 2.5. We had to find a way to compensate for that loss of interest which is why we introduced that four percent. But I'm not sure with regards to approval matters whether the board approved, or you know we were just told that it has been approved."

[Muka surat 40, Prosiding Bil. 6(e)/2023 bertarikh 23 November 2023]

6.1.4 Pengasingan Akaun

HRD Corp tidak membuat pengasingan dana antara dana operasi dan dana levi bagi tujuan latihan sebelum Februari 2024.

i. **Penjelasan Ketua Pegawai Operasi HRD Corp**

Datuk Ariff Farhan Doss (Ketua Pegawai Operasi HRD Corp) dalam prosiding Bil. 6(e)/2023 bertarikh 23 November 2023 menyatakan bahawa tiada pengasingan akaun dilakukan di antara dana operasi dan dana levi bagi tujuan latihan.

***“Datuk Ariff Farhan Doss [HRD Corp]:** Merujuk balik kepada Governance Oversight Committee punya report. Satu lagi perkara yang saya ingin mengutarakan adalah salah satu syor adalah untuk mengasingkan dana untuk operasi daripada dana yang dikutip sebagai levi daripada majikan.*

Pada waktu ini tidak ada pengasingan dari segi mekanisme tabung. Maksudnya bank account yang diguna pakai mengandungi kedua-dua akaun. Pelaporan juga tidak diasingkan. Maksudnya, kita tidak dapat lihat kalau ada penggunaan duit levi untuk operasi kita tidak dapat lihat daripada laporan perakaunan di annual report.

So, pada masa itu saya ada baca syor yang dibuatkan adalah untuk memastikan ada pengasingan tetapi pengasingan ini tidak berlaku sampai hari ini.”

[Muka surat 23, Prosiding Bil. 6(e)/2023 bertarikh 23 November 2023]

***“Datuk Ariff Farhan Doss [HRD Corp]:** The account is, we have six different accounts. But they are all together. There is no such thing as separate operations account, separate levy account, tak ada. And when I talk about pelaporan, there is a snapshot of reporting which is done once a year but throughout the year, for example, the— we are not able to see whether the money that is being deposited, credited and taken out for what purposes. You know, we don’t get to see that. It’s only a snapshot. So, in the snapshot of the auditor account you will see in the balance sheet, one sentence on a levy amount and then another sentence on operations, you know, expenses. So, that is what I meant. We don’t get to see— I mean the mechanism to make sure that we are not dipping into the levy funds for operations it is not clear and it’s not transparent.”*

[Muka surat 24, Prosiding Bil. 6(e)/2023 bertarikh 23 November 2023]

ii. **Penjelasan Mantan KE HRD Corp**

Tuan Elanjelian Venugopal (mantan KE HRD Corp) dalam prosiding Bil. 6(e)/2023 bertarikh 23 November 2023 menyatakan bahawa dari segi perakaunan, akaun levi telah diasingkan berdasarkan caruman oleh pihak majikan dan akan diuruskan secara automatik melalui sistem. Wang caruman levi hanya akan dipindah masuk ke akaun rizab sekiranya tidak digunakan oleh majikan dalam tempoh dua (2) tahun. Perkara ini adalah mengikut tatacara yang telah digariskan di dalam Akta PSMB.

“Tuan Elanjelian Venugopal [HRD Corp]: *I think I am not sure what is happening today. But that technically shouldn't be possible unless the accountant is cheating, all right. It shouldn't be possible because it's quite clear. You cannot— the tagging everything is for— there are specific funds and it's all tagged. So, money that comes into HRDF as levy payment is identified with the employer. So, let's say employer ABC. Dia akan ada lah dalam akaun dia. Employer ABC has so much money.*

So, you cannot simply move the money out of the account into HRDF, cannot. And the way to remove is already specified in the akta. So, actually and all that is already from what I know, it is part of the automated system, there is a software system that manages the entire thing. So, you cannot simply take out because there are checks and balances on that.

When you can move money, unutilised funds. So, let's say, employer tak menggunakan dana di dalam akaun dia, so-called tagged to him. Katakan dia tak guna dalam dua tahun, wang tersebut— dana tersebut boleh dikeluarkan dan masuk kepada badan reserve, general reserve-lah. And there, it has to sit for two years. There is a process in that, I mean I can't say the whole thing, but anyway, there is a process today. However, I am not sure if behind what they are doing-lah because there is another portion.”

[Muka surat 25, Prosiding Bil. 6(e)/2023 bertarikh 23 November 2023]

iii. **Penjelasan KE HRD Corp**

Datuk Wira Shahul Dawood (KE HRD Corp) dalam prosiding Bil. 6(i)/2023 bertarikh 12 Mac 2024 menjelaskan bahawa Mesyuarat Lembaga Pengarah pada 27 Februari 2024 telah bersetuju supaya kutipan levi dan operasi HRD Corp diperakaunkan secara berasingan. Manakala akaun inisiatif strategik akan diwujudkan.

“Puan Wong Shu Qi [Naib Pengerusi PAC]: Terima kasih Datuk Wira Pengerusi. Jadi, selain daripada perubahan yang dibentangkan tadi, saya dimaklumkan juga sekarang ada separate account. Boleh maklumkan kepada PAC juga tentang perkembangan ini.

Datuk Wira Shahul Dawood [HRD Corp]: *Datuk Wira and the members, let me just— let me answer this one. During the last board meeting which we had on 27 of February, the board came to an unanimous decision that there will be a separation of accounts. HRD Corp is aware the levy account has separate, the operation account has separate and the strategic initiative account will come into place.*

So, this will give a clear idea to the public as well as to the stakeholders that the utilisation of levy is very different and separate from the kind of operations and the activities what we do. This is something we picked it up along the way from the feedback from the stakeholders and also from PAC and that had been implemented in the last board. Thanks to the Honourable Minister for giving us the mandate to execute this and also to

Dato' Sri KSU. Now we have a separate account which is focused on our retained earnings which is our profit retained earnings will be based on the strategy initiative account. Thank you."

[Muka surat 8, Laporan Prosiding Bil. 6(i)/2023 bertarikh 12 Mac 2024]

6.2 Program HRD Corp

Berdasarkan Seksyen 3 Akta PSMB 2001: "Matlamat utama Perbadanan yang diperbadankan di bawah Akta Syarikat 1965 [Akta 125] dengan nama "Pembangunan Sumber Manusia Berhad" ialah pengenaan dan pemungutan levi pembangunan sumber manusia bagi maksud penggalakan latihan dan pembangunan pekerja, perantis dan pelatih dan penubuhan dan pentadbiran Kumpulan Wang."

Selain itu, Seksyen 22 akta yang sama memperuntukkan bahawa suatu Kumpulan Wang ditubuhkan bagi maksud tersebut.

i. Penjelasan KE HRD Corp

Datuk Wira Shahul Dawood (KE HRD Corp) dalam prosiding Bil. 6(a)/2023 bertarikh 23 Oktober 2023 menjelaskan bahawa HRD Corp telah ditubuhkan pada tahun 1992 yang dikenali sebagai Kumpulan Wang Pembangunan Sumber Manusia [Human Resource Development Fund (HRDF)]. Objektif utama HRD Corp pada ketika itu adalah mengutip levi daripada majikan yang mempunyai 10 orang pekerja dan ke atas dan mengembalikan levi tersebut kepada majikan dalam bentuk geran latihan.

Berdasarkan akta jelas menyatakan HRD Corp tidak boleh terlibat di dalam apa-apa aktiviti latihan. Sebaliknya berfungsi sebagai fasilitator di antara majikan dan TP. Majikan berhak menentukan latihan dan TP yang dikehendaki. TP hendaklah mempunyai sijil pengiktirafan dan berdaftar dengan HRD Corp. Pada tahun 2021, kutipan levi hanya diwajibkan bagi tiga (3) sektor sahaja iaitu industri perlombongan, pengilangan dan perkhidmatan.

Pada tahun 2020, HRD Corp telah melatih 621,000 buah pusat latihan. Manakala pada tahun 2023 sehingga September, sebanyak 4.3 juta pekerja yang berdaftar dengan HRD Corp dan dari jumlah tersebut HRD Corp telah melatih sebanyak 1.7 juta orang.

“Datuk Wira Shahul Dawood [HRD Corp]: ... YB, let me just back track on the 1992 where HRD Corp was formed. What was the core objective of the founder? HRDF was formed. The core objective of HRDF is to collect levy from the employers and return back in the form of training grant to the employers again. So, our act very clearly says HRD Corp cannot involved in any training activities as we are nearly a facilitator between the employers and the training provider. Number one.

If you ask me, I wish to go back to the 1992 when HRDF was formed. There was only satu tabung. You put all the money. You collect all the levy, you put it in one tabung and you disburse it back based on the training needs.

But, over the period, YB, it has been gone into individual accounts. Initially when it was formed, it was only HRDF tabung. All the money goes in, and you use it. And HRD Corp might have had the opportunity at that time, the citizens of Malaysia would have been served much better. But, over the period, it has gone into individual accounts like Celcom, Tenaga Nasional or Malaysian Airlines. So, individual companies started to pay levy and this fund has been earmarked to that particular company. So, that how the funds started to grow.

And in the year 2021, there was only three sectors that is been paying levy which is mining, manufacturing, service industry.

Dr. Hajah Halimah Ali [Ahli PAC]: Compulsory?

Datuk Wira Shahul Dawood [HRD Corp]: Three sectors.

Dr. Hajah Halimah Ali [Ahli PAC]: It is not compulsory, right?

Datuk Wira Shahul Dawood [HRD Corp]: It is a compulsory.

Dr. Hajah Halimah Ali [Ahli PAC]: The levy?

Datuk Wira Shahul Dawood [HRD Corp]: Levy is compulsory.

Dr. Hajah Halimah Ali [Ahli PAC]: Compulsory for all syarikat?

Datuk Wira Shahul Dawood [HRD Corp]: All syarikat who have staffs more than 10 and above.

Encik Mohamad Farizul bin Yahaya [HRD Corp]: It is as good as EPF and SOCSO, YB.

Dr. Hajah Halimah Ali [Ahli PAC]: And my question also is how many percent all the syarikat yang bayar levi itulah? Yang benefit and get back something.

Datuk Wira Shahul Dawood [HRD Corp]: YB, if you go back to track record, it is last year, 2020, HRD Corp trained 621,000 training places. That was the peak of the COVID,

you know. 2023, as of September, we have trained 1.7 million people out of 4.3 million people registered with the HRD Corp.

Once again, the importance the PAC has to understand, HRD Corp has zero control on the fund that belongs to the employer. It is employer's funds. Employer decides what training they want to go. They decide who is the training provider. Cuma, we make sure that the training provider has a quality, they are registered with us, they have upgraded themselves with us and there is training certification, all the contents are registered with HRD Corp. So, in a way, we just ensure that the training is spent. If you don't monitor, YB, the employers will take this money and they might have spent it in a form of leadership training but they will go on holiday. They can use this fund for any other retreat which is not meant for training and development."

[Muka surat 58 - 59, Laporan Prosiding Bil. 6(a)/2023 bertarikh 23 Oktober 2023]

ii. Penjelasan Wakil MOF Dalam Lembaga Pengarah

Datuk Rosli bin Yaakub [Timbalan Setiausaha Bahagian (TSUB) Bahagian Pengurusan Strategik Badan Berkanun / Wakil MOF dalam Lembaga Pengarah HRD Corp] dalam prosiding Bil. 6(b)/2023 bertarikh 1 November 2023 menjelaskan bahawa HRD Corp bukanlah sebuah badan berkanun sebaliknya merupakan sebuah CLBG yang ditubuhkan di bawah Akta Syarikat 2016. ALP yang dilantik adalah terdiri daripada pemain-pemain industri dan bertanggungjawab untuk memainkan peranan dalam urus tadbir CLBG. HRD Corp adalah tertakluk di bawah Akta 612 dan Perlembagaan Syarikat. Tujuan akta 612 adalah mengurus tadbir dana atau levi yang diterima oleh HRD Corp.

"Datuk Rosli bin Yaakub [Kementerian Kewangan]: ...Okey, yang kedua saya ingin menjawab kepada pertanyaan YB tadi. Sebelum itu, saya nak jelaskan mungkin ada sesetengah anggapan yang mengatakan bahawa HRD Corp ini badan berkanun. Jawapannya, bukan. HRD Corp ialah syarikat CLBG. Company limited by guarantee yang ditubuhkan di bawah Akta Syarikat 2016. CLBG ini dia ada Board, dia ada members. Board nya ialah mereka yang dilantik dan termasuk saya mewakili Kementerian Kewangan dan juga members ialah kalau dalam syarikat sendirian berhad, members ialah shareholders. Tapi dalam kes CLBG, members ialah pemain-pemain industri seperti Datuk Grace di mana beliau wakil industri atau pekerja. Mereka ialah sebahagian daripada members yang sepatutnya memainkan peranan dalam urus tadbir CLBG ini. Saya dah dengar dan dapat maklumat daripada dalaman sendiri iaitu pihak pengurusan, malahan CoSec sendiri mengatakan HRD Corp ialah badan berkanun. No. Dia bukan badan berkanun. Dia ialah syarikat CLBG.

Dia ada dua undang-undang dalam HRD Corp. Pertama ialah company constitution, perlembagaan syarikat. Kedua ialah akta. Akta ini, Akta 612, Akta Pembangunan Sumber Manusia. Ini bukan Akta Badan Berkanun. Tujuan akta ini ialah mengurus tadbir

dana yang diterima oleh company, oleh HRD Corp. Tujuan akta ini. Jadi, Yang Berhormat...

Tuan Syahredzan bin Johan [Ahli PAC]: *Maaf Datuk. Sorry. Saya nak tanya Datuk. Jadi maknanya, dalam Akta PSMB ini, ia tidak mewujudkan HRD Corp itu atau PSMB itu sebagai satu badan berkanun tetapi mewujudkan satu syarikat limited by guarantee.*

Datuk Rosli bin Yaakub [Kementerian Kewangan]: *Okey, terima kasih Yang Berhormat. Sebenarnya syarikat limited by guarantee ini telah wujud dahulu. Saya tak pasti sama ada akta bersekali ataupun tidak. Tetapi tujuan aktanya ialah untuk govern dan tadbir urus dana yang dipungut oleh HRD Corp dari pekerja-pekerja di negara ini. Kalau kita tengok Yang Berhormat Datuk Seri Noraini pernah berada dalam KPT. Actually, badan berkanun ini dia ada akta sendiri. Akta yang mentadbir urus badan berkanun itu. Tapi ini bukan Akta Badan Berkanun. Ini ialah akta yang tujuannya ialah—matlamatnya ialah pengenaan dan pemungutan levi pembangunan sumber manusia bagi maksud menggalakkan latihan dan pembangunan pekerja, perantis dan pelatih dan penubuhan dan mentadbir kumpulan wang. Itu tujuan dia. Akta 612 ini menghuraikan bagaimana Board mentadbir dan menguruskan dana dari levi yang dipungut dari pekerja-pekerja.”*

[Muka surat 8 - 9, Laporan Prosiding Bil. 6(b)/2023 bertarikh 1 November 2023]

iii. **Pandangan Penasihat Undang-undang (PUU) AGC**

Puan Norilawati binti Ismail [Peguam Kanan Persekutuan (Penasihat)] dalam prosiding Bil. 6(b)/2023 bertarikh 1 November 2023 menjelaskan bahawa penubuhan HRD Corp adalah di bawah Akta Syarikat 1965.

“Puan Norilawati binti Ismail [Jabatan Peguam Negara]: *Ya, Datuk Seri. Okey, memang di bawah Akta 612 Datuk Seri, kalau kita tengok long title of the act pun, an act to provide for the imposition and collection of human resources development levy. Memang akta yang untuk tujuan pemungutan levi. Di bawah seksyen 3 juga menyatakan, the main objective of the corporation iaitu PSMB incorporated under the Companies Act. Dia memang mentioned fasal penubuhan dia di bawah Companies Act.*

Datuk Wira Mas Ermieyati binti Samsudin [Pengerusi PAC]: *Itu maksudnya, memang betul dia bukannya badan berkanun tetapi memang di bawah akta bersyarikat.*

Puan Norilawati binti Ismail [Jabatan Peguam Negara]: *Betul.”*

[Muka surat 9, Laporan Prosiding Bil. 6(b)/2023 bertarikh 1 November 2023]

6.2.1 Majikan Berdaftar

Penjelasan Ketua Pegawai Kewangan HRD Corp

Encik Mohamad Farizul bin Yahaya (Ketua Pegawai Kewangan HRD Corp) dalam prosiding Bil. 6(i)/2023 bertarikh 12 Mac 2024 memaklumkan bahawa jumlah majikan yang berdaftar dengan HRD Corp adalah hampir 90,000 majikan. Jumlah ini telah meningkat hampir tiga (3) kali ganda berbanding tahun 2020.

“Encik Mohamad Farizul bin Yahaya [HRD Corp]: .. Moving on to the registered employers. Maksudnya dari segi majikan kita. Kita berjaya untuk rekod almost 90,000 majikan berdaftar di bawah HRD Corp itu sendiri. The same reason because of the expansion of the act and also aggressive promotions by the HRD Corp team as well. So, you can see we actually increase almost three times higher as compared to 2020 – and it goes to employees covered from RM2.56 million to RM4.59 million in 2023 as well...”

[Muka surat 2, Laporan Prosiding Bil. 6(i)/2023 bertarikh 12 Mac 2024]

6.2.2 Penyedia Latihan (TP)

Tenaga pengajar (*trainer*) dan penyedia latihan perlu diiktiraf dan berdaftar dengan HRD Corp berdasarkan kriteria-kriteria yang telah ditetapkan.

i. Penjelasan Ketua Pegawai Strategi HRD Corp

Encik Rony Ambrose Gobilee (Ketua Pegawai Strategi HRD Corp) dalam prosiding Bil. 6(a)/2023 bertarikh 23 Oktober 2023 menjelaskan bahawa tenaga pengajar (*trainer*) dan penyedia latihan perlu diiktiraf dan berdaftar dengan HRD Corp serta mencapai kriteria-kriteria yang telah ditetapkan. Selain itu HRD Corp juga bekerjasama dengan Jabatan Pembangunan Kemahiran (JPK) di bawah inisiatif *Recognition of Prior Experiential Learning, framework* dengan menerima pakai senarai sumber latihan yang dikeluarkan oleh JPK.

“Dato' Wira Dr. Ku Abd Rahman bin Ku Ismail [Ahli PAC]: Yang Berhormat Datuk Wira, how this– I want to go back to training providers. They all qualified, certified lah? Ya?

Encik Rony Ambrose Gobilee [HRD Corp]: Yes, YB.

Dato' Wira Dr. Ku Abd Rahman bin Ku Ismail [Ahli PAC]: By who? Certified— siapa yang berikan certification?

Encik Rony Ambrose Gobilee [HRD Corp]: Okey, Datuk Wira, if I may. YB, kita pecahkan kelompok ini kepada dua. Yang pertamanya adalah penyedia latihan itu sendiri sebagai syarikat yang membekalkan latihan. Keduanya, tenaga pengajar ataupun trainer yang memberikan latihan tersebut. Kedua-dua kelompok ini perlu berdaftar dengan HRD Corp. Penyedia latihan perlu berdaftar sebagai organisasi yang menawarkan latihan dan mempunyai kriteria-kriteria yang tertentu...

Dato' Wira Dr. Ku Abd Rahman bin Ku Ismail [Ahli PAC]: Siapa yang membuat penilaian...

Encik Rony Ambrose Gobilee [HRD Corp]: Kita ada pegawai— Kita...

Dato' Wira Dr. Ku Abd Rahman bin Ku Ismail [Ahli PAC]: Training provider mana yang qualified yang untuk melaksanakan training programme ini? Siapa yang buat penilaian?

Datuk Wira Mas Ermieyati binti Samsudin [Pengerusi PAC]: Maksudnya, dalaman ataupun luaran yang...

Encik Rony Ambrose Gobilee [HRD Corp]: YB, untuk pendaftaran penyedia latihan ini, dia berdasarkan kepada pegawai pemprosesan, pendaftaran penyedia latihan. Untuk tenaga pengajar, dia perlu melalui latihan ataupun persijilan Train-The-Trainer (TTT). Itu untuk tenaga pengajar.

Dato' Wira Dr. Ku Abd Rahman bin Ku Ismail [Ahli PAC]: Train-The-Trainer.

Encik Rony Ambrose Gobilee [HRD Corp]: Yes.”

[Muka surat 60 - 61, Laporan Prosiding Bil. 6(a)/2023 bertarikh 23 Oktober 2023]

“Tuan Ts. Zahir bin Hasan [Ahli PAC]: Di Kementerian Sumber Manusia, dulu dia ada majlis, sekarang Jabatan Pembangunan Kemahiran which evaluate training providers. Jadi, HRD Corp ini tak pakai langsunglah senarai yang telah disediakan oleh Jabatan Pembangunan Kemahiran itu?

Encik Rony Ambrose Gobilee [HRD Corp]: Dengan izin, YB, saya jawab soalan ini. Jabatan Pembangunan Kemahiran juga adalah antara rakan kita, YB. Jabatan Pembangunan Kemahiran, dia mentadbir NOSS. Di bawah NOSS, dia ada persijilan SKM. Kesemua kursus ini adalah berasaskan kemahiran. Dalam konteks lain, industri juga mengambil kursus-kursus persijilan yang lain selain daripada NOSS. So, dengan itu, kedua-dua sumber latihan dibenarkan di bawah HRD Corp.

So, menjawab soalan YB tadi, ya kita juga bekerjasama dengan JPK. Kalau boleh, tadi saya sebut inisiatif Recognition of Prior Experiential Learning, framework dia adalah apa yang diluluskan di bawah JPK, YB.”

[Muka surat 66 - 67, Laporan Prosiding Bil. 6(a)/2023 bertarikh 23 Oktober 2023]

6.2.3 Proses Pelantikan Dan Pemilihan TP

Pelantikan dan pemilihan TP tidak dibentangkan dalam Mesyuarat ALP HRD Corp.

i. Penjelasan Wakil MOF Dalam Lembaga Pengarah

Datuk Rosli bin Yaakub, [Timbalan Setiausaha Bahagian (TSUB) Bahagian Pengurusan Strategik Badan Berkanun / Wakil MOF dalam Lembaga Pengarah HRD Corp] dalam prosiding Bil. 6(b)/2023 bertarikh 1 November 2023 menjelaskan bahawa pemilihan TP tidak pernah dibawa dalam Mesyuarat Lembaga Pengarah walaupun pelantikan tersebut merupakan kaedah perolehan yang melibatkan jumlah dana HRD Corp yang besar.

***“Tuan Syahredzan bin Johan [Ahli PAC]:** Tadi, Datuk pun ada sebut— saya ingat lagi, cuma saya tidak sempat tanya— berkenaan dengan training providers ini. Training providers yang mana Datuk kata ada training providers yang tidak ada kena mengena dengan akta. Tadi Datuk ada kata. Maksudnya yang trainers itu. Melainkan saya silap dengarlah. Tetapi, Datuk ada kata. Boleh jelaskan sedikit tentang perkara ini? Apa yang Datuk maksudkan itu?*

***Datuk Rosli bin Yaakub [Kementerian Kewangan]:** Mungkin pemahamannya berbeza kot. Mungkin saya tidak katakan dia tiada kaitan dengan akta, tidak ada. Cumanya, training provider ini, dia ada satu pool, saya anggap begitulah, pool di HRD Corp. Dia ada pool of training provider ini. Pemilihan training provider ini tidak pernah dibawa kepada Board, walhal itu merupakan satu perolehan apabila ingin buat perlantikan.*

Bila kita pilih— bila mereka nak lantik training provider, trainer ini, dia tak bawa kepada Board. Saya tak tahu di peringkat mana mereka pilih. Padahal dia melibatkan jumlah dana yang besar.

***Tuan Syahredzan bin Johan [Ahli PAC]:** Dia melibatkan jumlah dana sebab HRD Corp akan kena bayar training providers ini, betul?*

***Datuk Rosli bin Yaakub [Kementerian Kewangan]:** Betul. Betul.”*

[Muka surat 58, Laporan Prosiding Bil. 6(b)/2023 bertarikh 1 November 2023]

ii. Penjelasan Mantan Ahli Lembaga Pengarah HRD Corp

Datuk Chia Hui Yuen (mantan Ahli Lembaga Pengarah HRD Corp) dalam prosiding Bil. 6(b)/2023 bertarikh 1 November 2023 menjelaskan bahawa maklumat mengenai TP boleh didapati melalui *HRD Corp claimable programmes* di mana semua penyedia latihan yang menyertai program ini hendaklah ditauliahkan oleh HRD Corp.

“Datuk Chia Hui Yuen [Mantan Lembaga Pengarah HRD Corp]: Saya nak maklumkan— saya nak tambahkan maklumat, maksudnya ialah training provider setakat ini, dia ada HRD Corp claimable programmes. So, kalau HRD Corp claimable programmes, kita akan tahu dia siapa trainer sebab dia akan apply through dia punya apps. So, dalam apps itu, kita akan nampak siapa itu training providers lah. And bagi HRD Corp, kalau nak jadi HRD Corp claimable programmes, trainer itu mesti TTT, melalui TTT, certified lah. Tetapi ada satu golongan training provider yang Datuk Rosli mentioned, dia sebut ialah, training provider yang di bawah PENJANA. Sebab PENJANA bukan HRD Corp claimable. Dia ialah di mana guna mungkin unutilised fund untuk tolong B40 tapi dia bukan tolong employers lah. Dia tolong orang lain. Di mana dia bukan tolong— bukan reskill and upskill member of HRD Corp yang bayar levi itu.

So, sekarang katakan saya ialah sebuah syarikat, saya bayar levi. So, saya boleh claim saya punya levi untuk reskill dan upskill saya punya worker. Tetapi, tadi kan kita ada mentioned utilised funds? So, unutilised funds itu ialah dia keluarkan daripada levi ini untuk national agenda.”

[Muka surat 58 - 59, Laporan Prosiding Bil. 6(b)/2023 bertarikh 1 November 2023]

6.2.4 Keberkesanan Pelaksanaan Latihan Dan Prosedur Operasi Standard (SOP)

Latihan dan SOP yang dilaksanakan oleh HRD Corp masih perlu ditambahbaik bagi memastikan latihan yang dilaksanakan menyumbang kepada modal tenaga kerja yang berkepakaran tinggi serta mengurangkan risiko ketirisan, penyelewengan, pembaziran dan rasuah.

i. Penjelasan Mantan Menteri Sumber Manusia

Tuan V. Sivakumar (Mantan Menteri Sumber Manusia) dalam Prosiding Bil. 6(c)/2023 bertarikh 2 November 2023 memaklumkan pelaksanaan program-program di bawah HRD Corp telah melalui banyak penambahbaikan. Walau bagaimanapun, terdapat beberapa perkara yang masih boleh diperbaiki terutamanya dalam melaksanakan program yang bersifat *industry-driven*.

“Tuan Sim Tze Tzin [Ahli PAC]: Menteri. Terima kasih, Pengerusi. Menteri, selepas Menteri jadi Menteri dan HRDC ini memang adalah agensi yang besar, sudah pasti Menteri dapat pelbagai feedback daripada kalangan even Member of Parliament atau rakyat dan sebagainya atau industry player. So, are you satisfied with the training programme of HRDC?

Tuan V. Sivakumar [Menteri Sumber Manusia]: Okey. Kalau saya nak kata berkaitan dengan training programme yang dilaksanakan oleh HRD Corp, memang banyak program yang dilaksanakan di bawah HRD Corp. Tetapi, memang saya mengakui bahawa there is a lot of room for improvement.

Tetapi dari segi pengoperasian HRD Corp. kalau kita bandingkan dengan— that's why I gave you the slides just now. Kalau kita lihat kepada evolusi kepada HRD Corp., even just for the past three years, you'll see a lot of improvements were taking place. Kalau tidak— kalau HRD Corp. is not performing well, then I am very sure pihak majikan pun tidak akan membayar levi. Walaupun, you know— ya, it's subject to the law. Yes, true. But, but there will be a lot of protests out there. But, I see tidak ada apa-apa, you know.

Even yesterday, the day before yesterday, when HRD Corp. organised the conference, an international conference, lebih 4,000 orang peserta daripada majikan telah mengambil bahagian. So, I can see that the majikan also not against HRD Corp. and kutipan levi is also increasing and pendapatan dari segi pelaburan pun meningkat.

But, I agree with you Yang Berhormat, memang saya juga bercadang untuk to look at the whole training programmes, what are they conducting.

Tuan Sim Tze Tzin [Ahli PAC]: *What are the instructions that you give to CEO? Apakah teguran kah, cadangan kepada CEO kah HRD Corp.?*

Tuan V. Sivakumar [Menteri Sumber Manusia]: *Berkaitan dengan...*

Tuan Sim Tze Tzin [Ahli PAC]: *Training programmes.*

Tuan V. Sivakumar [Menteri Sumber Manusia]: *Training programmes. Banyak. Banyak perkara-perkara yang saya minta supaya kita lihat dan perbaiki. Sebagai contoh, kita— saya mahu supaya program-program yang mempunyai permintaan daripada luar, industry-driven programmes. Bukan sekadar kita hanya bagi program-program yang tidak ada permintaan atau sekadar kita hendak melaksanakan latihan saja. Sebagai contoh, hari itu pun saya ada beritahu kepada dia bahawa hari ini mempunyai pasaran yang tinggi kepada mereka yang mempunyai pengetahuan dari segi cyber security dan sebagainya. Dalam pasaran memerlukan lebih kurang 10,000 orang pekerja yang mempunyai pengetahuan berkaitan dengan cyber security. Tetapi kita tidak memberi apa-apa kursus yang relevan, walau ada pun mungkin sedikit saja. So, saya minta supaya program seperti ini diberi perhatian untuk sama ada ia dijadikan sebagai satu program untuk reskilling ataupun upskilling."*

[Muka surat 34 - 35, Laporan Prosiding Bil. 6(c)/2023 bertarikh 2 November 2023]

ii. Penjelasan ALP HRD Corp

Dato' Palaniappan Joseph (Ahli Lembaga Pengarah HRD Corp) dalam prosiding Bil. 6(f)/2023 bertarikh 6 Disember 2023 menyatakan peranan HRD Corp dan keberkesanannya terhadap latihan pekerja dari sudut pandangan industri.

"Tuan Ts. Zahir bin Hasan [Ahli PAC]: *Daripada perspektif FMM, pandangan Dato' terhadap HD HRDF.*

...

Dato' Palaniappan Joseph [HRD Corp]: ... on the HRD Corp itself, I think when HRD Corp was formed initially, the idea of the levy system be incorporated for the purposes of training. FMM is actually one of the pioneer organisations which supported this initiative.

So, there were very strong resentment from various quarters because there's a— that because employers need to pay. But we believe at that time we need a system where to ensure the training is adequately provided. Because manufacturing systems is actually technology driven.

So, we need the employers to train their employees consistently. Existence of such mechanisms would help to facilitate that. So, we believe that it is an important mechanism to continuously train and retrain. That's the position of FMM. So, we have been very supportive of the various training initiatives— not only HRD Corp but I think other government initiatives related to TVET, related to other areas— because we feel if you don't develop the right skill, then we may not be able to catch up the technology.

Tuan Ts. Zahir bin Hasan [Ahli PAC]: Follow-up question. Maknanya you find it a very important mechanism. But so far, from your perspective how effective is HRD Corp to date?

Dato' Palaniappan Joseph [HRD Corp]: To date. I think the terminology of effectiveness I think— I mean, I'm not responding in terms of a specific figure. But I think in terms of functionality of the HRD Corp to the manufacturing sector. I think number one, we have actually worked well with the system because if you noticed the manufacturing sector in the country is consists of about 20 percent is the big timers, big organization, MNCs. YB, I've got another 70 over percent who are SMEs.

So, for this sector of people— because MNCs will have a thorough training program. They will know how to put in the levy, and they know how to utilize the levy well, right? Whereas, SME will have challenge because they don't have a huge manpower.

So therefore, their participation and training is a little bit not so consistent. But, by having this fund, which is being created for the purpose of training. That in a way provides a kind of a discipline to the companies to ensure that they do have some training program lah.

So, that's how we see— so in that sense, there is a participation. But if you ask me in terms of percentage of utilization and all that, I'm sorry YB, I don't have a figure to reflect that."

[Muka surat 3 - 5, Prosiding Bil. 6(f)/2023 bertarikh 6 Disember 2023]

Selain itu dalam prosiding yang sama, **Dato' Palaniappan Joseph** dan **Dato' Raiha Azni Abd Rahman** menyatakan pandangan sebagai wakil industri berhubung

latihan yang dibekalkan HRD Corp. Syarikat PKS menghadapi kekangan dalam menggunakan dana latihan disebabkan nilai caruman yang rendah dan tidak mencukupi untuk pengendalian latihan dalam tempoh dua (2) tahun.

Selain itu, mekanisme pembiayaan dan pembayaran latihan turut diketengahkan kerana majikan perlu mengambil kira situasi kewangan dan kecairan aliran tunai. Penyediaan latihan turut dilihat mempertimbangkan keperluan industri dan majikan kerana majikan berkuasa menentukan latihan.

“Tuan Sim Tze Tzin [Ahli PAC]: Dato’, I want to— you are wakil FMM and also Dato’ wakil former MEF. So, saya nak tanya tentang keberkesanan the training that has been done by HRD Corp over the many years. Have you— are you satisfied— have you heard your members of FMM giving feedbacks, members of MEF giving feedback of the quality and the effectiveness of the training programme?”

Dato' Raiha Azni Abd Rahman [Ahli Lembaga Pengarah]: I was both, in both— I would say, well three roles. Number one, I used to be the user. I was an employer. We had issues of course with HRD Corp more of late payments and process of getting disbursement you know on time, things like that.

So, I was actually a bit vocal even at MEF. Well at that time, I was trying to even meet the CEO of HRDF at that time. I couldn't see him for three times appointment because we are one of the largest, I would say subscriber to HRDF. So, we were concerned more— because I think PETRONAS whatever without the HRDF Act whatever, we will always put a lot of money on the training and development because we are in the business of a very difficult, challenging business especially in HSE. So, we spend a lot of money on that. So, when that Act came about, of course we subscribe to it. We are more concerned about getting our money back and to use it again and again for training.

So, when I was in MEF and later on I become a board member of HRD Corp, I think both Palani and me because we were presenting— we have lots more to say in the board. I don't think we are that popular at the board because we are asking a lot of questions— how can this system be upgraded? CAPEX, how much CAPEX we need on IT? Whenever there is IT, we were trying to support it with I would say lots of question on whether at the end of the day, the investment that we are going to have on CAPEX, would it be in terms of delivery. Were there be meeting KPIs of you know – it used to be a month and then two weeks. Today, it was reported to us that within 24 hours, they can actually with the system that they have been established recently. That is investment is showing, the fruits of the labour.

So, I would say as what Dato' Palani has said, I think for the large corporation, we have the means and ways for us to liaise with HRD Corp and get our money back. We have the system also to check exactly the balance of how much they owe us and how much we need to pay on time or so on and so forth.

But I think the problem that we have is on the SMEs where when they paid the subscription, sometimes they don't claim, and they don't see the importance of training. That is how I am seeing it and there is a lot of engagement done by HRD Corp today to make sure that the 70, 80 percent of the small employers would benefit from it. That is how I see it ya.

Dato' Palaniappan Joseph [Ahli Lembaga Pengarah]: *Me just think HRD Corp YB as the way I look at it, there is three major roles that from a micro perspective, one is— of course the collection of levy and that is the kind of the way that they managed it.*

Second is that the “dispensal”(dispense) of the payment. That actually is one indicator to determine whether they are functioning well. As an employer, we used to have a lot of problem. So, when I was— I mean when I got into board, I think one of the key things we say is that, you are taking too long to process the fund. Because you see, there are different type of schemes. I don't want to bother you the details but there are some schemes where the employers have to pay first, and they submit the documents and reimburse from the HRD Corp and that take a long time and we are very not comfortable with that kind of a scenario because of cashflow.

So, then there are other schemes where actually this pre-approved and the payment is being paid straight to this one. So, we come out with certain mechanism to ensure there is no delay in terms of that. Next is that the procedure, the rules that they put in is too rigid because they are administrators, but they don't understand the nature of the business. For example, I may have a very specific training where only specialists from overseas could do it but they have a requirement that you need to have a person competent with TTT to have done the training. Nobody could do it and they can't do that kind of trainings. So, these are some of examples of teething problems that we actually created the training and levy committee to brush out, to sort out that.

So, but in terms of the employers, HRD Corp itself is only a platform because what they do is that, the training providers proposed trainings that they feel that is relevant either with the consultation of the employer or whatever that is a standard and they submit. Then they are approved and the employer once agree, then they send the workers for training. So, in that sense, there is a certain elements of check and balance that if you find the training is not good, we are not going to spend our money and time and send our workers out just to satisfy the training provider's requirement. So, there is in that sense, the employers' interest is taken care and we spend the money to areas that we want the levy to be used. All right.

On the third part, if you are asking me that moving forward, I feel HRD Corp should change the role from only being a platform of collection and disbursement to a role where they go initiate support policy development and come out with new parameters to change the training landscape. That would be something to look forward at, right? But so which I think currently that is not the scope they are looking at, they have yet to release it but that would be something to look forward to look at it lah YB.”

[Muka surat 15 - 17, Prosiding Bil. 6(f)/2023 bertarikh 6 Disember 2023]

iii. **Penjelasan Ketua Pegawai Strategi HRD Corp**

Encik Rony Ambrose Gobilee (Ketua Pegawai Strategi HRD Corp) dalam prosiding Bil. 6(g)/2023 bertarikh 18 Januari 2024 menjelaskan mengenai proses penggunaan levi di bawah HRD Corp. Bagi maksud penggunaan levi, majikan yang menetapkan penggunaan levi untuk tujuan latihan melalui pemilihan peserta, penyedia latihan, jenis latihan dan lokasi latihan itu dijalankan. Permohonan latihan dikemukakan oleh majikan kepada HRD Corp berlandaskan kepada pemilihan penyedia latihan yang berdaftar di bawah agensi ini.

“Encik Rony Ambrose Gobilee [HRD Corp]: ...Pertamanya, saya ingin ambil peluang menjelaskan bagaimana proses penggunaan levi di kalangan majikan, Datuk Wira. Pertamanya, levi di bawah HRD Corp tidak diputuskan penggunaannya oleh agensi ini. Majikan yang menetapkan apakah penggunaan levi untuk tujuan latihan tersebut. Majikan yang memutuskan penyedia latihan, jenis latihan, siapa yang perlu dilatih dan di mana latihan itu dijalankan.

Justeru, permohonan geran latihan dikemukakan oleh majikan kepada HRD Corp berlandaskan kepada pemilihan penyedia latihan yang berdaftar di bawah agensi ini. So dengan itu, kenyataan yang mana HRD Corp tidak— ataupun HRD Corp memberikan latihan adalah kurang tepat dalam konteks ini kerana majikan sendiri yang memilih latihan yang diperlukan berlandaskan kepada keperluan masing-masing...”

[Muka surat 18, Prosiding Bil.6(g)/2023 bertarikh 18 Januari 2024]

iv. **Penjelasan Wakil MOF Dalam Lembaga Pengarah**

Datuk Rosli bin Yakub [Timbalan Setiausaha Bahagian (TSUB) Bahagian Pengurusan Strategik Badan Berkanun / Wakil MOF dalam Lembaga Pengarah HRD Corp] dalam prosiding Bil. 6(j)/2023 bertarikh 12 Mac 2024 menyatakan latihan di bawah HRD Corp adalah bersifat umum dan tidak spesifik atau khusus kepada pembinaan kepakaran bagi bidang profesional seperti perubatan atau kejuruteraan. Perkara ini dilihat sebagai satu model latihan yang tidak berkesan dan secara tidak langsung pembaziran berlaku terhadap pembinaan modal tenaga kerja yang berkepakaran tinggi.

“Datuk Rosli bin Yaakub [HRD Corp]: ...Akan tetapi ada beberapa kelemahan yang saya lihat Yang Berhormat. Kurikulum yang sama digunakan walaupun industri telah melebar, walaupun caruman telah melebar. Saya mengambil contoh katakan, katalah dia memberi kursus yang berbentuk general, general course, ethics, etiquette dan

sebagainya, macam mana hendak jawab telefon, how to approach – hendak dapat kontrak, how to approach pihak-pihak lain dan sebagainya contohnya.

Sebenarnya apabila selepas Mac 2021, apabila pencarum telah diperluaskan yang meliputi industri-industri berteknologi tinggi yang ada kemahiran dan sebagainya macam medical, macam engineer ini sudah terlalu umum, tidak mengikut keperluan industry need.

Jadi saya berpandangan seharusnya HRD Corp melihat apa sebenarnya keperluan industri dalam teknologi misalnya. Satu contoh misalnya katakan hospital swasta mencarum, mereka sebenarnya bukan pekerja bawahan ini, mereka ada high-level punya pekerja yang perlu dilatih dalam konteks medical, bukan dalam konteks general.

Jadi, kita boleh bayangkan duit yang bilion ini dilatih untuk general yang tidak boleh meningkatkan produktiviti dalam industri-industri yang tertentu. Itu satu pembaziran pada negara saya fikir. Ini perlu dilihat secara khusus oleh HRD Corp.”

[Muka surat 18 - 19, Prosiding Bil. 6(j)/2023 bertarikh 12 Mac 2024]

Selain itu, **Datuk Rosli bin Yakub** juga turut menyatakan bahawa terdapat kelonggaran SOP serta kurangnya pemantauan terhadap dana-dana selain dana levi yang digunakan untuk program atau latihan di bawah HRD Corp.

“Datuk Rosli bin Yaakub [HRD Corp]: ...Okay next. Okey, Yang Berhormat ini ialah aktiviti yang mereka laksanakan dan ada dua sumber. Satu levi, satu bukan levi. Kalau kita lihat tujuan kursus yang menggunakan wang levi untuk reskill, upskill pekerja yang membayar levi. Tapi, yang geran kerajaan dan forfeitures levi ataupun unutilized levy, mereka gunakan dan mereka yang dilatih ialah individu pekerja yang dipilih oleh training provider. Perbezaannya banyak. Sekiranya menggunakan levi, pelatih ialah dari majikan. Sekiranya bukan wang levi, pelatihnya ialah disediakan oleh training providers.

Jadi dalam PENJANA yang lepas saya fikir mungkin training providers akan memberi beberapa nama yang saya fikir mungkin tak sesuai pun untuk menjalani latihan tersebut dan ini juga satu pembaziran.

Kemudian yang kedua penentuan jenis kursus latihan. Wang levi ditentukan oleh majikan dan yang wang yang bukan levi ditentukan oleh training provider. Pelantikan training providers yang menggunakan levi, majikan yang tentukan training provider yang hat mana yang mereka nak pilih, yang menggunakan bukan levi ialah HRD Corp akan pilih. Siapa-siapa yang akan menjadi training provider.

Dari segi peserta pula, bagi levi ditentukan oleh majikan. Bagi yang bukan levi ditentukan oleh training providers. Maknanya, training providers bawa sekali proposal dengan jumlah peserta untuk mendapatkan job daripada HRD Corp.

Kelima, kaedah bayaran kepada training providers. Ini pun satu hal juga. Kalau kita tengok, kalau levi ketat sikit. 100 peratus kena bayar selepas kursus selesai. Tapi, kalau kita lihat bukan levi, dia bayar 30 percent dahulu pendahuluan kepada training providers dan 70 peratus setelah selesai kursus.

Next. Lawatan Inspektorat HRD Corp. Bagi levi majikan bersama inspektorat melawat kursus. Bagi bukan levi, training providers bersama inspektorat. Struktur kos bagi levi mempunyai struktur kos dan kaedah bayaran yang teratur. Program umum dibayar RM6,000 satu group. Satu group maknanya RM6,000. Bagi industri spesifik, program dibayar RM8,000 satu group. Tapi, bagi geran kerajaan, RM5,000 per pax, per kepala, RM5,000. Ini berlaku semasa COVID-19 dahulu. Banyak berlaku ini. Di antara RM3,000 ke RM5,000 lah. Maksimum 5,000, Yang Berhormat. Tempoh kursus menggunakan levi dua ke tujuh hari dan bagi yang bukan levi tiga ke lima hari.

Yang Berhormat, kesimpulan daripada pembentangan carta ini, saya ada melihat bahawa ketirisan besar kemungkinan berlaku di peringkat yang bukan menggunakan wang levi, yang menggunakan levi ini nampaknya lebih tersusun sikitlah. Tapi, yang bukan menggunakan wang levi seperti forfeiture levi, seperti geran kerajaan. Kalau dahulu waktu COVID, PENJANA. Ada duit banyak, ratusan juta. Ini di bahagian yang kedua ini, Yang Berhormat.”

[Muka surat 19 - 20, Prosiding Bil. 6(j)/2023 bertarikh 12 Mac 2024]

v. Penjelasan Ketua Pegawai Operasi HRD Corp

Datuk Ariff Farhan Doss (Ketua Pegawai Operasi HRD Corp) dalam prosiding Bil. 6(j)/2023 bertarikh 12 Mac 2024 menyatakan bahawa peruntukan latihan yang digunakan daripada dana bukan levi (geran kerajaan dll.) adalah lebih terdedah kepada risiko ketirisan, penyelewengan, pembaziran dan rasuah kerana kurang SOP serta pemantauan.

“Datuk Ariff Farhan Doss [HRD Corp]: YB, masa COVID dulu, memang banyak kursus telah ditawarkan di atas talian tetapi pada masa itu pengurusan membuat keputusan tidak akan ada perbezaan antara kursus atas talian dan kursus face to face. Ini kerana kelonggaran diberi pada training provider. Ada yang ingin menunggu sehingga dibenarkan membuat face to face dan ada yang membuat blended. Ada yang macam dalam lima hari, dua hari dia buat atas talian, tiga hari dia buat face to face bila dibenarkan. Sebab itu kita tidak mengenakan sebarang perbezaan antara caj yang dikenakanlah antara atas talian atau bukan talian.

Berbalik kepada soalan Yang Berhormat sebelum ini tentang ketirisan, kalau kita lihat pembentangan oleh Datuk Rosli tadi, memang kalau kita ikutkan sistem levi itu dia lebih teratur kerana majikan sendiri yang memilih kursus yang dia hendak buat dan dia sendiri yang akan memilih pekerja yang memerlukan latihan.

Tetapi, yang menggunakan forfeiture levi dengan geran kerajaan ini, sering kali disalahgunakan kerana di luar sana sudah ada satu market. Ada syarikat yang ditubuhkan hanya untuk jual nama peserta sahaja. So, nama peserta yang sama dijual kepada berbagai penyedia latihan.

So, sebab itu ada banyak kes di mana satu individu itu belajar buat kek empat kali setahun tapi tak pernah mula perniagaan. Dia didorong untuk pergi kursus latihan ini sebab dia dapat elaun, RM600 untuk hadir lima hari program. So, dia bukan nak pergi belajar tapi dia nak RM600 itu. So, sebab itu kita dapati peserta yang sama, berulang kali menghadiri kursus yang sama.

Tapi, saya rasa ini bukan salah penyedia latihan sebab dia tidak tahu nama yang diberi pada dia oleh syarikat tersebut, juga diberi kepada beberapa syarikat yang lain. Tetapi, bila kita — pada pengakhiran skim masa PENJANA dulu, apabila kita hantar laporan kepada LAKSANA, iaitu Unit Penguatkuasaan di bawah Pejabat Perdana Menteri, kita dapati banyak nama-nama yang berulang untuk kursus yang sama.

So ada banyak kelemahan dari segi penggunaan ini sebab 30 percent, 30 peratus dibayar sebelum kursus bermula. Kita juga ada banyak kes di mana penyedia latihan akhirnya tidak membuat kursus tetapi 30 peratus itu pun agak sukar untuk kita dapat balik.

So, jumlahnya agak besar juga, agak membimbangkan di mana banyak kursus yang tidak dijalankan, 30 peratus itu tidak dipulangkan kepada kita. 30 peratus ini juga merupakan peluang untuk ketirisan dan rasuah berlaku sebab akan ada banyak broker di luar sana yang akan menyatakan mereka boleh bantu mendapatkan kelulusan untuk projek HRD Corp jika bayaran dibuat kerana mereka kenal pegawai-pegawai tertentu dalam HRD Corp dan mereka akan minta upfront, upfront. So, penyedia latihan ini pun terpaksa dapat duit upfront-lah. Kalau tidak dia tidak boleh nak dapatkan kelulusan projek.

So, kalau tanya saya, saya terlibat dalam tiga tahun lebih pengurusan di HRD Corp ini, saya lebih banyak melihat ketirisan, pembaziran, rasuah melalui geran kerajaan, forfeitures ini daripada levi. Terima kasih.”

[Muka surat 21 - 22, Prosiding Bil. 6(j)/2023 bertarikh 12 Mac 2024]

6.2.5 Program Anjuran HRD Corp

Pelaksanaan program anjuran HRD Corp menggunakan wang daripada keuntungan pulangan pelaburan seperti majlis makan malam, majlis anugerah dan program-program promosi.

i. **Penjelasan Ketua Pegawai Operasi HRD Corp**

Datuk Ariff Farhan Doss (Ketua Pegawai Operasi HRD Corp) dalam prosiding Bil. 6(e)/2023 bertarikh 23 November 2023 menyatakan penganjuran program latihan adalah di bawah tanggungjawab pihak TP dan HRD Corp hanya menganjurkan program yang bersifat promosi. Program anjuran HRD Corp dijalankan menggunakan dana dalaman HRD Corp, hasil pulangan pelaburan (faedah simpanan tetap, dividen serta keuntungan hasil daripada pelaburan saham/opsyen, dll.) dan bukan menggunakan levi caruman majikan.

“Tuan Sim Tze Tzin [Ahli PAC]: ... I am sure you were invited to many events, okay? So what are the, what is your, what do you think about those events? Are they good training programmes? Are they you know, really good or it just a what do you call, yang apa ini, PR exercise ke? Atau...

Seorang Ahli: [Berucap tanpa menggunakan pembesar suara] Ceremonial.

Tuan Sim Tze Tzin [Ahli PAC]: Ceremonial. Yeah, very good word. Ceremonial.

Datuk Ariff Farhan Doss [HRD Corp]: Training programmes are not conducted by HRD Corp. They are conducted by training providers. Most of these events, they either have to do with launching, you launch events. That means, if there's a new product or a new service, we will launch one, probably every month.

We have – in 2022, we introduced a bootcamp for training providers. So, we held one in every state. Although initially the process was supposed to be one and that became one every – for every region. So, there were six of those bootcamps that were done. If you asked the training providers, there would be mixed reviews-lah. Some would have found it useful, some would have – maybe they just came because it was very cheap-lah.

You know, the five-star hotel but you only pay RM200 for three-day stay. So, although the board had said that there it's should be 50 percent– sponsored 50 percent should be paid by training provider, but when it actually took place, it would end up 70-30 lah, you know.

So, it was very popular because very cheap-lah, you know. Three days, five-star hotel, you pay RM200. Food all provided, accommodation provided. So, it was very popular. Then, we have what we call, HRD Corp Conference, once a year. So, in 2022, I attended because I was very much involved in the development of the content. If you ask me about the conference, conference has been there for a very long time.

I think, Mr. Elan's time and previously, there has always been a conference once a year and there would be these awards given out. But what is probably not in the spirit of doing this is that the companies are encouraged to use their levy to pay for the employees to attend the conference and that would be a profit to HRD Corp.

So – and then, when we look at the spirit of the act, this was primarily meant to benefit blue-collar workers, you know. But for conferences like this, the management would tend to send their upper management for these conferences. So, in the spirit, for me, I would disagree with the need for so many programmes, events of such nature-lah because it doesn't benefit the original intent of the act, where skills development must be you know—skills training is transferred, you know, from the trainer to employees.

So, I'm not sure how much skill transference takes place during such conferences held in a five-star hotel. A lot of the other programmes are all just product launches, event launches. It is an opportunity for a Minister to have a programme once a month, you know.

...

Puan Wong Shu Qi [Naib Pengerusi PAC]: *Where do you get the funds to sponsor all these events?*

Datuk Ariff Farhan Doss [HRD Corp]: *There are HRD Corp funds. Part and parcel of the budget that has been approved once a year.*

Tuan Sim Tze Tzin [Ahli PAC]: *Meaning from MOF or is it from the HRD?*

Datuk Ariff Farhan Doss [HRD Corp]: *HRD internal funds.*

Tuan Sim Tze Tzin [Ahli PAC]: *HRD internal funds, it means coming from MOF, right or no?*

Datuk Ariff Farhan Doss [HRD Corp]: *No, no because like Mr. Elan said, over the years we've accumulated some RM200 million in the...*

Dr. Hajah Halimah Ali [Ahli PAC]: *The levy-lah? Levy collected-lah? [Ketawa]*

Datuk Ariff Farhan Doss [HRD Corp]: *Interest from levy, you know. It's a major source of funding for us, you know.*

Tuan Syahredzan bin Johan [Ahli PAC]: *[Bercakap tanpa menggunakan pembesar suara] From the investments?*

Datuk Ariff Farhan Doss [HRD Corp]: *Ya."*

[Muka surat 46 - 48, Prosiding Bil.6(e)/2023 bertarikh 23 November 2023]

Sehubungan itu, **Datuk Ariff Farhan Doss** memaklumkan bahawa kos penganjuran program di bawah HRD Corp adalah bergantung pada skala program tersebut. Secara umumnya, bagi program utama yang besar, kos dianggarkan sekitar RM5 juta ke RM6 juta, membabitkan seramai 3,000 hingga 3,500 orang peserta, selama

dua (2) ke tiga (3) hari di hotel bertaraf lima (5) bintang dengan sebanyak lima (5) ke enam (6) sesi latihan/program/ceramah/forum sehari.

“Puan Wong Shu Qi [Naib Pengerusi PAC]: May I know how much does it cost per event, since you take it here with a gimmick and LED screen?

Datuk Ariff Farhan Doss [HRD Corp]: It depends on the side of— our bigger – our major events can cost anywhere between RM5 to RM6 million.

Puan Wong Shu Qi [Naib Pengerusi PAC]: Per event, RM5 to RM6 million?

Datuk Ariff Farhan Doss [HRD Corp]: Ya. The big one, the HRD conference, for example, it would be between RM5 to RM6 million per year.

Dr. Hajah Halimah Ali [Ahli PAC]: Berapa orang itu, peserta?

Datuk Ariff Farhan Doss [HRD Corp]: Yang terbaru saya dengar ada 3,000 peserta.

Dr. Hajah Halimah Ali [Ahli PAC]: Untuk berapa hari?

Datuk Ariff Farhan Doss [HRD Corp]: 3,500 yang register? Ya?

Dr. Hajah Halimah Ali [Ahli PAC]: Berapa hari event?

Datuk Ariff Farhan Doss [HRD Corp]: Dia tiga hari, dua malam.

Dr. Hajah Halimah Ali [Ahli PAC]: Tiga hari, dua malam?

Puan Wong Shu Qi [Naib Pengerusi PAC]: Dari mana yang...

Tuan Ahmad Tarmizi bin Sulaiman [Ahli PAC]: ... Satu session ataupun banyak?

Datuk Ariff Farhan Doss [HRD Corp]: Ada banyak sesi, ada banyak speakers. So, sepanjang hari, ada lima atau enam speakers-lah.

Tuan Ahmad Tarmizi bin Sulaiman [Ahli PAC]: Nak tahu, yang 3,000 participant itu, satu session ataupun bawah lagi?

Dr. Hajah Halimah Ali [Ahli PAC]: The whole tiga hari...

Datuk Ariff Farhan Doss [HRD Corp]: Satu session, one big hall.

Tuan Ahmad Tarmizi bin Sulaiman [Ahli PAC]: Oh.

Datuk Ariff Farhan Doss [HRD Corp]: One big hall.”

[Muka surat 47 - 48, Prosiding Bil. 6(e)/2023 bertarikh 23 November 2023]

Datuk Ariff Farhan Doss dan **Dato' Haji Amran bin Haji Ahmad** seterusnya memaklumkan bahawa HRD Corp tidak memperuntukkan had siling bagi penganjuran program dalaman. Kos yang berkaitan bagi penganjuran program adalah tertakluk kepada kelulusan ALP. Selain itu, program yang dijalankan oleh HRD Corp perlu terlebih dahulu mendapat kelulusan peruntukan dan bajet tahunan perlu diluluskan oleh ALP. Namun, sewaktu ketiadaan pengerusi ALP, kelulusan Menteri adalah diperlukan. Walau bagaimanapun, KE HRD Corp mempunyai kuasa untuk meluluskan program dengan kos tidak melebihi RM500,000 tanpa mendapat kelulusan ALP dan Menteri.

“Tuan Ahmad Tarmizi bin Sulaiman [Ahli PAC]: Per event itu dia ada siling tak dia punya kos dia, ataupun ikut claim?

Datuk Ariff Farhan Doss [HRD Corp]: Dia terpulang macam mana board of director, apa yang dia orang approved. Yang itu kena tanya board member, macam mana dia orang approve sebab saya tak terlibat.

Dato' Haji Amran bin Haji Ahmad [Kementerian Sumber Manusia]: [Bercakap tanpa menggunakan pembesar suara] Yang bayar kursus itu...

Puan Wong Shu Qi [Naib Pengerusi PAC]: But, it seems like HRD Corp is a very successful event management company right now...

Datuk Ariff Farhan Doss [HRD Corp]: Selepas itu, baru collect levilah...”

[Muka surat 48 - 49, Prosiding Bil. 6(e)/2023 bertarikh 23 November 2023]

“Tuan Ahmad Tarmizi bin Sulaiman [Ahli PAC]: Kalau dalam event ini ada CSR program itu. Apa maksud dia? Kalau kita ke dana itu seperti yang kita tak boleh diguna.

Datuk Ariff Farhan Doss [HRD Corp]: Dana CSR diperuntukkan melalui lembaga pengarah dan setiap tahun sejumlah wang akan disediakan untuk CSR lah. Penggunaan itu terpulang kepada Menteri.

Tuan Sim Tze Tzin [Ahli PAC]: Pengerusi, can I ask Datuk. Okay, you have— okay, I want to quote one programme. Datuk Chief Executive Study Visit Program with TI School, Chennai, India. What is that programme? 25th February 2023. Like visiting India, is it?

Datuk Ariff Farhan Doss [HRD Corp]: Sorry, what number is it?

Tuan Sim Tze Tzin [Ahli PAC]: Programme number five.

Datuk Ariff Farhan Doss [HRD Corp]: That's the international students from India coming to Malaysia for a visit.

Tuan Sim Tze Tzin [Ahli PAC]: For a visit.

Datuk Ariff Farhan Doss [HRD Corp]: Ya.

Tuan Sim Tze Tzin [Ahli PAC]: Let's say, okay this programme it is— okay, all these programmes, one to 34, is decided by who? Is it like CEO decides the programmes or board or COO or top management? How does it work?

Datuk Ariff Farhan Doss [HRD Corp]: Is the Chief Executive.

Tuan Sim Tze Tzin [Ahli PAC]: Chief Executive decides programmes. Okay and then Chief Executive Officer also decides the budget?

Datuk Ariff Farhan Doss [HRD Corp]: Yeah.

Tuan Sim Tze Tzin [Ahli PAC]: And then, Chief Executive signed all these peruntukan untuk program-program tersebut.

Datuk Ariff Farhan Doss [HRD Corp]: Budget must be approved by the board and then only can be expensed. But, in HRD Corp's case because there is no board since April. So, I'm not sure where the approval came from, it maybe direct from the Minister himself, I'm not sure. Mungkin TKSU can— kelulusan sebab HRD Corp tak ada board daripada April. So, siapa yang luluskan?

Dato' Haji Amran bin Haji Ahmad [Kementerian Sumber Manusia]: As mentioned earlier kalau Yang Berhormat masih ingat dalam prosiding yang pertama. Menteri boleh governs HRD even without pengerusi lah. So, maybe that clause in the akta...

Tuan Sim Tze Tzin [Ahli PAC]: Saya rasa Menteri tak ada time untuk micromanage berapa program, bajet, when is the programme to be done, you know. I think it is done at the PSMB, bukan peringkat Menteri lah.

Dato' Haji Amran bin Haji Ahmad [Kementerian Sumber Manusia]: Ya, mungkin CEO ada berbincang dengan Yang Berhormat Menteri. Itu kita tidak pasti lah.

Tuan Sim Tze Tzin [Ahli PAC]: Untuk approve bajet-bajet macam itu?

Dato' Haji Amran bin Haji Ahmad [Kementerian Sumber Manusia]: Itu saya tidak pasti sama ada tapi, I'm sure CEO pernah berjumpa dengan Yang Berhormat Menteri lah melaporkan aktiviti dan sebagainya itu memang ada.

Puan Wong Shu Qi [Naib Pengerusi PAC]: Maknanya kalau tak ada mesyuarat board tapi CEO nak melaksanakan semua aktiviti ini, CEO perlu dapat kelulusan dari Menteri baru boleh jalankan semua program ini, betul tak? AGC? Betul tak kalau mengikut akta itu, since tak ada board meeting tapi program ini telah dijadualkan untuk dapatkan bajet dan juga kelulusan, CEO perlu merujuk kepada Menteri. Kalau tak ada kelulusan Menteri, program semua ini tidak boleh dijalankan, betul?

Dato' Haji Amran bin Haji Ahmad [Kementerian Sumber Manusia]: *I think bawah RM500,000 tak payah merujuk kepada Menteri.*

Tuan Sim Tze Tzin [Ahli PAC]: *Tapi ada program yang mengikut Datuk Ariff kata ada RM5 juta, RM6 juta pun adakan program?*

Datuk Ariff Farhan Doss [HRD Corp]: *That was the last HRD Corp conference— the last HRD Corp conference that was held from 28th to 31st October. So, this one, I'm not sure where the approval came from. I'm not sure.*

Puan Wong Shu Qi [Naib Pengerusi PAC]: *Jadi tadi Datuk TKSU nak jelaskan iaitu bajet di bawah berapa tidak perlu kelulusan?*

Dato' Haji Amran bin Haji Ahmad [Kementerian Sumber Manusia]: *I think itu saya kena check-lah Yang Berhormat Pengerusi. Saya rasa di bawah RM500,000 kan Datuk Ariff, tidak perlu melalui kelulusan Menteri."*

[Muka surat 52 - 53, Prosiding Bil. 6(e)/2023 bertarikh 23 November 2023]

Sehubungan itu, **Datuk Ariff Farhan Doss** seterusnya menyatakan beliau dimaklumkan oleh wakil bahagian operasi yang dipanggil untuk menyertai mesyuarat berkaitan, bahawa Penunjuk Prestasi Utama (KPI) dan bajet bagi tahun 2024 telah dibentangkan dan diluluskan di dalam satu mesyuarat ALP bersama Menteri pada tarikh/hari sama Majlis Perayaan Deepavali HRD Corp diadakan.

"Datuk Ariff Farhan Doss [HRD Corp]: *The practices are— I think on the 9 of November, there was a Deepavali celebration at HRD Corp during the day. I think the Minister was invited. I think this is another thing that maybe needs to be looked at. The Minister was invited but I think the ministry officers were not invited. So, I think TKSU was not invited. During the Deepavali celebrations, after that, the Minister was taken into the board room and the KPIs and the budget for 2024 were presented and I think approved by the Minister.*

So, my concern was that you know, the Minister doesn't seem to have the protection of the ministry. These are the things that I think going forward, you know need to be improved-lah. Of course, I was not invited for that, you know. So, I don't know what was presented in terms of budget because my subordinate attended so he told me the KPIs were presented, and the budget was presented-lah and approved."

[Muka surat 55 - 56, Prosiding Bil. 6(e)/2023 bertarikh 23 November 2023]

ii. Penjelasan Ketua Pegawai Kewangan HRD Corp

Encik Mohamad Farizul bin Yahaya (Ketua Pegawai Kewangan HRD Corp) dalam prosiding Bil. 6(g)/2023 bertarikh 18 Januari 2024 memaklumkan bahawa

peruntukan bagi program-program tahunan HRD Corp berjumlah RM7 juta. Namun program *National Human Capital Conference & Exhibition* (NHCCE) yang dilaksanakan dengan kos RM8.47 juta bukan di bawah peruntukan tahunan HRD Corp. Program ini merupakan *self generating event* di mana peserta akan dikenakan fi penyertaan. Selain caj fi sebanyak RM2,500 yang dikenakan, HRD Corp turut mengenakan caj sewaan tapak pameran di antara RM4,000 hingga RM5,000. Namun caj-caj fi ini dan sewaan tapak adalah tertakluk kepada jumlah tajaan yang diterima bagi program tersebut.

Manakala terdapat dua (2) lagi program tahunan yang dijalankan dengan menggunakan peruntukan HRD Corp iaitu Makan Malam Tahunan dan NTW, masing-masing menelan belanja RM427,000 dan RM863,000.

“Puan Vivian Wong Shir Yee [Ahli PAC]: *I know. Tapi yang dikongsikan adalah program yang sangat besar. The three mains— but what about the others? I mean, yang keseluruhan untuk your program-program untuk setiap tahun. I nak tengok the expenditure that you guys spent dalam program-program, you know. How big is that one?*

Encik Mohamad Farizul bin Yahaya [HRD Corp]: *Total keseluruhan kos untuk event yang as per budget is actually RM7 juta. RM7 juta overall. We spent as what we earned, YB.*

Tuan Sim Tze Tzin [Ahli PAC]: *Boleh, Pengerusi? Saya nampak bahawa HRD Corp ini— entahlah. I mean, you have done impressive events. We see that Prime Minister invited, Ministers are invited and all very big event in KL. Top speakers from all over the world to come to Malaysia. Nampaknya besar dan grand. Tetapi, tidak berapa tally-lah kerana kalau katakan RM7 juta sahaja, cukupkah untuk buat program macam itu?*

Encik Mohamad Farizul bin Yahaya [HRD Corp]: *YB, specifically, untuk NHCCE, dia ada satu specific account on that.*

Tuan Sim Tze Tzin [Ahli PAC]: *Okey.*

Encik Mohamad Farizul bin Yahaya [HRD Corp]: *Jadi, RM7 juta NHCCE because NHCCE adalah event stand alone. Self-generating event. Maksudnya, kita charge fee to the participants and then we get the income to actually cover for the cost and we have to make sure that there is no deficit on that.*

Tuan Sim Tze Tzin [Ahli PAC]: *Program berapa?*

Encik Mohamad Farizul bin Yahaya [HRD Corp]: So, we spent RM8.6 million.

Tuan Sim Tze Tzin [Ahli PAC]: RM8.6 million untuk program itu?

Encik Mohamad Farizul bin Yahaya [HRD Corp]: Yes.

Tuan Sim Tze Tzin [Ahli PAC]: Then, you are not telling us the whole truth. This Committee, you have to tell us the whole truth.

Encik Mohamad Farizul bin Yahaya [HRD Corp]: Which I already did.

Tuan Sim Tze Tzin [Ahli PAC]: Sandakan tanya berapa kos yang telah dibelanjakan untuk adakan event, but you only tell half of the truth which is RM7 million but the RM8 million tidak...

Encik Mohamad Farizul bin Yahaya [HRD Corp]: I beg to differ on that. I already explained earlier. Saya senaraikan NTW, NHCCE dan juga event sebelum ini.

Tuan Sim Tze Tzin [Ahli PAC]: Boleh beritahu breakdown setiap itu?

Encik Mohamad Farizul bin Yahaya [HRD Corp]: Ya, saya beritahu total tiga, kan? NHCCE, NTW dengan juga kos buat dinner.

Tuan Sim Tze Tzin [Ahli PAC]: Kos itu berapa satu persatu?

Encik Mohamad Farizul bin Yahaya [HRD Corp]: NHCCE, RM8.47 juta. NTW, RM427,000. HRD Award Dinner, RM863,000. Those are the main ones."

[Muka surat 44 - 45, Prosiding Bil. 6(g)/2023 bertarikh 18 Januari 2024]

"Encik Mohamad Farizul bin Yahaya [HRD Corp]: One participant. RM2,500 sebenarnya sangat-sangat murah. Untuk Malaysian Institute of Accountants (MIA) Conference, dia caj RM3,500. So, untuk HRD Corp kita caj RM2,500 dan juga untuk kita punya exhibition, kita caj the vendor lah. Siapa yang nak buat the exhibition, kita caj RM4,000 ke RM5,000 depending on the location dan juga dari segi sponsorship in terms of the value lah. Sponsorship. Untuk tahun lepas.

So, selalunya company-company yang hebat dan besar ini dia akan join us to be the sponsors. So that, the brand of the companies itu actually been acknowledged to the audience as well. Since the audience kita ada 4,000 participants."

[Muka surat 48, Prosiding Bil. 6(g)/2023 bertarikh 18 Januari 2024]

Selain itu, **Encik Mohamad Farizul bin Yahaya** turut memaklumkan program dalaman biasanya dilaksanakan syarikat pengurus acara yang dilantik dan salah satu syarikat yang dilantik adalah syarikat MyEvent.

“Tuan Sim Tze Tzin [Ahli PAC]: Okey. So, saya hendak tanya, biasanya kita bagi syarikat event company itu buatlah untuk organize program macam itu, kan?

Encik Mohamad Farizul bin Yahaya [HRD Corp]: Event company? Maksudnya, kontraktorlah? Kontraktor?

Tuan Sim Tze Tzin [Ahli PAC]: Ya, kontraktor. Betul?

Encik Mohamad Farizul bin Yahaya [HRD Corp]: Betul.

Tuan Sim Tze Tzin [Ahli PAC]: So, one of the companies is called My Events, kan?

Encik Mohamad Farizul bin Yahaya [HRD Corp]: Ya.

Tuan Sim Tze Tzin [Ahli PAC]: My Events company itu memang regular untuk bantu HRD Corp untuk buat program?

Encik Mohamad Farizul bin Yahaya [HRD Corp]: Can you define ‘regular’, Sir?

Tuan Sim Tze Tzin [Ahli PAC]: Tidaklah. My Events adalah, kan?

Encik Mohamad Farizul bin Yahaya [HRD Corp]: Ya.”

[Muka surat 46, Prosiding Bil. 6(g)/2023 bertarikh 18 Januari 2024]

iii. Penjelasan KE HRD Corp

Datuk Wira Shahul Dawood (KE HRD Corp) dalam prosiding Bil. 6(g)/2023 bertarikh 18 Januari 2024 menafikan bahawa syarikat MyEvent terlibat secara terus sebagai pengurus acara bagi mana-mana program dikendalikan oleh HRD Corp. Ini bagi mengelakkan isu konflik kepentingan kerana beliau pernah menjadi pemilik kepada syarikat tersebut.

Beliau turut menyatakan bahawa segala program HRD Corp dijalankan secara dalaman oleh kakitangan HRD Corp dan khidmat pengurus acara luar akan digunakan mengikut keperluan.

“Datuk Wira Shahul Dawood [HRD Corp]: YB, YB, I take answer for that. I know where YB coming from, what is the reason behind that. I was the owner of My Events before I came to HRD Corp.

I'll never make that kind of costly mistake. Suicide myself, asking My Events to do jobs for HRD Corp. My Events have never done a single event in HRD Corp. If somebody can prove that My Events have done a job in HRD Corp, I leave HRD Corp in 24 hours. So,

all these fitnah have to be supported by facts and figures. I worked in a corporate for 25 years. We have corporate ethics and we all been trained that way in terms of corporate governance and integrity.

Datuk Wira Mas Ermieyati binti Samsudin [Pengerusi PAC]: Tuan Farizul, off kan mic.

Datuk Wira Shahul Dawood [HRD Corp]: So, just to answer your question, sir. My Events has never done a single event in HRD Corp during my tenure. Not even one dollar from HRD Corp. Thank you, sir.

Tuan Sim Tze Tzin [Ahli PAC]: How about sub, sub-contractor? As a sub, sub-contractor?

Datuk Wira Shahul Dawood [HRD Corp]: YB, I'm in the event industries for 15 years. Every contractor- reasonably main contractors are knows me. Okey? That is one of the reason I defer in any of the short listings of event, vendors or event suppliers in HRD Corp. The minute when I came to HRD Corp, I told HRD Corp we should never allow event management to come and do any events, because we don't want to spend money on event management. 80 percent or 70 percent of the events done in HRD Corp. All done by the inhouse people.

We take only when there is a need of acumens from third party. That is all done by the procurement procedures under the office of the CFO. Nothing to do with us, sir. Thank you."

[Muka surat 46 - 47, Prosiding Bil. 6(g)/2023 bertarikh 18 Januari 2024)

Pemerhatian PAC:

Adalah diperhatikan terdapat percanggahan kenyataan di antara Ketua Pegawai Kewangan dan KE HRD Corp berhubung penglibatan syarikat MyEvent dalam pengurusan acara HRD Corp.

6.2.6 Microcredential

Microcredential adalah satu kaedah pembelajaran yang bertujuan untuk mengiktiraf peningkatan kepakaran dan kompetensi individu dalam pelbagai bidang menerusi platform portal pembelajaran dalam talian.

i. Penjelasan Ketua Pegawai Operasi HRD Corp

Datuk Ariff Farhan Doss (Ketua Pegawai Operasi HRD Corp) dalam prosiding Bil. 6(e)/2023 bertarikh 23 November 2023 memaklumkan bahawa HRD Corp

telah menandatangani kontrak dengan syarikat MACS bagi tujuan pelaksanaan program *Microcredential*. Syarikat MACS menyediakan perkhidmatan untuk *microcredentialised* semua program latihan yang ada dengan HRD Corp. Program ini telah dilancarkan pada tahun 2022 oleh Menteri Sumber Manusia pada ketika itu.

“Puan Wong Shu Qi [Naib Pengerusi PAC]: Okey, Datuk Ariff. Satu soalan isu baru lagi berkenaan *micro-credential* kerana apabila saya meneliti semua minit board, saya mendapati bahawa HRD Corp berniat untuk menjalankan satu program baharu namanya *micro-credential* dan juga dalam board meeting katanya satu kontrak atau perjanjian dengan sebuah syarikat MACS akan diputuskan, *terminated* lebih dahulu. Jadi, apa kontrak yang HRD Corp ada dengan MACS?

Datuk Ariff Farhan Doss [HRD Corp]: Pemahaman saya memang kontrak itu masih wujud sebab MACS mengatakan mereka tidak anggap kontrak itu telah di-terminated.

Puan Wong Shu Qi [Naib Pengerusi PAC]: Apa kontrak itu?

Datuk Ariff Farhan Doss [HRD Corp]: Adalah untuk syarikat bernama MAC ini untuk menyediakan perkhidmatan untuk *micro-credentialised* semua training programmes yang ada dengan HRD Corp.

Puan Wong Shu Qi [Naib Pengerusi PAC]: Bila ditandatangani?

Datuk Ariff Farhan Doss [HRD Corp]: Saya kurang pasti sebab biasanya perjanjian dan sebagainya hanya akan diumumkan kepada kita sahaja bahawa ianya sudah ditandatangani. Kita tidak akan tahu siapa yang terlibat, *who's in charge*.

Puan Wong Shu Qi [Naib Pengerusi PAC]: Kerana nampaknya Program *Micro-credential* belum dapat kelulusan penuh daripada board lagi.

Datuk Ariff Farhan Doss [HRD Corp]: Tapi perjanjiannya sudah ditandatangani, sudah dilancarkan dalam satu majlis oleh Menteri Sumber Manusia pada waktu itu.

Puan Wong Shu Qi [Naib Pengerusi PAC]: Bila? At least the year.

Tuan Elanjelian Venugopal [HRD Corp]: I think April 2022. Last year. Last year.

Datuk Ariff Farhan Doss [HRD Corp]: Last year but...

Tuan Elanjelian Venugopal [HRD Corp]: It was supposed to have gone live August 15.

[Muka surat 60 - 61, Prosiding Bil. 6(e)/2023 bertarikh 23 November 2023]

ii. **Penjelasan ALP HRD Corp.**

a) **Dato' Palaniappan Joseph dan Dato' Raiha Azni Abd Rahman dalam Prosiding Bil. 6(f)/2023 bertarikh 6 Disember 2023** berpandangan bahawa *Microcredential* adalah satu mekanisme pembelajaran dan pengiktirafan yang baik secara dasarnya. Namun industri telah menolak *Microcredential* atas faktor mekanisme bayaran perkhidmatan, perolehan dan pengurusan sistem berkenaan yang tidak dijelaskan secara terperinci.

“Puan Wong Shu Qi [Naib Pengerusi]: Jadi, saya ingin tanya soalan berkenaan isu lainlah. Tak ada pandangan lain ya berkenaan soalan YB Bayan Baru? Kalau tak ada, saya ingin pandangan Dato' Raiha dan juga Dato' Palani berkenaan satu projek lagi iaitu *Microcredential*. Khasnya berkenaan kontrak yang katanya sudah ditandatangani antara HRD Corp dengan sebuah syarikat, MAC Sdn Bhd. Selepas itu dalam board meeting, katanya di-terminate lebih dahulu. Jadi, apa yang transpired dekat dalam sebenarnya?

Dato' Raiha Azni Abd Rahman [HRD Corp]: Again, *Microcredential* is also something that other developed countries already have. So, when it was presented to the board, I think we agree in terms of, by principle and philosophy, that it would be best for Malaysian to have it. But, again, when it was presented later, we were concerned about the cost. The cost is a bit too expensive, I think, for the employer to bear.

Puan Wong Shu Qi [Naib Pengerusi]: How much?

Dato' Raiha Azni Abd Rahman [HRD Corp]: I could not remember but I think it is more than RM500 per— I think on certain, it could be RM200, it could be RM700 or RM800 according to certain programs that need to be certified. So, when we had that debate in the board, so we asked the team again at HRD Corp to have another session— if you can remember, Dato' Palani. To have a session with employers, you know. With MEF, with FMM, with all the business, SME. And, of course, you know, all this associations they not agreed because there is another cost element.

Then, a lot more debate is going on that, how we can make it happen if it's going to be, how much cheaper can we cutting cost but remains relevant and appropriate, you know.

So, it went on and on and on I think we decided that it has to be at the board. I think we decided that it must be procurement – tendering to ask again whether we can get the best of the cost. Lowest of the cost but beneficial for the people.

So, that's where I think the problem of termination of the earlier contract started. That's how in a nutshell, how it was.

Dato' Palaniappan Joseph [HRD Corp]: YB, from my side, I think I've to tell you very clearly that I'm the only board member who objected to the micro-credential despite the revised version and diluted version of it. Because our point of it, this is very simple.

Although, the term – you see, introducing a good program is essential but it has to carry the content, the spirit of what it is supposed to be. Although the terminology of micro-credential was used, it was never micro-credential in a normal layman and international way – how do you say, what is micro-credential? Okay. That is why FMM took a position that we are not going to agree to micro-credential. So, there was a first round when it was implemented, it was brought forward. So, our...

Puan Wong Shu Qi [Naib Pengerusi PAC]: *May I know when was said? You mean the first round, when was said?*

Dato' Palaniappan Joseph [HRD Corp]: *First round I mean, when it was presented to the board, it was early 2022, [Disampuk] I can't recall the date but I could be – it was presented earlier. Then, they introduced the thing, they brought up the things – HRD Corp together with – this one they brought up this time but what we say is that micro-credential has got to have some component. Meaning to say, it has to have a stack-up element. It has to be recognised.*

A person who takes micro credential must be able to use micro credential points where they can actually continue with another qualification. For example, if a university gives some micro-credential level one. He can use his certificate to stack up maybe into a file of four types of certificates and that makes it to equivalent a professional diploma or something. That is the meaning of micro-credential.

So, when we clarified, whether number one, this university – it says this university participating in this micro-credential this thing. So, based on the concept paper it looks like there are many universities that are participating in it. That is what— that was the paper showed.

So, from there looks like many universities participating and there is a stack-up system and then MQA has recognised it. So, therefore, the issue of cost. So, I just want to— because we are not being negative in saying no. I just want to qualify why we say no. All right.

So, on the first part with this element, it is good. And the second issue is only the cost, all right. Why it has to be two different costs? So, they were proposed two different costs on the levy and the government grant.

So, we said the process is the same how come the cost is two? So, this was an original contention. But as you know, FMM also we felt that you see any program that we endorse, we've 6,000 members YB, who would not keep quiet and go after you all out.

So, might as well we just debate out in the among 18 people rather than you quietly agreeing and you go out, you won't be able to stand to your word. So, that's what we said, what we did after that, we had a meeting with MQA from the FMM side, all right. We had a meeting with MQA. We clarified with MQA, whether this micro-credential scheme is actually endorsed by MQA or MQA has got some framework and all that.

MQA didn't give us anything in return, but MQA told us at that juncture, they, themselves had not finalised the micro-credential policy for the industry-based.

So, in that sense, FMM took a position that until this is properly structured in the real meaning of micro-credential. There is no purpose in introducing this via this platform. So, therefore, on that ground we said no but after the first round of our objection – after the board said to create a technical team compliance of various industry associations. So that, they could study this micro-credential further and come out with another diluted version of it.

So, the diluted version looks like more of a quality control kind of mechanism to ensure the efficiency and the rightfulness of training. So, we felt – it doesn't fall into the category of micro-credential. So, the mandate given to me by the federation, because this is a matter that involves the company which is going to utilise the levy, the mandate given to me by the federation is to disagree.

So, that is why despite we were part of the technical team which come to the conclusion to accept the diluted version, but we stood to – we felt that we didn't want to be part of it. So, therefore we rejected in the board. So, of course, it's a majority decision. I'm the only one dissenting. So, it went on. But that is what that I know related to that.

Puan Wong Shu Qi [Naib Pengerusi PAC]: *But have you ever been informed; I mean in the board meeting. So, Dato' Raiha can answer as well. Have you ever been about the involvement of MAC Sdn. Bhd. in this micro-credential program?*

Dato' Palaniappan Joseph [HRD Corp]: *YB, if you ask me to answer at the point of the discussion at the first level of the board meeting, no. Subsequently when the issue has become an implementation become into the picture – because you see FMM wrote the letter to HRD Corp and then we posted the letter on our website to show our discontentment on the issue, all right.*

So subsequently, we had the full council to go into HRD Board to deliberate that matter to show that we disagreed about that. Then, subsequence to that, we understood that there is a company that is managing in all that.

But what would be the procurement process and all that, I'm not aware of any procurement or tender that this related to that. That comes to board YB to my knowledge.

Dato' Raiha Azni Abd Rahman [HRD Corp]: *Similar opinion YB, similar."*

[Muka surat 21-24, Prosiding Bil. 6(f)/2023 bertarikh 6 Disember 2023]

b) Dr. Mohd Syukri bin Ahmad Sudari (ALP HRD Corp) dalam Prosiding Bil. 6(d)/2023 bertarikh 20 November 2023 memaklumkan bahawa projek *Microcredential* telah dibawa oleh pihak Pengurusan kepada Lembaga Pengarah untuk dibincangkan. Pihak industri telah memohon supaya ditubuhkan satu Jawatankuasa Teknikal bagi tujuan membincangkan lebih lanjut berhubung projek *Microcredential*. Walau bagaimanapun, tidak dapat dipastikan sama ada sesuatu perjanjian telah ditandatangani antara HRD Corp dan mana-mana pihak bagi projek tersebut.

“Puan Wong Shu Qi [Naib Pengerusi PAC]: Okey, satu lagi projek ya yang ingin saya tahu berkenaan micro credentials. Boleh saya tahu micro credentials ini dibawa masuk— cadangan tu dibawa masuk oleh pihak mana ya ke board? Ada ahli lembaga pengarah yang ambil tahu tak? Semua tak ingat?

Dr. Mohd Syukri bin Ahmad Sudari [Ahli Lembaga Pengarah HRD Corp]: Micro – saya Syukri. Micro credentials itu dibawa oleh pihak majikan – eh, sorry. Bukan majikan. Pada pihak management ke dalam board. Kita discussed secara rawak dan discussion-nya dan kemudian ada announcement. Saya ingat because masa itu semua call saya, tanya dan majikan semua berbincang tak puas hati sebab apa benda itu jadi compulsory. So, pihak management— tetapi lepas itu, kita industri berbincang kembali dan kita berjumpa dengan HRDC, kita mohon untuk adakan satu technical committee. Sebab kita faham semangat itu bagus micro credentials ini. Untuk micro credentials, dia boleh belajar sebagai dia dapat kredit dan boleh sambung dan sebagainya.

So, bila dah ada kekhilafan di antara majikan, kita berbincang semula dan kita adakan technical committee dan technical committee itu telah dihadiri oleh pelbagai majikan. MEF, FMM dan sebagainya. Sudah technical committee itu dah bincang (discuss), agree, lepas itu tak salah saya masa Datuk Seri Jamil itu kita bawa lagi ke dalam board. Pada masa board itu, semua orang setuju kecuali FMM, tidak bersetuju.

Puan Wong Shu Qi [Naib Pengerusi PAC]: Jadi sepanjang perbincangan itu ada— ada mana-mana persetujuan ditandatangani oleh HRD Corp dengan pihak mana-mana tak?

Dr. Mohd Syukri bin Ahmad Sudari [Ahli Lembaga Pengarah HRD Corp]: Itu saya tak pasti sebab saya tak tengok yang detil. Kita dekat board dan dekat majikan sahaja, YB.”

[Muka surat 44, Laporan Prosiding Bil. 6(d)/2023 bertarikh 20 November 2023]

iii. Penjelasan KE HRD Corp

Datuk Wira Shahul Dawood (KE HRD Corp) dalam prosiding Bil. 6(i)/2023 bertarikh 12 Mac 2024 menjelaskan bahawa *Microcredential* mula dilaksanakan

pada akhir tahun 2022. *Microcredential* adalah satu cara pembelajaran yang bertujuan untuk mengiktiraf peningkatan kepakaran dan kompetensi individu dalam pelbagai bidang dan lazimnya diakses menerusi platform portal pembelajaran dalam talian.

Bagaimanapun inisiatif ini tidak mendapat sambutan daripada pihak majikan kerana majikan berpendapat adalah lebih berbaloi sekiranya majikan menghantar pekerja untuk mengambil sijil profesional.

“Puan Wong Shu Qi [Naib Pengerusi PAC]: Kalau tak ada soalan lain, saya sebenarnya ada satu soalan tentang projek Micro-credential yang saya nak minta pencerahan dari CEO, Datuk Wira Shahul untuk memberi sedikit penjelasan atau pencerahan lah kepada Ahli-ahli Yang Berhormat PAC. Bermula mana dan asal usul projek ini dan apa objektif dan juga jangkaan bila boleh dilaksanakan Micro-credential.

Datuk Wira Shahul Dawood [HRD Corp]: YB, I think it was 2022 late. We started to work on Micro-credential because we understand the future of learning is going to be very complex. People all wanted to go back into short-term acquisition of skills and they want to acquire some certification.

Micro-credential was a concept that has been wholly affected globally. But to me, I personally believe what we cannot manage, we cannot measure. You know, we cannot just do it a concept or activity or initiative and we give optional to people to use it. Then, you won't see the effectiveness of what we want to do.

Secondly, whatever things we wanted to do, kita pun— sokong from the employers lah. Employers, because the fund comes from the employers and the employer association like FMM, MEF, PIKOM, all those associations have to understand and accept the Micro-credential concept. Who's going to use it, from where the money going to come from and all of the effectiveness.

In fact, I was one of them— very aggressively pushing for Micro-credential because I want every employees that is going through training, they have a quality certification. So, the certification come from proper, authenticated, validated bodies. But later on, when we found out that the industry is not willing to pay for the Micro-credential, number one.

Number two, so we have called for a special committee, comprises of almost 20 associations and we told association to make a decision, how impactful and important Micro-credential is for the industry. After the independent committee meeting, the association came back and told us, they can't afford to pay that kind of money but they

are willing to work on a tier system. Contoh, start from RM40, RM50 one certification and they are willing to accept it.

Puan Wong Shu Qi [Naib Pengerusi PAC]: *What is the original price that they don't want to accept?*

Datuk Wira Shahul Dawood [HRD Corp]: *RM200 lah. RM200 because the certification come from different bodies, different people and different...*

Puan Wong Shu Qi [Naib Pengerusi PAC]: *Bila mereka memberi maklum balas sebegitu?*

Datuk Wira Shahul Dawood [HRD Corp]: *2022. So then, we decided that when the industry is not fully supporting it, it's no point for us and the industry doesn't want to make it mandatory. When the industry doesn't make it mandatory YB, we won't be able to measure the results. So, I think it is not the right effort that we want to put in this. A lot work needs to be done for Micro-credential. So, we did not take off from that thing, YB.*

Puan Wong Shu Qi [Naib Pengerusi PAC]: *So, akhirnya Micro-credential ini tidak dilaksanakan, walaupun pernah dirancang untuk pelaksanaan?*

Datuk Wira Shahul Dawood [HRD Corp]: *Tetapi the industry don't want this to make it mandatory. Industry wants to give it option. That means, you know, we do a lot of work. Maybe, the industry– one or two companies will pick it up. The rest out there doesn't want. So, to us, if you don't make it mandatory, we will not be able to measure the results and we will not be able to push that certification.*

At one hand, people will go for quality certification. The other one people will go for non-quality certification. It is not balance, YB.

Puan Wong Shu Qi [Naib Pengerusi PAC]: *Jadi, saya saja nak confirm dengan Datuk Wira Shahul, kerana kalau saya meneliti semua minit lembaga pengarah pada tahun 2021, sebenarnya ketika itu pun sudah dibawa masuk Micro-credential framework. Jadi, sudah masuk lembaga pengarah ketika itu tetapi benar lah.*

Selepas itu, ada bantahan dari stakeholders, tidak setuju dengan pembayaran dan sebagainya. Jadi, ada perbincangan lebih terperinci dalam lembaga pengarah. Tetapi, saya juga dimaklumkan, ada satu kontrak yang ditandatangani dengan Malaysian Academic Consortium (MAC). Boleh menjelaskan sikit tentang syarikat ini, kenapa ada kontrak dengan mereka?

Datuk Wira Shahul Dawood [HRD Corp]: YB, that MAC was a group of universities and body put together on to offer Micro-credential. Apparently, we had meeting with the MQA, Malaysian Quality and Standards and they also recommended Micro-credential to work with the MAC.

When they came in, apparently MAC is just a lead of body who is going to give the consolidated certification. The acceptance still have to come from the industry. So, when the industry is not in favor of paying that, number one. Number two, when the industry thinks that this cannot make it mandatory. Whereas the MAC says they want to be the exclusive partner, they want to be make it mandatory, we don't agree to all these quality.

I should— I mean, demand on us lah, HRD Corp. Because we want to work for the employers, to make sure that the employers agree with what we want to do.

Puan Wong Shu Qi [Naib Pengerusi PAC]: Jadi, saya ada sikit confused. Nak jelas sikit iaitu asalnya katanyalah kalau ada pembayaran RM200 itu, RM200 itu dibayar oleh majikan kepada siapa? Kalau wujud inilah.

Datuk Wira Shahul Dawood [HRD Corp]: Okey. Contoh, Motorola. Motorola sending 10 students for this training programme and they go for the certifications of let's say microelectronics certification. The consortium will have certification that is coming from the related body that is closer to the microchips-lah. So, that particular body will charge a certification fee. So, Motorola, let's say pay the certification fee, then they have to pay to that body and if HRD Corp doing it, then we will have to do administrative fee.

But we don't want to make it exclusivity to MAC alone. MAC wanted the exclusivity to be given to them. To us, whoever comes with the good certification, we want to give it to them. We cannot be just giving it to one particular body. Because, contoh, let's say my employers agree to make it mandatory YB, we will be training maybe one million people in a year. For last year, 2024 we trained almost two million training places.

So, this will become another major issue. Why HRD Corp gives these two individual companies and make them exclusive when there's also other players who could also have equally or better certification? So, principally we don't agree with some of those criteria and we called it off.

Puan Wong Shu Qi [Naib Pengerusi PAC]: Jadi, apabila cadangan ini dibawa ke lembaga pengarah, ada tak dokumen black and white ya daripada MQA? Katanya mereka mencadang HRD Corp untuk engage dengan MAC.

Datuk Wira Shahul Dawood [HRD Corp]: *MQA was part of the meeting when we had with the MAC. MQA representatives attended the meeting with us.”*

[Muka surat 43 – 46, Laporan Prosiding Bil. 6(i)/2023 bertarikh 12 Mac 2024]

Pemerhatian PAC:

Berdasarkan minit Lembaga Pengarah HRD Corp bertarikh 31 Mei 2022, KE HRD Corp memaklumkan bahawa MQA telah mencadangkan supaya HRD Corp bekerjasama dengan MACS dan semua universiti berkaitan program *Microcredential*. Pada 6 Oktober 2022, KE HRD Corp memaklumkan ALP HRD Corp bahawa MACS telah bekerjasama dengan HRD Corp dalam inisiatif *Microcredential* selama satu (1) tahun. Kontrak perkhidmatan antara HRD Corp dengan MACS telah ditamatkan pada 4 Oktober 2022. KE HRD Corp tidak menjawab pertanyaan PAC berhubung sama ada satu kontrak telah ditandatangani antara MACS dan HRD Corp dalam prosiding PAC.

PAC telah menerima Nota Berkenaan Pembangunan Sistem *Microcredential* MQA Dan Penglibatan Dengan HRDC daripada Agensi Kelayakan Malaysia (MQA) yang bertarikh 10 November 2023. Nota ini menjelaskan bahawa MQA tidak pernah mempertimbangkan Memorandum Of Understanding (MOU) berkenaan kerana tempoh yang singkat untuk dimuktamadkan sebelum boleh ditandatangani. Dalam nota yang sama, MQA tidak pernah memberi kebenaran kepada mana-mana pihak untuk melaksanakan pengesahan kualiti *Microcredential* bagi pihak MQA mahupun melantik mana-mana pihak untuk berunding dengan mana-mana universiti berkaitan *Microcredential* mewakili MQA.

6.2.7 HRDC Placement Centre / National Placement Centre

HRD Corp Placement Centre (HPC) adalah pusat penempatan bagi melatih dan menempatkan pelatih kepada majikan yang berdaftar dengan HRD Corp. Namun, apabila Pertubuhan Keselamatan Sosial (PERKESO) melaksanakan *MyFutureJobs* sebagai portal kebangsaan maka fungsi HPC telah dihentikan.

i. Penjelasan KE HRD Corp

Datuk Wira Shahul Dawood (KE HRD Corp) dalam prosiding Bil. 6(i)/2023 bertarikh 12 Mac 2024 menjelaskan bahawa pada asalnya HRD Corp Placement Centre (HPC) adalah pusat penempatan bagi melatih dan menempatkan pelatih kepada majikan yang berdaftar dengan HRD Corp. Selama tiga (3) tahun bermula

tahun 2020, HRD Corp telah melaksanakan penempatan yang besar dan dipersetujui oleh agensi di bawah Kementerian.

Namun, apabila Pertubuhan Keselamatan Sosial (PERKESO) melaksanakan MyFutureJobs sebagai portal kebangsaan bagi pekerjaan maka HRD Corp telah memutuskan bahawa apa-apa yang berkaitan dengan pekerjaan hendaklah melalui PERKESO. HRD Corp telah mula memfokuskan kepada latihan bagi pelatih Industri/praktikal yang dikenali sebagai National Placement Centre (NPC) yang terdapat di Kuala Lumpur sahaja. NPC berhubung secara *online*.

“Datuk Ali anak Biju [Ahli PAC]: Terima kasih, Datuk Wira Pengerusi. Saya ini nak tanya salah satu daripada inisiatif yang dibuat oleh HRD Corp iaitu inisiatif yang dipanggil HRDC Placement Centre. Saya nak minta pencerahan dan peneranganlah pasal placement centre ini sebab saya nampak ada juga yang dipanggil National Placement Centre dan apakah hala tuju, status terkini dan kos ataupun keberkesanan program ini?

Sebab, saya nampak placement centre ini dia lebih kurang macam Jobseeker’s website, dia macam yang dibuat oleh portal-portal yang lain jugalah. Jadi, saya nak mintalah pencerahan, penerangan berkenaan dengan HRDC Placement Centre dan apa hubungan kaitnya dengan National Placement Centre, dan berapa kos dia sebenarnya untuk run these thing?

Datuk Wira Shahul Dawood [HRD Corp]: *There’s a – YB, our HRD Corp dulu, we used to do just basically training and development. We just trained people and we leave them. We don’t know the background after the training. What is the impact of the learning and outcome? COVID-19 was the classic example.*

When many people lost the jobs, many people are out of business, HRD Corp cannot just do the same with how we used to do before COVID-19. So, we have to change the way how we operate. So, we tabled the proposal to the board because kita ada almost – that particular time, we almost 35,000 – 40,000 employers.

Kita nak work closely with the employers to do a job placement for our people who are coming and doing training with us. So, we had a very clear mandate during the time. Immediately, after training, the trainee either should go back into the job market or should have a career improvement, or you should go back to the income generation.

So, that was the time, we proposed to have a placement centre, to train and place our own people, our trainees to the employers who have been registered with us. Alhamdulillah, that particular year, we had a sizeable placement for the year 2020, 2021 and 2021, we have a principally agreed among our agencies within the kementerian.

When PERKESO started to work on the MyFutureJobs as a national portal for jobs, so we decided that anything that is related to the jobs should be moved to PERKESO and we started to focus on internship placements, train with HPC. So, we continued do that.

That was a very effective initiative was done by HRD Corp. We have a data how many people got the jobs through that HPC, and what was the cost that has been incurred and everything, we can give it to you.

But now, we are realigning our system into Seniors Back in Action, how we are going to focus on apprenticeship programme right now. Thank you.

Datuk Ali anak Biju [Ahli PAC]: *So, pada pandangan HRD Corp, inilah salah satu daripada program yang berjaya sebab berjaya meletakkan placement untuk pekerja-pekerja kita di Malaysia? Jadi, apakah bezanya dengan jobseekers yang lain, yang membuat portal yang sama? Adakah itu di-incorporated ke dalam ini ataupun dia separately? Adakah kolaborasi between iklan-iklan yang lain itu, portal-portal yang lain itu?*

Datuk Wira Shahul Dawood [HRD Corp]: *Okey. YB, kita punya advantage YB, kita ada employers directly connected to us. Contoh, I was with the – I used to run one of the largest jobsites in the country, jobsdb.com. Tetapi kita ada banyak challenges when we started JobsDB and then, we run it because not all the top employers are connected with us, and employers want to connect with us, they have to pay levy, pay money to us.*

Tetapi, in this case, the employers are already connected with us. So, they don't have to pay any single cent. Cuma, these are value advantages for the employees, who are doing training with us. Instead of they do the training with us and go and get the jobs outside or look for the jobs, we connect them to our immediate employers.

Of course, there are many job portals like Jobstreet, JobsDB, Career, all these things they have. But, they may not have the kind of employers what HRD Corp has. But, sekarang, PERKESO has a larger employer than what we used to have, sir. Thank you.

...

Datuk Ali anak Biju [Ahli PAC]: *Yang National Placement Centre tadi, adakah itu nama baru untuk yang national HRD Corp yang asal itu?*

Datuk Wira Shahul Dawood [HRD Corp]: *Selepas PERKESO take over the role of the jobsite in the country, national job portal for jobs, you know, we just change our role from looking after just for the jobs, we focused on internship and apprenticeship. Tetapi, the nama still the – it's a division, a placement centre division, as a placement centre division.*

Puan Wong Shu Qi [Naib Pengerusi PAC]: *Jadi, apa peranan HRD Corp dalam National Placement Centre dan sudah ada berapa National Placement Centre ditubuhkan seluruh negara? Fizikal, kan ini atau online sahaja?*

Datuk Wira Shahul Dawood [HRD Corp]: *We online, YB. Only one we have in KL. Satu sahaja. Cuma, kita punya centres only online – connected through online but our employees are connected. When they finished up the training, they register their opportunities with our portals, then we connect them to the employers.*

Datuk Ali anak Biju [Ahli PAC]: Sebab, nampaknya ada cadangan awal dahulu nak buatnya di beberapa tempatlah, di Malaysia. So, sekarang ini tak jadilah tempat itu?

Datuk Wira Shahul Dawood [HRD Corp]: Tak, tak. Kita focused only on KL saja because when we got the mandate from the KESUMA last time, that our— PERKESO is gonna be the national portal. Then, we decided to give them the privilege and we just support them.”

[Muka surat 9 - 13, Laporan Prosiding Bil. 6(i)/2023 bertarikh 12 Mac 2024]

“Datuk Wira Shahul Dawood [HRD Corp]: ... National Placement Centre was started only with HRD Corp in mind. Initially when we want to start, PERKESO was not in mind. PERKESO, MYFutureJobs came in later.

In the year 2022, we wanted to start National Job Experiential Learning Centre like how SkillsFuture has in Singapore, where young graduates and young school-leavers can come to the place, can experience the future of their career from the experiential centre. That was the time PERKESO and HRD Corp wanted to collaborate together. PERKESO will take care of the jobs, HRD Corp will take care of the skills under the one umbrella in KL Sentral tapi itu tak jadilah. It was cancelled. Thank you.”

[Muka surat 13 - 14, Laporan Prosiding Bil. 6(i)/2023 bertarikh 12 Mac 2024]

ii. **Penjelasan Ketua Pegawai Kewangan HRD Corp**

Encik Mohamad Farizul bin Yahaya (Ketua Pegawai Kewangan HRD Corp) dalam prosiding Bil. 6(i)/2023 bertarikh 12 Mac 2024 menjelaskan bahawa berdasarkan perancangan asal, NPC akan diletakkan di KL Sentral. Kerja-kerja penyewaan ruang bangunan akan diuruskan oleh PERKESO. HRD Corp telah mengemukakan wang pendahuluan bagi tujuan pengubahsuaian pejabat sejumlah RM184,000.00 kepada PERKESO. Walau bagaimanapun perancangan tersebut terpaksa dibatalkan dan pendahuluan tersebut masih belum dipulangkan kepada HRD Corp.

“Puan Wong Shu Qi [Naib Pengerusi PAC]: Jadi, bagaimana dengan rancangan asal yang dibentangkan pada tahun 2022 dalam board meeting ketika itu, katanya nak kolaborasi dengan PERKESO untuk tubuhkan satu National Placement Centre di NU Sentral. Bagaimana dengan rancangan tersebut?

...

Encik Mohamad Farizul bin Yahaya [HRD Corp]: Mungkin saya boleh jawablah sebab saya ada dalam perbincangan awal dengan PERKESO itu. Yes, YB. You are right that the original plan untuk nak letakkan the NPC ini di KL Sentral tetapi as we go along, the plan itu kita terpaksa batalkan dan the cost yang kita bayar untuk pihak HRD Corp is the

advance to PERKESO, sebab PERKESO yang pergi arrange-kan the sewa, the renovation works and everything, and the cost that we advanced to PERKESO is RM184,000.

Puan Wong Shu Qi [Naib Pengerusi PAC]: *[Bercakap tanpa menggunakan pembesar suara]*

Encik Mohamad Farizul bin Yahaya [HRD Corp]: *RM184,000 sahaja. Dia dalam buku, dia hutang kitalah.”*

[Muka surat 13, Laporan Prosiding Bil. 6(i)/2023 bertarikh 12 Mac 2024]

6.2.8 Memorandum Of Understanding (MOU) HRD Corp Antara Accenture Singapore Dan Accenture United States (US)

HRD Corp telah menandatangani dua (2) MOU diantara MOU HRD Corp dengan Accenture Singapore dan Accenture United States (US). Bagaimanapun kedua-dua MOU tersebut telah dibatalkan.

Penjelasan KE HRD Corp

Datuk Wira Shahul Dawood (KE HRD Corp) dalam prosiding Bil. 6(i)/2023 bertarikh 12 Mac 2024 menjelaskan perbezaan diantara MOU HRD Corp dengan Accenture Singapore dan Accenture United States (US). Bagaimanapun kedua-dua MOU tersebut telah pun dibatalkan.

MOU	MOU HRD Corp dengan Accenture Singapore	MOU HRD Corp dengan Accenture United States (US)
Tujuan MOU ditandatangani	<i>Bringing the virtual reality and artificial intelligence content into Malaysia for the purpose of working together with HRD Corp and PERKESO.</i>	<i>Focus on the content, technology and other aspects of the activity.</i>
Status MOU	<i>Dibatalkan</i>	<i>Dibatalkan</i>

“Puan Vivian Wong Shir Yee [Ahli PAC]: *Thank you, thank you. Thank you, Datuk Pengerusi. Thank you for mentioning about Accenture, where I saw that dalam keratan akhbar, ada beberapa – ada sudah sign MOU between HRD Corp dengan Accenture Singapura.*

Soalan saya adalah kenapa pada 22 Mac 2022, ada satu MOU signing di Singapura, then another MOU signing, Accenture di Washington D.C iaitu pada 18 Mei 2022? Boleh jelaskan adakah ini adalah MOU yang sama atau berlainan dan kenapa di dua lokasi? Thank you.

Datuk Wira Shahul Dawood [HRD Corp]: *One in Singapore is not the real decision maker of the bigger decisions. The main one comes from the US. The headquarters is in the US. The Singapore one we had an understanding of what we want to do in the experiential learning. But when we went to US, it is whole of Accenture. We want to focus on the content, technology and other aspects of the activity, what we want to do.*

Tetapi our discussions in Accenture Singapore is purely about bringing the virtual reality and artificial intelligence content into Malaysia for the purpose of working together with HRD Corp and PERKESO. The initiatives.

Puan Vivian Wong Shir Yee [Ahli PAC]: *So, it is adalah MOU yang sama?*

Datuk Wira Shahul Dawood [HRD Corp]: *No, no. It is two different content YB. Different requirement.*

Datuk Wira Mas Ermieyati binti Samsudin [Pengerusi PAC]: *Maksudnya, perkara yang sama tetapi content sahaja berbeza?*

Datuk Wira Shahul Dawood [HRD Corp]: *What we can do with US, cannot do with Singapore because Singapore, that particular experiential centre is only on virtual reality, focused on such contents, what we want to do in Malaysia. When we went to Washington, that MOU was more of a technology transfer, content. All these things.*

Tuan Sim Tze Tzin [Ahli PAC]: *Why are you not going straight to US? Why you go to Singapore first?*

Datuk Wira Shahul Dawood [HRD Corp]: *When we were looking for this content YB, this content was immediately available in Singapore. When I have some content which is available closer to me, there's no reason for me to go to US. That was the decision we made and we didn't have the kind of contacts in US at that time. US was connected through the Singapore Accenture. We didn't have the contacts in US as well."*

[Muka surat 14 - 15, Laporan Prosiding Bil. 6(i)/2023 bertarikh 12 Mac 2024]

"Tuan Sim Tze Tzin [Ahli PAC]: *Accenture MOU tak jadi kan? Sebab you are not implementing the – what is that the...*

Datuk Wira Shahul Dawood [HRD Corp]: *No, no, because that thing doesn't take off.*

Tuan Sim Tze Tzin [Ahli PAC]: *Tak jadilah?*

Datuk Wira Shahul Dawood [HRD Corp]: *Tak jadi. But we have built up a good relationship with Accenture. That was the reason they connected us to the US, you know. But important we build a relationship with the companies and we know what we can work together with them, YB."*

[Muka surat 19, Laporan Prosiding Bil. 6(i)/2023 bertarikh 12 Mac 2024]

6.2.9 Peruntukan Perbelanjaan Luar Negara

Perbelanjaan luar negara HRD Corp telah diperuntukkan serta dibentangkan dan dilaporkan dalam Mesyuarat Lembaga Pengarah.

Penjelasan KE HRD Corp.

Datuk Wira Shahul Dawood (KE HRD Corp) dalam prosiding Bil. 6(i)/2023 bertarikh 12 Mac 2024 menjelaskan bahawa peruntukan bagi perbelanjaan luar negara telah masukkan dalam bajet tahunan HRD Corp. Segala perbelanjaan akan dibentangkan dan dilaporkan dalam Mesyuarat Lembaga Pengarah.

“Puan Vivian Wong Shir Yee [Ahli PAC]: Boleh saya tanya soalan susulan? Terima kasih atas jawapan. So, saya punya soalan adalah mengenai – sebab as previously saya pun pernah question regarding the programmes that is run by HRD Corp that is so posh and luxury. So, saya punya concern is still how are the expenditure of HRD Corp.

So, I also realised that untuk HRD Corp, they are always pergi lawatan ke luar negara untuk program-program. So, salah satunya adalah working visit to United Arab Emirates (UAE). So, I think roughly untuk empat staf daripada HRD Corp dengan bersama menteri, the cost estimation adalah roughly RM158,000 untuk satu trip. So, untuk semua expenditure ini, adakah you have to go through the board to approve?

Datuk Wira Shahul Dawood [HRD Corp]: Any overseas trip we have to report to the board and we have to tell the board about what is the agenda. Once we come back, we also give a report to the board, what was the outcome of the visit and who are the people we met and everything, YB.

Puan Vivian Wong Shir Yee [Ahli PAC]: So, untuk always kerja lawatan, rough estimation untuk expenditure memang at this price? Is it normal to have? Because kami belum, PAC belum ada lawatan lagilah. [Ketawa] Not to anywhere. We only – I mean upcoming Langkawi got what. So, to overseas. I mean for us we find the amount is huge untuk satu lawatan. So, is it normal?

Datuk Wira Shahul Dawood [HRD Corp]: Basically, that's the amount YB. You know, basically what we do, we have a budget for every year we plan. What country we want to do, what we want to achieve from those lawatan and there's a budget. The budget is approved by the board and we have a proper communication with the board both post and pre as well.”

[Muka surat 15 - 16, Laporan Prosiding Bil. 6(i)/2023 bertarikh 12 Mac 2024]

6.2.10 Perbelanjaan Perjalanan

Perbelanjaan perjalanan HRD Corp bagi tahun 2023 telah meningkat sebanyak 100% berbanding tahun 2022.

Penjelasan Ketua Pegawai Kewangan HRD Corp

Encik Mohamad Farizul bin Yahaya (Ketua Pegawai Kewangan HRD Corp) dalam prosiding Bil. 6(i)/2023 bertarikh 12 Mac 2024 menjelaskan bahawa jumlah perbelanjaan perjalanan HRD Corp bagi tahun 2022 dan 2023 masing-masing adalah RM2.8 juta dan RM4.89 juta. Manakala perbelanjaan bagi perjalanan luar negara bagi tahun 2023 adalah RM500,000.

*“**Encik Mohamad Farizul bin Yahaya [HRD Corp]:** Total travelling – I’ll say on the total ya because in HRD Corp we have our regional travelling and whatnot. So, I need to give the perspective of it before I jump into the international. So, to give the fair perspective of it. Travelling cost for 2022 was RM2.8 million.*

...

***Encik Mohamad Farizul bin Yahaya [HRD Corp]:** All, all ini. Satu syarikat ini. 2023, RM4.89 sebab 2022 kita baru hendak pick up from the COVID-19 and of course the range number is about that RM5 million-lah, RM4.89. So, approved budget is actually RM5.5. So, international for 2023 was RM500,000.*

***Puan Vivian Wong Shir Yee [Ahli PAC]:** How about this year?*

***Encik Mohamad Farizul bin Yahaya [HRD Corp]:** This year RM600,000 in terms of the budget.”*

[Muka surat 31 - 32, Laporan Prosiding Bil. 6(i)/2023 bertarikh 12 Mac 2024]

6.3 Perolehan

6.3.1 Projek Skills Passport

Skills Passport adalah merupakan aplikasi yang digunakan untuk memadankan calon-calon bersama dengan kemahiran yang mereka ada. Ia merupakan satu perkongsian awam swasta dan tempoh perjanjian adalah dua (2) tahun. Berdasarkan Jadual 3 dalam kontrak *Skills Passport* jelas menyatakan bahawa HRD Corp perlu membayar RM12 kepada vendor.

Bagaimanapun berlaku ketidakaturan dalam perolehan *Skills Passport* dan laporan siasatan Audit Dalam berkenaan perkara tersebut telah dibentangkan. Kini projek *Skill Passport* telah pun dibatalkan.

i. **Penjelasan KE HRD Corp**

Datuk Wira Shahul Dawood (KE HRD Corp) dalam prosiding Bil. 6(a)/2023 bertarikh 23 Oktober 2023 menjelaskan bahawa HRD Corp telah terlibat dalam satu isu iaitu sistem *Skills Passport*. *Skills Passport* adalah merupakan aplikasi yang digunakan untuk memadankan calon-calon bersama dengan kemahiran yang mereka ada. Cadangan ini telah dikemukakan kepada HRD Corp pada April 2022. *Skills Passport* adalah merupakan satu perkongsian awam swasta dan tempoh perjanjian adalah dua (2) tahun sahaja. Ia tidak melibatkan sebarang kos kepada kerajaan dan HRD Corp. *Skills Passport* ini juga bukan sesuatu yang mandatori kepada pengguna sebaliknya ia berkonsepkan ‘pay per use’. Pengguna akan membayar sejumlah RM8 kepada vendor menerusi HRD Corp. Daripada jumlah tersebut RM2 akan diambil oleh HRD Corp serta selebihnya akan diberikan kepada vendor.

Pada April 2022, HRD Corp dan Lembaga Pengarah telah melaksanakan proses yang terperinci bagi sistem *Skills Passport*. Proses tersebut telah berjalan hampir tujuh (7) bulan sebelum ia dilaksanakan dan telah diluluskan serta diminitkan oleh Mesyuarat Lembaga Pengarah pada Oktober 2022. Pelaksanaan *Skills Passport* di tangguh kerana pertukaran kerajaan dan ketiadaan Menteri Sumber Manusia pada ketika itu.

Seterusnya dalam mesyuarat lembaga pengarah pada Februari 2023, wakil dari MOF telah mengemukakan surat tuduhan kepada Pengerusi, KE HRD Corp dan Setiausaha Syarikat berkaitan *Skills Passport* serta kenyataan media sebelum mesyuarat lembaga pengarah diadakan. Perkara ini tidak boleh diterima sama sekali dan ia datang daripada seorang wakil yang dilantik oleh kerajaan serta bertanggungjawab untuk melindungi kepentingan kerajaan. Satu siasatan telah dilaksanakan oleh Audit Dalam KESUMA dan laporan siasatan tersebut menyatakan HRD Corp telah mematuhi segala proses perolehan.

Oleh yang demikian beliau sebagai KE HRD Corp telah menasihati menteri sumber manusia di mana HRD Corp tidak memerlukan wakil yang tidak berintegriti di dalam lembaga pengarah syarikat dan mengesyorkan ALP alternatif. Menteri Sumber Manusia telah mengemukakan surat kepada MOF bagi tujuan penukaran wakil MOF dalam lembaga pengarah HRD Corp. Bagaimanapun MOF telah menghantar wakil yang sama sebagai ALP HRD Corp.

“Datuk Wira Shahul Dawood [KE HRD Corp]: Thank you, Madam Vice Chairman. Recently, HRD Corp was embroiled in one of the major issue. The issue called— skills passport. To be fair, that was a complete malicious attempt to bring down the brand of HRD Corp. Let me just give a little bit of example of what is a skills passport. Skills passport is a technology application that has been used to match the candidate along with the skills of what they have. In case— if I’m an IT graduate, if I’m looking for the alternative apart from the IT graduate in the job market, the skills passport will mapped you along with this, and this is just not only HRD Corp in Malaysia we get it implemented. It has been implemented successfully in India, successfully in Australia and this particular proposal came to HRD Corp, last year April.

Madam Chairman, you must take note. It was came to HRD Corp last year April. The HRD Corp and the board went through a very detailed tremendous process in terms of submitting and in terms of proceeding with that skills passport. The most important thing is that, it is the proposal that HRD Corp is supposed to implement with the zero cost to the government, zero cost to the HRD Corp. It is a public private partnership. HRD Corp don’t spend a single money, in spending and implementing the passport. It was then implemented during my formal Chairman, Dato’ Sri Jamil Salleh. Dato’ Sri Jamil Salleh was a former KSU. He’s a very well respected man in the civil service, who has been very tough in terms of procurement process and also tender board.

This process went through seven months before it got into implementation. I just go a little bit detail. ...

... it is not an exclusive agreement. It is not a long term agreement, it is only two years agreement. Whenever HRD Corp feel we are not fully satisfied with your services, we can review it anytime. This is exactly the skills passport is all about. HRD Corp has no mandatory. Its non exclusivity, its pay per use. If a student feel that this skills passport will benefit them, they can pay RM8 to the vendor through HRD Corp, HRD Corp will take two dollars and the vendors can take the balance. So, that is the whole exercise and this was approved by the board, minuted by the board in the month of October, before the elections.

Though, it has been approved by the board, it has been minuted. We have the voice recording, meetings, minutes and everything, but there was change of government. So, HRD Corp, we took a very— governance— now, we are in the step that is— it is just to support our organization. We hold on to the implementation of it because there was no Minister and there was a change of government. When there was a Minister came in, in the month of December, we wanted to plan ourselves for that hundred days of Minister’s activity and skills passport is one of the activity that we want to do, because it has been previously approved by the board. As it is no cost to the government and the graduates will benefit.

When we went on to call for the meeting in February, this particular board member from MOF waited five months on this and sending us a very nasty, accusing the board, the Chairman, Chief Executive, company secretary just overnight before the board meeting. The next day morning is the 9 o’clock board meeting, midnight he send a message and

accusing that there was a lot of things. In fact, when times comes up, I want to bring this document and hand it over to the PAC for their witness and that particular day, once again we went on to the board. We cleared again– went on to the board and we cleared again, and we got his minutes, recorded and everything.

Madam Datuk Wira Chairman, this is what we felt very upset. We can receive such activities from the lower level staff, who might not have the ethics of the board and integrity. But, a person coming from the Ministry of Finance, whose job is to protect the agency that belongs to the government, Ministry of Human Resources, when time to give a press statement to media, accusing the board, accusing the management, accusing the Minister, that all went without his knowledge. That is complete malicious and because of that, we took three years to build HRD Corp name, without no case, no corruption. We went through continuous engagement with MACC, with all these things, it gone to the drain and it gave us a very bad impression to the government of the day and to the Ministry.

In spite of, we are calling the board member and telling them, you are not supposed to make any statements to the media. As you are the government staff. How can a government staff, working for the government, go and talk to the media, without the consultation of the board. You are not the CEO of the board, you are not the Chairman. You're board representation. You have no right and you will leak the document to the media, which is against the Act, which is against the board. So, we have no choice. I have raised it up. Madam Datuk Wira, when this issue came up to- at the board and it was brought out of proportion, we went on to Kementerian Sumber Manusia.

We call kementerian to come and audit us independently and come with the report and the audit report is here. The audit report shows, HRD Corp is a clean sheet. We follow all the process, no issue. One thing, in spite of that, we also took a third party audit to audit us, to make sure that our hands are clean and we went through of a whole proper procurement process. But, the damage has caused so much. So, when we have opportunity, we never want to have a board member who has issue of integrity, governance, leaking information to the public, to be seating on the HRD Corp Board, because we discuss lot of private and confidential things to the Board.

So, I advised to the Minister of Human Resources that we shouldn't have such Board Member in our Board. Thank you, Datuk Wira Chairman."

[Muka surat 26 - 28, Laporan Prosiding Bil. 6(a)/2023 bertarikh 23 Oktober 2023]

Selain itu, **Datuk Wira Shahul Dawood** turut memaklumkan bahawa *Skills Passport* bukanlah satu pelaburan maka ia tidak dibawa dalam mesyuarat Panel Pelaburan. Sebaliknya ia diluluskan dalam mesyuarat lembaga pengarah HRD Corp.

"Tuan Ts. Zahir bin Hasan [Ahli PAC]: *Since he's already mentioned about this Skills Passport, tak sempat lagi tengok dokumen itu. Just like to ask, that means this*

investment into this Skills Passport, is also has gone through that investment panel, right?

Datuk Wira Shahul Dawood [HRD Corp]: *There was no investment in this Skills Passport, sir. HRD Corp don't spend any one single cent into this Skills Passport.*

Tuan Ts. Zahir bin Hasan [Ahli PAC]: *So, it has not gone through the investment panel...*

Datuk Wira Shahul Dawood [HRD Corp]: *No. It goes to the Main Board.*

Tuan Ts. Zahir bin Hasan [Ahli PAC]: *Its the Main Board? That means, it has been approved by the Main Board?*

Datuk Wira Shahul Dawood [HRD Corp]: *Yes, approved by the Main Board."*

[Muka surat 53 - 54, Laporan Prosiding Bil. 6(a)/2023 bertarikh 23 Oktober 2023]

ii. Penjelasan Mantan Menteri Sumber Manusia

Tuan V. Sivakumar (mantan Menteri Sumber Manusia) dalam Prosiding Bil. 6(c)/2023 bertarikh 2 November 2023 berpendapat Projek *Skills Passport* merupakan satu projek yang baik dan telah diluluskan oleh Lembaga Pengarah HRD Corp dan tidak melibatkan penggunaan wang daripada kutipan levi yang diterima HRD Corp. Projek *Skills Passport* memberi satu peluang kepada pekerja-pekerja yang mendaftar untuk merekodkan semua jenis latihan yang telah dijalani.

Selain itu, **Tuan V. Sivakumar** juga memaklumkan projek *Skills Passport* tidak mewajibkan semua pekerja untuk mendaftar dan tidak memberi sebarang hak eksklusif kepada syarikat yang menawarkan projek tersebut.

"Tuan V. Sivakumar [Menteri Sumber Manusia]: *Okey. Perkara ini berkaitan dengan Skills Passport ini telah dibawa kepada perhatian saya pada awal tahun ini. Saya tidak dapat pastikan bila sebenarnya tetapi saya difahamkan bahawa ini adalah satu projek yang telah pun diluluskan oleh Board HRD Corp. sebelum ini. Satu pembentangan ringkas telah dibuat kepada saya dan saya melihat ini sebagai satu projek yang baik oleh sebab ia telah pun mendapatkan kelulusan daripada Board yang sebelum ini.*

Saya juga merasakan bahawa ini akan memberi satu peluang kepada pekerja-pekerja untuk mereka merekodkan semua jenis latihan-latihan yang mereka jalani sebelum ini. Ia sebenarnya dapat membantu pekerja-pekerja dan saya tidak melihat apa-apa unsur negatif daripada Skills Passport ini. Saya juga pastikan bahawa Skills Passport ini bukan sesuatu yang mandatori iaitu diwajibkan kepada semua pekerja-pekerja untuk mendaftar di bawah Skills Passport ini.

Oleh kerana ia tidak mandatori, ia menjadi pilihan kepada pekerja. Maka, saya tidak nampak apa-apa yang boleh menjadi satu perkara yang sensitif berkaitan dengan Skills Passport. Satu bayaran dikenakan, saya dimaklumkan bahawa bayaran sebanyak RM12 akan dikenakan kepada setiap transaksi kepada Skills Passport ini. Saya nampak jumlah yang dikenakan itu bukan rendah, jumlahnya agak tinggi dan pilihan kepada pekerja sama ada mereka hendak ataupun tidak mahu mereka mendaftar dan mengadakan apa-apa transaksi di bawah Skills Passport ini.

...Jadi, saya melihat ini adalah pilihan kepada pekerja sama ada mereka mahu ataupun tidak mahu untuk mendaftar di bawah Skills Passport. Itu adalah pandangan saya yang pertama.

Yang kedua, saya lihat bahawa— pertama, dia bukan mandatori; yang kedua, dia tidak memberi apa-apa hak eksklusif. Exclusivity itu tak ada kepada syarikat yang menawarkan projek tersebut. Maksudnya, kalau ada persaingan, kalau ada satu lagi syarikat yang juga mahukan benda yang sama, Skills Passport yang sama, boleh dipertimbangkan. Dia tak bagi apa-apa hak kepada satu syarikat. “Ini adalah hak eksklusif untuk syarikat ini, hanya syarikat ini sahaja yang mendapat hak tersebut”. Tak ada seperti itu.

Jadi, saya lihat tak ada apa-apa masalah. Saya telah— walaupun saya tidak meluluskan perkara ini tapi saya melihat tidak ada apa-apa masalah untuk Skills Passport ini diteruskan. Terima kasih Pengerusi.

...

Tuan V. Sivakumar [Menteri Sumber Manusia]: ... So, melalui HRD Corp, saya dapat maklumat bahawa Skills Passport ini adalah satu daripada agenda mereka untuk tahun ini, agenda HRD Corp untuk tahun ini. Saya dimaklumkan bahawa— ketika itu, saya dimaklumkan bahawa bayaran yang dikenakan itu adalah RM12 dan ia akan dibayar oleh pekerja.

Satu lagi. Mereka tidak akan menggunakan wang daripada kutipan levi yang mereka terima. Jadi, itu yang menyebabkan saya rasa bahawa ini adalah satu program yang tidak akan ditentang oleh pihak majikan. Terima kasih Pengerusi.”

[Muka surat 3 - 4, Laporan Prosiding Bil. 6(c)/2023 bertarikh 2 November 2023]

Dalam prosiding yang sama, **Tuan V. Sivakumar** turut menjelaskan bahawa beliau telah dimaklumkan mengenai surat KE HRD Corp kepada TKSU Operasi KESUMA bertarikh 15 Februari 2023 supaya memberi kelulusan untuk menandatangani perjanjian perkhidmatan bersama syarikat Neomindz Sdn. Bhd.

Beliau juga melihat perjanjian tersebut tidak melibatkan komitmen atau liabiliti kepada HRD Corp yang mana HRD Corp tidak akan membayar terus kepada

syarikat Neomindz Sdn. Bhd. HRD Corp hanya akan membayar setelah pembayaran diterima daripada pihak pekerja bagi setiap transaksi yang dibuat.

“Puan Wong Shu Qi [Naib Pengerusi PAC]: Okey. Boleh tak saya tahu sama ada CEO pernah maklumkan kepada Yang Berhormat Menteri berkenaan sepucuk surat yang CEO tulis kepada TKSU Operasi bertarikh 15 Februari 2023 iaitu kepada TKSU, Yang Berbahagia Datuk Muhd Khair Razman dan mohon TKSU untuk bagi kelulusan untuk menandatangani perjanjian perkhidmatan bersama Neomindz Sdn Bhd untuk Skills Passport? Pernah CEO maklumkan kepada Yang Berhormat Menteri?

Tuan V. Sivakumar [Menteri Sumber Manusia]: Ya. Saya pernah dimaklumkan kemudian tentang perkara ini, tetapi..

Puan Wong Shu Qi [Naib Pengerusi PAC]: Bila?

Tuan V. Sivakumar [Menteri Sumber Manusia]: I think when this issue came out in the media.

Puan Wong Shu Qi [Naib Pengerusi PAC]: Jadi, perjanjian sudah ditandatangani?

Tuan V. Sivakumar [Menteri Sumber Manusia]: Okey, saya dimaklumkan seperti ini, Pengerusi. Keputusan sudah pun dibuat oleh board. Tak semestinya mendapatkan kelulusan daripada Menteri ataupun TKSU, daripada kementerian. Itu bukan dalam syarat. Okey? When the board has already decided to go ahead with this project, ia tak seharusnya dibawa kepada perhatian Menteri untuk mendapatkan kelulusan Menteri ataupun kelulusan daripada KSU ataupun TKSU.

So, ini dilakukan— apa yang dimaklumkan kepada saya, ini adalah tambahan yang dilakukan oleh CEO untuk memberi makluman kepada pihak kementerian bahawa projek ini akan dilaksanakan. Keputusan telah pun dibuat oleh board. Okey?

Without his approval, without the TKSU’s approval ataupun without my approval, I think they can proceed with it because the board has already approved the project. That was what I was told. Okey? So, perkara ini telah dibawa kepada makluman TKSU and TKSU has signed it.

...

Puan Wong Shu Qi [Naib Pengerusi PAC]: Jadi, boleh saya tahu tak, pernahkah Yang Berhormat Menteri baca surat dari CEO kepada TKSU ketika itu?

Tuan V. Sivakumar [Menteri Sumber Manusia]: No. After that. When this issue timbul, then when I listened to the whole thing, then saya pernah lihat kepada surat ini dan saya dimaklumkan oleh CEO bahawa surat ini sebenarnya diminta extra sahaja. Bukan apa, sebab kelulusan daripada board ada dan they can proceed without bringing it to the TKSU. Pun boleh buat. Tetapi, they wrote this letter to inform the TKSU that this project is going to take off.

Puan Wong Shu Qi [Naib Pengerusi PAC]: Okey, terima kasih, Yang Berhormat Menteri. Tetapi, sama ada Menteri sedar tak dalam surat tersebut menyatakan bahawa apabila Skills Passport Application berjaya dilaksanakan dan go live, PMSB dikehendaki membayar kepada Neomindz RM12 untuk setiap penggunaan tidak termasuk SST setiap bulan? Jadi, ini tak sama dengan apa yang CEO maklum pada Yang Berhormat Menteri. Menteri sedarkah ini atau tidak?

Tuan V. Sivakumar [Menteri Sumber Manusia]: Tetapi, saya ada baca kepada kontrak di antara Neomindz dengan HRD Corp. Dalam kontrak itu, memang dinyatakan dengan jelas bahawa PSMB ataupun HRD Corp tidak membayar terus kepada the vendor. Mereka akan dapat— it is very clearly stated there. Very very clearly stated there that you collect the money and you pay. Not that I pay first. All right?

In the contract, it is like that. It is not that HRD Corp pays direct, you know, to Skills Passport. But, upon collection. Bila ada seorang pekerja yang mendaftar di bawah HRD Corp dan bila ada transaksi berlaku, bila ada pembayaran diterima daripada pekerja itu, wang itu sahaja yang akan dibayar kepada Neomindz. That's what I read in the contract.

So, dia tidak melibatkan liabiliti kepada HRD Corp and that is another reason why I agreed to it when I read the contract earlier, Pengerusi. When I...

Tuan Syahredzan bin Johan [Ahli PAC]: YB Menteri, tadi YB Menteri kata YB Menteri ada baca kontrak itu ya?

Tuan V. Sivakumar [Menteri Sumber Manusia]: Ya.

Tuan Syahredzan bin Johan [Ahli PAC]: Bila YB Menteri baca kontrak itu? Selepas isu ini..

Tuan V. Sivakumar [Menteri Sumber Manusia]: Awal.

Tuan Syahredzan bin Johan [Ahli PAC]: Lagi awal daripada itu?

Tuan V. Sivakumar [Menteri Sumber Manusia]: When they explained to me about this Skills Passport, earlier when they told me about all the programmes yang akan dilaksanakan sepanjang tahun ini. So, I see this is a very interesting, very good project. So, I want to get details about it. So, bila saya baca all the things— I want to make sure tidak ada mandatori. That's one thing. Kita tidak boleh paksa siapa-siapa.

Then, I don't want any unsur yang mengikat hanya kepada satu syarikat sahaja yang layak. Then, I also want to make sure that HRD Corp. tidak menggunakan wang levi dia untuk membayar kepada vendor ini. So, saya nak pastikan how is the payment will be done and I saw the thing, I still remember I saw the thing very clearly saying that they will collect the payment and pay the...

Tuan Syahredzan bin Johan [Ahli PAC]: And the perjanjian ni, perjanjian ni it is a draf perjanjian atau perjanjian yang telah ditandatangani?

Tuan V. Sivakumar [Menteri Sumber Manusia]: Yang telah ditandatangani.

Tuan Syahredzan bin Johan [Ahli PAC]: Yang telah ditandatangani?

Tuan V. Sivakumar [Menteri Sumber Manusia]: Ya, I think so-lah, you know. I am not very sure. I can't remember that."

[Muka surat 23 - 26, Laporan Prosiding Bil. 6(c)/2023 bertarikh 2 November 2023]

"Tuan Ahmad Tarmizi bin Sulaiman [Ahli PAC]: Okey. Sikit lagi. Tambahan ya. Selepas dia maklum bahawa dalam pembentangan awal oleh CEO, bahawa projek ini tidak ada komitmen apa-apa daripada HRD Corp. dan tidak ada obligasi kewangan sendiri pun. Tetapi selepas itu, ada lagi pernyataan mengatakan HRD Corp. kena bayar RM12 kepada Neomindz ini ya. Jadi, ketika itu adakah Yang Berhormat Menteri bertanya balik kepada pihak...

Tuan V. Sivakumar [Menteri Sumber Manusia]: I dah check. Because, that's why I said, saya sudah lihat balik kontrak. Whatever it is, it is based on the contract isn't it? Between HRD Corp. dengan Neomindz. Semua tertera dalam kontrak. So, bila saya baca dalam kontrak itu, dia tak ada menunjukkan apa-apa obligasi kepada HRD Corp. untuk membayar kepada the vendor itu. Itu menjadi asas kepada saya bila perkara ini dibawa kepada perhatian saya pada awal-awal lagi apabila mereka hendak beritahu kepada semua projek-projek yang akan dilaksanakan pada tahun ini. Apabila Skills Passport ditunjukkan kepada saya, saya dimaklumkan ketika itu bahawa tidak ada apa-apa komitmen kepada HRD Corp. dan itulah menyebabkan saya tidak menghalang kepada Skills Passport. Kalau pada ketika itu saya dimaklumkan bahawa ia akan ditanggung oleh pekerja, ditanggung secara paksaan, secara mandatori ataupun dibayar oleh HRD Corp., saya akan halang projek itu. Saya akan kata, tak. Satu, kita tidak boleh sentuh kepada wang HRD sebab dia adalah wang yang dikutip daripada levi ataupun kalau kita nak jadikan mandatori, ia akan menjadi masalah. I would have stop it, but when I was convinced dengan perkara ini, so saya rasa tak ada apa-apa masalah. Ia tidak akan melibatkan apa-apa liabiliti kepada HRD Corp..."

[Muka surat 42, Laporan Prosiding Bil. 6(c)/2023 bertarikh 2 November 2023]

A. Ketidakaturan Dalam Perolehan Projek Skills Passport

i. Penjelasan Wakil MOF Dalam Lembaga Pengarah

Datuk Rosli bin Yaakub [Timbalan Setiausaha Bahagian (TSUB) Bahagian Pengurusan Strategik Badan Berkanun / Wakil MOF dalam Lembaga Pengarah HRD Corp] dalam prosiding Bil. 6(b)/2023 bertarikh 1 November 2023 menjelaskan bahawa pada pandangan beliau berlakunya ketidakaturan dalam perolehan Projek Skills Passport di bawah HRD Corp. Pada 28 Mac 2023, beliau mendapati minit mesyuarat Lembaga Pengarah pada 6 Oktober 2022 telah

menyatakan bahawa KE HRD Corp telah membentangkan projek *Skills Passport* dan Lembaga Pengarah telah meluluskan projek tersebut.

Datuk Rosli bin Yaakub menegaskan bahawa pada mesyuarat bertarikh 6 Oktober 2022 tiada sebarang kertas kerja yang telah dibentangkan bagi meminta kelulusan Lembaga Pengarah pada ketika itu oleh KE.

Semasa mesyuarat Lembaga Pengarah pada 28 Mac 2023, apabila ditanya oleh ahli-ahli Lembaga Pengarah mengenai proses perolehan projek *Skills Passport*, KE memaklumkan bahawa perjanjian kontrak antara PSMB dan Neomindz Sdn. Bhd. telah ditandatangani pada 17 Februari 2023 setelah mendapat kelulusan daripada Datuk Muhd Khair Razman bin Mohamed Anuar, TKSU Operasi KESUMA, yang menanggung tugas KSU KESUMA, pada 16 Februari 2023. Kronologi adalah seperti berikut:

Tarikh	Peristiwa
6 Oktober 2022	Mesyuarat Lembaga Pengarah Bil. 5/2022
15 Februari 2023	KE HRD Corp mengemukakan surat permohonan kelulusan kepada TKSU untuk melaksanakan projek <i>Skills Passport</i>
16 Februari 2023	TKSU Operasi KESUMA meluluskan Projek <i>Skills Passport</i>
17 Februari 2023	Kontrak Projek <i>Skills Passport</i> ditandatangani
28 Mac 2023	Mesyuarat Lembaga Pengarah dan edaran minit mesyuarat dalam agenda pemakluman berhubung kontrak projek <i>Skills Passport</i> telah ditandatangani

“Datuk Rosli bin Yaakub [Kementerian Kewangan]: ... apabila saya melihat ketidakaturan dalam Board. Datuk Shahul mengatakan bahawa beliau telah membentangkan permohonan untuk Projek *Skills Passport* di bawah Pembangunan Sumber Manusia ini pada 6 Oktober 2022. Beliau katakan telah bentang. Tetapi sebenarnya, saya dapati tidak dibentangkan. Satu paper mengenai Projek *Skills Passport*. Tapi next meeting pada 28 Mac 2023, saya lihat ada dinyatakan minit dalam itu bahawa ia telah dibentang dan diluluskan oleh Board. Walhal, saya tidak terlintas paper ini dibentangkan di dalam Board. Saya ada detail-nya, YB. Kalau izinkan, saya cerita bagaimana berlaku. Okey.

Okey, Yang Berhormat. Pada 6 Oktober 2022, minit mesyuarat Board ini dikeluarkan pada 28 Mac. Saya menulis di dalam surat saya mengesahkan bahawa saya tidak bersetuju kepada minit yang dikeluarkan itu. Berkaitan dengan Agenda 7, to receive report from Chief Executive. Dalam para 10 minit tersebut, iaitu bermula pada para 10.1 hingga 10.6, adalah jelas bahawa minit di para 10 yang melaporkan Agenda 7.

Agenda 7 ini sebenarnya CEO update sahaja. Bukannya mohon kelulusan, tidak. CEO update sahaja. Hanyalah Laporan Ketua Eksekutif iaitu sebagai makluman status semasa yang berlaku di PSMB. Sebenarnya, dia reporting kepada Board. CEO update. Tapi dia selitkan dalam itu, dalam CEO update dia selitkan last sekali, slaid yang mengatakan bahawa dia proposed untuk Projek Skills Passport. Walhal, saya tak terlintas adanya paper ini. Memang tidak ada. Tak tahulah kalau saya pergi toilet kah apa, tak ada.

Saya jelaskan bahawa saya tak boleh bersetuju dengan minit berkaitan kelulusan Skills Passport ini. Saya tidak bersetuju dengan Projek Skills Passport. Saya jelaskan dalam mesyuarat dan saya jelaskan melalui surat ini kepada Board. Okey, dalam slaid itu dia katakan bahawa Board telah approved to partner with NeoMindz Sdn. Bhd. on the implementation of Skills Passport. Saya katakan bahawa tiada sebarang kertas kerja yang telah dibentangkan bagi meminta kelulusan Board pada ketika itu. Oleh yang demikian, saya tidak pernah bersetuju dengan perkara yang ditulis di dalam minit mesyuarat di para 10.6 yang mengatakan bahawa projek ini telah diluluskan. ...

Datuk Wira Mas Ermieyati binti Samsudin [Pengerusi PAC]: Maksudnya, memang tidak ada sebarang pemakluman atau medium hebahan diberikan pada Board berkenaan dengan Skills Passport itu?

Datuk Rosli bin Yaakub [Kementerian Kewangan]: Tidak ada. Memang tidak ada.

...

Datuk Rosli bin Yaakub [Kementerian Kewangan]: ... Semasa mesyuarat board pada 28 Mac, apabila ditanya oleh ahli-ahli board mengenai proses perolehan projek Skills Passport, Ketua Eksekutif memaklumkan bahawa perjanjian kontrak antara PSMB dan Neomindz Sdn. Bhd. telah ditandatangani pada 17 Februari setelah mendapat kelulusan daripada Datuk Muhd Khair Razman bin Mohamed Anuar, TKSU Operasi Kementerian Sumber Manusia pada 16 Februari. ...

...

Datuk Rosli bin Yaakub [Kementerian Kewangan]: Okey. Jadi, semasa board meeting 28 Mac 2023, board bertanya kepada Ketua Eksekutif memaklumkan bahawa perjanjian kontrak antara PSMB dan Neomindz telah ditandatangani. Saya tunjukkan kronologi ya.

6 Oktober 2022, surat Datuk Shahul kepada TKSU— eh, sorry.

Board meeting 6 Oktober 2022. Dalam board meeting itu, dia mengatakan, dia bentang Skills Passport, which is tak ada.

Kemudian, Datuk Shahul bagi surat permohonan kelulusan kepada TKSU untuk melaksanakan projek Skills Passport pada 15 Februari. TKSU memberi kelulusan 16

Februari. Pada 17 Februari, kontrak Skills Passport ditandatangani. ... 15, mohon kepada TKSU. 16, TKSU lulus. 17, tandatangan kontrak.

Datuk Wira Mas Ermieyati binti Samsudin [Pengerusi PAC]: Laju ya? Sangat efisien.”

[Muka surat 43 - 47, Laporan Prosiding Bil. 6(b)/2023 bertarikh 1 November 2023]

ii. **Penjelasan Mantan Pengerusi Lembaga Pengarah HRD Corp**

Datuk Seri Jamil Bin Salleh (mantan Pengerusi Lembaga Pengarah HRD Corp) dalam Prosiding Bil. 6(d)/2023 bertarikh 20 November 2023 memaklumkan kelulusan Lembaga Pengarah bagi projek Skills Passport adalah keputusan bersama yang mana keputusan dibuat berdasarkan usaha wajar (*due diligence*) yang dilaksanakan. Keputusan dibuat setelah mengambil kira pandangan daripada Ahli-ahli Lembaga Pengarah dan kemudian projek diserahkan kepada pihak pengurusan di bawah KE HRD Corp untuk dilaksanakan. Melalui pembentangan KE HRD Corp dalam mesyuarat Lembaga Pengarah telah dimaklumkan bahawa projek Skills Passport bukan projek di bawah pelaburan dan tiada implikasi kos sama ada kepada Kerajaan dan HRD Corp.

“Datuk Seri Jamil Bin Salleh [Mantan Ahli Lembaga Pengarah HRD Corp]: ... Cuma untuk tujuan meluluskan kita punya passport ini, sebenarnya adalah kelulusan bersama ahli-ahli lembaga. Saya sebagai pengerusi tak ada kuasa. Saya bukan pengerusi eksekutif, satu.

Keduanya, apabila mereka telah pun membuat penilaian tentang prosesnya dah cukup, bawa kepada lembaga, kita ahli-ahli lembaga yang membincangkannya. Sebelum itu pun, saya rasa memang pihak management telah pun membuat kajian lah sebelum membawanya ke lembaga, Board Directors of HRD Corp. Jadi, segala kelulusan adalah keputusan bersama, bukan keputusan pengerusi berseorangan. Saya setiap kali bermesyuarat saya pastikan keputusan yang hendak dibuat itu selepas mendapat persetujuan keseluruhan. Kalau ada yang tak bersetuju pun kita akan bawa balik untuk kajian, ya. Tapi itu sahaja lah yang saya boleh maklumkan...”

[Muka surat 8, Laporan Prosiding Bil. 6(d)/2023 bertarikh 20 November 2023]

“Tuan Syahredzan bin Johan [Ahli PAC]: Yang membuat pembentangan tentang proposal untuk partner dengan Neomindz dan melaksanakan Skills Passport ini yang kemudian diluluskan itu, siapa yang membuat pembentangan tersebut, masa itu?

Datuk Seri Jamil bin Salleh [Mantan Ahli Lembaga Pengarah HRD Corp]: [Bercakap tanpa menggunakan pembesar suara]

Tuan Syahredzan bin Johan [Ahli PAC]: CEO?

Datuk Seri Jamil bin Salleh [Mantan Ahli Lembaga Pengarah HRD Corp]: Datuk Seri – KE, ya? Ha, CEO.

Tuan Syahredzan bin Johan [Ahli PAC]: CEO, siapa nama dia?

Datuk Seri Jamil bin Salleh [Mantan Ahli Lembaga Pengarah HRD Corp]: Datuk Shahul Hamid– Datuk Wira Shahul Hamid.

Tuan Syahredzan bin Johan [Ahli PAC]: Jadi, dia yang bentangkan dan dia juga yang maklumkan kepada board, ini takkan ada implikasi kewangan kepada HRDF – eh HRD Corp?

Datuk Seri Jamil bin Salleh [Mantan Ahli Lembaga Pengarah HRD Corp]: Betul.”

[Muka surat 13, Laporan Prosiding Bil. 6(d)/2023 bertarikh 20 November 2023]

“Tuan Ts. Zahir bin Hasan [Ahli PAC]: Jadi, lantaran itu– terima kasih, Datuk Seri. Jadi, dalam kes Skills Passport ini, dia melalui proses itu juga ataupun tidak melalui proses itu, dalam membuat keputusan, dalam Skills Passport ini?

Datuk Seri Jamil bin Salleh [Mantan Ahli Lembaga Pengarah HRD Corp]: Ini bukan pelaburan. Skills Passport bukan pelaburan.

Tuan Ts. Zahir bin Hasan [Ahli PAC]: Okey. Jadi, oleh kerana dikira sebagai bukan pelaburan, there’s– dimaklumkan tidak ada cost implication pada kerajaan.

Datuk Seri Jamil bin Salleh [Mantan Ahli Lembaga Pengarah HRD Corp]: Tak ada.

Tuan Ts. Zahir bin Hasan [Ahli PAC]: Jadi, dia tidak melalui proses itu. Dia terus kepada board?

Datuk Seri Jamil bin Salleh [Mantan Ahli Lembaga Pengarah HRD Corp]: Dia buat dia punya due diligence melalui proses-proses yang– apa itu...

Tuan Ts. Zahir bin Hasan [Ahli PAC]: Oleh management-lah?

Datuk Seri Jamil bin Salleh [Mantan Ahli Lembaga Pengarah HRD Corp]: ...management dan kemudian dibawa kepada board.

Tuan Ts. Zahir bin Hasan [Ahli PAC]: Okey. Sudah. Kita dah established bahawa Skills Passport ini tidak melalui pelaburan oleh sebab tidak dikira sebagai pelaburan dan dimaklumkan kepada board oleh management bahawa tidak ada cost implication kepada kerajaan dan HRDC, okey.”

[Muka surat 14, Laporan Prosiding Bil. 6(d)/2023 bertarikh 2 November 2023]

iii. **Penjelasan Ahli Lembaga Pengarah**

Datuk Rajasekharan a/l Ramasamy (Ahli Lembaga Pengarah HRD Corp) dalam Prosiding Bil. 6(d)/2023 bertarikh 20 November 2023 memaklumkan projek Skills Passport telah dibentangkan oleh KE HRD Corp pada 6 Oktober 2022 semasa Datuk Seri Jamil bin Salleh mempengerusikan mesyuarat dan tiada bantahan yang dikemukakan. Beliau juga memaklumkan bahawa isu mengenai ancaman sekuriti telah diambil maklum namun tidak dibincang dengan mendalam. Beliau selanjutnya menjelaskan tiada sebarang implikasi kos yang akan ditanggung HRD Corp dan tiada hak eksklusif diberikan kepada vendor serta pembatalan perjanjian masih boleh dibuat.

“Datuk Rajasekharan a/l Ramasamy [Ahli Lembaga Pengarah HRD Corp]: Yang Berhormat I want to give some clarification kepada isu ini. Skills Passport dibentangkan pada 6 Oktober 2022 semasa mantan Yang Berhormat Datuk Seri Jamil mempengerusikan mesyuarat itu. Seperti biasa, soalan akan ditanya dan kelulusan diperolehi— KE yang terangkan bagi keterangan semua. Di sana dia dah bagi keterangan yang tak ada— beberapa perkara yang dibincang. Selepas itu, Datuk Seri Pengerusi memperolehi kelulusan dan tidak ada apa-apa bantahan.

...

To go on further Yang Berhormat if you want, I can give a penjelasan. There is no— tiada sebarang implikasi kos yang akan ditanggung oleh PSMB kerana bayaran dibuat oleh pihak pengguna di atas perkhidmatan yang diberi. Tidak terdapat hak eksklusif ke atas Neomindz Sdn. Bhd. dan perjanjian boleh menamatkan— kita boleh menamatkan perjanjian tersebut dan projek ini masih belum dilaksanakan lagi, Yang Berhormat.

So, kesimpulan, Skills Passport itu diluluskan pada bulan Oktober 2022.”

[Muka surat 10 - 11, Laporan Prosiding Bil. 6(d)/2023 bertarikh 20 November 2023]

“Tuan Ts. Zahir bin Hasan [Ahli PAC]: Cuma saya nak kepastian tadi. Sama ada ahli lembaga dengan penuh sedar selain daripada no cost implication pada HRDF dan government, ada juga implikasi-implikasi lain. Contohnya macam keselamatan yang telah dipertimbangkan oleh board of directors. Adakah itu a safe statement to conclude? Adakah ahli lembaga semua sedar dengan penuh sedar benda itu?

Datuk Rajasekharan a/l Ramasamy [Ahli Lembaga Pengarah HRD Corp]: Okey, isu ini tidak dibincang tapi I’m just telling for the opinion that kita dapat is that we were aware tapi we are not serious in discussing this particular matter of data going out of the country. Because a lot of software is coming from foreign countries, we are using.

So, kalau kita ikut macam itu, we have so many other companies which we are importing from and this data is also in the hands of foreign company. We have big Tata Group here, another group which are working here under IT.

So, it is import, intellectual property. There is a way of protecting it. The details of how it's protected, only IT man would know. I'm not sure about it."

[Muka surat 16, Laporan Prosiding Bil. 6(d)/2023 bertarikh 20 November 2023]

iv. Penjelasan Mantan Ahli Lembaga Pengarah HRD Corp

Datuk Muhd Khair Razman bin Mohamed Annuar (Mantan Ahli Lembaga Pengarah HRD Corp) dalam Prosiding Bil. 6(d)/ 2023 bertarikh 20 November 2023 beliau atas kapasiti sedang menanggung tugas KSU bersetuju perjanjian ditandatangani dengan pihak syarikat Neomindz Sdn. Bhd. disebabkan projek *Skills Passport* telah diluluskan oleh Lembaga Pengarah HRD Corp.

Selain itu, **Datuk Muhd Khair Razman bin Mohamed Annuar (Mantan Ahli Lembaga Pengarah HRD Corp)** juga menjelaskan bahawa beliau telah meminitkan pada surat daripada pihak HRDC tersebut supaya projek *Skills Passport* dibentangkan semula ke Mesyuarat Lembaga Pengarah apabila korum mencukupi.

"Puan Wong Shu Qi [Naib Pengerusi PAC]: Okey, terima kasih. Jadi, saya sekarang membuka ruang untuk Ahli-ahli PAC bertanya soalan kepada saksi-saksi yang hadir dalam prosiding petang ini.

Okey. Jadi, saya ingin bertanya pada Datuk Muhd Khair Razman lebih dahulu berkenaan sepucuk surat yang Datuk menandatangani tahun— nanti ya. Untuk Projek *Skills Passport*. Boleh tak Datuk menjelaskan siapa ketika itu yang minta Datuk untuk tandatangan surat tersebut untuk meluluskan projek *Skills Passport*?

Datuk Muhd Khair Razman bin Mohamed Annuar [Mantan Ahli Lembaga Pengarah HRD Corp]: Mungkin saya ambil kesempatan untuk perelaskan bahawa kapasiti saya mengutus surat tersebut, bukan saya meluluskan sebab kan saya telah menerima permohonan daripada pihak HRD Corp. Ini adalah berdasarkan pada permohonan yang— ataupun persoalan yang ditimbulkan oleh Yang Berhormat Menteri sedia ada, YB Sivakumar berkenaan bahawa projek tersebut telah pun diluluskan oleh Mesyuarat Lembaga Pengarah terlebih dahulu tetapi kenapa tidak dilaksanakan.

Jadi, permohonan ataupun yang diterima daripada pihak HRD Corp adalah untuk menandatangani perjanjian tersebut dengan pihak syarikat terbabit tetapi saya telah pun secara prinsipnya melihat bahawa keputusan telah pun diperolehi dan diluluskan oleh Mesyuarat Lembaga Pengarah. Maka saya tidaklah meluluskan projek tersebut tetapi lebih kepada untuk ditandatangani perjanjian ataupun bagi melaksanakan

projek dengan syarikat tersebut. Sebabkan dalam surat yang saya terima daripada pihak HRD Corp telah pun dinyatakan ataupun diceritakan mengenai kronologi bagaimanakah projek ataupun Program Skills Passport itu telah pun mendapat kelulusan daripada lembaga pengarah. Itu untuk makluman Yang Berhormat.

Puan Wong Shu Qi [Naib Pengerusi PAC]: Jadi, memang bidang kuasa Datuk tak ada kuasa untuk meluluskan projek tersebut lah.

Datuk Muhd Khair Razman bin Mohamed Annuar [Mantan Ahli Lembaga Pengarah HRD Corp]: Tak ada kuasa untuk meluluskan dan kalau saya masih ingat lagi bahawa saya ada minitkan pada surat daripada pihak HRD Corp untuk dibentangkan semula ke mesyuarat lembaga pengarah bila ada full quorum. Sebab pada masa dan ketika itu tidak ada kuorum yang mencukupi di pihak HRD Corp bagi tujuan dilaksanakan mesyuarat lembaga pengarah.

Dr. Hajah Halimah binti Ali [Ahli PAC]: Tuan Pengerusi, boleh saya tanya? Jadi, kenapa Datuk kalau tak ada kuasa itu kenapa Datuk tanda tangan?

Datuk Muhd Khair Razman bin Mohamed Annuar [Mantan Ahli Lembaga Pengarah HRD Corp]: Tanda tangan? Surat itu memang tanda tangan sebabkan saya adalah TKSU Operasi merangkap menanggung tugas KSU. Maka, pada ketika itu kita lihat bahawa telah pun dinyatakan secara jelas dalam surat daripada HRD Corp bahawa kelulusan telah diperolehi di dalam mesyuarat lembaga pengarah.

Dr. Hajah Halimah binti Ali [Ahli PAC]: Jadi, tanda tangan Datuk itu untuk diminitkan?

Datuk Muhd Khair Razman bin Mohamed Annuar [Mantan Ahli Lembaga Pengarah HRD Corp]: Untuk memaklumkan bahawa saya bersetuju lah untuk ditandatangani disebabkan telah pun adanya kelulusan daripada pihak lembaga pengarah terlebih dahulu. Bukan kelulusan saya.

Dr. Hajah Halimah binti Ali [Ahli PAC]: Maknanya...

Datuk Muhd Khair Razman bin Mohamed Annuar [Mantan Ahli Lembaga Pengarah HRD Corp]: [Berucap tanpa menggunakan pembesar suara] Adalah ahli lembaga pengarah pada ketika itu.

Dr. Hajah Halimah binti Ali [Ahli PAC]: Maknanya Datuk minta di bawa semula ke lembaga atau BOD meeting.

Datuk Muhd Khair Razman bin Mohamed Annuar [Mantan Ahli Lembaga Pengarah HRD Corp]: Ya, retable. Ya, yes, yes. Minit itu ada pada surat tersebut. Saya nyatakan secara jelas dan minit juga tersebut telah pun diambil maklum oleh pihak Bahagian Unit Audit Dalam Kementerian Sumber Manusia."

[Muka surat 6-8, Laporan Prosiding Bil. 6(d)/ 2023 bertarikh 20 November 2023]

B. Laporan Audit Bagi Siasatan Projek *Skills Passport*

i. Penjelasan TKSU KESUMA

Dato' Haji Amran bin Haji Ahmad, TKSU KESUMA dalam prosiding Bil. 6(b)/2023 bertarikh 1 November 2023 memaklumkan bahawa Unit Audit Dalam KESUMA telah melaksanakan siasatan terhadap projek *Skills Passport*. Laporan bagi siasatan tersebut telah dikemukakan dan mendapati tiada sebarang salah laku dan penyelewengan yang berlaku dalam projek *Skills Passport*.

***“Dato' Haji Amran bin Haji Ahmad [Kementerian Sumber Manusia]:** Pernah, Yang Berhormat. Laporan audit dalaman ada saya bawa bersama sebagaimana yang telah diarahkan oleh mantan KSU sebelum ini supaya Unit Audit Dalam melaksanakan siasatan terhadap program *Skills Passport* inilah. Jadinya, pada masa itu, mungkin kerana timbul isu-isu inilah di media sosial dan sebagainya, jadi sebab itu mantan KSU mengambil tindakan untuk melaksanakan, mengarahkan Unit Audit Dalam melakukan siasatan. Ada laporannya pada saya dan mungkin telah diberikan kepada Jawatankuasa.*

***Puan Wong Shu Qi [Naib Pengerusi]:** Boleh minta bagi salinan dan juga boleh tidak di sini beritahu semua Ahli-ahli PAC, apa rumusan, findings dalam laporan audit dalaman?*

***Dato' Haji Amran bin Haji Ahmad [Kementerian Sumber Manusia]:** Ya, berdasarkan, Yang Berhormat Datuk Wira Pengerusi, Yang Berhormat Dato' semua, berdasarkan pembacaan sayalah kerana saya pun belum sampai lagi di KSM ketika itu. Berdasarkan pembacaan saya, Unit Audit Dalam mengatakan bahawa tidak ada salah laku dan tidak ada penyelewengan yang berlaku di situ. Jadi, itu menimbulkan kemusykilan, agak musykillah. [Ketawa] Walau bagaimanapun, memerlukan penelitian yang lebih lanjutlah, Yang Berhormat Datuk Wira Pengerusi. Laporannya ada bersama sayalah.”*

[Muka surat 57, Laporan Prosiding Bil. 6(b)/2023 bertarikh 1 November 2023]

ii. Penjelasan Ketua Pegawai Operasi HRD Corp

Datuk Ariff Farhan Doss (Ketua Pegawai Operasi HRD Corp) dalam prosiding Bil. 6(e)/2023 bertarikh 23 November 2023 menyatakan bahawa *Skills Passport* merupakan inisiatif beliau. Inisiatif ini dicadang untuk dibangunkan secara dalaman namun terdapat campur tangan oleh Menteri bagi pengurusan pembangunan sistem.

***“Tuan Ts. Zahir bin Hasan [Ahli PAC]:** Okey, kisah lagi satu perkara berkenaan dengan *Skills Passport*. Datuk aware of that project?*

***Datuk Ariff Farhan Doss [HRD Corp]:** Ya.*

Tuan Ts. Zahir bin Hasan [Ahli PAC]: Boleh Datuk kasi brief account from your understanding what was really happened? What is it all about?

Datuk Ariff Farhan Doss [HRD Corp]: The Skills Passport is a concept that I created, came up with. But when I developed the Skills Passport it was meant to be free and was supposed to be done in-house. But, somewhere along the line I was told that the Minister had some good people whom he wanted to be involved in the project...

Puan Wong Shu Qi [Naib Pengerusi PAC]: Siapa yang memaklumkan Datuk Ariff–Minister?

Datuk Ariff Farhan Doss [HRD Corp]: Datuk Seri Saravanan. Dato' Seri Saravanan masa itu Menteri. Masa kita dalam proses membangunkan konsep ini, kita diberitahu ada individu yang ada kepakaran dalam hal ini dan mereka harus diberi peluang untuk menubuhkan untuk HRD Corp satu sistem portal yang membolehkan— sebab Skills Passport ini sebenarnya satu konsep di mana bila seorang peserta dah menghabiskan kursus, sijil yang mereka terima mereka patut upload dalam sistem itu. Ini supaya bila mereka keluar bekerja majikan tak payah hendak check physical punya certificate. Semuanya ada atas talian. So, itu konsepnya.

Also, kerajaan ataupun majikan baru yang nak masuk Malaysia mereka boleh menggunakan portal ini untuk mengetahui kalau satu skill set itu— di Arau ada berapa orang boleh buat programming. Di Kuala Kangsar berapa orang yang ada kemahiran tertentu. So, itu tujuan kita mengadakan portal tersebut supaya senang kita tahu mereka yang telah dilatih di mana mereka berada.

Sepatutnya percuma. Tetapi sedang kita masih negotiate dengan syarikat ini tiba-tiba diberitahu sudah ada perjanjian, sudah ditandatangani. Walaupun bagi pemahaman saya ia hanya ada back end, dia tidak ada front end. So, produk itu tidak wujud. Produk itu hanya back end sahaja. Produk itu dimiliki oleh satu syarikat di India, di India. So, front end-nya tidak ada. So, bagi saya, saya rasa belum sampai masa ianya ditandatangani lah. Tetapi saya diberitahu sudah ditandatangani, so ianya akhir di situ sahaja lah. Selepas itu saya sudah tak tahu apa yang berlaku pada Skills Passport ini.

...

Tuan Ts. Zahir bin Hasan [Ahli PAC]: That is your— apa ini, you know about that project. You happened to know that the contract has been signed?

Datuk Ariff Farhan Doss [HRD Corp]: Yes.

Tuan Ts. Zahir bin Hasan [Ahli PAC]: Lebih kurang bila tu?

Datuk Ariff Farhan Doss [HRD Corp]: Because I was not informed of the date. I was only told it was signed. So, I am not sure of the date...

Tuan Ts. Zahir bin Hasan [Ahli PAC]: Okay. Where...

Datuk Ariff Farhan Doss [HRD Corp]:...but I know, all these happened before the election-lah.

Tuan Ts. Zahir bin Hasan [Ahli PAC]: Okay, before the election, all right.

Datuk Ariff Farhan Doss [HRD Corp]: 15th General Election. So, maybe one month.

Tuan Syahredzan bin Johan [Bangi]: Sorry. It was signed before the general election. That is what was informed to you?

Datuk Ariff Farhan Doss [HRD Corp]: That is what was informed to me. That means it's already done deal before the general election.

Tuan Syahredzan bin Johan [Ahli PAC]: The agreement between HRD Corp and...

Datuk Ariff Farhan Doss [HRD Corp]: The party.

Tuan Syahredzan bin Johan [Ahli PAC]:..Neomindz.

Datuk Ariff Farhan Doss [HRD Corp]: Neomindz. But I was not shown. So, I am not— I cannot confirm, I was just told it was a done deal.

Tuan Ts. Zahir bin Hasan [Ahli PAC]: Before Neomindz, you were mentioning that system yang you tahu is the back end and it's the company in India?

Datuk Ariff Farhan Doss [HRD Corp]: India. Ya. Because it is...

Tuan Ts. Zahir bin Hasan [Ahli PAC]: But, at the same time you know that it was signed with a company in Malaysia?

Datuk Ariff Farhan Doss [HRD Corp]: In Malaysia. Yes, because that is actually a database.

Tuan Ts. Zahir bin Hasan [Ahli PAC]: Ya. I know.

Datuk Ariff Farhan Doss [HRD Corp]: So, database of career path. If you start as a— for example, safety and health executive, and you want to move up the ladder. What is the career path? So, you have all these all terminologies. In Malaysia, we would have the National Occupation Standard (NOSS).

Tuan Ts. Zahir bin Hasan [Ahli PAC]: Okay.

Datuk Ariff Farhan Doss [HRD Corp]: So— but this is a global occupational standard. So, there are millions of data points. So, this company they went and board, they went and had a deal with that company in India to provide the database to us.

But I was not convinced. I was not satisfied because there is no front end. It's not user-friendly. It is very manual. So, it was still in negotiation and then suddenly I was told it was already signed.

Tuan Ts. Zahir bin Hasan [Ahli PAC]: *Okay then— after that, [Tidak Jelas] happened and subsequently, there was an audit report. Internal audit carried out on this Skills Passport and I just like to establish. Have you read that audit report?*

Datuk Ariff Farhan Doss [HRD Corp]: *The auditors did not even talk to me.*

Tuan Ts. Zahir bin Hasan [Ahli PAC]: *Okay. They didn't even talk to— okay. That means, are you aware of the existence of that internal audit report?*

Datuk Ariff Farhan Doss [HRD Corp]: *I was told there was an internal audit report but...*

Tuan Ts. Zahir bin Hasan [Ahli PAC]: *You have not seen it?*

Datuk Ariff Farhan Doss [HRD Corp]: *I have not seen it because I was not even consulted, and I have not seen it.*

Tuan Ts. Zahir bin Hasan [Ahli PAC]: *Okay. Do you happened to know whether that internal audit report has been presented to the Board Auditors Committee?*

Datuk Ariff Farhan Doss [HRD Corp]: *I don't think so because April 12 was the last board meeting. So, it cannot be presented to the board.*

Tuan Ts. Zahir bin Hasan [Ahli PAC]: *So, that means you are very confident that the internal audit report has not been presented to...*

Datuk Ariff Farhan Doss [HRD Corp]: *No, because I remember April 12, there was a heated discussion on the Skills Passport by Datuk Rosli. I remembered him disagreeing about how it was minuted, how the previous board meeting was minuted in that. It was said that the approval was given but in his mind, he did not give an approval because it wasn't a board paper. It was just a chief executive update. So, in his mind, he did not consider the approval for...*

Tuan Ts. Zahir bin Hasan [Ahli PAC]: *Ya, I know because Datuk Rosli— so far as for your concern, that means you are very confident that the internal audit report...*

Datuk Ariff Farhan Doss [HRD Corp]: *Not presented to the board. Yes.*

Tuan Ts. Zahir bin Hasan [Ahli PAC]: *All right, thank you."*

[Muka surat 61 - 62, Prosiding Bil. 6(e)/2023 bertarikh 23 November 2023]

iii. **Penjelasan ALP HRD Corp.**

Dato' Palaniappan Joseph dan Dato' Raiha Azni Abd Rahman dalam Prosiding Bil.6(f)/2023 bertarikh 6 Disember 2023 menyatakan pandangan sebagai wakil industri serta persoalan yang dibangkitkan dalam mesyuarat ALP. Walaupun, persoalan ALP telah dijawab, dokumen berkaitan dan kontrak tidak pernah dikemukakan kepada ALP untuk rujukan serta semakan dan ALP hanya bergantung pada dokumen serta bahan yang dibekalkan oleh KE HRD Corp.

***“Dr. Hajah Halimah Ali [Ahli PAC]:** Nak mula ini dulu sekejap lah, apa ya. Nak tanya kedua-dua lah Board of Directors tentang projek Skill Passport ini. What do you know about it? How does it come and then— what is it actually?*

***Dato' Palaniappan Joseph [HRD Corp]:** Okay, for the Skill Passport YB. The first meeting— I'm just referring to the minutes of the meeting. So, the first meeting was supposed to be held in October. So, I was not there. I didn't join the board meeting on that particular day because I was in Germany to attend the UNESCO...*

***Dr. Hajah Halimah Ali [Ahli PAC]:** Oktober when?*

***Dato' Palaniappan Joseph [HRD Corp]:** 2022 I think, October 2022. So, I was not— I didn't attend the board meeting. So, what really transpired as per the board proper— is my knowledge is as much as what I write in the minute because I was not present.*

Then, the subsequent meeting related to Skill Passport was on March, 23rd March. That, meeting I was away in Delhi. So, I attended online. I attended the meeting online.

So, my concern— because, you see, the information that's also available in the minutes of the meeting related to Skills Passport that I read was quite limited. So, I represent Federations of Manufacturers. For the manufactures, our concern is very straightforward. We don't want anything that is initiated by the body which creates additional cost for us to do business or to do matters related to training. That's a very clear thinking that we always advocate.

So, when I see the concept of the Skills Passport, there were three questions that I asked related to what— that I feel is fundamental. Number one, will this introduction of Skills Passport will create a situation where the companies has to pay more? Because, in our mindset, paying the levy itself is already high. So, we don't want to end up— because, the business environment is tough, we don't want the HRD Corp to create anything that will make the employer to pay more. So, that is my first question. So, the answer that was communicated in the meeting was that the employer need not to pay.

Then, the second question that I asked is that whether— then, in that case, who will be paying it? So, they said it is not mandatory and the trainees will be paying it according to the requirement. Alright.

And then, the third question that I asked— because I sat as a BARMAC Chairman, so I wanted to ensure a governance. So, I did ask another question that is the process of the procurement of this Skills Passport. Does it go through the standard procurement process? So, the answer that was informed is that it doesn't require because it is done on the— the companies developing the software and making it available to HRD Corp to use based on the user's requirement. So, it doesn't require this one.

So, these were the three response that was given. I believe it was captured in the minute. Just my concern is to look into that perspective of it. So, as what I know, up to the March meeting with the response that was given, that's the status that we know until subsequently April, then there was other issues related to that.

Dr. Hajah Halimah Ali [Ahli PAC]: Sorry. How much did the trainee got to pay? Did you get that information?

Dato' Palaniappan Joseph [HRD Corp]: No. At that particular meeting in March, the figure was not disclosed because it was— the impression that I have is that this is the concept that has been brought forward with the agreement, but it is supposed to be developed subsequently. But, these were the three points that was informed. So, I think that is what is of my knowledge as of that juncture related to Skills Passport.

Then, in April, when we attended the board meeting, there was a lot of deliberation related to the Skills Passport itself. I think one of our board members, I think Datuk Rosli, raised concerns related to that. That was a point where we— there was issues being triggered related to that. So, there was a letter that was sent by, prepared by Datuk Rosli which he circulated to all the board members at the end of the board meeting.

So, subsequent to that board meeting, we didn't have any board meeting yet until yesterday, we had the first session with the Minister and the rest of the members. Yesterday's meeting, there were some documents which I didn't have the privy to see earlier. Because, this is what I told the Audit Negara when they interviewed me as well. I have not seen the agreement, the substantial agreement where the Skills Passport is being executed. I have not seen the purported communication between the HRD Corp and the ministry related to that. So, yesterday's meeting was the first time that I got an opportunity to view the documents and the letter. Thank You.

Dr. Hajah Halimah Ali [Ahli PAC]: Datuk Pengerusi. So, during that April's meeting, you were there physically, and Datuk Rosli brought up some concerns.

Dato' Palaniappan Joseph [HRD Corp]: Yes.

Dr. Hajah Halimah Ali [Ahli PAC]: What were the concerns? During that meeting also, there was a letter from Datuk Rosli to all the board members. Is that right?

Dato' Palaniappan Joseph [HRD Corp]: Yes.

Dr. Hajah Halimah Ali [Ahli PAC]: So, what was the concerns?

Dato' Palaniappan Joseph [HRD Corp]: I think Datuk Rosli raised the concern on the process, procurement process of the Skills Passport. And there is also an element of whether— who is going to pay the cost of the training? Alright. The main, I could recall, the crux of it was these were the concerns that he raised.

So, I remember at the end of the meeting, the Chairman of the meeting at that particular meeting was Datuk Rajasegeran, and he informed the board that he will look at the matter and he will do the necessary finding and respond to Datuk Rosli's letter.

So, as far as the board is concerned, I mean as far as I am concerned, that is the final status of the matter until the yesterday's meeting when I had the opportunity to view the actual agreement itself.

Puan Wong Shu Qi [Naib Pengerusi PAC]: Okey, boleh tak minta...

Seorang Ahli: Minta Dato' Raiha...

Puan Wong Shu Qi [Naib Pengerusi PAC]: Ya, Dato' Raiha juga bagi pandangan berkenaan Skills Passport ini.

Dato' Raiha Azni Abd Rahman [HRD Corp]: I have been coming into meetings for the last four years, but that day on October 6th, I was away. Me and Dato' Palaniappan, we were away. But anyway, I read the minutes. When we met again on the March 29th, we received a letter, I think on the March 28th, from Datuk Rosli. March 29th, then we discussed again about the Skills Passport because I think Datuk Rosli was not happy and I also have some questions with regard to the Skills Passport.

To me, in a nutshell, I think Malaysia would require a system that can, that works in terms of getting all the data of the employees and future employees in terms of their skill sets that they have. It would be, you know, on the part of the persons to pay and to register and it would be seen by the employer, by the employees themselves, and whenever they want to update in terms of their skill sets that they have, that would be the best, I would say, forum. In a nutshell how I see it.

So, the questions that we had was, again, similar like Dato' Palaniappan's, how much does it cost? Is it impacting the employer? Because, I was formerly representing the Malaysian Employers Federation. The minute you are asking more money from the employers, employers will not be happy.

And, who benefits from it? Okay, both employer and employee. Employee got to actually put some money whenever you want to use the system. So, I thought it is okay as long as it is a reasonable amount.

So, the question coming from Datuk Rosli was a bit confusion when it was deliberated on October 6th board where both me and Dato' Palaniappan was not around. It was presented under the agenda of, what you called CEO's report but the item about it is approval. So, that was a confusion. But, at the end of the day, the presentation was about seeking for approval.

So, when it was discussed again on March 28th, the Chairman that time was Datuk Raja, so he asked everyone of us to say whether this is a good initiative for us to proceed. All of us agreed on this with some questions, of course— the cost and whatnot. Except for Datuk Rosli, I think, he was not happy with the way it is presented in October 6th.

But when— I think we went quite detail on March 28th board in terms of— there is a lot of questions. What would be the benefits for both employers and employees. And there is some advanced countries, they have all this already, you know. And AI and everything about the person employees, the details and seeking for jobs, job seekers. Would be a very good, I would say, platform systems. That is how I see it.

...

Dato' Raiha Azni Abd Rahman [HRD Corp]: *That – number one, the document because we don't have a chairman, they managed to get the approval from the Datuk Razman, who was the TKSU, from the Ministry of Human Resources. That has – we've been informed, if I can remember and the exact agreement with the company, I, myself have not seen it. Only yesterday, we managed to see it.*

But I could not remember whether they have informed us formally that it had been agreed because there were no meetings after that because there's no chairman. So, we don't have any formal meetings if I can remember very well."

[Muka surat 7 - 11, Prosiding Bil. 6(f)/2023 bertarikh 6 Disember 2023]

Dato' Palaniappan Joseph dan Dato' Raiha Azni Abd Rahman seterusnya menyatakan bahawa kontrak berhubung *Skills Passport* hanya dibekalkan oleh pihak pengurusan HRD Corp sebelum menghadiri prosiding. Setelah meneliti kontrak berkenaan secara ringkas, terdapat beberapa percanggahan serta terma yang tidak jelas. PAC sekali lagi dimaklumkan bahawa pihak ALP hanya bergantung dan dibekalkan dengan dokumen serta maklumat oleh KE HRD Corp sahaja.

"Tuan Sim Tze Tzin [Ahli PAC]: *Do you find that the contract contradicts what was reported in the meeting, the earlier meeting?*

Dato' Raiha Azni Abd Rahman [HRD Corp]: *I don't think so...*

Dato' Palaniappan Joseph [HRD Corp]: *Okay. If you ask me because there was a part, I think, if you look at it. Because yesterday, as what I looked at it and I asked because of the clause on the fees if you look at that there's a clause of fees. There are four clauses stated related to the clause of fees.*

The clause 2 states that the PSMB will be paying and the third clause or fourth clause says that the PSMB will be collecting. So frankly, because that's – my eye just focused on that and I just said, looks. It is so confusing because it also states that the PSMB will be paying and it also states, PSMB will be collecting. But collecting from who and what and all that, it is not stated on that part. All right?

So, there is definitely, if you ask me from – I'm not a practicing lawyer but I'm trained legally. So, it is not so clear in terms of clarity of distinct. So, vis-a-vis to what was communicated in the board, that the employer will not be paying. So, which is, somebody has to pay for it.

So, that would be – this would be to be sort. So, if I look at it, it is, but the agreement doesn't state who says who's going to pay. But it says the PSMB will be collecting the funds. So, collecting from who, from where, and from what, that is not stipulated in the agreement. So, if you ask me Yang Berhormat, that's the brief part because the first look when I looked at it, I was just looking at the contextual terms because that is going to be the crux of what that was communicated to us, whether it's consistent, if what with this one.

Because I went back and told my federation that this is being reported that the employers did not pay, there's not going to be additional cost and the employees are also not going to be forced to pay, because it's not going to be mandatory.

So, we found that it's a free willing system where the employee can opt to take it or not to take it, and HRD Corp is not going to pay for the cost as well and the employers are not going to pay as well. So, that was the basis that we felt that was okay from that perspective. Because it doesn't incur the whatever cost of structure.

Tuan Sim Tze Tzin [Ahli PAC]: *So, but now, it doesn't seem so-lah, right? From yesterday's meeting?*

Dato' Palaniappan Joseph [HRD Corp]: *Sorry. If it doesn't seem...*

Tuan Sim Tze Tzin [Ahli PAC]: *There's a contradiction, am I right? There's an inconsistency of what was reported...*

Dato' Palaniappan Joseph [HRD Corp]: *There's no clarity in the terms of the agreement, but if you see what was told to us in the minutes of the meeting that was captured, you see because I have to rely on what that was reported to the board*

because I don't have an executive power to go and further probe whether that it was conducted or not because I don't have an executive function.

So, based on what that was reported and minuted, it is actually the interpretation of the first two clauses that could be interpreted either way but what was reported to us is that there is no cost involved.

Datuk Wira Mas Ermieyati binti Samsudin [Pengerusi PAC]: So, boleh saya tahu, siapakah yang memberikan penjelasan ataupun pemakluman berkenaan dengan perkara tersebut? Adakah ianya CEO?

Dato' Palaniappan Joseph [HRD Corp]: CEO yes.

Datuk Wira Mas Ermieyati binti Samsudin [Pengerusi PAC]: Okey. Setuju ataupun tidak dengan saya, saya nak mencadangkan bahawa tata kelola yang baik, dalam pengurusan tadbir yang baik, segalanya mesti dinyatakan dengan jelas maklumatnya, perkara-perkara penting di dalam mesyuarat lembaga pengarah? Setuju ataupun tidak?

Dato' Palaniappan Joseph [HRD Corp]: Ya, definitely Yang Berhormat.

Datuk Wira Mas Ermieyati binti Samsudin [Pengerusi PAC]: All right.

Datuk Seri Dr. Noraini binti Ahmad [Ahli PAC]: And I, cuma saya nak tanya...

Datuk Wira Mas Ermieyati binti Samsudin [Pengerusi PAC]: Ya Datuk Raiha, nak tambah? Ya.

Dato' Raiha Azni Abd Rahman [HRD Corp]: Terima kasih.

Datuk Seri Dr. Noraini binti Ahmad [Ahli PAC]: Okey.

Dato' Raiha Azni Abd Rahman [HRD Corp]: Of course, you look at the contract, it's like a normal contract. I'm not a lawyer as well but definitely, it was told to us there are three things. It's about skills passport. Of course, by the team in HRD Corp, together with the CEO, it's not mandatory. There's no financial impact to HRD Corp, neither to the employer and pay per user about RM12, if an employee or whoever fresh graduate, whoever wants to use it.

So, when you look at yesterday, me and Dato' Palaniappan also, we find out on the payment scheme, it's a bit confused. I don't think there's any element. I'm not sure, element of a – but there's a bit of confusion--- who is on the payment scheme itself. Who's paying to who and how do we – you know, because HRD Corp is not supposed to spend one single cent.

How is the payment going to be made on the system itself? Is it directly to the company, the vendor or it has to go through HRD Corp? Am I – ya. So, we were not

clear on that but on the overall scheme of things, in terms of the importance, the benefit of it, I see it. It would be good for the Malaysian, you know. Future employees and current employees as well.

Dato' Palaniappan Joseph [HRD Corp]: *You see, Yang Berhormat...*

Dato' Raiha Azni Abd Rahman [HRD Corp]: *I don't know the system, whether it works. It's difficult for us to guess from it because the company provided that system to HRD Corp, which was quite meaningful and important at that time. Even now, for it mattered. If it is workable, if it is implementable, it would be actually a good platform for all Malaysians to use it.*

Dato' Palaniappan Joseph [HRD Corp]: *Yang Berhormat, you see the skills passport itself is a global tema. It is not something that is unique, or it is where— how they actually we drive the skill agenda, and it has been globally, it is the way forward. But I think the context of what we are looking at is that the structure and the governance part of it.*

It has to be in accordance to this one. That is, I think, the area that we probably need to look at. I feel, if there's no clarity, it has to be clarified. It has to be made into clear terms. The structure of the contract has to be made in such a way that it doesn't create any ambiguity. It doesn't create any grey area because that all will be subject to a loss and risks subsequently."

[Muka surat 11 - 14, Prosiding Bil. 6(f)/2023 bertarikh 6 Disember 2023]

"Tuan Ts. Zahir bin Hasan [Ahli PAC]: *I'm going back a little bit on Skills Passport sikit. During the process of the board meeting et cetera, in the presentation to the board members, is there any explanation or clarification made in the proposal to highlight what are the parties involved in the implementation of the Skills Passport – in particular the company behind the proposal, the background of the company were the Board Members briefed about that?*

Dato' Raiha Azni Abd Rahman [HRD Corp]: *I don't remember exactly, we know the company's name, later on ya. But we don't know the details of who owns the company or whatever. If I can remember...*

Dato' Palaniappan Joseph [HRD Corp]: *I was not in the first meeting. So, can't comment on that. But if you ask me, I was made to where of telling the company and this is made of it after we received the letter from Datuk Rosli.*

Tuan Ts. Zahir bin Hasan [Ahli PAC]: *Okay.*

Dato' Palaniappan Joseph [HRD Corp]: *So, without that we didn't have any privy to know because I was not in the October meeting, so I don't know whether at that juncture they shared it or not. But I got to know the name of the company and all that based on the letter that Datuk Rosli gave to the chairman and copied to us.*

Tuan Ts. Zahir bin Hasan [Ahli PAC]: *Okay, that means you only know about the company background, the foreign shareholders of the company are involved only after Datuk Rosli's letter?*

Dato' Palaniappan Joseph [HRD Corp]: *Oh, yes, definitely."*

[Muka surat 24 - 25, Prosiding Bil. 6(f)/2023 bertarikh 6 Disember 2023]

iv. **Penjelasan Mantan Menteri Sumber Manusia**

Tuan V. Sivakumar (mantan Menteri Sumber Manusia) dalam Prosiding Bil. 6(c)/2023 bertarikh 2 November 2023 memaklumkan bahawa internal dan external audit dilaksanakan terhadap projek *Skills Passport* bagi membuat siasatan sama ada terdapat sebarang salah laku. Beliau telah bersetuju supaya Unit Audit Dalam dilaksanakan oleh KESUMA manakala external audit telah dilantik oleh pihak HRD Corp terhadap projek *Skills Passport*.

"Tuan V. Sivakumar [Menteri Sumber Manusia]: *So, what the media was reporting as though something very big had happened in HRD Corp. So— then, I want to know more on that. My KSU at that time, Datuk Seri Zaini Ujang, he told me that, you know, he wants to do an internal audit on this. So, I said, "Okay. Go ahead". That's good for him to do an internal audit. So that we know, if at all, there is anything wrong.*

But, I still I don't understand, walaupun saya bersetuju untuk membuat internal audit tetapi saya masih tidak faham bagaimanakah satu salah laku boleh berlaku pada satu program di mana ia masih belum dilaksanakan lagi. Approved on the board, itu saja, but belum dilaksanakan lagi. Then, internal audit daripada Kementerian Sumber Manusia telah pun menjalankan tugas mereka. They went, they did the audit and everything.

But at the same time, external audit juga telah dilantik oleh pihak HRD Corp untuk memastikan bahawa tidak ada apa-apa salah laku berlaku. So, external audit pun dah dibuat. Saya dimaklumkan oleh CEO HRD Corp bahawa mereka telah— sebab, I want to know what's wrong. So, the CEO HRD Corp brought me the internal audit report, he showed me. "All right, this is the internal audit report. You read". I read. So, bila saya baca, saya rasa okey, tak ada masalah.

Sebelum itu, Pengerusi, saya juga telah minta untuk memastikan bahawa sama ada kelulusan yang diberikan board itu sebelum itu adalah betul ataupun tidak. So, I asked them to bring all the evidence, minit mesyuarat, slide presentation yang mereka buat, minit mesyuarat, voice recording, semua ditunjukkan kepada saya dan saya yakin bahawa ...

Datuk Wira Mas Ermieyati binti Samsudin [Pengerusi PAC]: *Siapa yang tunjukkan itu?*

Tuan V. Sivakumar [Menteri Sumber Manusia]: Ya?

Datuk Wira Mas Ermieyati binti Samsudin [Pengerusi PAC]: Siapa yang tunjukkan pada Yang Berhormat Menteri?

Tuan V. Sivakumar [Menteri Sumber Manusia]: CEO.

Datuk Wira Mas Ermieyati binti Samsudin [Pengerusi PAC]: CEO lah. CEO prepared all the documents and everything?

Tuan V. Sivakumar [Menteri Sumber Manusia]: I don't know. That's from the board."

[Muka surat 13-14, Laporan Prosiding Bil. 6(c)/2023 bertarikh 2 November 2023]

"Tuan Haji Azli bin Yusof [Ahli PAC]: Soalan saya seterusnya satu saja sebelum pergi pada— tadi Yang Berhormat Menteri ada sebut tentang HRD Corp. ada juga mendapatkan external audit tetapi setakat— adakah Yang Berhormat Menteri sendiri telah melihat juga...

Tuan V. Sivakumar [Menteri Sumber Manusia]: Saya telah melihat kepada external audit.

Tuan Haji Azli bin Yusof [Ahli PAC]: Telah melihat ya. External ya, bukan internal.

Tuan V. Sivakumar [Menteri Sumber Manusia]: External. Ya, external audit. Bila saya melihatkan kepada laporan yang dibuat oleh external audit itu dan saya nampak tidak ada apa-apa yang negatif dalam external audit dan saya percaya sekali lagi external audit itu membuat saya percaya bahawa tidak ada apa-apa penyelewengan yang berlaku, terutamanya dalam isu yang dibangkitkan berkaitan dengan Skills Passport ini. That was very clear to me."

[Muka surat 18, Laporan Prosiding Bil. 6(c)/2023 bertarikh 2 November 2023]

C. Pembatalan Projek Skills Passport

Penjelasan Wakil MOF Dalam Lembaga Pengarah

Datuk Rosli bin Yaakub [Timbalan Setiausaha Bahagian (TSUB) Bahagian Pengurusan Strategik Badan Berkanun / Wakil MOF dalam Lembaga Pengarah HRD Corp] dalam Prosiding Bil. 6(h)/ 2023 bertarikh 12 Mac 2024 menjelaskan terdapat implikasi kewangan kepada HRD Corp bagi projek *Skills Passport* yang mana pihak HRD Corp masih bertanggungjawab membayar kepada syarikat walaupun pencarum / pihak pekerja tidak membayar kepada HRD Corp bagi penggunaan *Skills Passport*. Ini memandangkan perjanjian yang dibuat adalah antara pihak HRD Corp dengan pihak syarikat. Sekiranya pihak HRD Corp gagal membayar kepada syarikat,

HRD Corp boleh dikenakan tindakan. Justeru atas sebab-sebab tersebut, Yang Berhormat Menteri telah **membatalkan projek Skills Passport**.

“Datuk Rosli bin Yaakub [HRD Corp]: Sebab saya yang melihat secara detil perkara ini dan saya menulis surat dan saya bertanggungjawab ke atas surat yang saya bagi kepada Board. Saya katakan bahawa ini ada implikasi kewangan. Saya bersetuju dengan Yang Berhormat. Saya yakin surat saya ini tidak dibaca oleh Datuk Raja. Saya yakinlah, saya rasa dan beliau juga tidak membaca secara detil perjanjian. Kalau beliau membaca secara detil, confirm beliau akan mengesahkan apa yang YB berkata tadi. Maknanya beliau tidak mengetahui secara detil, saya rasalah ya.

Saya telah berjumpa Yang Berhormat Menteri Sumber Manusia. Beliau memanggil saya ke office untuk mengatakan bahawa saya telah dilantik semula dan beliau memaklumkan kepada saya bahawa beliau baca dua kali surat saya. Beliau memahami implikasi dia dan akhirnya beliau sendiri membatalkan. Saya semasa beliau membatalkan, saya tidak ada apa-apa – tidak berjumpa pun sebelum itu, tidak ada.

Beliau pergi menjadi Menteri dan membatalkan. Bermakna beliau mengetahui secara detil. Kalau kita tidak membaca— sebab dalam surat saya itu, saya lampirkan surat kepada TKSU dan saya lampirkan juga apa yang dinyatakan dalam perjanjian itu. Kalau saya baca surat itu, mungkin saya ingat agak lebih clear-lah bahawa memang sebenarnya saya bersetuju dengan YB, memang ada implikasi. Katakanlah pencarum tidak memberi kepada HRD Corp. HRD Corp bertanggungjawab membayar kepada vendor. Perjanjian dia antara HRD Corp dengan vendor. Bukan antara HRD Corp dengan pencarum ataupun dengan pekerja, tidak. Perjanjian antara HRD Corp dengan vendor. Sekiranya HRD Corp gagal membayar, maknanya HRD Corp akan kena tindakan. Itu implikasi yang diperolehi. Sekian, terima kasih.

Tuan Syahredzan bin Johan [Ahli PAC]: Jadi Dato’ Sri KSU, saya rasa perkara ini kita dah nampak. Ya lah, mungkin dua perspektif, interpretasi dan sebagainya. Tapi bila kita bercakap tentang perjanjian, there shouldn’t be any room untuk doubt seperti ini. Jadi saya berharap bahawa episod skill passport ini menjadi satu tauladanlah untuk kita moving forward supaya jangan ada lagi ruang untuk ada perbezaan ataupun interpretasi yang berbeza seperti ini yang akhirnya akan membawa implikasi kepada HRD Corp. Terima kasih.”

[Muka surat 14 - 15, Laporan Prosiding Bil. 6(h)/2023 bertarikh 12 Mac 2024]

Pemerhatian PAC:

ALP telah dimaklumkan oleh KE HRD Corp bahawa tiada implikasi kewangan pada HRD Corp sekiranya Skills Passport ini dilaksanakan. Malahan KE HRD Corp sendiri telah memaklumkan kepada PAC perkara tersebut. Walau bagaimanapun, PAC mendapati perjanjian di antara HRD Corp dan Neomindz Sdn Bhd bertarikh 17 Februari 2023

menyatakan bahawa HRD Corp perlu membayar sebanyak RM12 bagi setiap penggunaan kepada Neomindz Sdn Bhd.

Selain itu, PAC mendapati terdapat percanggahan tentang apa yang berlaku pada mesyuarat bertarikh 6 Oktober 2022 khususnya mengenai kelulusan untuk memasuki perjanjian dengan Neomindz Sdn Bhd bagi pelaksanaan projek *Skills Passport*.

Timbul persoalan mengapa KE HRD Corp mendapatkan tandatangan TKSU bagi kelulusan perjanjian tersebut walaupun tiada keperluan untuk berbuat demikian. Di samping itu, TKSU juga tiada bidang kuasa untuk memberi sebarang kelulusan bagi perjanjian sebegini. PAC juga berpandangan bahawa ALP telah diberi gambaran oleh KE HRD Corp bahawa projek ini telah diluluskan oleh pihak Kementerian.

6.4 Pembelian Hartanah

Bil.	Hartanah	Nilai Belian	Perincian/ Kelulusan
1.	Menara Ikhlas - Crystal Clear Technology	RM202.5 juta (Deposit : RM120 juta)	Panel Pelaburan (Status: Pembelian telah dibatalkan)
2.	Blok A, Sutera Avenue Di Kota Kinabalu, Sabah	RM16 juta	Secara <i>Directors' Circular Resolution</i> (DCR) ALP diminta menandatangani <i>Statement of Arm's Length Transaction</i>
3.	Bangunan Bangsar South (Kerinch)	RM154 juta	Hanya Kelulusan KE HRD Corp, tiada dokumentasi diberikan (Status: 3 daripada 6 tingkat sedang disewakan)
4.	Bangunan Pejabat Tapah	Tiada maklumat (kerja pengubahsuaian berjumlah RM1.5 juta)	Dimaklumkan Kepada Lembaga Pengarah (Status: Pusat Komuniti Orang Asli)

6.4.1 Menara Ikhlas

Pembelian Menara ikhlas telah dibuat pada 24 Februari 2021 dengan nilai RM202,500,000. Deposit yang dibayar adalah RM120 juta iaitu melebihi 50 peratus daripada harga belian bangunan tersebut. Bagaimanapun pembelian tersebut telah dibatalkan.

i. **Penjelasan Wakil MOF Dalam Lembaga Pengarah**

Datuk Rosli bin Yaakub [Timbalan Setiausaha Bahagian (TSUB) Bahagian Pengurusan Strategik Badan Berkanun / Wakil MOF dalam Lembaga Pengarah HRD Corp] dalam prosiding Bil. 6(b)/2023 bertarikh 1 November 2023 menjelaskan bahawa pembelian Menara Ikhlash telah dibuat pada 24 Februari 2021 dengan nilai RM202,500,000. Deposit yang dibayar adalah RM120 juta iaitu melebihi 50 peratus daripada harga belian bangunan tersebut. Perkara ini adalah sesuatu yang agak luar biasa kerana deposit yang sepatutnya perlu dibayar adalah hanya 10 peratus daripada nilai belian.

Perjanjian pembelian adalah perjanjian jual beli tetapi kandungan perjanjian tersebut adalah *lease to purchase*. Beliau telah dimaklumkan bahawa bangunan ini tidak jadi dibeli tetapi setelah beberapa tahun, wang deposit tersebut masih belum dituntut daripada pihak penjual.

“Datuk Wira Mas Ermieyati binti Samsudin [Pengerusi PAC]: ... Saya dimaklumkan ada pembelian aset, I believe that is Menara Ikhlashlah. Harganya bukan kecil anak tapi agak besar— RM202 juta. Betul ataupun tidak?

...

Datuk Rosli bin Yaakub [Kementerian Kewangan]: Okey, yang pertama, saya ingin declare. Pada ketika itu, saya belum berada dalam board iaitu pembelian pada 24 Februari 2021. Ini agreement-nya. [Sambil menunjukkan senaskah dokumen].

Keduanya ialah agreement ini nampaknya begitu luar biasa. Jumlah— sekejap, YB ya. [Sambil menyemak dokumen] Jumlah harga pembelian ialah RM202,500,000. Dia punya purchase price ya, RM202,500,000. Dia punya deposit ialah RM120 juta. Maknanya depositnya ialah melebihi 50 peratus. Sesuatu yang diluar biasa. Sepatutnya deposit ialah 10 percent. Itu satu yang saya nak mention tentang agreement ini. Saya tidak ada dalam board tetapi saya nak mention tentang agreement ini.

Kedua, dalam perjanjian ini ialah perjanjian sale and purchase agreement. Tapi, content kepada agreement ini ialah lease to purchase. Jadi, saya tak tahu mana satu yang betul, mana satu yang tidak. Akhirnya, saya dimaklumkan projek ini tidak jadi beli tetapi setelah beberapa tahun, wang ini berada dalam pihak penjual. Kalau kita andaikan three percent interest kepada RM100 juta, kalau setahun ada RM3 juta. Saya tak tahu duit ini ke mana. Saya tak pasti.

...

Puan Wong Shu Qi [Naib Pengerusi PAC]: Sebelum itu, saya juga nak minta tanya, iaitu akhirnya adakah HRD Corp berjaya membelikan bangunan tersebut atau tidak? Tak jadi?

Datuk Rosli bin Yaakub [Kementerian Kewangan]: Saya tidak ada information tapi saya dimaklumkan tak jadi. Tapi, saya tak ada clear information. Tak ada. Sebab, dia tak pernah bawa ke board ini, YB. Never present to the board.

Puan Wong Shu Qi [Naib Pengerusi PAC]: Jadi, boleh sahkan bahawa RM120 juta itu...

Datuk Wira Mas Ermieyati binti Samsudin [Pengerusi PAC]: 102 atau 120?

Puan Wong Shu Qi [Naib Pengerusi PAC]: RM120 juta, kan? Yang telah dibayar? Betul?

Datuk Rosli bin Yaakub [Kementerian Kewangan]: Ya, RM120 million.”

[Muka surat 33 - 35, Laporan Prosiding Bil. 6(b)/2023 bertarikh 1 November 2023]

ii. Penjelasan Ketua Pegawai Operasi HRD Corp

Datuk Ariff Farhan Doss (Ketua Pegawai Operasi HRD Corp) dalam prosiding Bil. 6(e)/2023 bertarikh 23 November 2023 memaklumkan bahawa bagi tujuan pembelian Menara Ikhlas, HRD Corp telah membayar deposit kepada syarikat Crystal Clear Technology iaitu sebuah syarikat yang dilantik secara rasmi oleh *official assignee*. Walau bagaimanapun setelah pembayaran deposit dibuat dan melebihi tempoh setahun pembelian tersebut telah dibatalkan. Beliau tidak dapat memastikan sama ada deposit yang berjumlah RM120 juta tersebut telah dikembalikan kepada HRD Corp.

“Puan Wong Shu Qi [Naib Pengerusi PAC]: Okey, Datuk Ariff berkenaan satu pelaburan atau pembelian aset HRD Corp di Putrajaya, Menara Ikhlas. Akhirnya pembelian ini tak jadi, betul?

Datuk Ariff Farhan Doss [HRD Corp]: Ya. Ada hasrat untuk membeli. HRD Corp telah membayar deposit kepada orang tengah. Nama syarikat tersebut adalah Crystal Clear Technology.

Puan Wong Shu Qi [Naib Pengerusi PAC]: Kenapa Datuk Ariff katanya Crystal Clear adalah orang tengah?

Datuk Ariff Farhan Doss [HRD Corp]: Sebab mereka bukan pemilik bangunan. Saya difahamkan mereka adalah— mereka telah dilantik oleh *official assignee*. Memang bangunan itu di bawah *official assignee* sebab pemilik sebelumnya telah default bank

loan mereka. So, it was under official assignee dan syarikat ini mengatakan mereka mempunyai hak untuk menjual. So, HRD Corp berurusan dengan mereka lah orang tengah ini.

Kita telah membayar dan kita menunggu lebih daripada setahun tetapi tak jadi. Saya tak ada butiran ataupun sebab kenapa ianya tak jadi. Saya diberitahu selepas setahun setengah, duit itu telah dipulangkan.

Puan Wong Shu Qi [Naib Pengerusi PAC]: Jadi, duit itu sudah ada dalam akaun HRD Corp ke?

Datuk Ariff Farhan Doss [HRD Corp]: Duit itu pernah keluar dua kali. Keluar dan masuk dan keluar lagi sekali. Tetapi saya tidak tahu whether it is— whether actually physically dia keluar atau tidak atau hanya untuk accounting purposes, saya tak pasti.

Tuan Ts. Zahir bin Hasan [Ahli PAC]: Dia keluar sekali, lepas itu masuk balik, lepas itu keluar kali kedua. Kali kedua dah masuk ke tidak?

Datuk Ariff Farhan Doss [HRD Corp]: Saya tak tahu dia punya, physical movement saya tak tahu. Tapi oleh kerana dia sepatutnya dibeli 12 bulan, dia tak jadi sepatutnya dipulangkan. Saya tak pasti betul pulangkan atau kita hanya extend tapi dalam accounting punya treatment nampak macam masuk dan keluar balik. Saya tak tahu.

Dr. Hajah Halimah Ali [Ahli PAC]: Berapa amaun?

Datuk Ariff Farhan Doss [HRD Corp]: Kita letak RM120...

Seorang Ahli: [Bercakap tanpa menggunakan pembesar suara] RM120 million.

Datuk Ariff Farhan Doss [HRD Corp]: RM120 million”.

[Muka surat 59 - 60, Prosiding Bil. 6(e)/2023 bertarikh 23 November 2023]

iii. Penjelasan Mantan Menteri Sumber Manusia

Tuan V. Sivakumar (mantan Menteri Sumber Manusia) dalam Prosiding Bil. 6(c)/2023 bertarikh 2 November 2023 menyatakan bahawa beliau telah dimaklumkan oleh KE HRD Corp bahawa deposit sejumlah RM120 juta bagi tujuan pembelian Menara Ikhlas telah dipulangkan termasuk jumlah faedah. Walau bagaimanapun, beliau tidak mengetahui mengenai sama ada terdapat bayaran sewaan yang perlu dibayar HRD Corp kepada pihak-pihak tertentu.

“Tuan V. Sivakumar [Menteri Sumber Manusia]: Okay. Isu berkaitan dengan Menara Ikhlas, untuk makluman PAC, okay, ini berlaku bukan ketika saya menjadi Menteri. It happened before. I am not very sure exactly what happened. Apa yang saya tahu ialah

satu wang deposit telah pun dibayar, satu jumlah yang besar dan oleh kerana ada beberapa isu tertentu, I am not very sure about what had happened before. That amount RM120 million if I'm not wrong...

Seorang Ahli: [Bercakap tanpa menggunakan pembesar suara] Lebih kurang lah.

Tuan V. Sivakumar [Menteri Sumber Manusia]: Lebih kuranglah, RM120 million telah pun dipulangkan bersama-sama dengan interest kepada HRD Corp..

Datuk Wira Mas Ermieyati binti Samsudin [Pengerusi PAC]: Okay, saya nak tanya soalan susulan sekejap sebelum... Yang Berhormat Menteri tahu RM120 juta, satu big amount dan dia sebenarnya adalah 50 peratus daripada...

Tuan V. Sivakumar [Menteri Sumber Manusia]: Ya.

Datuk Wira Mas Ermieyati binti Samsudin [Pengerusi PAC]: Jadi, apabila Yang Berhormat Menteri tahu tentang perkara itu, ada tak minta briefing daripada mana-mana pihak?

Tuan V. Sivakumar [Menteri Sumber Manusia]: Ya, I remember them telling me this, that...

Datuk Wira Mas Ermieyati binti Samsudin [Pengerusi PAC]: Siapa yang maklumkan? Siapa yang briefing?

Tuan V. Sivakumar [Menteri Sumber Manusia]: The CEO informed me about this.

Datuk Wira Mas Ermieyati binti Samsudin [Pengerusi PAC]: Boleh kongsi dengan kami sedikit intipati briefing tersebut tentang...

Tuan V. Sivakumar [Menteri Sumber Manusia]: Okay roughly, I only remember this roughly-lah. Roughly I can only remember this, because ini berlaku sebelum saya. So, apa yang saya ingat ialah ia dipulangkan semula, RM120 million itu telah dipulangkan semula kepada HRD Corp. bersama-sama dengan interest. And if I am not wrong, kalau dalam ingatan saya, wang itu dipegang oleh peguam. We are not really sure about that.

Datuk Wira Mas Ermieyati binti Samsudin [Pengerusi PAC]: Okay, selain daripada duit itu, Yang Berhormat Menteri tahu tak, ada lease, maksudnya ada sewaan yang dikenakan dan telah pun dibuat bayaran oleh HRD Corp...

Tuan V. Sivakumar [Menteri Sumber Manusia]: Tak.

Datuk Wira Mas Ermieyati binti Samsudin [Pengerusi PAC]: ...kepada pihak yang berkenaan.

Tuan V. Sivakumar [Menteri Sumber Manusia]: Saya tak tahu."

[Muka surat 29 - 30, Laporan Prosiding Bil. 6(c)/2023 bertarikh 2 November 2023]

A. Pembatalan Pembelian Menara Ikhlas

i. Penjelasan Mantan Pengerusi Lembaga Pengarah HRD Corp

Datuk Seri Jamil bin Salleh (mantan Pengerusi Lembaga Pengarah HRD Corp) dalam Prosiding Bil. 6(d)/2023 bertarikh 20 November 2023 memaklumkan pembelian Menara Ikhlas dibatalkan kerana syarikat yang menawarkan penjualan hartanah tersebut tidak memenuhi syarat-syarat yang ditetapkan. Sejumlah wang yang terlibat telah dipulangkan termasuk faedah seperti yang ditetapkan dalam perjanjian.

***“Puan Wong Shu Qi [Naib Pengerusi PAC]:** Okey. Kami akan merujuk kepada CFO dan juga management nanti juga tetapi di sini saya ingin tanya kepada semua Ahli-ahli Lembaga Pengarah, mantan atau yang sekarang masih berada dalam Lembaga.*

Apabila HRD Corp ambil keputusan membeli aset di Putrajaya iaitu Menara Ikhlas, adakah keputusan itu dibuat lebih dahulu dalam Jawatankuasa Pelaburan juga?

Datuk Seri Jamil bin Salleh [Mantan Ahli Lembaga Pengarah HRD Corp]: Yang ini biar saya jawab, ya. Selepas dapat proposal untuk pembelian berkenaan, semuanya dibawa kepada Jawatankuasa Pelaburan dan saya telah mengarahkan supaya yang pertamanya, tiada conflict of interest. Yang keduanya, pastikan mematuhi cara-cara pembelian yang betul, bangunan kerajaan. Mesti melalui proses-proses yang betul. Mereka telah mematuhi segala peraturan-peraturan berkenaan, barulah kita proceed dan bersetuju untuk proses berkenaan. Tetapi difahamkan benda ini tidak— telah pun dibatalkan.

Puan Wong Shu Qi [Naib Pengerusi PAC]: Kenapa dibatalkan?

Datuk Seri Jamil bin Salleh [Mantan Ahli Lembaga Pengarah HRD Corp]: Mereka tidak memenuhi. Saya difahamkan tidak memenuhi syarat-syarat yang telah ditetapkan. Itu sahaja lah. Yang detil saya tak tahu.

Puan Wong Shu Qi [Naib Pengerusi PAC]: Siapa yang tidak memenuhi syarat-syarat yang ditetapkan?

Datuk Seri Jamil bin Salleh [Mantan Ahli Lembaga Pengarah HRD Corp]: Syarikat yang menawarkan penjualan itu. Tak memenuhi lah, ya. Itu sahaja yang saya boleh maklumkan.

Seorang Ahli: [Bercakap tanpa menggunakan pembesar suara] Dia pulangkan dengan interest?

Datuk Seri Jamil bin Salleh [Mantan Ahli Lembaga Pengarah HRD Corp]: Dia dah pulangkan balik duit dengan interest yang seperti mana perjanjian.

Tuan Ts. Zahir bin Hasan [Ahli PAC]: For the record, untuk rekod. Dia pulang balik...

Datuk Seri Jamil bin Salleh [Mantan Ahli Lembaga Pengarah HRD Corp]: Keseluruhan.

Tuan Ts. Zahir bin Hasan [Ahli PAC]: Keseluruhan dengan interest tu bila Datuk?

Datuk Seri Jamil bin Salleh [Mantan Ahli Lembaga Pengarah HRD Corp]: ... Saya dah tak ingat lah.

Tuan Ts. Zahir bin Hasan [Ahli PAC]: Shall we— kita rekodkan.

Datuk Seri Jamil bin Salleh [Mantan Ahli Lembaga Pengarah HRD Corp]: Disember ya.

Beberapa Ahli: [Bercakap tanpa menggunakan pembesar suara]

Puan Wong Shu Qi [Naib Pengerusi PAC]: Minta Datuk Seri tekan mic.

Datuk Seri Jamil bin Salleh [Mantan Ahli Lembaga Pengarah HRD Corp]: Financial officer. Habis semua dengan Chief Financial Officer.”

[Muka surat 23 - 24, Laporan Prosiding Bil. 6(d)/2023 bertarikh 20 November 2023]

ii. Penjelasan Mantan ALP HRD Corp.

Dato' Ruhaidini binti Abd Kadir (mantan ALP HRD Corp) dalam Prosiding Bil. 6(d)/2023 bertarikh 20 November 2023 memaklumkan bahawa beliau antara yang menentang untuk meneruskan perjanjian pembelian Menara Ikhlas kerana proses pertukaran nama yang mengambil masa yang lama. Wang pendahuluan termasuk faedah telah pun dibayar semula kepada HRD Corp melalui peguam.

“Dato' Mohd Isam bin Mohd Isa [Ahli PAC]: Kenapa ya, belum memenuhi syarat ataupun perjanjian-perjanjian, kita bayar dulu? Saya tak pandai lah tapi why ya?

...

Dato' Ruhaidini binti Abd Kadir [Mantan Ahli Lembaga Pengarah HRD Corp]: YB kalau— YB, kalau saya boleh ini tapi saya pun takut tersilap. Menara Ikhlas itu kita nak beli dan kita bayar some amount as a deposit tapi saya takut nak bagi tahu sebab—maksud saya, saya tak ingat, takut salah fakta. Tapi proses untuk tukar nama itu, terlalu lama dia punya proses itu sebab ada beberapa isu dan saya antara yang menentang untuk meneruskan agreement dengan beli itu sebab it takes more than a year ke two years. Two years untuk selesai.

Jadi, saya antara orang yang menentang meneruskan pembelian itu dan mencadangkan supaya HRDC minta balik duit dan atas persetujuan semua, minta balik duit deposit bersama dengan interest sepanjang kita dah bayar kepada pihak yang beli berkenaan. Tapi saya rasa lebih [Disampuk] ya, melalui peguam. Sorry. Tapi lebih better kalau dijelaskan oleh pihak pengurusan.

Dato' Mohd Isam bin Mohd Isa [Ahli PAC]: Okey. Deposit ke whatever, tetapi sebelum kita bayar deposit apa pun, perjanjian itu mesti dah ditandatangani lah. Betul? Adakah perjanjian itu dah ditandatangani?

Dato' Ruhaidini binti Abd Kadir [Mantan Ahli Lembaga Pengarah HRD Corp]: Kalau Dini tak silap, kalau saya tak silap YB, kita menggunakan syarikat guaman untuk membeli Menara Ikhlas di Putrajaya itu dan duit itu dibayar kepada melalui syarikat guaman.

Dato' Wira Dr. Ku Abd Rahman bin Ku Ismail [Ahli PAC]: YB Pengerusi, berapa jumlah wang tu, ingat tak Datuk Seri?

Datuk Seri Jamil bin Salleh [Mantan Ahli Lembaga Pengarah HRD Corp]: [Berucap tanpa menggunakan pembesar suara] Saya dah tak ingat lah.

Dato' Wira Dr. Ku Abd Rahman bin Ku Ismail [Ahli PAC]: Datuk Seri tak ingat. Tanya CFO what is the amount?

...

Datuk Seri Dr. Noraini binti Ahmad [Ahli PAC]: Jadinya memang tak jadi lah beli bangunan tersebut ya? Tak jadi.

Dato' Ruhaidini binti Abd Kadir [Mantan Ahli Lembaga Pengarah HRD Corp]: Jadi YB, duit pendahuluan melalui peguam itu dipulangkan balik dengan interest."

[Muka surat 25 - 26, Laporan Prosiding Bil. 6(d)/2023 bertarikh 20 November 2023]

iii. **Penjelasan Ahli Lembaga Pengarah HRD Corp.**

Dato' Rajasekharan a/l Ramasamy (ALP HRD Corp) dalam Prosiding Bil. 6(d)/2023 bertarikh 20 November 2023 menjelaskan kronologi pembelian Menara Ikhlas dan lanjutan daripada pembatalan pembelian Menara Ikhlas, beliau memaklumkan HRD Corp telah menerima semula wang pendahuluan sebanyak RM120 juta dan faedah sebanyak RM3.2 juta.

"Datuk Rajasekharan a/l Ramasamy [Ahli Lembaga Pengarah HRD Corp]: The fact is here. "18 June 2020, proposals to lease/own new building for PSV, head office di Putrajaya or Cyberjaya. 3rd December 2020, IP investment board agreed to purchase the building in principal with terms and conditions to be reviewed. 24 Disember 2020,

valuation report from JPPH. 11 Januari 2021, presented to the board. 19 January 2021, IP approved the execution of sales and purchase agreement. 25 Februari 2021, payment deposited to stakeholder. 16 November 2021, IP requested for the refund of the deposit from the stakeholder”.

Dato' Wira Dr. Ku Abd Rahman bin Ku Ismail [Ahli PAC]: Do you remember how much the amount?

Datuk Rajasekharan a/l Ramasamy [Ahli Lembaga Pengarah HRD Corp]: I am coming to that. “IP agreed and approved to request back the deposit sum of RM120 million to vendor”. 2 Februari 2023, refund of the deposit received. 2 hari bulan Februari tahun ini. 17 Februari 2023, interest of RM1.9 million received from Fong & Partners. 24th February 2023, interest of RM1.3 million received from Vas & Co. Dua deposit. Bermakna RM3.2 million interest dipulangkan.

Dato' Wira Dr. Ku Abd Rahman bin Ku Ismail [Ahli PAC]: Dipulangkan interest. What about yang pokok, yang bagi?

Datuk Rajasekharan a/l Ramasamy [Ahli Lembaga Pengarah HRD Corp]: Pokok, 5 September di...

Dato' Wira Dr. Ku Abd Rahman bin Ku Ismail [Ahli PAC]: Dah bagi semua?

Datuk Rajasekharan a/l Ramasamy [Ahli Lembaga Pengarah HRD Corp]: 2 hari bulan.

Seorang Ahli: [Berucap tanpa menggunakan pembesar suara] Pokok dan interest.

Dato' Wira Dr. Ku Abd Rahman bin Ku Ismail [Ahli PAC]: Ini sebut tadi hanya interest.

Datuk Rajasekharan a/l Ramasamy [Ahli Lembaga Pengarah HRD Corp]: 2, 2, 2. 2 Februari 2023, refund of deposit received.

Seorang Ahli: RM120 juta.

Datuk Rajasekharan a/l Ramasamy [Ahli Lembaga Pengarah HRD Corp]: RM120 juta.”

[Muka surat 26 - 27, Laporan Prosiding Bil. 6(d)/2023 bertarikh 20 November 2023]

6.4.2 Blok A, Sutera Avenue Di Kota Kinabalu, Sabah

Pembelian hartanah iaitu Blok A, Sutera Avenue di Kota Kinabalu, Sabah telah mendapat kelulusan panel pelaburan HRD Corp. Selain tidak dibentangkan dalam Mesyuarat Lembaga Pengarah, ALP telah diminta untuk menandatangani dokumen *Statement of*

Arm's Length Transaction tanpa memberi maklumat lengkap mengenai hartanah yang dibeli.

Penjelasan Wakil MOF Dalam Lembaga Pengarah

Datuk Rosli bin Yaakub [Timbalan Setiausaha Bahagian (TSUB) Bahagian Pengurusan Strategik Badan Berkanun / Wakil MOF dalam Lembaga Pengarah HRD Corp] dalam prosiding Bil. 6(b)/2023 bertarikh 1 November 2023 menjelaskan mengenai pembelian satu hartanah Blok A, Sutera Avenue di Kota Kinabalu, Sabah, Setiausaha Syarikat telah meminta semua ALP untuk menandatangani satu dokumen yang bernama *Statement of Arm's Length Transaction* tanpa memberi maklumat lengkap mengenai hartanah yang dibeli. Setiausaha Syarikat telah memaklumkan bahawa hartanah tersebut telah pun dibeli dan tidak perlu dibentangkan bagi kelulusan ALP HRD Corp. Sebaliknya, memadai dibentang dengan mendapat kelulusan panel pelaburan sahaja.

Di bawah Seksyen 27(4) Akta 612 membenarkan ALP meminta panel pelaburan membentangkan segala pelaburan yang telah dilaksanakan. Namun ianya tidak dibentangkan dalam mesyuarat Lembaga Pengarah.

"Datuk Rosli bin Yaakub [Kementerian Kewangan]: Terima kasih Yang Berhormat. Saya hendak refer kepada surat ini. Ini ialah surat pertama saya sebagai di dalam Board. Yang Berhormat, saya kena cerita latar belakang kenapa saya kena keluarkan surat. Apabila wakil MOF mengeluarkan pandangan di dalam Board, yang wakil MOF sendiri melihat bahawa kalau perkara itu dilulus, saya lihat macam tak betul. Jadi, itu saya akan keluarkan surat. Itu proses surat yang saya keluarkan di dalam Board.

Ada dua surat yang saya keluarkan di dalam Board. Surat pertama ialah ini, bertarikh 23 November 2022. Ini ialah Yang Berhormat, berkaitan dengan pembelian satu hartanah Blok A, Sutera Avenue di Kota Kinabalu, Sabah. Ya, saya explain dahulu.

Ceritanya ialah apabila CoSec meminta semua Board untuk menandatangani satu dokumen yang bernama *Statement of Amr's Length Transaction* ya. Okey, saya argue di dalam surat saya ini ialah kenapa? Apabila dia minta saya tandatangan, kita Board tandatangan, tidak ada dinyatakan lokasi, pihak penjual, pihak pembeli, keluasan hartanah dan harga yang dibeli, tidak ada. Jadi, saya argue, kenapa tidak diberi?

Kemudian, CoSec menyatakan kepada saya bahawa property ini telah dibeli. Telah dibeli, property ini telah dibeli. Saya kata, kalau dah beli, bila masuk ke dalam Board? Dia kata, "Tak, ini tidak perlu masuk dalam Board. Ini hanya melalui panel pelaburan." Okey YB, this is very interesting point yang saya hendak sebutkan ya. Okey, saya ingat saya baca, nanti saya explain. "Saya telah dimaklumkan oleh Setiausaha Syarikat bahawa semua maklumat penting

tersebut tidak perlu dibentangkan bagi kelulusan Ahli Lembaga Pengarah HRDC. Sebaliknya, memadai dibentang dengan mendapat kelulusan panel pelaburan sahaja.”

So, saya kata, “Jika demikian tafsiran oleh Setiausaha Syarikat, maka adalah wajar dokumen Statement of Amr’s Length Transaction tersebut ataupun ‘pengisytiharan tidak ada kepentingan’ di dalam proses pembelian hartanah ditandatangani oleh ahli panel pelaburan sahaja.” Argument saya, kalau dia tidak bentang kepada Board, ya. Memandangkan proses pertimbangan dan keputusan telah dibuat oleh ahli-ahli panel pelaburan, maka ahli Board tidak wajar beri persetujuan.

Kemudian saya kata, namun, ianya tidak menepati Akta Syarikat 2016 iaitu Akta 77 kerana Board mempunyai fiduciary duty. Board mempunyai fiduciary duty, ya. Okey. Apa maksud fiduciary duty itu, saya jelaskan dalam itu seksyen 216(1). Walau apa pun delegate power kepada bawah-bawah, dia tidak melepaskan kepada Board terhadap fiduciary duty. Maknanya, apa-apa yang dijalankan kuasa oleh panel pelaburan tidak melepaskan Board dalam Akta Syarikat. Itu saya jelaskan dalam surat saya.

...

Jadi, namun di bawah seksyen 27(4) di bawah akta membenarkan Board meminta panel pelaburan membentangkan segala pelaburan yang telah dilaksanakan. Berkali-kali Datuk Pengerusi, Board meminta dibentangkan apakah pelaburan yang telah dibuat, tidak pernah dibentangkan kepada Board. Never, tidak pernah dibentangkan kepada Board. Termasuklah property yang dia minta kita tandatangan ini. Yang Berhormat, ini ialah garis panduan yang dikeluarkan oleh SSM. Mengikut seksyen 45(4), pembelian haruslah diluluskan oleh Board, bukan oleh panel pelaburan. Panel pelaburan ialah subcede di bawah Board. Ya, walaupun dia ada kuasa tertentu di dalam akta tetapi ini property. Property bukan di bawah jurisdiction of panel pelaburan. Itu di bawah Board ya. Ia selari dengan SSM.

Tetapi YB, pembelian hartanah tidak pernah dibawa kepada Board. Saya cakap sekali lagi register dalam ini, tidak pernah dibawa kepada Board, never.

Datuk Wira Mas Ermieyati binti Samsudin [Pengerusi PAC]: *Maksudnya, ada aset lain selain daripada Menara Ikhlas, termasuk hartanah di Sabah juga berdepan dengan situasi macam ini.”*

[Muka surat 37 - 40, Laporan Prosiding Bil. 6(b)/2023 bertarikh 1 November 2023]

6.4.3 Bangunan Bangsar South (Kerinci)

Pembelian bangunan Bangsar South (Kerinci) yang bernilai RM154 juta tidak mendapat kelulusan ALP. Sebaliknya pembelian tersebut hanya dibuat di bawah bidang kuasa KE HRD Corp.

Penjelasan Mantan KE HRD Corp

Tuan Elanjelian Venugopal (mantan KE HRD Corp) dalam prosiding Bil. 6(e)/2023 bertarikh 23 November 2023 menyatakan bahawa RM154 juta telah dibelanjakan bagi tujuan pembelian hartanah bangunan yang dihasratkan sebagai ibu pejabat bagi HRD Corp. Selain itu, PAC turut dimaklumkan bahawa pembelian bangunan tersebut telah dilakukan tanpa kelulusan daripada ALP dan adalah di bawah bidang kuasa KE HRD Corp. Namun, disebabkan ketiadaan dokumen bukti berhubung perolehan bangunan tersebut, pihak HRD Corp tidak dapat menentusahkan pihak yang bertanggungjawab terhadap pembelian tersebut.

“Dato’ Wira Dr. Ku Abd Rahman bin Ku Ismail [Ahli PAC]: *I just want to get a clarification of the— you mentioned just now HRDF purchased a building that was RM100 over million?*

Tuan Elanjelian Venugopal [HRD Corp]: *RM154 million.*

Dato’ Wira Dr. Ku Abd Rahman bin Ku Ismail [Ahli PAC]: *RM154 million dekat Bangsar South?*

Tuan Elanjelian Venugopal [HRD Corp]: *Ya.*

Dato’ Wira Dr. Ku Abd Rahman bin Ku Ismail [Ahli PAC]: *What happened to that building now?*

Tuan Elanjelian Venugopal [HRD Corp]: *I don’t know, it should be there, still.*

...

Tuan Sim Tze Tzin [Ahli PAC]: *Sorry. How many storeys? RM150 million is a huge money. How big is the building? How many storeys?*

Tuan Elanjelian Venugopal [HRD Corp]: *Six storeys.*

Tuan Sim Tze Tzin [Ahli PAC]: *Six storeys. Now only use three storeys.*

Datuk Ariff Farhan Doss [HRD Corp]: *Three floors are rented out.*

Tuan Sim Tze Tzin [Ahli PAC]: *Three floors are rented out, okay.*

Dato’ Wira Dr. Ku Abd Rahman bin Ku Ismail [Ahli PAC]: *The purchase was approved by the board?*

Tuan Sim Tze Tzin [Ahli PAC]: *Sorry. The rest is empty, is it?*

Dato’ Wira Dr. Ku Abd Rahman bin Ku Ismail [Ahli PAC]: *The purchase was approved by the board?*

...

Seorang Ahli: Before?

Puan Wong Shu Qi [Naib Pengerusi PAC]: [Bercakap tanpa menggunakan pembesar suara] Way before.

Tuan Elanjelian Venugopal [HRD Corp]: That was the whole GOC report lah [Ketawa]. It wasn't approved. So, there was a whole report.

Dato' Wira Dr. Ku Abd Rahman bin Ku Ismail [Ahli PAC]: And you don't know why, what is the reason for them to purchase that building lah?

Tuan Elanjelian Venugopal [HRD Corp]: No. they wanted to move to that. The whole purpose of the purchasing the building was to demolish the existing building...

Dato' Wira Dr. Ku Abd Rahman bin Ku Ismail [Ahli PAC]: Become headquarters lah.

Tuan Elanjelian Venugopal [HRD Corp]: No, no. They wanted to move to that place, demolish the existing building and build something...

Dato' Wira Dr. Ku Abd Rahman bin Ku Ismail [Ahli PAC]: From Damansara, Damansara...

Tuan Elanjelian Venugopal [HRD Corp]: Damansara...

Dato' Wira Dr. Ku Abd Rahman bin Ku Ismail [Ahli PAC]: Oh, I know.

Tuan Elanjelian Venugopal [HRD Corp]: So, they want...

Dato' Wira Dr. Ku Abd Rahman bin Ku Ismail [Ahli PAC]: Want to move there lah.

Tuan Elanjelian Venugopal [HRD Corp]: They wanted to move to Bangsar South in 2017.

Dato' Wira Dr. Ku Abd Rahman bin Ku Ismail [Ahli PAC]: It never happened?

Tuan Elanjelian Venugopal [HRD Corp]: Never happened because it became a controversial issue. The board didn't approve, board didn't approve the purchase of the building. And then you know— so, it was a controversial issue.

Dr. Hajah Halimah Ali [Ahli PAC]: Sorry. How do you get to buy the building even before it was being approved? The money is out. Who approved it and how does the money go?

Tuan Elanjelian Venugopal [HRD Corp]: The CEO has the authority to approve.

Dr. Hajah Halimah Ali [Ahli PAC]: CEO? From the CEO? You don't need the board lah.

Beberapa Ahli: [Bercakap tanpa menggunakan pembesar suara]

Dr. Hajah Halimah Ali [Ahli PAC]: Ya lah but you don't need the board lah for the 150 thing?

Tuan Elanjelian Venugopal [HRD Corp]: Ya. So, this was a confusion between who approved it.

Tuan Sim Tze Tzin [Ahli PAC]: 2017, who is the Minister?

Tuan Elanjelian Venugopal [HRD Corp]: YB Richard Riot.

Tuan Sim Tze Tzin [Ahli PAC]: 2017 ya?

Dato' Wira Dr. Ku Abd Rahman bin Ku Ismail [Ahli PAC]: Oh, ya. Actually, it doesn't matter who is the Minister but it is the process. So, it was the right thing.

Tuan Elanjelian Venugopal [HRD Corp]: Ya, so— there was a lot of things that were approved at that time that was kind of questionable.”

[Muka surat 34 - 37, Prosiding Bil. 6(e)/2023 bertarikh 23 November 2023]

6.4.4 Bangunan Pejabat Tapah

Peruntukan bagi kerja pengubahsuaian sejumlah RM1.5 juta bagi bangunan di Tapah adalah khas untuk tujuan pembangunan pusat komuniti Orang Asli di Tapah.

i. Penjelasan Ketua Pegawai Operasi HRD Corp

Datuk Ariff Farhan Doss (Ketua Pegawai Operasi HRD Corp) dalam prosiding Bil. 6(e)/2023 bertarikh 23 November 2023 menyatakan perolehan dan jumlah peruntukan bagi kerja-kerja ubah suai sebanyak RM1.5 juta bangunan di Tapah adalah khas bagi tujuan pembangunan pusat komuniti untuk membangunkan tenaga kerja manusia yang berfokus kepada komuniti Orang Asli di Tapah. Bangunan tersebut diubahsuai dan dilengkapi dengan alatan terkini seperti skrin besar yang bernilai RM100,000/unit, bagi tujuan tersebut. Ini adalah inisiatif yang telah dibawa oleh Menteri pada ketika itu, sebagai langkah tambahan terhadap inisiatif sedia ada HRD Corp di Tapah.

“Puan Wong Shu Qi [Naib Pengerusi PAC]: Okey. Datuk Ariff, boleh saya tanya terlebih dahulu. Bila Datuk Ariff dimaklumkan bahawa HRD Corp akan tubuhkan satu community upskilling centre di Tapah?

Datuk Ariff Farhan Doss [HRD Corp]: Saya diberitahu enam bulan sebelum Pilihan Raya Umum ke-14. So, saya diberi enam bulan sebab masa itu Tapah di bawah saya. Saya diberi enam bulan untuk memastikan bangunan itu siap dan boleh dirasmikan oleh Menteri pada masa itu sebulan sebelum pilihan raya.

Puan Wong Shu Qi [Naib Pengerusi PAC]: Jadi, apa arahan yang Datuk Ariff terima ketika itu, iaitu keputusan sudah dibuat oleh board atau investment panel atau bagaimana?

Datuk Ariff Farhan Doss [HRD Corp]: Bangunan telah dibeli lebih kurang setahun lebih awal tetapi dia tak ada CF. CF dia tidak ada.

So, kita menunggu lama. Saya hanya mulakan renovation selepas kita dapat CF. So, itu adalah enam bulan sebelum pilihan raya.

Puan Wong Shu Qi [Naib Pengerusi PAC]: Maksudnya bangunan itu telah dibeli pada tahun 2021?

Datuk Ariff Farhan Doss [HRD Corp]: Ya, pada pendapat saya walaupun saya tak nampak S&P ia tetapi saya diberitahu telah dibeli jauh lebih awal.

Tuan Sim Tze Tzin [Ahli PAC]: Siapa yang memberi arahan untuk membeli bangunan itu? Board-kah? Menteri-kah? Atau investment panel?

Datuk Ariff Farhan Doss [HRD Corp]: Saya tak pasti sebab keputusan untuk membeli di luar bidang saya, di luar tanggungjawab saya. Selalunya investment panel yang akan membuat keputusan, kemudian dibawa kepada board untuk pemakluman.

Tuan Sim Tze Tzin [Ahli PAC]: Berapa kos untuk bangunan itu?

Datuk Ariff Farhan Doss [HRD Corp]: Saya tak pasti jumlah — I don't know the exact amount.

Tuan Sim Tze Tzin [Ahli PAC]: Tetapi, peruntukan untuk renovation berapa?

Datuk Ariff Farhan Doss [HRD Corp]: RM1.5 million.

Tuan Sim Tze Tzin [Ahli PAC]: RM1.5 million.

Datuk Ariff Farhan Doss [HRD Corp]: It is a two— three-storey shophot.

Beberapa Ahli: [Bercakap tanpa menggunakan pembesar suara]

Datuk Ariff Farhan Doss [HRD Corp]: Ya, it is a state of the art...

Tuan Sim Tze Tzin [Ahli PAC]: How...

Tuan Syahredzan bin Johan [Ahli PAC]: Can i...

Tuan Sim Tze Tzin [Ahli PAC]: ... state of the art renovation, because RM1.5 million you can buy three shophots in Tapah already.

Datuk Ariff Farhan Doss [HRD Corp]: We have screens that are RM100,000 each. So, two of those screens are in Tapah. Which we don't use today.

Tuan Syahredzan bin Johan [Ahli PAC]: Can i— boleh saya tanya? Mengapa centre, what is it called? Is it a center?

Datuk Ariff Farhan Doss [HRD Corp]: It is a community centre.

Tuan Syahredzan bin Johan [Ahli PAC]: Community centre. Kenapa pusat komuniti ini — satu diwujudkan di Tapah? Kedua, adakah sebelum ini terdapatnya kajian atau penyelidikan apakah untuk menentukan kesesuaian untuk mengadakan pusat komuniti tersebut di Tapah?

Datuk Ariff Farhan Doss [HRD Corp]: Sebelum daripada itu, memang HRD Corp dah lama dah satu program Orang Asli di Tapah tetapi pendapat saya mungkin tidak perlulah bangunan seperti itu ataupun sebuah pusat komuniti seperti itu dengan harga sebegitu di Tapah-lah. Sebab program itu sudah berjalan dua tahun sebelumnya tanpa keperluan ada bangunan. Sebab kita ada pejabat cawangan di Ipoh.

Tuan Syahredzan bin Johan [Ahli PAC]: Okey. Jadi, kenapa dibina pusat komuniti tersebut di Tapah?

Datuk Ariff Farhan Doss [HRD Corp]: Saya rasa sebab Menteri daripada Tapah.

Tuan Syahredzan bin Johan [Ahli PAC]: Ya?

Datuk Ariff Farhan Doss [HRD Corp]: Menteri daripada Tapah. ..”

[Muka surat 31 - 32, Prosiding Bil. 6(e)/2023 bertarikh 23 November 2023]

ii. Penjelasan KE HRD Corp

Datuk Wira Shahul Dawood (KE HRD Corp) dalam prosiding Bil. 6(g)/2023 bertarikh 18 Januari 2024 menjelaskan bahawa justifikasi pembelian bangunan pejabat di Tapah adalah seperti berikut:

- a. Penempatan kawasan orang asli yang tinggi;
- b. Menteri Sumber Manusia adalah dari Tapah; dan
- c. Keperluan pusat komuniti bagi orang asli.

Cadangan pembelian bangunan tersebut telah dibentangkan kepada Lembaga Pengarah dan satu (1) lawatan telah dibuat di lokasi tersebut sebelum pembelian bangunan dilaksanakan.

Tuan Sim Tze Tzin [Ahli PAC]: Sorry, okay dan juga when you have the money from—you know, you used your levy money, you invest in stock and options and then you get the money return and then you started, you renovation the office, I am okay. No, this one is operations side but I also understand that you also buy in properties juga, kan? Certain property...

Encik Mohamad Farizul bin Yahaya [HRD Corp]: For operation use.

Tuan Sim Tze Tzin [Ahli PAC]: Ya?

Encik Mohamad Farizul bin Yahaya [HRD Corp]: For operational use, yes.

Tuan Sim Tze Tzin [Ahli PAC]: Operational use which is...

Encik Mohamad Farizul bin Yahaya [HRD Corp]: Not for investment.

Tuan Sim Tze Tzin [Ahli PAC]: Not for investment. No for investment, for operations use. Can you explain to me your rationale to buy office and renovate, to do in Tapah? What is the justification?

Datuk Wira Shahul Dawood [HRD Corp]: YB, the reason why it was chosen to do at Tapah. There lots of Orang Asli based in Tapah. It was a strong based of Orang Asli in Tapah, that's number one. Number two, that particular time the Minister was from Tapah, number two. Number three, although the Minister can come from Tapah but there was a necessary need for that community center to be developed for the Orang Asli and underprivileged there.

So, that was a proposal came in and it went through the proper cause of deliberation, present to the board. The board member visited the Tapah before it was being bought and Tapah continues to do lot of good trainings for the underserved community in that space. So, that was the ultimate reason Yang Berhormat, why we went on to buy the Tapah building.

Tuan Sim Tze Tzin [Ahli PAC]: It becomes a community center as well?

Encik Mohamad Farizul bin Yahaya [HRD Corp]: Saya nak tambah Yang Berhormat.

Tuan Sim Tze Tzin [Ahli PAC]: Is this the original objective of HRD Corp, is it a community center or you are doing training?

Datuk Wira Shahul Dawood [HRD Corp]: No, actually Yang Berhormat it was both, the reason why came out last time, there is a lot of difficulty for Orang Asli to come out and do activities and learn. They don't have Internet facilities, they don't have accessibility learning and development. When you want to bring them out. There is a lot of challenges. So, HRD Corp built up these facilities such a way. We have a learning in development facilities, at the same time they also have some facilities, they can come and stay there.

They can take up the training and development program and they can move on from there.

Tuan Sim Tze Tzin [Ahli PAC]: So, you want to open up community center to train Orang Asli which is well and good. Why not do in Tanjong Malim with a lot Orang Asli? Why not do it in Cameron Highlands or do it in maybe— mana ada. Okey, Bera kah? Okey, Kubang Pasu pun ada. There is a lot of Orang Asli there. Why not you do it there?

Datuk Wira Shahul Dawood [HRD Corp]: Certainly Sir, if there is a budget we will do in that place in future.

Datuk Wira Mas Ermieyati binti Samsudin [Pengerusi PAC]: Masjid Tanah pun ada juga. [Ketawa]

Tuan Sim Tze Tzin [Ahli PAC]: But the main reason is because of— of course the Minister was also part of the reason lah?

Datuk Wira Shahul Dawood [HRD Corp]: Ya, Minister from Tapah. If there is a budget permitted and there is a need, we can also do in other places. There no problem, sir.”

[Muka surat 61 - 62, Prosiding Bil. 6(g)/2023 bertarikh 18 Januari 2024]

6.4.5 Pemakluman Pembelian Hartanah Kepada Menteri

Setiap pembelian hartanah HRD Corp akan dimaklumkan kepada Menteri Sumber Manusia.

Penjelasan Mantan Pengerusi Lembaga Pengarah HRD Corp

Datuk Seri Jamil bin Salleh (mantan Pengerusi Lembaga Pengarah HRD Corp) dalam Prosiding Bil. 6(d)/2023 bertarikh 20 November 2023 memaklumkan setiap cadangan untuk membeli hartanah telah dibawa kepada ALP untuk diputuskan sebelum dikemukakan kepada Menteri.

“Dr. Richard Rapu @ Aman anak Begri [Ahli PAC]: I just one, last one. I think that I raised this question to the Minister last week also but very simple question because pembelian hartanah kalau mengikut enakmen sepatutnya diteliti oleh Ahli Lembaga Pengarah HRDC sebelum dia dipertimbangkan dan dibuat keputusan oleh Menteri.

Dan I nak tanya kepada ahli-ahli lembaga yang hadir, adakah kesemua cadangan untuk membeli hartanah itu dibawa kepada ahli lembaga pengarah sebelum dia diteliti oleh Menteri?

Datuk Seri Jamil bin Salleh [Mantan Ahli Lembaga Pengarah HRD Corp]: Semua dibawa.

Dr. Richard Rapu @ Aman anak Begri [Ahli PAC]: Semua dibawa dan adakah segala keputusan yang telah dibuat oleh ahli lembaga pengarah dikemukakan kepada Menteri?

Datuk Seri Jamil bin Salleh [Mantan Ahli Lembaga Pengarah HRD Corp]: Ada.

Dr. Richard Rapu @ Aman anak Begri [Ahli PAC]: Ada. Termasuk Menteri yang sekarang? Yang terkini, current Minister.

Datuk Seri Jamil bin Salleh [Mantan Ahli Lembaga Pengarah HRD Corp]: Sekarang saya tak tahu. Management yang uruskan.

Encik Mohd Hazli bin Ahmad @ Adnan [Kementerian Sumber Manusia]: Yang Berhormat, setakat yang saya tahu, sekarang ini belum ada sebarang ini lagilah dengan Menteri yang sekarang ini.”

[Muka surat 46 - 47, Laporan Prosiding Bil. 6(d)/2023 bertarikh 20 November 2023]

6.5 Pelaburan HRD Corp

Penjelasan Ketua Pegawai Kewangan HRD Corp

Encik Mohamad Farizul bin Yahaya (Ketua Pegawai Kewangan HRD Corp) dalam prosiding Bil. 6(g)/2023 bertarikh 12 Mac 2024 menjelaskan bahawa konsep operasi HRD Corp adalah sama seperti Pertubuhan Keselamatan Sosial (PERKESO) dan Kumpulan Wang Simpanan Pekerja (KWSP). Kutipan levi boleh digunakan bagi tujuan pelaburan dan keuntungan daripada pelaburan tersebut hendaklah digunakan bagi tujuan pelaksanaan latihan.

“Encik Mohamad Farizul bin Yahaya [HRD Corp]: ...Untuk nak menjawab soalan ahli mesyuarat, bagaimana kita menggunakan kaedah levi sama ada kita menggunakan duit levi untuk penggunaan operasi. HRD Corp operasi sebenarnya similar, sama dengan PERKESO, sama dengan EPF, konsepnyalah. Maksudnya, kalau saya ini mencarum kepada EPF 11 per cent untuk individu dan 12 per cent daripada syarikat, saya akan carum kepada KWSP.

So, in that sense sebenarnya, itu duit sayalah tetapi daripada KWSP punya perspektif, that is considered as fund. So, fund ini sebenarnya, dia boleh guna pakai untuk investment sebab dia berdasarkan akta. KWSP, PERKESO pun sama sebab kita buat comparison juga. Jadi, kalau tengok, dari segi total fund yang kita ada, per audited is actually RM3.2 bilion. Yang itu semua majikan, duit majikan.

Duit majikan yang kita cakapkan sebenarnya adalah kalau ada RM1000 atau RM10,000 daripada duit majikan untuk levi training, memang ada RM10,000 itu pun. Kita bukannya duit RM1000 itu kita bawa keluar. Memang ada. Jadi, dari segi RM3.2 bilion duit majikan levi ini, kita masuk kepada satu fund. Satu fund ini yang kita ada di banklah.

So, bank ini apa yang kita buat? Kita akan gunakan untuk fixed deposit, untuk nak generate income-lah. So, itu salah satu income kita. Dari salah satu income kita juga, dari segi HRD Corp investment framework and strategy, kita akan make sure, satu is capital protected. Maksudnya, kita takkan pergi buat something yang kita tahu ada risiko untuk mendapat kerugianlah. Jadi, dari segi framework dan governance HRD Corp sendiri...”

[Muka surat 9, Prosiding Bil. 6(g)/2023 bertarikh 18 Januari 2024]

“Encik Mohamad Farizul bin Yahaya [HRD Corp]: Baik. Terima kasih soalan itu. Saya boleh jawab lah yang tak nampak. Sebenarnya untuk HRD Corp, kita akan pour back the money to the industry. Untuk tahun 2024, seperti mana yang diwartakan – bukanlah maksudnya daripada Yang Amat Berhormat Perdana Menteri untuk HRD Corp. Kita akan buat Program Latihan MADANI. Untuk Program Latihan MADANI, how it works is actually, kita akan pakai satu daripada government’s grant dan juga daripada internal fund.

So, internal fund ini adalah lebih daripada profit kitalah. Untung kita itu yang kita untuk nak salurkan kepada the underserved community. Dalam Program Latihan MADANI itu sendiri, kita dah identify lima program yang besarlah. Satu, SCOPE. SCOPE ini is second chance for the prisoners untuk bekas-bekas banduan-banduan untuk kita nak reskill untuk mereka masuk balik kepada industri. Itu nombor satu.

Nombor dua, SEBA. Itu adalah Seniors Back in Action-lah. Maksudnya untuk orang-orang yang dah pencen ini 60 tahun tetapi kita nak bantu mereka ini untuk masuk semula kepada industri. Itu nombor dua. Nombor tiga, kita ada B40 untuk golongan-golongan B40 dan juga MSME, Mikro SME. So, semua program ini adalah datangnya daripada internal fund. Maksudnya, excess daripada lebih daripada profit kita itu sendiri.

Suka saya untuk nak sampaikan juga. Dari tahun 2020, yang saya tahu, kita ada buat matching fund juga untuk program PENJANA. So, maksudnya, RM237 juta datang daripada HRD Corp sendiri, gunakan daripada our own coffers-lah. Maksudnya, daripada return earning itu sendiri. RM237 juta untuk program latihan PENJANA masa zaman COVID.”

[Muka surat 13 - 14, Prosiding Bil. 6(g)/2023 bertarikh 18 Januari 2024]

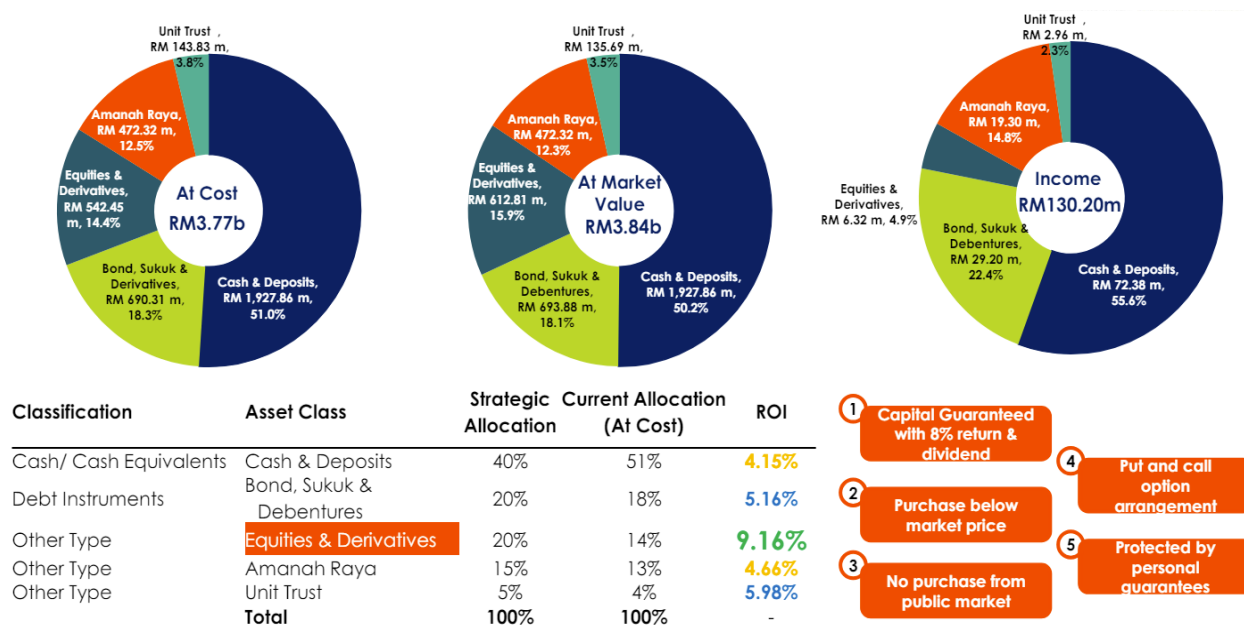
6.5.1 Pelaburan Yang Dilakukan HRD Corp

Status pelaburan HRD Corp sehingga 31 Disember 2022 telah dibentang oleh Ketua Pegawai Kewangan HRD Corp dan berdasarkan kenyataan KSU KESUMA tiada kerugian dalam pelaburan HRD Corp.

i. Penjelasan Ketua Pegawai Kewangan HRD Corp

Encik Mohamad Farizul bin Yahaya (Ketua Pegawai Kewangan HRD Corp) dalam prosiding Bil. 6(i)/2023 bertarikh 12 Mac 2024 menjelaskan bahawa status pelaburan HRD Corp sehingga 31 Disember 2022 adalah seperti berikut:

LAPORAN JAWATANKUASA KIRA-KIRA WANG NEGARA PARLIMEN
BERHUBUNG PENGURUSAN DANA LATIHAN DAN KEBERKESANAN PROGRAM LATIHAN
PEMBANGUNAN SUMBER MANUSIA BERHAD [HUMAN RESOURCE DEVELOPMENT CORPORATION (HRD CORP)]
DI BAWAH KEMENTERIAN SUMBER MANUSIA (KSM)

Sumber: Slaid pembentangan HRD Corp bertarikh 12 Mac 2024

“Encik Mohamad Farizul bin Yahaya [HRD Corp]:...Moving on to the next slide. So, this is the investment status as of 31st December 2022 and classification-nya sebab dalam HRD Corp we followed the framework, we followed the procedures in terms of the strategic allocation. Cash and cash equivalents, the strategic allocation is 40 per cent; debt instrument, which included the bond (sukuk) 20 per cent; other type which is the equities and derivatives of 20 per cent; other type – Amanah Raya Unit Trust that make up of 15 and five per cent respectively. From there, the current allocation, actual – actually we are being conservative, Datuk Wira. You can tengok dari cash and fixed deposit, strategic allocation at 40 per cent. Sebenarnya, current allocation at 51. So, we are still being conservative in managing our investment.

However, looking at the other type, even though it's still small, relatively small, tetapi in terms of the return is 9.16. Ada dua elemen dekat situ. Satu because of the put and call option that we have where the way that we do our investment is always ring-fenced and capital-protected with a guaranteed return and the way that we put through when I came in that we have to buy in at 10 per cent discount from the market rate. So, this is actually allowed under Bursa. Actually, Bursa allows up to 15 per cent. So, kita go to 10 per cent. We negotiate with the stockholder-lah.

Then, once we beli share itu, kita akan put the arrangement of put and call and in fact, just sharing with ahli mesyuarat, last month kita ada satu stockholder yang dia hendak call their shares. They called their shares, kita beli at RM2 and masa stock current price was RM1.50. The 50 sen variance itu they have to pay the difference. They actually paid immediately the day after, after we made that transaction because under put and call, they can call at any time, we can actually put by end of the contract period. So, masa itu that owner of the stock exchange itu dia – stock company itu dia hendak go for that, call

for the shares sebab dia hendak do something else with the shares. So, we can actually allow it. That is under the put and call.

So, what I am trying to say is that, it's actually workable in HRD Corp. Kita ada dua instances. Memang ada price difference and dua-dua satu harga naik daripada apa harga beli and we have to return the extra to them and ada satu ini currently harga jauh turun daripada apa yang sepatutnya and they have to actually pay to us the difference and they literally paid of RM5 million total. So, that is how when we say that our investment is capital protected. So, it is protected. So, we are not losing money at all.

On top of that, we also put in the ring-fenced, put in additional security there that we actually require for the [Tidak jelas] and also personal guarantees as well. So, whoever the ultimate owner would have to actually guarantee all these put and call option as well. Also, as you can see that the performance of the ROI cash and cash equivalent at 4.15. That basically at the FD rate-lah. Sekarang ini kita dekat four per cent tetapi kalau kita rely heavily on that, in 2020 for example when during COVID-19, it was only 1.8 per cent. So, we could've actually lost half of our income. So, that's why we have to be mindful and dynamic in terms of managing our fund. Not focused solely on the cash and cash equivalents, which is on the FD.

Then, debt instrument also you can see that it's actually fixed rate long term, five years, 10 years, 15 years. Bond and sukuk at 5.16 per cent and other type of unit trust and Amanah Raya of course is there, almost the same. Then, the champion is on the equities and derivatives that we have. Out of which, is still within the strategic allocation as part of our investment policy and framework as well. So, that is on the financial performance. The bread and butter, what we do in terms of the levy collection..."

[Muka surat 4 - 5, Laporan Prosiding Bil. 6(i)/2023 bertarikh 12 Mac 2024]

ii. Penjelasan KSU KESUMA

Dato' Sri Khairul Dzaimie bin Daud (KSU KESUMA) dalam Prosiding Bil. 6(h)/2023 bertarikh 12 Mac 2024 memaklumkan tiada kerugian yang pernah dicatatkan HRD Corp dalam pelaburan yang dibuat.

"Dato' Sri Khairul Dzaimie bin Daud [Kementerian Sumber Manusia]: ... Yang Berhormat, saya ingin memberikan sedikit pendapat berkaitan dengan pelaburan ini. Daripada sesi-sesi briefing yang diberikan kepada saya dan laporan yang diberikan kepada saya, ditunjukkan kepada saya, pelaburan yang dibuat oleh HRDC tidak pernah mencatatkan kerugian, tidak pernah.

Jadi, saya sebagai KSU saya juga tertanya-tanya sebenarnya apa isu sebenar dengan pelaburan ini yang kita bincangkan. Adakah ia berkaitan dengan governance yang kita risau mungkin satu hari nanti akan menyebabkan berlakunya ketirisan ataupun kerugian ataupun sekarang ini kita membincangkan tentang kerugian. Tidak ada kerugian yang pernah dicatatkan. Ini yang dilaporkan kepada saya.

Jadi, seperti mana yang saya maklumkan daripada awal tadi, saya rasa dua pertiga daripada prosiding sebelum ini kita membincangkan tentang pelaburan. CFO telah memberi penerangan yang cukup jelas...”

[Muka surat 10 - 11, Laporan Prosiding Bil. 6(h)/2023 bertarikh 12 Mac 2024]

6.5.2 Aktiviti Pelaburan

HRD Corp telah melabur dalam pelbagai aktiviti pelaburan. Selain itu, pelaburan HRD Corp dalam *put and call option* adalah berisiko tinggi.

i. Penjelasan Ketua Pegawai Kewangan HRD Corp

Encik Mohamad Farizul bin Yahaya (Ketua Pegawai Kewangan HRD Corp) dalam prosiding Bil. 6(a)/2023 bertarikh 23 Oktober 2023 menjelaskan bahawa aktiviti pelaburan HRD Corp adalah seperti FD, bon dan sukuk, Bon Jaminan Kerajaan [Government Guarantee (GG)] dan saham ekuiti.

FD merupakan pelaburan utama HRD Corp iaitu 60 peratus daripada jumlah terimaan levi HRD Corp.

“Puan Wong Shu Qi [Naib Pengerusi PAC]: *Jadi, selain daripada semua aktiviti ini, boleh saya tahu sama ada HRD Corp mempunyai sebarang pelaburan tak, aktiviti pelaburan, ada tidak?*

Encik Mohamad Farizul bin Yahaya [HRD Corp]: *Ada YB, pelaburan yang kita ada, of course ada beberapa kriteria. Satu is on the fixed income, which is the fixed deposit. We also venture into FD (fixed deposit) and then, we venture into the bond and sukuk, GG (government guarantee) dan equity markets as well tapi based on our investment framework, whereby those that low risk and we are quite conservative in terms of our investment. Most majority— 60 percent of our income— sorry, investment placement is on fixed deposit, majority on that”.*

[Muka surat 43 - 44, Laporan Prosiding Bil. 6(a)/2023 bertarikh 23 Oktober 2023]

“Datuk Ali anak Biju [Ahli PAC]: *Datuk Wira, I got one— satu soalan. Mungkin soalan— tak tahulah soalan patut ditanya— yang 60 peratus daripada investment FD itu tadi. Dari mana datangnya dana tersebut? Is it dari collection, dari levi atau dari mana?*

Encik Mohamad Farizul bin Yahaya [HRD Corp]: *Okey, YB. Datangnya daripada levy collection.*

Datuk Ali anak Biju [Ahli PAC]: *Levy collection.*

Encik Mohamad Farizul bin Yahaya [HRD Corp]: Contoh, last year kita collected 1.8 billion dan disbursement is about 997 million. So, because of the timing different, we do all this placement, fixed deposit and then turn back under...

Datuk Ali anak Biju [Ahli PAC]: So, this is only a short-term basis or in a long-time future pun...

Encik Mohamad Farizul bin Yahaya [HRD Corp]: It is a combination. If it is— FD is six months to one year, 18 months. Tapi we do have sukuk and bond which the duration would be five to ten years as well.

Datuk Ali anak Biju [Ahli PAC]: Okay, what I mean, is it going to bertambah tiap-tiap tahun lah, investment ini?

Encik Mohamad Farizul bin Yahaya [HRD Corp]: Investment aset. Aset under management memang kita akan bertambah. Last year was 3.3. Now, this year becoming 3.7 in terms of our investment, asset investment.

Datuk Ali anak Biju [Ahli PAC]: So, sebab setahu saya levi yang di-collect itu adalah untuk training.

Encik Mohamad Farizul bin Yahaya [HRD Corp]: Betul.”

[Muka surat 45 - 46, Laporan Prosiding Bil. 6(a)/2023 bertarikh 23 Oktober 2023]

ii. Penjelasan Mantan KE HRD Corp

Tuan Elanjelian Venugopal (mantan KE HRD Corp) dalam Prosiding Bil. 6(e)/2023 bertarikh 23 November 2023 menyatakan bahawa ketika beliau menjadi KE HRD Corp, HRD Corp hanya melabur wang ke dalam simpanan tetap dan bon. Tiada pelaburan lain dibuat kerana fungsi utama HRD Corp adalah terhadap pembangunan kompetensi dan bakat sumber tenaga manusia/kerja dan bukan sebagai entiti pelaburan seperti KWSP atau PERKESO.

Beliau telah cuba memperkenalkan caj fi empat (4) peratus bagi latihan yang dijalankan bagi menampung kos pengoperasian syarikat yang hanya ditampung oleh penerimaan pulangan pelaburan simpanan tetap yang bergantung pada kadar faedah pasaran semasa.

Namun, HRD Corp kini melabur dalam hartanah serta pasaran opsyen yang lebih tinggi risiko, walaupun tidak mempunyai *Chartered Financial Analyst* (CFA). Pelaburan yang dibuat ini telah menyebabkan HRD Corp mengalami kerugian dalam pasaran opsyen sebanyak RM80 juta pada tahun kewangan 2022.

“Tuan Elanjelian Venugopal [HRD Corp]: So, this is regarding the investment panel. The investment panel di HRDF is a very — the investment team in HRDF is a very, very weak team. We don’t have a — kita bukan macam sama macam KWSP kah atau PERKESO kah, bukan begitu. Mereka — their business, core business — one of their core businesses is investment. HRDF — all the time, like when I was there, we only put in FD or we invest at the most in bonds.

So, we don’t invest — we don’t actively go into — sorry, we don’t actually go into the stock market and invest. But what I find is, of late, last few years, they were investing in option for example, which is very, very riskier assets.

And then, in 2022, accounting they actually lost RM80 million through investing in an option. So, because is not quite clear exactly how it works because they didn’t specify but they’ve lost money. They are losing money every year, right?

So, this is something— the question then becomes are they capable of doing this kind of investment? Or who is capable there to advise the board to invest in — or go to more risky ventures?

In going into the stock market— because the money doesn’t belong to HRDF, the money belongs to employers. So, if you are losing lots of money on what account are you doing it? That is the reason why HRDF always in— is going very conservative investment. We don’t have a victim. The fund is also not that big, is about RM2 billion.

RM2 billion is not that big and the amount of money that is invested in the stock market is about RM100 million, which is too small to hire a proper CFA for example, right? So, we don’t have — I don’t think they have a CFA right now. So, the question then becomes on what basis are they investing — HRDF today is investing in risky assets? That’s one.

Number two, building. We had a history also in 2017, we purchased the building for RM154 million, right. Then, for many years it was empty. We purchased it with the view of relocating there in Bangsar South. I’m not sure what is the status just now. So, we were trying to rent it out, but it went into— do you see it is actually covered because there was RM10 million bribe that was given — that was involved inside there. MACC was supposed to take action for some reasons. They are supposed to take action but suddenly stop. When the government collapses, even the action also stops-lah.

But, I saw the document because they were interviewing me right, the MACC officer about RM10 million bribe involved. So, the question that is always like why are we buying buildings in HRDF? Because sometimes it is not necessary and HRDF, we were trying to bring down the number of staff because we wanted to— we had this problem of the entire money that HRDF’s income kan— operating expenses— operating income for HRDF comes from investing in, you know take this fund, investing in the— not investing, put in FD.

So, the FD rate, let’s say four percent, we okay. But if the FD rate goes to 3.5 percent HRDF is in trouble, they wouldn’t have money. So, that was the reason why introduced

even the four percent, we wanted to introduce-lah the four percent administrative fee because we don't want to rely on FD rate. Because FD rate, HRDF has no control over the FD rate."

[Muka surat 32 - 33, Prosiding Bil. 6(e)/2023 bertarikh 23 November 2023]

iii. **Penjelasan Wakil MOF Dalam Lembaga Pengarah**

Datuk Rosli bin Yaakub [Timbalan Setiausaha Bahagian (TSUB) Bahagian Pengurusan Strategik Badan Berkanun / Wakil MOF dalam Lembaga Pengarah HRD Corp] dalam prosiding Bil. 6(j)/2023 bertarikh 12 Mac 2024 menyatakan bahawa terdapat risiko yang lebih apabila HRDC mengambil keputusan untuk melabur dalam pasaran opsyen. Selain faktor risiko pelaburan, faktor seperti kemampuan pihak yang terlibat untuk melaksanakan perjanjian yang berkaitan.

Selain itu, **Datuk Grace Chia Hui Yen [Mantan Ahli Lembaga Pengarah HRD Corp]** menyatakan bahawa pasaran terbitan (*derivatives*) hanya digunakan sebagai satu alat untuk memitigasi risiko pelaburan dan bukan sebagai pelaburan utama. Pelabur yang melabur dalam pasaran terbitan juga perlu mempunyai latihan serta lesen khas [lazimnya mendapat pengiktirafan *Chartered Financial Analysts (CFA)*].

"Tuan Sim Tze Tzin [Ahli PAC]: Datuk Wira Pengerusi, saya minta penjelasan sedikit daripada Datuk Rosli. Dalam - apabila Datuk Rosli jelaskan bahawa HRDC boleh melabur dalam beberapa jenis pelaburan. Adakah opsyen dikira sebagai satu pelaburan yang dibenarkan oleh HRDC?

Datuk Rosli bin Yaakub [HRD Corp]: Okey, jika perkataan 'put an option', sorry 'call option' and 'put option'. 'Call option' and 'put option'. Perkara ini tidak dinyatakan di dalam akta. Tetapi, memang saya tahu dalam pelaburan put option and call option adalah satu pelaburan yang berisiko. Di mana pemilik, pembeli — jadi dia akan melibatkan dua parti dan dalam parti ini mesti ada agreement sale purchase agreement (SPA). Kedua-dua parti mesti bersetuju apakah harga sekarang dan harga akan datang. Kalau katakan beli syer pada harga sekarang dia beli katalah RM10. Dia beli pada A dan A dalam agreement itu mesti mengatakan bahawa you kena beli tiga tahun akan datang pada harga RM13. Makna untung RM3.

Tetapi, hakikatnya dalam pelaburan call option and put option ini ialah yang pertama due diligence ke atas rakan perniagaan kita. Sama ada ia boleh tak satu hari nanti waktu dia kena put kepada kita dia boleh tak membeli? Memberi kita wang dan kita beli bagi balik pada saham pada beliau. Adakah boleh? Ini agak bahaya berbanding dengan pelaburan yang dibenarkan dalam akta iaitu pelaburan di pasaran saham. Ini lebih clear, lebih telus. Berasaskan kepada harga saham di pasaran.

Dato' Wira Dr. Ku Abd Rahman bin Ku Ismail [Ahli PAC]: Datuk Wira Pengerusi.

Tuan Sim Tze Tzin [Ahli PAC]: Datuk Rosli. Sorry.

Datuk Wira Mas Ermieyati binti Samsudin [Pengerusi PAC]: Sekejap. Bagi Bayan Baru settle dulu. Lepas itu, Kubang Pasu, ya.

Dato' Wira Dr. Ku Abd Rahman bin Ku Ismail [Ahli PAC]: Ha, sila.

Tuan Sim Tze Tzin [Ahli PAC]: Terima kasih, Datuk Rosli. Saya difahamkan bahawa CFO terlibat dalam prosiding yang lepas. Kami difahamkan bahawa RM600 juta daripada HRDC dilibatkan dalam opsyen trading ini. Kita tahu bahawa opsyen trading ini seperti yang diterangkan oleh Datuk Rosli adalah satu yang sangat high risk. Saya ingin hendak memberi satu berita lama iaitu satu bank bernama Barings Bank di Singapore pernah dijatuhkan. Dibankrapkan oleh seorang trader namanya Nick Leeson.

Nick Leeson dia telah melabur dalam opsyen trading itu hanya 1 bilion. Hanya 1 bilion telah menjatuhkan satu bank yang beratus-ratus tahun sejarahnya. Kita nampak bahawa HRDC pun fund size-nya pun tak berapa besar. Tetapi, 600 million almost telah diguna dalam — adakah ini satu apa yang - sangat akan membahayakan HRDC? Soalan pertama. Adakah dia telah tersimpang daripada original objektif of HRDC? Mohon penjelasan.

Datuk Rosli bin Yaakub [HRD Corp]: Terima kasih, Yang Berhormat. Pertama, adakah ia bahaya? Bahaya dalam kes pelaburan adalah berisiko. Adakah ia berisiko? Jawapannya, ya. Bagi pelaburan call option and put option adalah pelaburan yang berisiko tinggi. Malahan, bagi menjawab yang kedua sama ada ia menyimpang? Ya. Jawapannya, ya ia menyimpang. Menyimpang bermakna tidak ada dalam akta. Akta tidak mengatakan boleh. Akta tidak mengatakan item pelaburan yang saya bacakan tadi yang ada dalam ini tidak ada. Put option and call option tidak ada dalam akta.

Tidak ada bermakna tidak dibenarkan. Tidak ada bermakna tidak boleh.

Tuan Sim Tze Tzin [Ahli PAC]: Datuk Rosli, saya juga ingin tanya sebagai seorang trader atau Datuk Grace pun boleh tolong juga. Seorang trader dalam opsyen itu, dia perlu apa qualification? Adakah dia perlu bertauliah? Okey dan adakah sepanjang pengetahuan Datuk dan juga Datuk Grace, adakah CFO dan lima orang trader dalam HRDC itu bertauliah untuk melabur dalam opsyen tersebut?

Datuk Rosli bin Yaakub [HRD Corp]: Okey, Yang Berhormat sebelum Datuk Grace jawab ataupun mungkin Datuk Arif boleh bantu. Sebab ini berkaitan dengan human resource. Dalam, saya mengambil contoh. Dalam KWAP dan juga KWSP kerana mereka memegang fund. Mereka ada pasukan pelabur atau investment team yang bertujuan untuk melihat opportunity-opportunity yang ada dalam pasaran dan juga di luar negara untuk menggunakan fund yang ada untuk melabur.

Apabila team ini melihat sesuatu opportunity berlaku, boleh melabur maka mereka membentangkan kepada panel pelaburan masing-masing tetapi tidak habis di situ. Dalam KWAP misalnya saya memberi contoh dalam KWAP, ia mesti mendapat

kelulusan Menteri Kewangan sebelum dia melabur. Tetapi dalam kes Akta HRD Corp tidak dinyatakan perlu mendapat kelulusan Menteri, Menteri KSM dan juga Menteri Kewangan dalam akta ini, tidak dinyatakan. Itu pada pandangan saya, mungkin Datuk Grace.

Datuk Chia Hui Yen [HRD Corp]: YB Datuk Chairman, may I request to speak in bahasa Inggeris so that it will be easier for me to explain?

Datuk Wira Mas Ermieyati binti Samsudin [Pengerusi PAC]: Boleh, boleh.

Datuk Chia Hui Yen [HRD Corp]: Thank you. Okay, I have been in the financial industry for the past 26 years. I was— previously I was a Head of Investment Services HSBC Malaysia. My understanding is any fund managers who need to invest in— even though the normal shares, they will need to get approval, a license from Security Commissions. Second thing is for those who are— actually invest in call options derivative, because derivative is actually very high-risk product. In the investment line, derivative we will only used it to manage risk. We will not invest heavily in derivatives because like what YB Sim has mentioned, it may jeopardize the whole investment.

So, fund manager who invests in derivative they also need to have a special license and specially trained. Usually, derivatives will be traded in the bank itself. So, those days— let say, commonly if— let say a unit trust fund. If they invest in derivative so called maybe future, call option, put option, they must come with the purpose. I give you an example. An investment fund. If they invest in oversea, so when they invest in overseas, they will have the risk of currency risk. But the whole purpose of investment is only invest into the overseas shares.

So, hence the fund managers will use derivatives to hedge the currency. From that angle, they will only manage the risk but not from the point of investment. I give you another example, company who manage commodities because like coffee all these things all commodities, they may— then they due to demand and supply. This kind of company they will also buy future in order for them to leverage company risk, okay.

So, hence you will see that in the fund manager, fund management line, you will need to have a license, approved license as a fund manager before you can actually make the decision and if let say, the call option or put – the derivative, it happen in the bank they will need to report to the bank as well. Thank you.”

[Muka surat 7 - 10, Prosiding Bil. 6(j)/2023 bertarikh 12 Mac 2024]

iv. Penjelasan Mantan Menteri Sumber Manusia

Tuan V. Sivakumar (mantan Menteri Sumber Manusia) dalam Laporan Prosiding Bil. 6(c)/2023 bertarikh 2 November 2023 memaklumkan jenis pelaburan yang dibuat oleh HRD Corp akan ditentukan oleh Panel Pelaburan di bawah HRD Corp dan tidak pernah diterangkan kepada Menteri.

“Tuan Sim Tze Tzin [Ahli PAC]: How about investment into companies, stock market dan juga buying into shares of companies?

Tuan V. Sivakumar [Menteri Sumber Manusia]: Semua itu ditentukan oleh panel pelaburan and as far as I know, baru-baru ini tak ada apa-apa.

Datuk Seri Dr. Noraini binti Ahmad [Ahli PAC]: [Bercakap tanpa menggunakan pembesar suara] Tanya dia siapa dalam panel pelaburan?

Tuan Sim Tze Tzin [Ahli PAC]: Siapa yang dalam panel pelaburan?

Tuan V. Sivakumar [Menteri Sumber Manusia]: Of course, wakil daripada MOF ada, Chairman, all right. Ya, ada. Wakil daripada MOF is there.

Tuan Sim Tze Tzin [Ahli PAC]: [Tidak jelas] Panel pelaburan di dalam HRD Corp.

Tuan V. Sivakumar [Menteri Sumber Manusia]: HRD Corp., yes.

Tuan Sim Tze Tzin [Ahli PAC]: Di bawah Board lah?

Tuan V. Sivakumar [Menteri Sumber Manusia]: Di bawah Board.”

[Muka surat 28-29, Laporan Prosiding Bil. 6(c)/2023 bertarikh 2 November 2023]

“Dr. Richard Rapu @ Aman anak Begri [Ahli PAC]: Terima kasih Datuk Wira Pengerusi. Setelah mendengar dua prosiding terdahulu dan banyak perkara yang timbul dan saya melihat kepada Akta HRD Corp. ini dan juga terkait dengan komen Kubang Pasu tadi mengenai panel pelaburan, saya lihat ianya stand alone di luar Board HRDF. Apabila kita lihat ianya dalam akta itu, pelaburan itu adalah dalam bidang sekuriti yang dibenarkan, syer ataupun debenture dan juga apa-apa pelaburan atau sekuriti lain seperti yang telah diputuskan oleh panel tersebut. Jadi, didapati bahawa banyak jenis pelaburan yang telah diceburi oleh HRD Corp. seperti yang telah dibentangkan pada prosiding yang lepas dan kepada Yang Berhormat Menteri. Adakah Yang Berhormat Menteri dimaklumkan dengan pelbagai jenis pelaburan yang di luar skop yang telah diluluskan oleh seperti yang dinyatakan dalam akta itu?

Tuan V. Sivakumar [Menteri Sumber Manusia]: Tidak.

Dr. Richard Rapu @ Aman anak Begri [Ahli PAC]: Tidak ada? Memang tidak pernah di-brief kepada Menteriilah?

Tuan V. Sivakumar [Menteri Sumber Manusia]: Tak.

Dr. Richard Rapu @ Aman anak Begri [Ahli PAC]: Sebab menurut salah seorang Board members semalam bahawa apa-apa keputusan daripada Panel Pelaburan, ianya kadang-kadang sahaja dibawa kepada Board untuk diluluskan oleh Board tapi apa-apa

keputusan memang telah dibuat oleh Panel Pelaburan itu tadi yang saya nampak stand alone. Dia di luar Board ini tadi.

Tuan V. Sivakumar [Menteri Sumber Manusia]: *Saya akan melihat tentang perkara ini. Terima kasih.”*

[Muka surat 39, Laporan Prosiding Bil. 6(c)/2023 bertarikh 2 November 2023]

6.5.3 Keuntungan Daripada Pelaburan

Keuntungan daripada pelaburan HRD Corp akan digunakan bagi tujuan pengoperasian dan penggajian serta dana latihan bagi *underserved communities*.

Penjelasan Ketua Pegawai Kewangan HRD Corp

Encik Mohamad Farizul bin Yahaya (Ketua Pegawai Kewangan HRD Corp) dalam prosiding Bil. 6(a)/2023 bertarikh 23 Oktober 2023 menjelaskan bahawa pada tahun 2022 jumlah keuntungan daripada pelaburan adalah RM73 juta. Kadar FD pada tahun 2022 adalah 3.5%. Manakala bagi tahun 2023, keuntungan dari pelaburan yang disasarkan atau dijangka adalah RM110 juta. Jumlah sasaran ini adalah berdasarkan FD pada kadar 4 peratus hingga 5 peratus.

“Puan Wong Shu Qi [Naib Pengerusi PAC]: *Datuk Wira Pengerusi, jadi saya ingin minta tanya CFO, berapa jumlah keuntungan yang dijanakan daripada semua pelaburan untuk tahun lepas dan juga tahun sebelum itu?*

Encik Mohamad Farizul bin Yahaya [HRD Corp]: *Thank you, YB. For last year, it was the first year that we actually registered income of RM200 million from overall income. Out of it, RM73 juta datang daripada investment income. This year, we target to register a RM110 million from the investment income. And looking into the average of rate of return, last year was 3.5. Meaning to say, across FD, fixed deposit, bonds, sukuk, equities and all this Amanah Raya, our average returns was 3.5. But we actually improved a lot significantly this year whereby our average return is actually 4.5 and we expect to actually close it to five.*

Puan Wong Shu Qi [Naib Pengerusi PAC]: *Jadi, untuk 60 peratus yang simpan dalam FD itu dapat pulangan adalah biasalah, iaitu pada— keuntungan pada...*

Encik Mohamad Farizul bin Yahaya [HRD Corp]: *3.5 to 4 percent.*

Puan Wong Shu Qi [Naib Pengerusi PAC]: *Ya. Jadi, pada tahun 2021, bagaimana dengan income generated dari bidang ini?*

Encik Mohamad Farizul bin Yahaya [HRD Corp]: *Masa tahun 2021, the rates of FD was very very low. It was 1.8 to two percent. So, if I recall correctly, it was just a RM50 million sahaja daripada investment. And because of that, we realize we cannot rely on FD alone.*

Sebab, the moment FD turun, kita akan affected heavily on that. We experienced it back in 2020 and 2021 during the COVID time.”

[Muka surat 51, Laporan Prosiding Bil. 6(a)/2023 bertarikh 23 Oktober 2023]

Selain itu, **Encik Mohamad Farizul bin Yahaya dalam Prosiding Bil. 6(g)/2023 bertarikh 18 Januari 2024** memaklumkan bahawa pendapatan yang dijana daripada pelaburan HRD Corp akan digunakan bagi tujuan pengoperasian dan penggajian. Sehubungan dengan itu pendapatan ini juga turut menyumbang kepada dana latihan *underserved communities*.

“Encik Mohamad Farizul bin Yahaya [HRD Corp]: YB kalau saya boleh jawab, ada dua kepentingan untuk dividen ataupun keuntungan yang kita dapat daripada pelaburan. Satu, untuk support our operational needs, pembayaran gaji dan sebagainya. Nombor dua, untuk kita buat program untuk the underserved communities yang kita explain tadi, yang kita terangkan sebelum ini ya dan juga infrastructure development....”

[Muka surat 56, Laporan Prosiding Bil. 6(g)/2023 bertarikh 18 Januari 2024]

6.5.4 Panel Pelaburan HRD Corp

Berdasarkan Akta PSMB 2001, Panel Pelaburan bertanggungjawab mengurus pelaburan HRD Corp dan membentangkan aktiviti pelaburan kepada ALP hanya apabila diminta berbuat demikian.

Mengikut Akta PSMB 2001, Panel Pelaburan hendaklah terdiri daripada –

- (a) Pengerusi lembaga atau orang yang sedang melaksanakan fungsi-fungsi lembaga sebagai pengerusi;
- (b) Dua (2) orang anggota yang dilantik oleh lembaga daripada kalangan anggotanya;
- (c) Ketua eksekutif;
- (d) Seorang wakil Kementerian Kewangan;
- (e) seorang wakil Bank Negara Malaysia; dan
- (f) Dua (2) orang lain yang mempunyai pengalaman perniagaan dan kewangan yang dilantik oleh Menteri.

Seseorang yang dilantik di (f) hendaklah berkhidmat bagi tempoh dua (2) tahun.

i. **Penjelasan Ketua Pegawai Undang-undang Merangkap Setiausaha Syarikat, HRD Corp**

Puan Merle Fernandez (Ketua Pegawai Undang-undang merangkap Setiausaha Syarikat, HRD Corp) dalam prosiding Bil. 6(a)/2023 bertarikh 23 Oktober 2023 menjelaskan bahawa segala keputusan dan kelulusan dibuat oleh Panel Pelaburan HRD Corp yang dilantik oleh Menteri. Bagaimanapun Panel Pelaburan tidak dapat bermesyuarat kerana ketiadaan Pengerusi. Antara ahli Panel Pelaburan yang dilantik adalah seperti berikut:

- (a) Dua (2) orang anggota yang dilantik oleh lembaga daripada kalangan anggotanya;
- (b) KE;
- (c) Seorang wakil Kementerian Kewangan; dan
- (d) Satu (1) orang lain yang mempunyai pengalaman perniagaan dan kewangan yang dilantik oleh Menteri.

Tiada wakil dari Bank Negara (BNM) dilantik sejak tahun 2017 atau 2018.

“Puan Wong Shu Qi [Naib Pengerusi PAC]: May I know who are the persons- decision making persons on investment. Who makes the decision? On what to invest.

Puan Merle Fernandez [HRD Corp]: So, in reply to that YB, if you refer to section 27 of our akta, we are to have an investment panel and that investment panel decides on the various proposals for investment and that investment panel is also appointed by the Minister.”

[Muka surat 43, Laporan Prosiding Bil. 6(a)/2023 bertarikh 23 Oktober 2023]

“Puan Wong Shu Qi [Naib Pengerusi PAC]: Jadi, boleh saya tahu sekarang siapa ahli dalam panel pelaburan ini?

Puan Merle Fernandez [HRD Corp]: Sekarang ini tak ada Chairman. So, there is no Chairman of the IP. The two Members previously was Dato' Rajasegaran. So, he's still a Member of the IP. We have the Chief of Executive. Ministry of Finance, we have Puan Sharifah, I don't have her full name with me. She is a representative of Ministry of Finance, appointed by the Minister. We have not had a representative of the Central Bank of Malaysia probably since 2018 or 2017 or before that, definitely not during my time. I believe, this is a standard practice by Bank Negara of Malaysia. And two other individual persons, we have Mr. Puvanesan. I do not have his full name. He is still a Member of the investment panel.

However, the same thing applies, because we do not have a Chairman. Therefore, an investment panel also has not been called.”

[Muka surat 46, Laporan Prosiding Bil. 6(a)/2023 bertarikh 23 Oktober 2023]

ii. **Penjelasan Ketua Pegawai Operasi HRD Corp**

Datuk Ariff Farhan Doss (Ketua Pegawai Operasi HRD Corp) dalam prosiding Bil. 6(e)/2023 bertarikh 23 November 2023 menyatakan panel pelaburan dilantik daripada kalangan ALP serta lantikan oleh Menteri terhadap individu yang dilihat mempunyai kemahiran bagi membantu Panel Pelaburan.

“Datuk Ariff Farhan Doss [HRD Corp]: ... Satu lagi isu yang telah diutarakan adalah mengenai panel pelaburan dan pada masa ini, panel pelaburan terdiri daripada individu-individu, separuhnya daripada ahli lembaga dan separuhnya daripada orang di luar iaitu individu yang dianggap oleh Menteri sebagai individu yang mempunyai kemahiran untuk menduduk dalam investment panel.

...

Pengerusi lembaga pengarah juga adalah pengerusi panel pelaburan dan ini juga dilihat sebagai— kalau kita tengok kepada SSM, ini merupakan satu mekanisme yang tidak begitu— not the best form of practice. So, hingga ke hari ini tidak ada perubahan dari segi komposisi panel pelaburan dan juga cara pelaburan— keputusan pelaburan dibuat.”

[Muka surat 30, Prosiding Bil. 6(e)/2023 bertarikh 23 November 2023]

Datuk Ariff Farhan Doss turut menyatakan panel pelaburan akan bermesyuarat dan membuat keputusan pelaburan secara mutlak dan hanya perlu memaklumkan ALP tentang keputusan yang telah dibuat.

“Datuk Ariff Farhan Doss [HRD Corp]: ... Investment panel— panel pelaburan membuat semua keputusan tentang pelaburan dan hanya perlu memaklumkan saja kepada lembaga pengarah. Ini mengikut laporan itu adalah sesuatu kelemahan dari segi fiduciary duties of board member kerana mereka hanya diberitahu selepas keputusan telah diambil.”

[Muka surat 30, Prosiding Bil. 6(e)/2023 bertarikh 23 November 2023]

Selain itu, **Datuk Ariff Farhan Doss** memaklumkan bahawa pelaporan panel pelaburan kepada ALP adalah tidak konsisten dan sering berlaku perselisihan fahaman.

“Datuk Ariff Farhan Doss [HRD Corp]: ... Kebanyakan daripada keputusan yang dibuat oleh panel pelaburan ini juga, saya diberitahu banyak daripada ahli lembaga tidak faham, tidak diberitahu cara keputusan dibuat, mekanisme yang digunakan, formula yang digunakan dan sering kali ada perselisihan kefahaman lah antara panel pelaburan dengan board.”

[Muka surat 30, Prosiding Bil. 6(e)/2023 bertarikh 23 November 2023]

iii. **Ulasan PUU KESUMA**

Puan Shamsurriaty binti Shamsuddin (PUU KESUMA) dalam prosiding Bil. 6(a)/2023 bertarikh 23 Oktober 2023 menjelaskan di bawah Seksyen 26 Akta PSMB 2001 menyatakan seperti berikut:-

“26 (1) sebagai tambahan kepada peruntukan yang terkandung dalam Memorandum dan Artikel Persatuan/Perbadanan, maka hendaklah ditubuhkan suatu panel pelaburan yang tertakluk kepada apa-apa arahan sebagaimana dikeluarkan oleh Perbadanan bertanggungjawab bagi perkara yang berkaitan dengan pelaburan kumpulan wang.

(2) Panel pelaburan hendaklah terdiri daripada:

- (a) Pengerusi lembaga atau orang yang sedang melaksanakan fungsi-fungsi lembaga sebagai pengerusi;
- (b) Dua (2) orang anggota yang dilantik oleh lembaga daripada kalangan anggotanya;
- (c) Ketua eksekutif;
- (d) Seorang wakil Kementerian Kewangan;
- (e) seorang wakil Bank Negara Malaysia; dan
- (f) Dua (2) orang lain yang mempunyai pengalaman perniagaan dan kewangan yang dilantik oleh Menteri.

(3) Seseorang yang dilantik mengikut perenggan 2F hendaklah berkhidmat bagi tempoh dua tahun.”

Manakala kuasa untuk melabur adalah seperti seksyen 27, di subseksyen 3 ada mengatakan bahawa Menteri boleh pada bila-bila masa mengarahkan pembatalan sebahagian atau keseluruhan atau melarang pelaburan dalam mana-mana sekuriti atau kelas sekuriti.

“Puan Shamsurriaty binti Shamsuddin [Kementerian Sumber Manusia]: Kalau berkenaan panel pelaburan ini memang ada dalam seksyen 26 dan seksyen 27, akta. Boleh— nak saya bacakan seksyen tersebut? Okey, sebagai tambahan kepada peruntukan yang terkandung dalam Memorandum dan Artikel Persatuan/Perbadanan, maka hendaklah ditubuhkan suatu panel pelaburan yang hendaklah tertakluk kepada apa-apa arahan sebagaimana dikeluarkan oleh Perbadanan bertanggungjawab bagi perkara yang berkaitan dengan pelaburan kumpulan wang. Panel pelaburan hendaklah terdiri daripada pengerusi lembaga atau orang yang sedang melaksanakan fungsi-fungsi lembaga sebagai pengerusi, dua orang anggota yang dilantik oleh lembaga daripada kalangan anggotanya, ketua eksekutif, seorang wakil Kementerian Kewangan, seorang wakil Bank Negara Malaysia dan dua orang lain yang mempunyai pengalaman perniagaan dan kewangan yang dilantik oleh Menteri. Seseorang yang dilantik mengikut perenggan 2F hendaklah berkhidmat bagi tempoh dua tahun.

Kuasa untuk melabur adalah seperti seksyen 27, berkenaan dengan Menteri, di subseksyen 3 ada mengatakan bahawa Menteri boleh pada bila-bila masa mengarahkan pembatalan sebahagian atau keseluruhan atau melarang pelaburan dalam mana-mana sekuriti atau kelas sekuriti. Itu berkenaan dengan kuasa Menteri lah, di bawah panel pelaburan.

Tuan Ts. Zahir bin Hasan [Ahli PAC]: Soalan lanjutan.

Puan Wong Shu Qi [Naib Pengerusi PAC]: Pengerusi, jadi saya ingin tahu sama ada mengikut seksyen 26, adakah itu bermakna Menteri mempunyai kuasa untuk melantik seluruh ahli panel pelaburan ataupun sebahagian sahaja?

Puan Shamsurriaty binti Shamsuddin [Kementerian Sumber Manusia]: Kesemua.”

[Muka surat 45 - 46, Laporan Prosiding Bil. 6(a)/2023 bertarikh 23 Oktober 2023]

Selain itu, **Puan Shamsurriaty binti Shamsuddin (PUU KESUMA)** dalam **Prosiding Bil. 6(d)/2023 bertarikh 20 November 2023** menjelaskan bahawa pelaporan kepada Lembaga Pengarah boleh dibuat sekiranya terdapat permohonan daripada Lembaga Pengarah selaras dengan peruntukan pada Seksyen 27(4) Akta HRD Corp yang menyatakan ‘Panel Pelaburan hendaklah melaporkan status pelaburannya kepada Lembaga, apabila Lembaga meminta panel pelaburan berbuat demikian,’.

“Puan Shamsurriaty binti Shamsuddin [Kementerian Sumber Manusia]: Okey. Kalau kita tengok kepada Seksyen 26 ini, memang 26 adalah berkenaan dengan ahli panel pelaburan, siapa ahli yang boleh dilantik lah. Berkenaan dengan sama ada perlu atau tidak kepada— dibawa kepada lembaga, kalau kita tengok pada Seksyen 27(4) itu, dia ada kata, ‘Panel Pelaburan hendaklah melaporkan status pelaburannya kepada Lembaga, apabila Lembaga meminta panel pelaburan berbuat demikian,’. So, it’s not compulsory. Kalau ada permohonan daripada lembaga, baru panel pelaburan akan buat laporan lah. Kalau kita tengok pada Seksyen 26 dan 27 itu.

Puan Wong Shu Qi [Naib Pengerusi PAC]: Terima kasih.

Tuan Ts. Zahir bin Hasan [Ahli PAC]: Saya nak tanya, very technical question saja. In reference to 27(1)(b)– better interest lah ini– maknanya, kalau 27(1)(b) itu, shares and debentures in any public company etc, nak tanya saja. What about private equity? Has any investment made on private equity?

[Ahli-ahli berbincang sesama sendiri]

Dr. Mohd Syukri bin Ahmad Sudari [Ahli Lembaga Pengarah HRD Corp]: Saya tak beberapa pasti fasal itu tetapi kalau kita tengok (c), in such other investment or securities as the Investment Panel may decide. Mungkin dia fall under situ, tuan.

Tuan Ts. Zahir bin Hasan [Ahli PAC]: Your interpretation is that lah? Maknanya, private equity falls under (c)? Betul, ya?

Seorang Ahli: Ya.

Dr. Mohd Syukri bin Ahmad Sudari [Ahli Lembaga Pengarah HRD Corp]: Tuan YB, satu lagi. Saya bukan dalam panel investment. Saya nak maklumkan, saya bukan panel investment, walaupun saya cakap itu tetapi pada fahaman saya, macam itulah. Terima kasih.”

[Muka surat 33 - 34, Laporan Prosiding Bil. 6(d)/2023 bertarikh 20 November 2023]

iv. Penjelasan Wakil MOF Dan Mantan Ahli Lembaga Pengarah

Datuk Rosli bin Yaakub [Timbalan Setiausaha Bahagian (TSUB) Bahagian Pengurusan Strategik Badan Berkanun / Wakil MOF dalam Lembaga Pengarah HRD Corp] Prosiding Bil.6(j)/2023 bertarikh 12 Mac 2024 menyatakan bahawa sepanjang menjadi sebahagian daripada ALP HRD Corp, tiada pembentangan dibuat berhubung penggunaan *unutilised levy* kepada pihak ALP. Selain itu, Panel Pelaburan juga tidak pernah melaporkan kepada ALP mengenai aktiviti pelaburan yang telah dibuat.

“Datuk Rosli bin Yaakub [HRD Corp]: ... Yang Berhormat, tujuan pembentangan ini ialah bagi menggambarkan fungsi HRD Corp adalah untuk melaksanakan latihan mengikut seksyen 3 tetapi banyak levi yang tidak dibelanjakan dan isunya ialah ke manakah wang ini dibelanjakan.

Sepanjang saya di dalam Board saya tidak diberi gambaran– board yang lepas ya. Tidak diberi gambaran ke mana wang ini digunakan dan sebagainya. Tetapi saya ada melihat dalam akaun kerugian yang dimasukkan ke dalam bahagian – Datuk Grace, bahagian expenditure.

Datuk Chia Hui Yen [HRD Corp]: [Bercakap tanpa menggunakan pembesar suara] Annual Board Reports.

Datuk Rosli bin Yaakub [HRD Corp]: Dalam bahagian – the losses. Actually, losses sebenarnya.

Datuk Chia Hui Yen [HRD Corp]: [Bercakap tanpa menggunakan pembesar suara] Annual Board Report itu...

...

Datuk Chia Hui Yen [HRD Corp]: Annual Report 2022, page 179, 21.b, fair value changes of derivatives losses of RM53.8 million.

Datuk Rosli bin Yaakub [HRD Corp]: Okey. Ini sebahagian gambaran yang saya dapat Yang Berhormat. Selebihnya saya tidak dapat kerana Panel Pelaburan tidak pernah melaporkan kepada Board sepanjang saya berada board seperti mana yang dikehendaki dalam seksyen 27.”

[Muka surat 5, Prosiding Bil. 6(j)/2023 bertarikh 12 Mac 2024]

“Datuk Wira Mas Ermieyati binti Samsudin [Pengerusi PAC]: Saya nak tanya juga lanjutan daripada soalan daripada Bayan Baru iaitu berkenaan dengan pelaburan. Bagaimana dengan penyata kewangan HRD Corp? Pernah tak Datuk Grace ataupun Datuk Rosli sebagai board members bertanyakan kepada CEO ataupun setiausaha syarikat untuk dibentangkan di dalam mesyuarat?

Datuk Chia Hui Yen [HRD Corp]: Setiap kali Board meeting, saya akan minta bentangkan. Kadangkala dia punya – bagi saya terlalu ringkas. So, di mana sebab saya punya background dari investment dengan accounting. So, biasanya...

Datuk Wira Mas Ermieyati binti Samsudin [Pengerusi PAC]: Jawapannya Datuk Grace pernah minta ya?

Datuk Chia Hui Yen [HRD Corp]: Setiap kali saya akan minta.

Datuk Wira Mas Ermieyati binti Samsudin [Pengerusi PAC]: Macam mana dengan – okey. Setiap kali mesyuarat akan minta?

Datuk Chia Hui Yen [HRD Corp]: Setiap kali saya minta.

Datuk Wira Mas Ermieyati binti Samsudin [Pengerusi PAC]: Okey, Datuk Rosli macam mana? Saya nak tahu pernah ataupun tidak minta pelaporan penyata kewangan dibentangkan dalam Board?

Datuk Rosli bin Yaakub [HRD Corp]: Okey, saya pernah minta supaya keseluruhan pelaburan HRD Corp sebelum saya masuk, maksudnya yang dulu, dibentangkan ke dalam Board tetapi tak bentang.”

[Muka surat 13, Prosiding Bil. 6(j)/2023 bertarikh 12 Mac 2024]

“Puan Wong Shu Qi [Naib Pengerusi PAC]: Okey. Tetapi, jadi dalam mesyuarat seterusnya bertarikh 19 Mei 2020, Pengerusi ketika itu Datuk Nelson requested that Puan Wang Yoon produced a report on customer engagement activities with employers whose levies are due to be forfeited and report at every Board meeting. Was it carried out in subsequent meetings?

Datuk Chia Hui Yen [HRD Corp]: No.

Puan Wong Shu Qi [Naib Pengerusi PAC]: Okey. Jadi, walaupun dalam minit mesyuarat yang bertarikh pada 18 Jun tahun yang sama juga sebenarnya pun ada nyatakan, “The Board approved to reclassified the unutilized fund of RM9 million as unutilized levy and directed Puan Erina to make necessary changes to account to reflect approval, bla, bla, bla and updated.” Actually, it still stated that the management team needed to report in every meeting but it was not done so?

Datuk Chia Hui Yen [HRD Corp]: Yes. It was not done.

[Muka surat 26 - 27, Prosiding Bil. 6(j)/2023 bertarikh 12 Mac 2024]

Datuk Rosli bin Yaakub seterusnya memaklumkan bahawa Setiausaha Syarikat, yang juga Pegawai Undang-undang syarikat, menyatakan tiada apa-apa klausa di bawah akta HRD Corp yang menggariskan keperluan Panel Pelaburan untuk membuat pelaporan kepada ALP.

Datuk Grace Chia Hui Yen dalam prosiding yang sama seterusnya menyatakan sepanjang empat (4) tahun beliau menjadi ALP, beliau berkali-kali membangkitkan isu risiko kecairan kerana HRD Corp seharusnya menggunakan duit levi bagi tujuan pembangunan kompetensi pekerja majikan yang mencarum. Apabila usaha telah dilakukan bagi tujuan tersebut, jika ada lebihan levi yang tidak digunakan, maka barulah HRD Corp boleh menggunakan wang tersebut sebagai modal pelaburan.

Selain itu, prosedur pelaburan juga adalah tidak teratur di mana contoh diberi bagi pelaburan dalam syarikat Widad, di mana pelaburan sepatutnya tertakluk dan melibatkan SSM kerana syarikat merupakan milikan persendirian dan bukan saham dagangan di pasaran awam.

“Tuan Sim Tze Tzin [Ahli PAC]: Datuk Pengerusi saya nak tanya Datuk Rosli dan Datuk Grace, adakah board pernah minta panel pelaburan untuk melaporkan investment mereka ke dalam board?

Datuk Rosli bin Yaakub [HRD Corp]: Saya ada minta YB dalam mesyuarat board, saya minta supaya jumlah pelaburan dan bentuk pelaburan yang telah dibuat sebelum ini dilaporkan kepada board. Tetapi, setiausaha syarikat yang juga merupakan Ketua Penasihat Undang-undang di HRD Corp mengatakan bahawa tidak ada apa-apa klausa dalam akta yang memerlukan kita melaporkan kepada board. Itu boleh disahkan oleh Datuk Grace.

Datuk Chia Hui Yen [HRD Corp]: Saya sepanjang empat tahun, saya pernah – sebab because of my – saya punya background, biasanya saya akan tanya cara investment. So, pernah banyak kali tanya liquidity risk sebab dalam akta, levi ini ialah sepatutnya reskill and upskill majikan yang bayar levi. Pekerja majikan yang bayar levi.

So, sepatutnya HRD Corp punya tanggungjawab bagi saya sebagai ex-board of director ialah untuk usahakan kerjasama dengan majikan supaya majikan boleh gunakan duit HRD Corp levi untuk reskill and upskill pekerjanya.

Tapi – so, di mana majikan boleh guna duit ini bila-bila. So, di mana HRD Corp sepatutnya mesti ada rancangan macam mana disbursement of levy ini. Then, baru tahu berapa boleh untuk invest. Sebab kalau dia nak invest dalam investment yang ada risk, kalau investment – risk ini dia rugi, dia hilang. So, macam mana kita boleh disburse kepada majikan punya claim?

So, sepanjang empat tahun saya pernah minta tapi sebab saya join HRD Corp’s Board 2019. Masa itu, saya pernah tengok dua kali investment punya risk profile dengan apa yang dia invest.

So, nak jawab balik yang tadi question YB untuk WIDAD. WIDAD ialah private equity bukan stock yang listed dalam valid punya platform. So, kalau ikut akta sepatutnya private equity ialah – bagi saya ialah tidak boleh invest. Sebab private equity unless dia punya – dia bukan guna cara invest. Dia punya cara ialah kalau kita masuk duit dekat dalam, sepatutnya dia ada melibatkan SSM punya prosedur. Thank you.”

[Muka surat 12 - 13, Prosiding Bil. 6(j)/2023 bertarikh 12 Mac 2024]

v. Penjelasan ALP HRD Corp

Datuk Rajasekharan a/l Ramasamy (ALP HRD Corp) dalam Prosiding Bil. 6(d)/2023 bertarikh 20 November 2023 memaklumkan Jawatankuasa Pelaburan HRD Corp diwujudkan di bawah Seksyen 26, Akta PSMB 2001. Jawatankuasa ini akan membuat keputusan mengenai hal ehwal pelaburan yang dibuat HRD Corp dan akan memaklukkannya kepada Lembaga Pengarah. Perkara ini turut disahkan

oleh **Dr. Mohd Syukri bin Ahmad Sudari [Ahli Lembaga Pengarah HRD Corp]** dalam prosiding yang sama.

Datuk Rajasekharan a/l Ramasamy turut memaklumkan *arm's length* yang dilaksanakan kepada Ahli Lembaga Pengarah adalah bagi mengelakkan 'conflict of interest' terhadap program-program yang HRD Corp laksanakan.

"Dato' Wira Dr. Ku Abd Rahman bin Ku Ismail [Ahli PAC]: Yang Berhormat Pengerusi, Datuk Seri, kebanyakan syarikatlah yang saya tahu dan saya pernah menganggotai lembaga pengarah, saya pernah juga duduk dalam Jawatankuasa Pelaburan tetapi duduk juga dalam lembaga pengarah. Selalunya mengenai pelaburan ini bila— sebenarnya Jawatankuasa Pelaburan hanya mencadangkan sahaja tetapi yang akan meluluskan dan memberi endorsement, saya ingat bukan selalunya 100 percent it has to be lembaga pengarah. Very clear about this. Kenapa ini berlaku di HRD Corp? Adakah ini dia punya SOP dekat HRD Corp? Kalau dia SOP, salahlah. Perlu diperbetulkan.

Datuk Rajasekharan a/l Ramasamy [Ahli Lembaga Pengarah HRD Corp]: Can I clarify Tuan Pengerusi?

Dato' Wira Dr. Ku Abd Rahman bin Ku Ismail [Ahli PAC]: Bukan yang ini, yang sekaranglah kena perbetulkan.

Datuk Rajasekharan a/l Ramasamy [Ahli Lembaga Pengarah HRD Corp]: Can I clarify?

Puan Wong Shu Qi [Naib Pengerusi PAC]: Yes.

Datuk Rajasekharan a/l Ramasamy [Ahli Lembaga Pengarah HRD Corp]: Thank you. If you ikut Akta Pembangunan Sumber Manusia Berhad 2001, seksyen 26, there is an investment panel dan panel itu lain daripada panel lembaga of HRDC. So, investment panel akan buat keputusan and always bagi maklumat and information in the board. There is no compulsion but kalau board members want to know they can always ask, and we can give the details.

Puan Wong Shu Qi [Naib Pengerusi PAC]: Ya, sila.

Datuk Rajasekharan a/l Ramasamy [Ahli Lembaga Pengarah HRD Corp]: The investment board is different from the main board.

Dato' Wira Dr. Ku Abd Rahman bin Ku Ismail [Ahli PAC]: Seksyen 26 ya. Boleh bagi dia punya seksyen itu dekat kita, kita hendak tengok.

Datuk Rajasekharan a/l Ramasamy [Ahli Lembaga Pengarah HRD Corp]: Seksyen 26.

Dato' Wira Dr. Ku Abd Rahman bin Ku Ismail [Ahli PAC]: Boleh give us, boleh ya? Thank you.

Dr. Mohd Syukri bin Ahmad Sudari [Ahli Lembaga Pengarah HRD Corp]: Yang Berhormat, izin saya mencelah. Syukri. Perkara ini sebenarnya telah ditanya beberapa kali oleh wakil majikan sama ada FMM dan MEF. Pihak jabatan— Merle, secretary dan legal, kita dah confirmed bahawa Akta Sumber Manusia perkara investment ini adalah di bawah Jawatankuasa Pelaburan dan board tidak ada apa-apa kaitan dengannya hanya untuk pengetahuan sahaja. Kami dah tanya beberapa kali. Melalui akta pada kami ikut akta sebab dah diberitahu dah confirmed macam itu. Terima kasih.

Puan Wong Shu Qi [Naib Pengerusi PAC]: Tetapi ada satu soalan kalau keputusan boleh terus dibuat oleh Jawatankuasa Pelaburan dan terus dipakai, kenapa ahli lembaga pengarah diminta untuk tandatangan arm's length?

Datuk Rajasekharan a/l Ramasamy [Ahli Lembaga Pengarah HRD Corp]: The arm's length transaction has nothing to do with the investment board. That is arm's length transaction makna you have any proposal ke apa-apa di board which is a conflict of interest, itu sahaja. There is nothing to do with investment. If you have no interest in any of the projects yang kita, dikemukakan di board kita put the arm's length transaction."

[Muka surat 29 - 30, Laporan Prosiding Bil. 6(d)/2023 bertarikh 20 November 2023]

vi. **Penjelasan Mantan Pengerusi Lembaga Pengarah HRD Corp**

Datuk Seri Jamil bin Salleh (mantan Pengerusi Lembaga Pengarah HRD Corp) dalam Prosiding Bil. 6(d)/2023 bertarikh 20 November 2023 memaklumkan bahawa pelaporan Jawatankuasa Pelaburan tidak dibawa kepada ALP kecuali perkara-perkara yang perlu dimaklumkan sahaja.

"Dato' Wira Dr. Ku Abd Rahman bin Ku Ismail [Ahli PAC]: Yang Berhormat Pengerusi, dalam perbincangan dan mesyuarat-mesyuarat PAC sebelum ini mengenai HRD Corp ada maklumat yang diberitahu kepada kita bahawa pelaburan yang dicadangkan dan dibuat oleh Jawatankuasa Pelaburan tidak perlu dibawa kepada mesyuarat lembaga pengarah. Adakah itu benar? Dia berhenti dekat Jawatankuasa Pelaburan dan tidak bawa ke lembaga pengarah? Sebab selalunya Jawatankuasa Pelaburan ini hanya sebahagian daripada jawatankuasa. Peringkat yang akan beri kelulusan ialah lembaga pengarah sendiri. Adakah itu benar ataupun tidak?

Datuk Seri Jamil bin Salleh [Mantan Ahli Lembaga Pengarah HRD Corp]: Untuk pelaburan yang detil, nanti Datuk Raja akan explain dari segi dia punya peraturan. Memang kita tidak bawa kepada lembaga pengarah kecuali perkara-perkara untuk kita maklumkan sahaja."

[Muka surat 29, Laporan Prosiding Bil. 6(d)/ 2023 bertarikh 20 November 2023]

vii. **Penjelasan KSU KESUMA**

Dato' Sri Khairul Dzaimie bin Daud (KSU KESUMA) dalam Prosiding Bil. 6(h)/2023 bertarikh 12 Mac 2024 telah menyatakan bahawa mengikut peruntukan semasa, telah ditetapkan bahawa Panel Pelaburan tidak perlu melaporkan kepada Lembaga Pengarah kecuali apabila diminta. Beliau menyatakan ketersediaan untuk membawa perkara ini kepada Yang Berhormat Menteri sekiranya terdapat keperluan menambah baik tatakelola berkaitan dengan pengurusan pelaburan melalui cadangan pindaan akta berkaitan.

***“Datuk Wira Mas Ermieyati binti Samsudin [Pengerusi PAC]:** Saya nak tanyalah kepada Dato’ KSU, apakah pandangan ataupun pendirian Dato’ Sri sebagai KSU yang baru menjawat dalam satu kementerian yang melibatkan banyak— maksudnya, banyak melibatkan syarikat dan juga guna tenaga di negara kita ini? Berkenaan dengan pelaporan yang berlaku dalam mesyuarat Board sebagaimana yang telah pun dinyatakan oleh kesemua ahli Lembaga Pengarah saya nak tanya pandangan?”*

***Dato' Sri Khairul Dzaimie bin Daud [Kementerian Sumber Manusia]:** Terima kasih Yang Berhormat Datuk Pengerusi. Pertama, let us go by rule of law. Law menyatakan bahawa panel pelaburan tidak perlu melaporkan kepada Board kecuali apabila diminta.*

Jadi, semua ahli Board mempunyai kuasa untuk meminta supaya panel pelaburan membuat pembentangan. Ada kuasa itu di dalam ini. [Merujuk kepada dokumen]. Sekiranya panel pelaburan refuse untuk membentangkan, itu satu kesalahan dan laporan boleh dibuat. It’s very clear about that.

Kedua, sekiranya kita merasakan bahawa terdapat kelemahan di dalam seperti mana yang saya sebutkan tadi tata kelola berkaitan dengan pengurusan pelaburan ini. Saya bersedia untuk membawa perkara ini kepada Yang Berhormat Menteri dan jika perlu kepada pindaan akta selepas ini boleh dicadangkan untuk pindaan akta. Boleh kita buat perkara itu Yang Berhormat? Terima kasih.”

[Muka surat 5 - 6, Laporan Prosiding Bil. 6(h)/2023 bertarikh 12 Mac 2024]

6.5.5 Kebebasan Panel Pelaburan

Panel pelaburan adalah bebas dan tidak dipengaruhi oleh Lembaga Pengarah.

i. **Penjelasan Ketua Pegawai Undang-undang Merangkap Setiausaha Syarikat, HRD Corp**

Puan Merle Fernandez (Ketua Pegawai Undang-undang merangkap Setiausaha Syarikat, HRD Corp) dalam prosiding Bil. 6(a)/2023 bertarikh 23 Oktober 2023 menjelaskan bahawa proses kerja dan keputusan Panel Pelaburan

adalah bebas dan tidak dipengaruhi oleh Lembaga Pengarah. Berdasarkan Seksyen 27, Akta PSMB 2001, segala keputusan dan status pelaburan akan dilaporkan dalam mesyuarat Lembaga Pengarah apabila diminta untuk berbuat demikian.

Justifikasi pemilihan pengerusi Lembaga pengarah HRD Corp dan pengerusi Panel Pelaburan adalah orang yang sama bagi memastikan bahawa hala tuju yang sama.

“Dato' Wira Dr. Ku Abd Rahman bin Ku Ismail [Ahli PAC]: *Datuk Wira Pengerusi, saya hendak faham mengenai proses membuat keputusan tentang pelaburan. So, you have panel pelaburan sungguhpun tidak bermesyuarat begitu lama. Selepas panel ini— ertinya panel ini membuat recommendation kepada lembaga pengarah. Betul? Dia tidak boleh buat keputusan sendiri ya.*

Puan Merle Fernandez [HRD Corp]: *No, no, no.*

Dato' Wira Dr. Ku Abd Rahman bin Ku Ismail [Ahli PAC]: *Selepas mesyuarat panel, panel membuat keputusan, “Okey, pelaburan sekian, sekian”, dia perlu dibawa kepada board member tak?*

Puan Merle Fernandez [HRD Corp]: *No, Sir. The investment panel works independently of the board of directors. If you look at section 27, the investment panel is only required to report to the board on the status of investment whenever the board requests. So, if the board makes a call at the board meeting that they want to enquire about certain investment and what is the status of the particular investment or all investments, then the investment panel is to report.*

So, as a practice, there is update of investment that we do conduct that is reported to the board. But, it is actually on a request basis. So, the investment panel works independently of the board. And I believe the justification for that is the reason why the chairman of the board is also the chairman of the investment panel. Just to make sure that they are all sama halalah.

Dato' Wira Dr. Ku Abd Rahman bin Ku Ismail [Ahli PAC]: *So, it's not independent-lah. Chairman the board, and chairman panel for investment. Sama, kan?*

Puan Merle Fernandez [HRD Corp]: *Sama. Sama orangnya.*

Puan Wong Shu Qi [Naib Pengerusi PAC]: *So, tidak independent-lah.”*

[Muka surat 48 - 49, Laporan Prosiding Bil. 6(a)/2023 bertarikh 23 Oktober 2023]

ii. **Penjelasan Mantan Pengerusi Lembaga Pengarah HRD Corp**

Datuk Seri Jamil Bin Salleh (Mantan Pengerusi Lembaga Pengarah HRD Corp) dalam Prosiding Bil. 6(d)/2023 bertarikh 20 November 2023 memaklumkan Jawatankuasa Pelaburan / Panel Pelaburan dilantik oleh Menteri dan Pengerusi Lembaga Pengarah adalah juga pengerusi kepada Panel Pelaburan. Wakil dari MOF juga merupakan ahli kepada Panel Pelaburan. Setiap pelaburan yang hendak dibuat akan melalui proses *due diligence*.

Beliau turut memaklumkan bahawa pelaburan yang telah dibuat tidak mengalami kerugian malah menunjukkan peningkatan.

“Tuan Ts. Zahir bin Hasan [Ahli PAC]: ... Boleh tak dapat pengesahan bahawa dalam proses apa-apa pelaburan, dalam HRD Corp, perlu melalui proses SOP, melalui jawatankuasa pelaburan dahulu dan jawatankuasa pelaburan vetted through, lepas itu bentang ke lembaga untuk dapat kelulusan? That is the SOP, betul?”

Datuk Seri Jamil bin Salleh [Mantan Ahli Lembaga Pengarah HRD Corp]: Ada dua jawatankuasa. Satu, board directors dan satu lagi, jawatankuasa pelaburan yang dilantik oleh Menteri, ya. Jadi, saya juga jawatankuasa pelaburanlah. Setiap pelaburan yang hendak dibuat dalam HRD Corp, kita telah melalui proses *due diligence*.

Kita tak boleh sebarang– sembaranganlah dan mereka yang duduk di dalamnya diwakili oleh juga pihak Treasury. Treasury ada dalam itu. Jadi, isu treasury– Treasury patut tegur. Kita, board directors yang saya chair ini, kalau ada sekiranya berlaku perkara-perkara yang tidak– tak betullah. So far, alhamdulillah, tidak ada perkara yang tak betul.

Malah, kita dari segi investment yang dibuat, kita tidak pernah kerugian malah, peningkatan. Saya rasa, kita salah satu GLC yang mendapat keuntungan sehingga yang akhir ini, saya tak tahu berapa tetapi memang dia punya ada peningkatan kecuali semasa kita PKP dulu.

Selainnya, memang kita dapat satu unjuran pendapatan yang amat baik sebab kita– apa ini panggil– amat tiris. Ketirisan kita tinggi. Sebab saya bekas KSU, saya tahu. Kalau benda itu tak betul, saya tidak akan approve-kan dan tidak bersetuju, walaupun diberi– apa itu– cadangan oleh pihak committee members.”

[Muka surat 13 - 14, Laporan Prosiding Bil. 6(d)/2023 bertarikh 2 November 2023]

iii. **Penjelasan ALP HRD Corp**

Dato’ Rajasekharan a/l Ramasamy (ALP HRD Corp) dalam Prosiding Bil. 6(h)/2023 bertarikh 12 Mac 2024 menjelaskan Panel Pelaburan yang juga dianggotai oleh wakil daripada MOF tidak akan mengambil keputusan membuat pelaburan yang berisiko tinggi. Keputusan yang dibuat oleh Ahli Panel Pelaburan

adalah berdasarkan maklumat yang dikemukakan oleh Ketua Pegawai Kewangan HRD Corp.

“Tuan Sim Tze Tzin [Ahli PAC]: Are you in the Investment Panel?

Datuk Rajasekharan A/L Ramasamy [HRD Corp]: Yes, I am in the Investment Panel.

Tuan Sim Tze Tzin [Ahli PAC]: Okay Datuk Raja, I want to ask you during your time is HRD involved in option trading?

Datuk Rajasekharan A/L Ramasamy [HRD Corp]: Not that I know of option trading.

Tuan Sim Tze Tzin [Ahli PAC]: Put option, call option you know, the kind of derivatives, higher risk of the investment.

Datuk Rajasekharan A/L Ramasamy [HRD Corp]: No, you see, very clear. Investment Panel we have representative from MOF, we have representative from the Board and so on. We do not go on any high-risk element unless you are specific in the particular matter then you can bring it up, I can check if for you. Yang I tahu tak ada so far.

Dr. Hajah Halimah Ali [Ahli PAC]: So, what was it that your pelaburan was about...

Datuk Rajasekharan A/L Ramasamy [HRD Corp]: If you ask me...

Dr. Hajah Halimah Ali [Ahli PAC]: ...High-risk.

Datuk Rajasekharan A/L Ramasamy [HRD Corp]: Ya. That an equity...

Tuan Sim Tze Tzin [Ahli PAC]: [Bercakap tanpa menggunakan pembesar suara] Equities like a stock in the market and all this, but...

Datuk Rajasekharan A/L Ramasamy [HRD Corp]: No, no, not just stock, some specific investments. If you want, I can give the details on the investments.

Tuan Sim Tze Tzin [Ahli PAC]: Ya. So, during your time, your investors are more – so-called more conservative, can I say?

Datuk Rajasekharan A/L Ramasamy [HRD Corp]: Ya.

Tuan Sim Tze Tzin [Ahli PAC]: All right. Then is your investment – adakah dia dilakukan oleh orang-orang yang bertaualiahkah macam mana? Keputusan Investment Panel tersebut?

Datuk Rajasekharan A/L Ramasamy [HRD Corp]: The decision was made by five members there and all of us put in our input based on the facts yang diberi oleh CFO. We will get the facts verified and if it is equity, most of it is guaranteed and we buy below

market value and with a fixed return. The profits will show you or rather than income will show you that we have been a good judgement call, all the while... “

[Muka surat 3 - 4, Laporan Prosiding Bil. 6(h)/2023 bertarikh 12 Mac 2024]

iv. Penjelasan Wakil MOF Dalam Lembaga Pengarah HRD Corp.

Datuk Rosli bin Yaakub [Timbalan Setiausaha Bahagian (TSUB) Bahagian Pengurusan Strategik Badan Berkanun / Wakil MOF dalam Lembaga Pengarah HRD Corp] dalam Prosiding Bil. 6(h)/2023 bertarikh 12 Mac 2024 menjelaskan wakil MOF dalam Panel Pelaburan adalah bukan wakil yang sama yang menjadi ahli dalam Lembaga Pengarah. Wakil MOF yang mewakili kedua-dua lembaga akan memberikan pandangan mengikut fungsi lembaga yang diwakilinya.

“Datuk Rosli bin Yaakub [HRD Corp]: Yang Berhormat boleh saya tambah? Saya nak clarify wakil MOF seperti mana yang dikatakan oleh Datuk Raja. Wakil MOF ada dalam dua platform. Satu, dalam Board. Satu dalam panel pelaburan. Jadi, saya dalam Board. Dalam panel pelaburan ialah ada wakil MOF yang lain. Okey.

Kedua, adakah apabila wakil MOF ada bermakna dia setuju ataupun semua in order? Tidak bermaksud begitu. Kita tidak tahu apa yang berlaku dalam investment panel. Mungkin wakil MOF ada bercakap apa-apa kita pun tak tahu. Tapi, tidak boleh mengandaikan bahawa apabila panel pelaburan telah pun dilakukan, di situ ada wakil MOF. So, what? Pelaburan boleh dibuat. Bukan begitu. Itu kaedah yang mungkin tak berapa tepat.

Wakil MOF akan bercakap. Saya yakin wakil MOF bila dia berada dalam mana-mana board dia akan bercakap dia punya view. Kalau dia financial, financial lah. Kalau investment, investment. Jadi, tak semestinya dia berada di situ dia setuju. Itu mungkin tak tepat andaian itu. Thank you. “

[Muka surat 8, Laporan Prosiding Bil. 6(h)/2023 bertarikh 12 Mac 2024]

Pemerhatian PAC:

Mengikut Akta PSMB 2001 dan M&A, Panel Pelaburan perlu melapor kepada Lembaga Pengarah mengenai keputusan pelaburan atas permintaan ALP. PAC mendapati Panel Pelaburan tidak melakukan pelaporan kepada ALP walaupun ALP membuat permintaan. Alasan yang diberikan ialah Pengerusi Panel pelaburan ialah juga merupakan pengerusi ALP. PAC berpendapat bahawa ini bukanlah amalan tadbir urus dan tatakelola yang baik.

6.5.6 Kelonggaran Akta

Peruntukan Akta PSMB 2001 berhubung Panel Pelaburan dilihat longgar. Panel Pelaburan boleh menggunakan *unutilized levy* untuk tujuan pelaburan di dalam pelbagai pasaran tanpa keperluan pelaporan.

i. Penjelasan Wakil MOF Dalam Lembaga Pengarah

Datuk Rosli bin Yaakub [Timbalan Setiausaha Bahagian (TSUB) Bahagian Pengurusan Strategik Badan Berkanun / Wakil MOF dalam Lembaga Pengarah HRD Corp] dalam prosiding Bil. 6(j)/2023 bertarikh 12 Mac 2024 menyatakan fungsi serta matlamat penubuhan HRD Corp dengan merujuk kepada akta HRD Corp yang berkaitan. Akta telah menggariskan levi yang dikumpul seharusnya digunakan bagi tujuan latihan dan pembangunan tenaga kerja industri-industri berkaitan. Akta juga turut memberi kuasa kepada Panel Pelaburan HRD Corp untuk membuat pelaburan dengan menggunakan wang lebihan yang ada serta jenis-jenis pelaburan yang boleh dibuat oleh HRD Corp.

“Datuk Rosli bin Yaakub [HRD Corp]: ... Mengikut seksyen tiga [Akta 612] Akta Perbadanan ini memperuntukkan matlamat utama pengenalan dan pemungutan levi pembangunan sumber manusia bagi maksud menggalakkan latihan dan pembangunan pekerja, perantis dan pelatih dan penubuhan dan pentadbiran kumpulan wang. Itu matlamat penubuhan HRD Corp. Very clear ialah untuk membangunkan sumber manusia di negara ini. Penggunaan wang levi telah diperjelaskan melalui seksyen 4(a), (b) dan (c) iaitu:-

- a. menilai dan menentukan jenis dan akad latihan dan latihan semula pekerja, perantis dan pelatih selaras dengan keperluan sumber manusia bagi industri;*
- b. menggalakkan dan meningkatkan latihan tenaga manusia; dan*
- c. menentukan terma dan syarat yang atasnya apa-apa bantuan kewangan atau faedah lain akan diberikan.*

Saya menyatakan seksyen 4 dan 3 ini adalah menggambarkan bahawa matlamat penubuhan tabung adalah untuk membangunkan sumber manusia bersesuaian dengan keperluan industri dan juga levi ini merupakan wang amanah mengikut seksyen 23.

Seksyen 23 menyatakan bahawa perbadanan hendaklah menjadi pemegang amanah kumpulan wang. Makna, wang amanah kalau dalam akaun dia akan di stated sebagai liabiliti iaitu akan dibelanjakan kepada pencarum.

Pencarum dalam kes ini ialah pekerja-pekerja industri dan wang ini perlu dibelanjakan. Kalau kata saya refer pada slaid roadmap tadi separuh wang ini tidak dibelanjakan dan isunya ialah wang ini dibelanjakan, kalau tidak dibelanjakan untuk pekerja ke mana ia dibelanjakan?

Mengikut seksyen 22(2) kumpulan wang hendaklah dibelanjakan bagi maksud (a) hingga (f). (a) hingga (f) ini semuanya berkaitan dengan penggalakan dan pembangunan latihan serta hal ehwal pengurusan perbadanan. Very clear bahawa keutamaan wang levi ini adalah untuk membangunkan sumber manusia.

Jadi, adakah wang levi boleh digunakan untuk pelaburan? Ya, jawapannya boleh. Mengikut seksyen 27(1), panel pelaburan boleh dari semasa ke semasa melaburkan kumpulan wang atau mana-mana bahagian kumpulan wang yang tidak merupakan wang yang dikehendaki, yang tidak merupakan wang yang dikehendaki dengan serta-merta bagi memenuhi kewajipan dan perbelanjaan kumpulan wang.

Very clear di sini walaupun dia boleh melabur tetapi wang ini hendaklah keutamaannya kepada latihan dan sekiranya ada lebihan, barulah wang ini boleh dilaburkan. Ini bermakna, bahagian wang yang ingin dilaburkan hendaklah ditentukan oleh Lembaga. Dalam kes HRD Corp sepanjang saya berada di dalam Lembaga, wang yang digunakan untuk pelaburan tidak pernah mendapat kelulusan Lembaga.

Yang Berhormat, ya dalam seksyen 27 ini memang very clear bahawa panel pelaburan boleh menentukan hala tuju dalam pelaburan. Tetapi, pelaburan yang ditetapkan oleh akta. Apakah bentuk pelaburan yang ditetapkan oleh akta ia telah dinyatakan dalam seksyen 27(1)(a), (b) dan (c).

Ia telah diperjelaskan maksud pelaburan itu ataupun item pelaburan itu dalam 27(5). Kalau saya boleh katakan bahawa pelaburan yang dimiliki debenture termasuk saham, bon, nota atau apa-apa sekuriti atau obligasi lain syarikat sama ada yang berbentuk suatu gadaian ke atas aset-aset syarikat ataupun tidak. Juga termasuk hak untuk memohon membeli apa-apa debenture.

Syer, ertinya syer berbayar sama ada dibayar sepenuhnya ataupun tidak dibayar sepenuhnya dalam modal syer syarikat dan termasuk saham dan hak untuk memohon beli apa-apa saham atau syer. Maknanya, boleh tetapi bentuk saham yang dibenarkan sebagaimana yang dinyatakan dengan jelas di dalam akta dan wang yang perlu digunakan ialah wang lebihan daripada levi yang perlu dikemukakan untuk kelulusan Board.

Tetapi ingin saya jelaskan bahawa sepanjang saya berada dalam board bagi tahun yang lepas, tidak pernah panel pelaburan dalam forecast mereka untuk melabur. Tidak pernah memohon kepada board. Jadi, saya tidak pasti berapa jumlah wang yang telah dilaburkan. Kalau kita lihat based on roadmap tadi yang dibentangkan oleh CEO dalam mesyuarat 28 Mac lebihannya banyak."

[Muka surat 5 - 7, Prosiding Bil.6(j)/2023 bertarikh 12 Mac 2024]

ii. Penjelasan KSU KESUMA

Dato' Sri Khairul Dzaimie bin Daud (KSU KESUMA) dalam Prosiding Bil.6(j)/2023 bertarikh 12 Mac 2024 menyatakan bahawa menurut akta HRD Corp, panel pelaburan boleh membuat pelaburan dan tidak memerlukan kelulusan daripada ALP serta hanya perlu membuat pelaporan mengikut permintaan daripada ALP. Akta turut tidak menyatakan bahawa pelaburan hanya perlu dibuat dalam pasaran awam (*public market*) dan tidak boleh dibuat bagi pelaburan dalam pasaran swasta (*private market*).

Selain itu, akta juga tidak menyatakan bahawa pelaburan tidak boleh dibuat di dalam pasaran opsyen (*options market*). Hal ini menyebabkan tiada mana-mana pihak yang boleh disalahkan memandangkan tiada undang-undang yang tidak membenarkan perkara tersebut dilakukan oleh Panel Pelaburan. Namun, perkara ini dilihat sebagai satu kelemahan akta.

“Dato' Wira Dr. Ku Abd Rahman bin Ku Ismail [Ahli PAC]: Saya nak tanya soalan yang lebih jelas. Adakah betul dari segi tata kelola governance, panel pelaburan lulus tak payah pergi lembaga pengarah. Adalah betul atau tidak? Keduanya, mengenai Widad dengan Berjaya juga. Adakah mereka melanggar peraturan ataupun tidak melanggar peraturan? Itu one issue, yang tadi isu yang sebut Datuk Rosli itu high risk or low risk– adakah mereka ini boleh melakukan sedemikian? Adakah dibenarkan?”

Dato' Sri Khairul Dzaimie bin Daud [Kementerian Sumber Manusia]: Yang Berhormat Datuk Pengerusi, izinkan saya untuk menjawab soalan-soalan ini. Pertama, seperti mana yang saya maklumkan tadi bahawa saya telah meneliti Hansard prosiding sebelum ini di mana isu berkaitan dengan pelaburan ini telah dibincangkan secara panjang lebar.

Mengenai pelaburan di dalam Berjaya dan juga di dalam Widad, ia telah dijelaskan oleh CFO, Mohamad Farizul bin Yahaya, CFO HRD Corporation bahawa pelaburan-pelaburan itu tidak memberikan kerugian kepada HRDC. Malah ia memberikan fixed yield sebanyak antara tujuh ke lapan peratus setahun di mana keuntungan-keuntungan itu telah pun diperolehi oleh HRDC. Ini berdasarkan kepada Hansard sebelum ini. Jadi saya percaya perkara ini telah dibincang dengan panjang lebar sebelum ini.

Kedua Yang Berhormat, saya nak maklumkan kuasa untuk melabur seksyen 27(1)(4) yang dimaklumkan oleh Datuk Rosli tadi, kita perlu baca habis. “Panel pelaburan hendaklah melaporkan status pelaburannya kepada lembaga apabila lembaga meminta panel pelaburan berbuat demikian.” Which means kalau tidak diminta oleh panel pelaburan, oleh lembaga, panel pelaburan tidak perlu membuat laporan kepada lembaga. Saya percaya kalau kita melihat governance CLBG yang lain, ia mungkin sebelum panel pelaburan melabur kelulusan daripada board perlu diperolehi terlebih dahulu.

Tetapi peraturan seperti itu tidak terdapat di dalam akta ini. Jadi, saya percaya mungkin ada sedikit kelemahan dari segi governance di situ kerana panel pelaburan hanya perlu melapor sekiranya di minta. Sekiranya tidak diminta, kita tidak boleh menyalahkan panel pelaburan kerana akta tidak menyatakan begitu.

Mengenai di mana boleh melabur, di mana tidak boleh dan sebagainya— kita lihat kepada seksyen 27(1C). Okey, dalam apa-apa pelaburan atau sekuriti lain, sebagaimana yang diputuskan oleh panel pelaburan. Bermakna tidak ada ditetapkan, put and call tidak boleh, tidak ada dinyatakan di dalam peraturan perundangan ini sekiranya when law is silent on certain matters, kita tidak boleh katakan bahawa itu satu kesalahan kerana undang-undang tidak menyatakan...

Dato' Wira Dr. Ku Abd Rahman bin Ku Ismail [Ahli PAC]: *Saya setuju apa yang Datuk Sri sebut iaitu di bawah power to invest 27(4) yang disebut dah tadi. Ertinya kita ada kelemahan di dalam akta ini. Sebab yang setahu saya lah banyak syarikat, investment panel ini akan membuat cadangan untuk melabur dalam apa juga yang dirasakan boleh menguntungkan.*

Tetapi akhirnya yang akan meluluskan apa yang dicadangkan oleh investment panel, lembaga pengarah lah. Jadi kita cadangkan supaya ia ditambah baik lah Datuk Sri ya sebab ini masalah. Sebab sungguhpun sesetengah daripada lembaga pengarah ada dalam panel tetapi dia different matter, dia different power. Panel dengan lembaga pengarah, pengarah oleh saya— apa juga panel. Itulah pandangan saya. Terima kasih Datuk Sri."

[Muka surat 10 - 12, Prosiding Bil. 6(j)/2023 bertarikh 12 Mac 2024]

6.6 Tadbir Urus Korporat

Akta PSMB 2001 menggariskan bahawa HRD Corp boleh melantik seramai 18 ALP dan di bawah lantikan Menteri.

6.6.1 Lembaga Pengarah HRD Corp

i. Penjelasan KE HRD Corp

Datuk Wira Shahul Dawood (KE HRD Corp) dalam prosiding Bil. 6(a)/2023 bertarikh 23 Oktober 2023 menjelaskan bahawa dalam tempoh lima (5) bulan yang lalu HRD Corp tidak mempunyai pengerusi. Terdapat perubahan dalam Lembaga Pengarah kerana tempoh pelantikan ALP telah tamat dan tiada lantikan baharu ALP dibuat.

"Datuk Wira Shahul Dawood [HRD Corp]: ... So, presently HRD Corp doesn't have any chairman...

...

Datuk Wira Shahul Dawood [HRD Corp]: Yes, all right. My apologies for this. Number one, we don't have a chairman in the last five months in HRD Corp. There was a change of Board of Directors, because some of their tenure had been finished and there was new appointment of the board members came in and the rest of the board members I think is being listed here. ..”

[Muka surat 20, Laporan Prosiding Bil. 6(a)/2023 bertarikh 23 Oktober 2023]

ii. **Penjelasan Ketua Pegawai Undang-undang Merangkap Setiausaha Syarikat, HRD Corp**

Puan Merle Fernandez (Ketua Pegawai Undang-undang merangkap Setiausaha Syarikat, HRD Corp) dalam prosiding Bil. 6(a)/2023 bertarikh 23 Oktober 2023 menjelaskan bahawa HRD Corp mempunyai 18 orang ALP. Dibawah seksyen 7, Akta PSMB 2001 menetapkan ALP perlu dilantik oleh Menteri Sumber Manusia.

“Puan Merle Fernandez [Ketua Pegawai Undang-undang dan Setiausaha Syarikat, HRD Corp]: Terima kasih YB Datuk Wira Chairman and Members of the the PAC. I'm Merle Fernandez, the Chief Legal Officer and Company Secretary of PSMB and I have been appointed since 2019. So, just to share with you, Chairman. You have asked for the members of the board. So, currently, dengan izin, let me share with you the list of members that we have currently. First of all, we have 18 positions as a Board Member that are authorised by the PSMB Act of section 7, to be specific. All of the board of directors have to be appointed by YB Minister of Human Resources.”

[Muka surat 20, Laporan Prosiding Bil. 6(a)/2023 bertarikh 23 Oktober 2023]

6.6.2 Kekosongan Jawatan Pengerusi HRD Corp

Jawatan Pengerusi ALP HRD Corp telah lama dikosongkan dan tiada lantikan dibuat sehingga April 2023.

i. **Penjelasan Ketua Pegawai Undang-undang Merangkap Setiausaha Syarikat, HRD Corp**

Puan Merle Fernandez turut memaklumkan bahawa pada ketika ini Lembaga Pengarah HRD Corp tidak mempunyai pengerusi dan hanya mempunyai lima (5) orang ALP baharu yang dilantik. Menteri Sumber Manusia telah menamatkan tempoh perkhidmatan enam (6) orang ALP HRD Corp yang telah dilantik sebelum ini. Kekosongan pengerusi Lembaga Pengarah HRD Corp bermula pada Januari

hingga April 2023. Oleh itu, Mesyuarat Lembaga Pengarah tidak dapat diadakan kerana ketiadaan pengerusi dan korum mesyuarat juga tidak mencukupi.

Bagaimanapun HRD Corp telah memohon kepada Menteri Sumber Manusia untuk melantik seorang pengerusi sama ada tetap atau sementara bagi mengadakan Mesyuarat Agung Tahunan dan meluluskan Penyata Kewangan HRD Corp seperti yang dinyatakan dalam Akta Syarikat 2016. Oleh yang demikian seorang pengerusi interim telah dilantik bagi tempoh tiga (3) bulan.

Kini, tempoh pelantikan tersebut telah tamat dan jawatan pengerusi Lembaga Pengarah HRD Corp masih belum diisi. Sejak April 2023, tiada mesyuarat Lembaga Pengarah diadakan.

“Puan Merle Fernandez [Ketua Pegawai Undang-undang dan Setiausaha Syarikat, HRD Corp]:... So, we currently have five new members. Just to add from what Datuk Wira Shahul had mentioned earlier, when Minister Siva had taken over last year in October, he had removed six members of the Board that were politically aligned with the previous minister. So, that left us without a quorum and without a chairman from January of 2023 right up to April 2023. We then requested YB M.Siva to please give us a chairman, if not permanent, then temporary, because of our requirements to fulfil the Companies Act 2016 where we have to get the Board to approve our audited accounts and call for an AGM and file our audited accounts.

So because of that, YB Siva had appointed Datuk Raja who was then a Board Director to be the Chairman for an interim period of about three months. It was during that time that we were able to hold our board meeting, approve our audited accounts and meet all the requirements of the Companies Act.

Subsequently, after that temporary appointment had expired, we are then back to a situation where we do not have a chairman and we do not have a quorum. With the appointment of the five new directors in August, we do have a quorum, but we do not have a chairman. And that is why we are unable to call for a board meeting as yet, Datuk Wira.

Datuk Wira Mas Ermieyati binti Samsudin [Pengerusi PAC]: Maksudnya, memang belum ada board meeting yet?

Puan Merle Fernandez [Ketua Pegawai Undang-undang dan Setiausaha Syarikat, HRD Corp]: Yes. We have not had a board meeting since the last in April. We had our AGM meeting in June and that was it.”

[Muka surat 22, Laporan Prosiding Bil. 6(a)/2023 bertarikh 23 Oktober 2023]

ii. **Penjelasan Mantan Dan Ahli Lembaga Pengarah**

Dato' Palaniappan Joseph dan Dato' Raiha Azni Abd Rahman dalam prosiding Bil. 6(f)/2023 bertarikh 6 Disember 2023 menyatakan pandangan terhadap isu kekosongan jawatan pengerusi ALP serta keperluan mesyuarat ALP.

“Dato' Raiha Azni Abd Rahman [HRD Corp]: It shouldn't lah. For any organization to be successful, there must be consistent quarterly meetings, at least. To be informed of their activities, issues and concerns that is required. So, when you don't have a chairman, you are being paid.

For my case, I'm being paid as a board of director. I get very conscious. So, what do I do, you know but I will go to the office to help them in human resources ,whatever. But, I sit in the board as well. So, we get nervous when we don't have meetings. We will call out, you know. Is there anything you need on my expertise or whatever. So, that's how I felt. So, we are happy that finally, there's a Chairman of HRD Corp appointed recently.

Dato' Palaniappan Joseph [HRD Corp]: Yang Berhormat, to answer straight, I think this is something that is non-compromisable. You are an organization, running billions and you don't conduct the— the main thing is, its not about whether the people are having integrity or they are well or they are competent. It is not the issue of that.

The function of the board and the chairman to ensure governance. So, therefore, I think it is definitely something that is very, very uncomfortable. Because end of the day, the board need to function. I mean, the company needs to, the organization needs to function. So, I believe moving forward, one of the essential things that has to be taken up— I request, I'm sorry. I think MOHR. Because it says, the Act says the appointment is done by the Ministry. Alright? So, I believe, moving forward, a clear succession plan has to be done. I believe, the Ministry has got the division, which handles all these matters.

I think, a clear SOP need to be drawn up, where I believe the term is quite stipulated. Everybody's terms, start and end terms is stipulated. We can do a very simple organization planning. Maybe, start the process of a six months earlier. Complete and get the board to function smoothly, and also in that sense.

So, this is something that is sad but I believe, moving forward, we have got the Chairman yesterday. The Minister joined the first meeting of the new board, and he explain that, he wanted the board to function effectively and also be robust in exchanging opinions and all that.

So, we believe moving forward. We should have an end to this and work on more on the governance a part of it. But, like what I said, we need also to amend or dough, variation where required to the law. So, they like, what— you have an interpretation that among the board members can chair the meeting but it's not. So, these are the things that we need to look up.”

[Muka surat 46 - 48, Prosiding Bil. 6(f)/2023 bertarikh 23 November 2023]

iii. **Pandangan PUU KESUMA**

Puan Shamsuraty binti Shamsuddin (PUU KESUMA) dalam prosiding Bil. 6(f)/2023 bertarikh 6 Disember 2023 menyatakan bahawa berdasarkan perlembagaan HRD Corp sekiranya pengerusi tidak hadir dalam mesyuarat Lembaga Pengarah maka ia boleh diganti dengan timbalan pengerusi Lembaga Pengarah. Sekiranya timbalan pengerusi tidak hadir mesyuarat maka ia boleh diganti dengan mana-mana ahli Lembaga Pengarah.

Dalam perlembagaan hanya menyebut mengenai ketidakhadiran sahaja bagaimana pun ia juga terpakai bagi kekosongan jawatan. Oleh yang demikian sekiranya berlaku kekosongan jawatan pengerusi, mesyuarat Lembaga Pengarah masih boleh berjalan.

***“Tuan Sim Tze Tzin [Ahli PAC]:** So, this interpretation of must have a chairman before the board can have meeting is an interpretation of KSM also or not, Dato’ TKSU? Is it the interpretation of PUU in MOHR juga?*

***Puan Wong Shu Qi [Naib Pengerusi PAC]:** Boleh kita menjemput PUU MOHR untuk menjawab?*

***Dato’ Haji Amran bin Haji Ahmad [Kementerian Sumber Manusia]:** I have a PUU here.*

***Puan Shamsuraty binti Shamsuddin [Kementerian Sumber Manusia]:** Berkenaan dengan sama ada chairman absent atau– the vacancy of the chairman. So whether the board can proceed with the meeting or not. Kalau kita tengok pada constitution of HRD Corp sendiri, dia hanya menyebut tentang, “the chairman shall preside as Chairman at every meeting of the board, or if he is absent or off at every meeting of the board, or if at any meeting, he is not present within 30 minutes after the time appointed for holding a meeting, the deputy chairman shall be Chairman, or if the deputy chairman is not present at the meeting, then the remaining member shall elect from among themselves, a person to be Chairman for the duration of the meeting and the persons so elected shall be deemed to be temporarily exercising the power of the Chairman.”*

So, dalam constitution ini, dia silent about vacant. Dia hanya menyebut berkenaan dengan absent. Tetapi it should include both– including the vacancy. So, sepatutnya boleh lah menjalankan mesyuarat dalam keadaan tiada chairman, tetapi ada pengganti lah. Kena ada pengganti, dengan syarat ada kuorum yang cukup. Sebab kuorum dia, kalau tidak silap saya, mesti 10 orang.

***Dr. Hajah Halimah Ali [Ahli PAC]:** Thank you for both...*

***Tuan Sim Tze Tzin [Ahli PAC]:** Ini bermaksud, ini bermaksud bahawa the interpretation of HRD Corp is different from what the PUU of MOHR. The board can have meeting, am I right?*

Dato' Raiha Azni Abd Rahman [HRD Corp]: *We have been advised by our company sec, you know. I'm sure, our lawyers, the lawyers HRD Corp would have a better perspective of what— you can't hold any meetings because we don't have a chairman, we don't have a deputy chairman. So, only that three months period when the minister appointed a chairman, that we had meeting.*

Dato' Palaniappan Joseph [HRD Corp]: *So, we were informed of that interpretation, YB. So, we were all— there were some clarifications whether we could have a meeting. But, the reason was that because there is no chairman.*

Puan Wong Shu Qi [Naib Pengerusi PAC]: *So, you were informed by the CoSec?*

Dr. Hajah Halimah Ali [Ahli PAC]: *And she is also the legal advisor for HRD Corp. So, the question is patutkah orang lain? CoSec lain, legal advisor lain."*

[Muka surat 47 - 48, Prosiding Bil. 6(f)/2023 bertarikh 6 Disember 2023]

"Puan Shamsuraty Shamsuddin [Kementerian Sumber Manusia]: *Kalau mengikut kepada akta Interpretation Act, actually ada satu klausa yang mengatakan bahawa— satu seksyen, seksyen 41. Seksyen 41, dia mengatakan bahawa, "A Board commissioned committee or similar body established whether corporate or unincorporate established by or under a written law may act notwithstanding any vacancy in its membership." So maknanya, boleh lah dia untuk bergerak. Kalau kita tengok juga kepada akta di bawah Jadual Akta PSMB sendiri, di dalam jadual dia ada mengatakan bahawa siapa yang boleh buat resolusi, boleh luluskan resolusi. Dia kata, "If on any question to be determined by the Board, there is an equal division of votes, the Chairman, Deputy Chairman or member presiding shall have a casting vote in addition to his deliberative votes." So maknanya, ada keadaan yang tak ada Chairman pun boleh pass resolutions. So, dalam akta sendiri sudah mengatakan begitu dan Akta Tafsiran mengatakan bahawa kalau ada vacancy, still boleh proceed. Sepatutnya boleh lah."*

[Muka surat 76, Prosiding Bil. 6(g)/2023 bertarikh 18 Januari 2024]

6.6.3 Kuasa Menteri

Akta PSMB 2001 jelas memperuntukkan kuasa Menteri berhubung pengendalian HRD Corp yang merangkumi kuasa pelantikan pengerusi serta penentuan hala tuju syarikat.

i. Penjelasan TKSU KESUMA

Dato' Haji Amran bin Haji Ahmad (TKSU KESUMA) dalam prosiding Bil. 6(a)/2023 bertarikh 23 Oktober 2023 menjelaskan bahawa sekiranya terdapat calon-calon bagi pengerusi HRD Corp yang dicadangkan, maka KESUMA akan menulis surat kepada Yang Berhormat Menteri untuk mendapatkan persetujuan. Pelantikan tersebut perlu dimaklumkan kepada Jemaah Menteri.

“Datuk Wira Mas Ermieyati binti Samsudin [Pengerusi PAC]: Saya hendak tanya pada Datuk TKSU. Apakah menyebabkan kelewatan pelantikan ... Kenapa ya? Boleh komen?

Dato' Haji Amran bin Haji Ahmad [TKSU KSM]: Yang Berhormat Datuk Wira Pengerusi, kami di kementerian akan bergantung kepada nasihat daripada Yang Berhormat Menteri sekiranya ada calon-calon yang berkaitan. Jadi, kami di kementerian ini tidaklah mencadangkan melainkan kalau diputuskan oleh Yang Berhormat Menteri, Yang Berhormat Datuk Wira Pengerusi.

Datuk Wira Mas Ermieyati binti Samsudin [Pengerusi PAC]: Okey. Jadi, tadi penjelasan daripada pihak legal, pihak perundangan beritahu dah, maksudnya dah breach dah dia punya akta yang memerlukan untuk mengadakan mesyuarat sepatutnya setiap dua bulan sekali tetapi itu tidak dapat dilakukan kerana ketiadaan Chairman. Jadi, adakah perkara ini dalam makluman Menteri? Pertama.

Kedua, adakah dengan cadangan pelantikan ini, Yang Berhormat Menteri perlu maklumkan kepada Jemaah ataupun Kabinet tentang perkara ini untuk pelantikan sebagai Chairman ini? Ada tak perlu dimasukkan dalam mesyuarat Kabinet? Terima kasih.

Dato' Haji Amran bin Haji Ahmad [TKSU KSM]: Yang Berhormat Datuk Wira Pengerusi, tentang pelantikan ini, ia perlu dimaklumkan kepada Kabinet. Bagi perkara-perkara yang lain, Yang Berhormat, dalam prosedur yang lain itu, sekiranya ada calon-calon daripada mana-mana yang dicadangkan, maka di pihak saya akan menulis surat kepada Yang Berhormat Menteri untuk mendapatkan persetujuan.

[Muka surat 23, Laporan Prosiding Bil. 6(a)/2023 bertarikh 23 Oktober 2023]

ii. Penjelasan KE HRD Corp

Datuk Wira Shahul Dawood (KE HRD Corp) dalam prosiding Bil. 6(a)/2023 bertarikh 23 Oktober 2023 menjelaskan bahawa pelantikan pengerusi adalah hak prerogatif Menteri dan tidak melibatkan Jemaah Menteri.

“Datuk Wira Mas Ermieyati binti Samsudin [Pengerusi PAC]: Okey, kejam. Sebelum saya bagi kepada Kubang Pasu, saya hendak tanya soalan tambahan. Adakah pemakluman itu secara memorandum ataupun nota kepada Kabinet?

Datuk Wira Shahul Dawood [KE HRD Corp]: Datuk Wira Chairman, appointment of a chairman is completely the prerogative of the Minister. It doesn't have to go to the Cabinet. I think there was some misconceptions of a data here. It is a Minister's power to appoint a chairman to the board of HRD Corp. So...

Datuk Wira Mas Ermieyati binti Samsudin [Pengerusi PAC]: All right. Terima kasih. Ada percanggahan tadi di sini. Saya minta pihak PUU untuk respons untuk perkara ini. PUU KSM ya.

Datuk Wira Shahul Dawood [KE HRD Corp]: *So, it is got nothing to do with the Cabinet, Madam Chairman."*

[Muka surat 23 - 24, Laporan Prosiding Bil. 6(a)/2023 bertarikh 23 Oktober 2023]

iii. Penjelasan Mantan KE HRD Corp

Tuan Elanjelian Venugopal (mantan KE HRD Corp) dalam prosiding Bil. 6(e)/2023 bertarikh 23 November 2023 menyatakan Menteri, menurut Artikel 50, Akta PSMB 2001, adalah bertanggungjawab terhadap syarikat dan boleh mengeluarkan arahan selagi termaktub serta tidak bercanggah dengan peruntukan akta. Disebabkan peruntukan yang tidak jelas, terdapat ruang di mana pihak telah menggunakan nama Menteri dalam pengurusan syarikat. Perkara ini telah diperincikan di dalam laporan berkaitan dan tindakan telah diambil oleh pihak pengurusan HRD Corp pada tahun 2018. Namun, setelah berlakunya peralihan Kerajaan pada tahun 2020, usaha pembetulan telah terhenti sehingga kini.

"Tuan Elanjelian Venugopal [HRD Corp]: ... *The main issue is, if you look at Akta PSMB, Artikel 50, [Merujuk kepada senaskhah dokumen] Artikel 50 is page 34. "Power of Minister to give directions". So, it says, "The Corporation shall be responsible to the Minister, and the Minister may give directions which are consistent with the provisions of this Act to the Corporation and the Corporation shall, as soon as possible, give effect to all such directions".*

So, basically the Minister ada carte blanche lah. It can give almost any instruction as long as it's supposedly in line with this, you know, this Act. So, sometimes this direction comes in the form of verbal directions. It may not be written direction. It can be verbal, it can be you know— the CEO actually can go and say, you know, "The Minister said this". The Board will endorse it. That was the case before. The CEO claimed that the Minister approved it. There was no documentation to the effect.

So, CEO can claim the Minister said, so and so. So, the Board sometimes doesn't take responsibility for certain actions. Right? Because it depends on the Minister, what is the wishes of the Minister. Corporation sepatutnya menjalankan sahaja lah. Tak ada—corporation tak boleh cakap tak boleh. Right? So, that is one of the main problems with the akta. So, jadi kita sebenarnya masa itu, kita telah sebenarnya habis satu draf and we've passed this to Kementerian Sumber Manusia untuk, untuk di take it further lah, to AG's Chamber. So, it was at that stage.

Dasar sudah apa dia— Bahagian Dasar di Kementerian Sumber Manusia telah diberi satu salinan. Sometime, in end of 2019, saya rasa. Lepas itu, dasar is supposed to you know, discuss with AGC and you know, do the necessary things lah. But unfortunately, after the change in government, there was no further from what I'm understand, that the entire exercise has been dropped.

So, we've spent more than one year, more than one year, you know, coming up with specific items that need to be changed, amended, to make clear. Because some of the akta dalam ini tak berapa— it leaves room for interpretation. So, we wanted to make it more specific lah. So, I think that is something that Ministry of Human Resource must take it up to tighten the akta. Sebab ini, akta ini di— I think di— it has never been amended sejak di, di— menjadi— mengambil kuasa, kan? 2001. Sejak itu tak pernah di, di-amend. So, I think this is something that maybe we need to do.”

[Muka surat 13 - 14, Prosiding Bil. 6(e)/2023 bertarikh 23 November 2023]

iv. **Penjelasan Mantan Menteri Sumber Manusia**

Tuan V. Sivakumar [mantan Menteri Sumber Manusia] dalam Prosiding Bil. 6(c)/2023 bertarikh 2 November 2023 menjelaskan kuasa-kuasa Menteri dalam HRD Corp telah diperuntukkan di bawah Seksyen-seksyen 7, 8, 26, 27, 48, 49 dan 50 Akta PSMB 2001.

“Datuk Wira Mas Ermieyati binti Samsudin [Pengerusi PAC]: Sebelum Yang Berhormat Menteri jawab, saya nak rujuk balik pada pertanyaan oleh Parit Sulong berkenaan dengan kuasa Menteri yang ada di dalam HRD Corp. Boleh Datuk Seri jawab yang itu?”

Tuan V. Sivakumar [Menteri Sumber Manusia]: Jawab yang kuasa Menteri itu. Okey, kuasa Menteri memang tercatat dalam Akta PMSB iaitu seksyen 7 iaitu berkaitan dengan board, seksyen 8 iaitu the Minister's power to appoint the alternate members to attend board meeting on corporation; seksyen 26 – the Minister has the power to appoint the Chairman of the Board and also Chief Executive, Representative of the Ministry of Finance and two other persons with business and financial experience, dan seksyen 27 – power to invest. Okey. “The Minister may, at any time, direct the vacation in part or in whole, or prohibit investment”. Seksyen 48 – Regulations. Seksyen 49 – Power to amend First Schedule dan yang ke-50, “Power of Minister to give directions”.

Itulah antara kuasa-kuasa yang ada pada Menteri yang diberikan melalui akta, Pengerusi.”

[Muka surat 8, Laporan Prosiding Bil. 6(c)/2023 bertarikh 2 November 2023]

6.6.4 Kuasa Ketua Eksekutif (KE) HRD Corp

KE HRD Corp telah menjalankan penstrukturan semula organisasi dan pembahagian tugas serta kuasa di antara KE dan Ketua Pegawai Operasi HRD Corp.

i. **Penjelasan Ketua Pegawai Operasi HRD Corp**

Datuk Ariff Farhan Doss (Ketua Pegawai Operasi HRD Corp) dalam prosiding Bil. 6(e)/2023 bertarikh 23 November 2023 menyatakan mulai Mac 2023 KE mula

mengadakan mesyuarat pengurusan tinggi kanan (SLC) tanpa melibatkan Ketua Pegawai Operasi. Mesyuarat tersebut adalah berkaitan dengan pengurusan syarikat yang seharusnya membabitkan Ketua Pegawai Operasi kerana beliau merupakan orang yang bertanggungjawab dalam sektor pengurusan dan operasi syarikat.

“Datuk Ariff Farhan Doss [HRD Corp]: Okey, saya ingin membawa perhatian ahli jawatankuasa kepada isu yang nombor dua, mesyuarat dan events. Seperti mana termaktub dalam dasar dan polisi PSMB, Ketua Pegawai Operasi merupakan sebahagian dari Senior Leadership Committee atau SLC Pengurusan Kanan. Dari muka surat ini jelas sepanjang tahun ini saya hanya dijemput untuk menyertai tiga mesyuarat sahaja. Semua tarikh-tarikh dalam warna merah adalah tarikh-tarikh mesyuarat di mana saya tidak dijemput, maka saya tak tahu menahu tentang sebarang keputusan yang dibuat sebab saya tidak menjadi sebahagian. Walaupun jelas dari limits of authority bahawa COO merupakan salah seorang yang penting dalam membuat keputusan terutama yang melibatkan operasi.

Tuan Haji Azli Bin Yusof [Ahli PAC]: Datuk, when you refer to SLC meeting ini what meeting is it about?

Datuk Ariff Farhan Doss [HRD Corp]: Jawatankuasa Pengurusan Kanan membuat keputusan mengikut limits of authority (LOA) di mana sebarang perbelanjaan RM500,000 ke bawah dibuat oleh Jawatankuasa Pengurusan Kanan dan dalam hal perbelanjaan tertentu. Dalam hal perbelanjaan lain, kuasa diberi sehingga RM1 juta.

Tuan Sim Tze Tzin [Ahli PAC]: Who consist of Senior Leadership Committee?

Datuk Ariff Farhan Doss [HRD Corp]: It's all the C levels, the CEO, COO, the CHRO, the Chief of Strategy, Chief of Programs, the Chief of Integrity and Risks...

Seorang Ahli: [Bercakap tanpa menggunakan pembesar suara] Top management?

Datuk Ariff Farhan Doss [HRD Corp]: Top management, yes.

Tuan Sim Tze Tzin [Ahli PAC]: So, you are not invited to all of these meetings?

Seorang Ahli: After March.

Datuk Ariff Farhan Doss [HRD Corp]: After 28th March.

Tuan Sim Tze Tzin [Ahli PAC]: But the rest of others they are invited?

Datuk Ariff Farhan Doss [HRD Corp]: Yes, they are all invited, and they all attend. My subordinate attends. So, the person who reports to me attends but I'm not invited.

Puan Wong Shu Qi [Naib Pengerusi PAC]: Ada soalan?

Tuan Haji Azli Bin Yusof [Ahli PAC]: Is there anything that they— it's funny, I mean. It's strange but is there anything that I mean dalam meeting itu— tukar bahasa Melayu balik lah. Dalam meeting itu yang berkenaan dengan is under your portfolio, under your...

Datuk Ariff Farhan Doss [HRD Corp]: All operations are actually under my portfolio.

Tuan Haji Azli Bin Yusof [Ahli PAC]: That's correct. So, practically in all these meetings they would have discussed something related to your portfolio, right?

Datuk Ariff Farhan Doss [HRD Corp]: I have no record. So, I am not sure what took place during those meetings. Since March I'm not sure what has taken place.

Tuan Haji Azli Bin Yusof [Ahli PAC]: Okey.

Tuan Syahredzan Bin Johan [Ahli PAC]: Why are you not invited to these meetings?

Datuk Ariff Farhan Doss [HRD Corp]: It's the decision of the Chief Executive who made a conscious decision that he did not require me in those meetings.

Tuan Syahredzan Bin Johan [Ahli PAC]: Did he tell you why he did not require you in these meetings?

Datuk Ariff Farhan Doss [HRD Corp]: I think there was one conversation where he said that you know because of the change of government— my personal opinion is the of certain insecurities that the Chief Executive may have had that...

Tuan Syahredzan Bin Johan [Ahli PAC]: Can I just take you on that, about yang dikatakan sebagai pertukaran kerajaan tersebut. Apa yang dia kata tentang pertukaran kerajaan? Kenapa ianya relevan dengan keputusan untuk tidak menjemput Datuk ke mesyuarat-mesyuarat ini?

Datuk Ariff Farhan Doss [HRD Corp]: Sebelum pertukaran kerajaan, masa itu Menteri Sumber Manusia ialah Datuk Seri Saravanan dan Ketua Pegawai Eksekutif adalah sangat rapat dengan Menteri Sumber Manusia pada masa itu. He was very secure; he was busy with following the Ministers everywhere. So, for two and a half years I used to run HRD Corp because as the Chief Operating Officer I was more in the office than him. But, as soon as the change of government took place, I think the Chief Executive did not know the current Minister as well as he used to know the earlier Minister. I think some people took advantage of telling him that your number two is going to be number one.

Tuan Syahredzan Bin Johan [Ahli PAC]: Your number two, meaning?

Datuk Ariff Farhan Doss [HRD Corp]: Myself.

Tuan Syahredzan Bin Johan [Ahli PAC]: Ah, okey. Kalau boleh kita jangan— kita kena sebut. Saya tak nak— susah untuk kita imply-imply ini sebab kita tak tahu insider story dan sebagainya. So, if it means number two means you, you kena cakap, you.

Datuk Ariff Farhan Doss [HRD Corp]: Okey, noted. So, but I cannot verify the circumstances which led to it. But the timeline of events seemed to indicate as such because like I said in April of 2023 I was nominated as the best performing employee of HRD Corp.

Tuan Haji Azli Bin Yusof [Ahli PAC]: Ada soalan sikit. Dalam meeting yang Datuk tidak dipanggil itu, dalam senior leadership itu, hanya adakah Datuk sahajakah ataupun ada lagi?

Datuk Ariff Farhan Doss [HRD Corp]: Saya seorang.

Tuan Haji Azli Bin Yusof [Ahli PAC]: Hanya Datuk seorang. Maknanya dalam semua yang merah itu hanya Datuk seorang sahaja yang...

Datuk Ariff Farhan Doss [HRD Corp]: Saya seorang. Mereka yang melapor kepada saya dijemput.

Tuan Haji Azli Bin Yusof [Ahli PAC]: Ya, ya faham. I mean talking about the senior leadership.”

[Muka surat 20 - 22, Prosiding Bil. 6(e)/2023 bertarikh 23 November 2023]

iii. Penjelasan ALP HRD Corp

Dato' Raiha Azni Abd Rahman (ALP HRD Corp) dalam prosiding Bil. 6(f)/2023 bertarikh 6 Disember 2023 memaklumkan justifikasi penstrukturan semula organisasi serta pembahagian kuasa KE HRD Corp dan Ketua Pegawai Operasi.

“Tuan Sim Tze Tzin [Ahli PAC]: We see that there is, what we called imbalance between the CEO and the COO. Because, COO is supposed to run day-to-day operation but a lot of his responsibility is being transferred to CEO where we think that the COO is not being given the task that he is supposed to run. Can you comment on that, please?

Dato' Raiha Azni Abd Rahman [HRD Corp]: No. I think because of the increase of number of subscribers like I mentioned, the COO would have more regional operational to deal with compared to before. And the strategic portion is given back to the CEO because in any organization, the first structure that we did was wrong. Because, the strategy were always with the CEO.

So, it is taken out from the COO. And then, the responsibility on the regional has actually surpassed. He can't do both strategy and customer focus at the same time. So, that's when we decided whether this— this is the best and we debated that it is the best thus far for now. It works for now.

Tuan Sim Tze Tzin [Ahli PAC]: Because we see that the structure of 1st October 2023 overwhelmingly responsibilities falls on CEO. CEO ya. The COO is you know, not been given it's only like certain program and operation and which is the department...

Dato' Raiha Azni Abd Rahman [HRD Corp]: *That is big. That is a— I would say one of the biggest is managing 90,000 employees.*

[Muka surat 40 - 41, Prosiding Bil. 6(f)/2023 bertarikh 6 Disember 2023]

6.6.5 Pelantikan Wakil MOF Dalam Lembaga Pengarah HRD Corp

Akta PSMB 2001 telah memperuntukkan bahawa wakil MOF perlu dilantik ke dalam Lembaga Pengarah HRD Corp.

i. Penjelasan KE HRD Corp

Datuk Wira Shahul Dawood (KE HRD Corp) dalam prosiding Bil. 6(a)/2023 bertarikh 23 Oktober 2023 menjelaskan bahawa tiada wakil MOF dalam Lembaga Pengarah HRD Corp bagi tempoh lima (5) bulan. Kekosongan tersebut adalah kerana wakil MOF yang dilantik sebelum ini tidak menyokong objektif organisasi dan telah dipendekkan tempoh kontrak beliau sebagai ALP HRD Corp.

Sebagai KE HRD Corp, beliau telah memberikan nasihat kepada Menteri Sumber Manusia pada ketika itu bahawa HRD Corp tidak memerlukan ALP yang tidak menyokong objektif organisasi.

Bagaimanapun MOF telah mengemukakan surat dan mencalonkan wakil yang sama sebagai wakil MOF dalam Lembaga Pengarah HRD Corp. Beliau telah mencadangkan kepada Menteri Sumber Manusia supaya satu surat dikemukakan kepada MOF bagi mendapatkan wakil baharu untuk dilantik dalam Lembaga Pengarah HRD Corp.

“Puan Wong Shu Qi [Naib Pengerusi PAC]: *Datuk Wira Pengerusi, saya ada satu soalan. Setahu saya, perlu ada wakil MOF dalam lembaga juga. Jadi, sekarang siapa wakil MOF ya?*

...

Datuk Wira Shahul Dawood [KE HRD Corp]: *We don't have a representative now. We are waiting for a new rep from MOF.*

Puan Wong Shu Qi [Naib Pengerusi PAC]: *For how long already? How many months?*

Datuk Wira Shahul Dawood [KE HRD Corp]: *This one, I think five months, closer to five months. It is the same as other board members. In five months.*

...

Puan Wong Shu Qi [Naib Pengerusi PAC]: Sebelum itu, Datuk Wira Pengerusi, boleh saya tahu kenapa ada pertukaran ya? Ada pertukaran ke atau macam mana?

Datuk Wira Shahul Dawood [KE HRD Corp]: Datuk Wira Chairman, we had some issues with the board members from MOF. That was the reason that when we have reshuffle of the board when the new management came in and take over, the board member has been removed. This is also, once again, when the board members don't support the objectives under direction of the organization, it is the prerogative of the Minister to change the board member for a certain reason. That has been explained to the Honorable Minister as well as to Kementerian Sumber Manusia. It has put us into massive trouble, and it has taken a big toll on HRD Corp's name because of some of the activities of the board member from MOF for what has happened in the past. That has led us to remove the board member from the board. Thank you.

Puan Wong Shu Qi [Naib Pengerusi PAC]: Datuk Wira Pengerusi, jadi saya ingin minta Datuk Wira Shahul menjelaskan secara terperinci bila reshuffle itu berlaku, bulan ya, tarikh reshuffle itu berlaku dan apa isu yang diakibatkan pertukaran ataupun permintaan dibuat oleh HRD Corp untuk menukar wakil MOF.

Datuk Wira Shahul Dawood [KE HRD Corp]: Thank you, Madam Vice Chairman. Recently, HRD Corp was embroiled in one of the major issue. The issue called— skills passport. To be fair, that was a complete malicious attempt to bring down the brand of HRD Corp. Let me just give a little bit of example of what is a skills passport. Skills passport is a technology application that has been used to match the candidate along with the skills of what they have. In case— if I'm an IT graduate, if I'm looking for the alternative apart from the IT graduate in the job market, the skills passport will mapped you along with this, and this is just not only HRD Corp in Malaysia we get it implemented. It has been implemented successfully in India, successfully in Australia and this particular proposal came to HRD Corp, last year April.

...

So, I advised to the Minister of Human Resources that we shouldn't have such Board Member in our Board. Thank you, Datuk Wira Chairman.

Puan Wong Shu Qi [Naib Pengerusi PAC]: Okey. Datuk Wira, saya ada beberapa perkara ingin penjelasan, pencerahan lebih lanjut. Yang pertama, Menteri mana yang diminta untuk menulis surat kepada MOF untuk tukar wakil MOF ini?

Datuk Wira Mas Ermieyati binti Samsudin [Pengerusi PAC]: Boleh explain...

Puan Wong Shu Qi [Naib Pengerusi PAC]: Itu sebenarnya siapa yang tulis surat kepada MOF untuk tukar wakil MOF?

Datuk Wira Shahul Dawood [KE HRD Corp]: It was the Minister.

Puan Wong Shu Qi [Naib Pengerusi PAC]: The current Minister?

Datuk Wira Shahul Dawood [KE HRD Corp]: The current Minister.

Puan Wong Shu Qi [Naib Pengerusi PAC]: Okey.

Datuk Wira Shahul Dawood [KE HRD Corp]: Because, we have no- YB Vice Chairman, we have no authorities to go and talk to MOF or anybody. We can only advised the Minister on what is supposed to be on the Board. What kind of composition Board has to have and who are the people that will support the government's initiatives and the Kementerian Sumber Manusia's initiatives. In those context, based on the previous experience, I recommended to the Minister that we should look for alternative Board Member, as we have severed relationship with these Board Members and in fact, we are waiting for the release of these document, from the Kementerian Sumber Manusia.

We want to take a defamation suit on those people who cause damage to HRD Corp and our brand. Thank you."

[Muka surat 25 - 29, Laporan Prosiding Bil. 6(a)/2023 bertarikh 23 Oktober 2023]

"Datuk Wira Shahul Dawood [KE HRD Corp]: ...MOF send back the same person name and I told the Minister, I waited for the KSU. We want the KSU. Once the KSU to come in. I want the KSU to write the chronology, write to MOF, explain what is the reason that HRD Corp want to remove this Board Member."

[Muka surat 30, Laporan Prosiding Bil. 6(a)/2023 bertarikh 23 Oktober 2023]

ii. **Penjelasan Ketua Pegawai Undang-undang Merangkap Setiausaha Syarikat, HRD Corp**

Puan Merle Fernandez (Ketua Pegawai Undang-undang merangkap Setiausaha Syarikat, HRD Corp) dalam prosiding Bil. 6(a)/2023 bertarikh 23 Oktober 2023 memaklumkan bahawa wakil MOF yang dimaksudkan adalah Datuk Rosli bin Yaakub.

"Puan Wong Shu Qi [Naib Pengerusi PAC]: Okey. Sebelum saya ajukan soalan kepada wakil MOF, boleh saya minta Datuk Wira Shahul sebutkan nama wakil MOF ini?

...

Puan Wong Shu Qi [Naib Pengerusi PAC]: Nama penuh?

Puan Merle Fernandez [Ketua Pegawai Undang-undang dan Setiausaha Syarikat, HRD Corp]: Datuk Wira, it is Yang Berbahagia Datuk Rosli bin Yaakub.

Datuk Wira Mas Ermieyati binti Samsudin [Pengerusi PAC]: Rosli Yaakub, okey. Alright."

[Muka surat 29, Laporan Prosiding Bil. 6(a)/2023 bertarikh 23 Oktober 2023]

iii. **Ulasan Ex-Officio MOF**

Encik Azize bin Taib (Ex-officio PAC) dalam prosiding Bil. 6(a)/2023 bertarikh **23 Oktober 2023** memaklumkan bahawa MOF telah mengemukakan surat pada 14 September 2023 yang ditandatangani oleh Ketua Setiausaha Perbendaharaan (KSP) kepada Menteri Sumber Manusia berkaitan cadangan pelantikan semula wakil MOF. Surat tersebut menyatakan bahawa MOF mencalonkan semula Yang Berbahagia Datuk Rosli bin Yaakub sebagai wakil MOF dalam Lembaga Pengarah HRD Corp. Turut dimaklumkan dalam surat tersebut bahawa Yang Amat Berhormat Menteri Kewangan bersetuju untuk terus mengekalkan beliau sebagai wakil MOF dalam Lembaga Pengarah dan tiada pencalonan baharu dari MOF bagi menggantikan tempat beliau.

“Encik Azizie bin Taib [Ex-officio MOF]: Datuk Wira Pengerusi, saya bacakan surat daripada Kementerian Kewangan, yang ditandatangani oleh Datuk KSP kepada Menteri Sumber Manusia berkaitan dengan cadangan pelantikan semula wakil Kementerian Kewangan. Surat tersebut telah pun dihantar pada 14 September 2023 dan ada dinyatakan di sini bahawa Kementerian Kewangan mencalonkan semula Yang Berbahagia Datuk Rosli bin Yaakub sebagai wakil Kementerian Kewangan dalam Board HRDC. Ada juga dimaklumkan di sini bahawa Yang Amat Berhormat Menteri Kewangan bersetuju untuk terus mengekalkan beliau sebagai wakil Kementerian Kewangan dalam Lembaga Pengarah ini dan tiada pencalonan baharu dari MOF bagi menggantikan tempat beliau

So, it is a stand from Kementerian Kewangan. Surat ditandatangani oleh Datuk Johan sendiri sebagai Ketua Setiausaha Perbendaharaan.

Seorang Ahli: *Bila tarikhnya?*

Encik Azizie bin Taib [Ex-officio MOF]: *Tarikhnya adalah pada 14 September 2023.”*

[Muka surat 30, Laporan Prosiding Bil. 6(a)/2023 bertarikh 23 Oktober 2023]

Encik Azize bin Taib turut memaklumkan bahawa pelantikan wakil MOF atau mana-mana wakil kementerian, ada dinyatakan di dalam akta sama ada syarikat atau badan berkanun, kementerian kebiasaannya akan menerima pelantikan wakil yang telah dinamakan kerana ia termaktub dalam pekeliling atau akta tersebut. Sekiranya pihak kementerian tidak bersetuju, maka kementerian hendaklah mengemukakan justifikasi bagi penolakkan tersebut. Ini kerana, pegawai yang dicalonkan untuk menganggotai mana-mana sebagai ALP bagi mewakili MOF pastinya adalah calon terbaik, berkaliber dan telah melalui proses tapisan kelayakan dan SPRM.

Wakil MOF dalam Lembaga Pengarah HRD Corp yang telah dipersetujui oleh MOF adalah Datuk Rosli bin Yaakub, Timbalan Setiausaha Bahagian Sektor Tadbir Urus Korporat, Bahagian Syarikat Pelaburan Kerajaan, MOF.

“Encik Azizie bin Taib [Ex-officio MOF]: Datuk Pengerusi, kebiasaannya, untuk pelantikan wakil Kementerian Kewangan atau mana-mana wakil kementerian yang dinyatakan dalam akta sama ada syarikat atau badan berkanun, kementerian kebiasaannya akan menerima pelantikan tersebut ataupun calon yang dihantar nama tersebut, kerana itu adalah termaktub dalam pekeliling atau akta tersebut.

Kebiasaannya, sekiranya pihak kementerian tidak bersetuju, maka kementerian kena mengemukakan alasan mengapa pegawai tersebut tidak fit. Kerana, pegawai yang dicalonkan untuk menganggotai mana-mana sebagai board member mewakili Kementerian Kewangan pastinya telah melalui proses tapisan. Bukan setakat tapisan dari segi tapisan kelayakan, tetapi tapisan di peringkat SPRM juga. Jadi, calon yang dihantar adalah calon yang benar-benar berkaliber dan saya yakin segala tindakan penapisan telah pun dibuat dan calon terbaik dihantar.

...

Tuan Syahredzan bin Johan [Ahli PAC]: Untuk rekod ya, tadi minta wakil daripada MOF tolong nyatakan Datuk Rosli Yaakub ini apakah jawatan dia dalam MOF.

Encik Azizie bin Taib [Ex-officio MOF]: Sebentar, YB ya. Okey, Datuk Rosli bin Yaakub, dia adalah Timbalan Setiausaha Bahagian Sektor Tadbir Urus Korporat, Bahagian Syarikat Pelaburan Kerajaan. MKD-lah. Dia jaga MKD.”

[Muka surat 31 - 32, Laporan Prosiding Bil. 6(a)/2023 bertarikh 23 Oktober 2023]

iv. Ulasan PUU KESUMA

Puan Shamsurriaty binti Shamsuddin (PUU KESUMA) dalam prosiding Bil. 6(a)/2023 bertarikh 23 Oktober 2023 menjelaskan bahawa berdasarkan seksyen 7, Akta PSMB 2001 menyatakan bahawa Menteri haruslah melantik termasuk seorang wakil MOF dan berpandangan wakil yang dicalonkan oleh MOF tersebut hendaklah dilantik.

“Puan Wong Shu Qi [Naib Pengerusi PAC]: Datuk Wira, saya ada soalan nak tanya kepada PUU KSM. Struktur ahli lembaga ini adalah kuasa sepenuhnya Menteri KSM untuk melantik mana-mana pihak, siapa pun, ataupun sebenarnya tak boleh tolak wakil dilantik oleh Menteri kementerian lain? Dalam kes inilah, kerana ada wakil dari MOF dan juga ada wakil dari KBS, kan? Jadi, Menteri kementerian lain melantikkan, menamakan seseorang, boleh tak Menteri KSM tidak terima? Terima kasih.

...

Puan Shamsurriaty binti Shamsuddin [PUU KSM]: Kalau boleh saya bacakan seksyen 7 Akta PSMB ini. Ia mengatakan sebegini.

“Lembaga Pengarah Perbadanan, yang hendaklah bertanggungjawab bagi dasar dan pentadbiran am hal ehwal Perbadanan dan Kumpulan Wang, hendaklah terdiri daripada anggota yang berikut yang, walau apa pun peruntukan seksyen 128 Akta Syarikat 1965, hendaklah dilantik oleh Menteri— 10 orang mewakili majikan; tiga orang mewakili agensi kerajaan dan sektor awam yang bertanggungjawab bagi pembangunan atau latihan tenaga manusia; seorang wakil Kementerian Sumber Manusia; seorang wakil Kementerian Kewangan; dan Ketua Eksekutif.

Menteri boleh, sebagai tambahan bagi orang yang disebut dalam subseksyen (1), melantik dua orang lain yang pada pendapat Menteri dapat memberikan sumbangan.”

Seterusnya, “Menteri hendaklah melantik daripada kalangan orang yang disebut dalam subseksyen (1) seorang Pengerusi dan Timbalan Pengerusi Perbadanan. Orang yang hendak dilantik menjadi Pengerusi hendaklah seorang anggota yang dilantik...” Lepas itu, peruntukan hendaklah terpakai bagi anggota lembaga.

So, seksyen 7 hanya menyatakan bahawa Menteri haruslah melantik termasuk seorang wakil Kementerian Kewangan. Pada pandangan saya, hendaklah dilantik orang yang dicalonkan oleh Kementerian Kewangan itulah.”

[Muka surat 30 - 31, Laporan Prosiding Bil. 6(a)/2023 bertarikh 23 Oktober 2023]

6.6.6 Ketiadaan Wakil Bank Negara Malaysia Dalam Panel Pelaburan

Akta PSMB 2001 telah memperuntukkan bahawa wakil BNM perlu dilantik ke dalam Panel Pelaburan HRD Corp.

Penjelasan Ketua Pegawai Operasi Dan Mantan KE HRD Corp

Tuan Elanjelian Venugopal dan Datuk Ariff Farhan Doss dalam prosiding Bil. 6(e)/2023 bertarikh 23 November 2023 mengesahkan bahawa tiada wakil daripada BNM yang telah dilantik sebagai ahli Panel Pelaburan walaupun terdapat peruntukan sedemikian di dalam Akta PSMB 2001. PAC turut dimaklumkan bahawa setiausaha syarikat/penasihat atau pegawai undang-undang menerima maklum balas daripada pihak BNM yang telah menolak keahlian panel tersebut.

“Tuan Sim Tze Tzin [Ahli PAC]: Mr. Elan, I want to check with you. The investment panel, supposedly wakil Bank Negara Malaysia has to be in there. During your time, did any wakil daripada Bank Negara?

Tuan Elanjelian Venugopal [HRD Corp]: Not wakil Bank Negara, wakil Finance Ministry.

Datuk Ariff Farhan Doss [HRD Corp]: Mr. Elan, I think in the act, says Bank Negara.

Tuan Elanjelian Venugopal [HRD Corp]: Bank– I can't remember. Finance Ministry was there.

Puan Wong Shu Qi [Naib Pengerusi PAC]: Jadi, semasa anda menjawat jawatan CEO, tak ada wakil Bank Negara dalam investment panel juga?

Tuan Elanjelian Venugopal [HRD Corp]: Maybe it was– maybe it is a very quiet member lah. I can't remember.

Tuan Sim Tze Tzin [Ahli PAC]: So, Datuk Ariff, what about now?

Datuk Ariff Farhan Doss [HRD Corp]: The akta says there must be a Bank Negara representative, but I was told by Madam Merle that Bank Negara declined. So, we have the Ministry of Finance representative, but Bank Negara is also in the act as a component. You know, a member.

Tuan Sim Tze Tzin [Ahli PAC]: Ya, dalam akta ada, kan? Untuk...

Datuk Ariff Farhan Doss [HRD Corp]: Dalam akta ada, it's Bank Negara.

Tuan Sim Tze Tzin [Ahli PAC]: Ada wakil BNM di sini ke tak? Tak ada ya.

Beberapa Ahli: [Berucap tanpa menggunakan pembesar suara] MOF ada.”

[Muka surat 37 - 38, Prosiding Bil. 6(e)/2023 bertarikh 23 November 2023]

“Tuan Sim Tze Tzin [Ahli PAC]: Jadi, susulan daripada soalan itu adalah kalau tidak ada wakil BNM, adakah keputusan panel investment ini sudah melanggar undang-undang dan tidak sah?

Puan Shamsurriaty binti Shamsuddin [Kementerian Sumber Manusia]: Macam mana puan? Sepatutnya memang kena adalah daripada Bank Negara. Tetapi baru-baru ini kami juga ada satu berkaitan agensi lain di mana dinyatakan juga Bank Negara dia memang tidak hendak masuk sebab dia kata dia adalah regulator. So, dia tidak mahulah juga menjadi panel pelaburan kerana at the same time, they are the regulator body. So, berkemungkinan akta ini perlu dipindalah to cater on that.”

[Muka surat 40 - 41, Prosiding Bil. 6(e)/2023 bertarikh 23 November 2023]

Pemerhatian PAC:

Mengikut Akta PSMB 2001, wakil BNM perlu dilantik sebagai salah seorang ahli Panel Pelaburan. Walau bagaimanapun, sejak 2017 tiada wakil BNM dalam Panel Pelaburan HRD Corp. Perkara ini adalah bertentangan dengan Akta PSMB 2001.

6.6.7 Mesyuarat Lembaga Pengarah

Penjelasan Ketua Pegawai Undang-undang Merangkap Setiausaha Syarikat, HRD Corp

Puan Merle Fernandez (Ketua Pegawai Undang-undang merangkap Setiausaha Syarikat, HRD Corp) dalam prosiding Bil. 6(a)/2023 bertarikh 23 Oktober 2023 menjelaskan berdasarkan Akta PSMB 2001, kekerapan mengadakan Mesyuarat Lembaga Pengarah adalah pada setiap dua (2) bulan. Akta PSMB 2001 dan *Memorandum and Articles of Association* (M&A) telah menetapkan HRD Corp perlu mempunyai seorang Pengerusi. Pengerusi adalah salah seorang ALP dan bertanggungjawab untuk memanggil ALP bermesyuarat. Walau bagaimanapun oleh kerana kekosongan jawatan Pengerusi maka Mesyuarat Lembaga Pengarah tidak dapat diadakan.

“Puan Wong Shu Qi [Naib Pengerusi PAC]: Terima kasih Datuk Wira Pengerusi. Boleh saya tahu sama ada Perlembagaan PSMB mengizinkan tiada mesyuarat melebihi satu jangka masa tempoh yang panjang sebegini? Iaitu dalam Perlembagaan PSMB sebenarnya, sekurang-kurangnya perlu ada mesyuarat berapa lama?”

Puan Merle Fernandez [Ketua Pegawai Undang-undang dan Setiausaha Syarikat, HRD Corp]: *Actually YB it's in our akta. We are supposed to have a meeting every two months. Yes, so we are in breach of the akta. But, because we do not have a chairman, we cannot call for the board meeting.*

Puan Wong Shu Qi [Naib Pengerusi PAC]: *Jadi, adalah itu kewajipan bahawa tidak boleh ada mesyuarat kalau tiada pengerusi. Ada itu dinyatakan dalam akta itu?*

Puan Merle Fernandez [Ketua Pegawai Undang-undang dan Setiausaha Syarikat, HRD Corp]: *The PSMB's M&A requires us to have a chairman. The chairman is part of the composition and it requires the chairman to call for a meeting. So, without a chairman, we cannot have a board meeting.”*

[Muka surat 22 - 23, Laporan Prosiding Bil. 6(a)/2023 bertarikh 23 Oktober 2023]

Selain itu, **Puan Merle Fernandez** dalam prosiding yang sama turut menjelaskan Seksyen 7, Akta PSMB 2001 menyatakan Lembaga Pengarah terdiri daripada pengerusi, timbalan pengerusi dan ahli lembaga. Apabila kuorum mesyuarat mencukupi maka pengerusi boleh memanggil ahli untuk bermesyuarat.

Pada ketika ini, HRD Corp tidak mempunyai pengerusi dan lembaga pengarah HRD Corp tidak diberi kuasa untuk melantik pengerusi. Lembaga pengarah hanya diberi kuasa untuk melantik pengerusi sekiranya pengerusi tidak dapat hadir untuk bermesyuarat. Selain itu M&A juga membenarkan lembaga pengarah melantik pengerusi mesyuarat.

“Puan Merle Fernandez [Ketua Pegawai Undang-undang dan Setiausaha Syarikat, HRD Corp]: If I may. The akta says that the board of directors comprises of the chairman, the deputy chairman and the boards members. And when the quorum is met, then the chairman can call for a meeting. However, we are in the situation where we do not have a chairman. So, the board is not authorized to appoint a chairman. The board is only authorized to appoint a chairman of the meeting when the chairman is not in attendance. Not when the chairman is not appointed. Because, the kuasa to appoint chairman, unfortunately in our akta, only belongs to minister. So, selagi minister tak appoint chairman, kita tak boleh call meeting. Tidak ada chairman. So, tidak ada chairman, tidak wujud board meeting. Lain kalau chairman tidak hadir. Then, yes, our M&A allows for the board members to appoint a chairman at a board meeting. Then boleh, yes.

Datuk Wira Mas Ermieyati binti Samsudin [Pengerusi PAC]: Boleh nyatakan secara spesifik dalam akta, bawah seksyen berapa, klausa mana? Can you specific mention?

Puan Merle Fernandez [Ketua Pegawai Undang-undang dan Setiausaha Syarikat, HRD Corp]: I am referring to section 7 only, Datuk Wira, that the board consist of— it must consist of these 18 peoples and the quorum is 10 with the chairman.”

[Muka surat 24 - 25, Laporan Prosiding Bil. 6(a)/2023 bertarikh 23 Oktober 2023]

6.6.8 Kesan Ketiadaan Mesyuarat Lembaga Pengarah Kepada Operasi HRD Corp

Pihak Pengurusan HRD Corp telah menjalankan tanggungjawab mereka tanpa ALP bagi tempoh enam (6) bulan.

Penjelasan KE HRD Corp

Datuk Wira Shahul Dawood (KE HRD Corp) dalam prosiding Bil. 6(a)/2023 bertarikh 23 Oktober 2023 menjelaskan bahawa secara dasarnya HRD Corp mampu melaksanakan majoriti operasi hariannya secara automatik walaupun dengan ketiadaan Lembaga Pengarah bagi tempoh enam (6) bulan.

Hanya bagi perkara-perkara seperti pelaksanaan polisi baharu yang mempunyai implikasi kewangan dan pelaburan memerlukan keputusan dan kelulusan Lembaga Pengarah.

“Datuk Wira Shahul Dawood [HRD Corp]: Honourable Member, HRD Corp basically the majority of the operations are already in autopilot, what we do. We go back to the board only on the new implementation, new policy that requires financial implication to the board. Whatever is within the limits of the authority of the chief executive, that doesn’t go to the board.

So, the last six months, in terms of operationally, alhamdulillah, we didn’t have any major issues. That shows on the numbers of what we have. If you look at HRD Corp’s numbers, year to year we have grown multiple times in terms of training places, trainees, levy collection, levy disbursements, investment income, four percent service fee. So, in terms of operation, we didn’t have any problem. We continue to operate how we operate.

But only when we want to go for any investments, any policy decisions, then we have to go back to the board. Of course, if the board had been there, that would have been much more easier for HRD Corp. So, we don't have to go back and disturb the Minister or wait for the Minister to meet us and approve certain things. But, because of that reason, when the chairman is not available, we have to go back to that situation. Thank you."

[Muka surat 41, Laporan Prosiding Bil. 6(a)/2023 bertarikh 23 Oktober 2023]

6.6.9 Limit of Authority (LOA)

HRD Corp dalam pengendalian operasi harian syarikat mempunyai *Limit of Authority* (LOA) yang akan dikemaskini mengikut keperluan dan memerlukan kelulusan ALP.

i. Penjelasan KE HRD Corp

Datuk Wira Shahul Dawood (KE HRD Corp) dalam prosiding Bil. 6(a)/2023 bertarikh 23 Oktober 2023 menjelaskan bahawa HRD Corp mempunyai had kuasa atau LOA. Semasa ketiadaan Lembaga Pengarah, perolehan yang melebihi had kuasa tersebut akan dikemukakan kepada Menteri bagi tujuan kelulusan. Pada tahun 2022 terdapat perolehan bagi pembaharuan lesen *software* yang melebihi had kuasa yang ditetapkan kepada pengurusan HRD Corp dan perkara ini telah dikemukakan serta diluluskan oleh Menteri.

"Puan Wong Shu Qi [Naib Pengerusi PAC]: *Jadi, since kita tak ada Mesyuarat Lembaga untuk dalam enam bulan dah. Jadi, kalau ada apa keputusan yang perlu buat, siapa yang ambil— buat keputusan sebegitu?*

Datuk Wira Shahul Dawood [KE HRD Corp]: *Datuk Wira Chairman, HRD Corp, we have limits of authority. When we do not have a Board, we're try to use the limits of authority to work within the powers of what we have. Anything that is above our powers, above the Senior Leadership Committee, that I have to go back to present to the Minister and Minister has the power to approve any specifics that is beyond our powers lah. Thank you.*

Puan Wong Shu Qi [Naib Pengerusi PAC]: *Adakah ini bermakna bahawa dalam enam bulan yang tak ada Pengerusi Lembaga ini, Datuk Shahul yang buat keputusan dan kemukakan kepada Menteri dan minta Menteri luluskan. Adakah ini betul?*

Datuk Wira Shahul Dawood [KE HRD Corp]: *Of course. There is no new activities that have gone to the Minister for approval, that was continuous working progress. Macam last year kita ada software licensing you know, macam Microsoft Office 365, we have yearly license and when there's the term of that particular license finished and we have to go for renewal, then we go back to the Minister, because that's above my power and those kinds of things, you go back to the Minister and get Minister's clearance ya. Thank you."*

[Muka surat 37, Laporan Prosiding Bil. 6(a)/2023 bertarikh 23 Oktober 2023]

ii. **Penjelasan Ketua Pegawai Kewangan HRD Corp**

Encik Mohamad Farizul bin Yahaya (Ketua Pegawai Kewangan HRD Corp) dalam prosiding Bil. 6(a)/2023 bertarikh 23 Oktober 2023 menjelaskan bahawa tiada keputusan yang dibuat dalam mesyuarat Exco melangkaui bidang kuasa ataupun kawal selia *Senior Level Committee* (SLC) kecuali perolehan bagi pembaharuan lesen *microsoft* yang bernilai RM1.3 juta bagi kegunaan 700 orang pekerja HRD Corp yang perlu dibayar. Perkara ini telah dikemukakan kepada menteri dan diluluskan.

“Encik Mohamad Farizul bin Yahaya [CFO HRD Corp]: ...Actually, kita tak ada satu decision yang dibuat di Exco Meeting yang melangkaui bidang kuasa ataupun kawal selia SLC itu sendiri. Contoh saya bagi, untuk procurement ya, procurement untuk Datuk Shahul adalah 200,000 dan ke bawah. 201 ke 500,000 adalah bidang kuasa SLC, because itu determined dalam limits of authority. Above that, it has to go to the Board. Jadi, decision apa saja yang dibuat adalah tidak lebih daripada 500,000. ...

Dato' Wira Dr. Ku Abd Rahman bin Ku Ismail [Ahli PAC]: Okey, dalam tempoh April sampai sekarang...

...

Encik Mohamad Farizul bin Yahaya [CFO HRD Corp]: ... Cuma those yang pressing issues as what discussed with Datuk Shahul. Contoh, kita punya license Microsoft. Kita kena bayar. Satu tahun, kita kena bayar 1.3 juta untuk semua 700 orang atau pekerja di HRD Corp. Jadi, nak tak nak, kita kena get another approval which is in this case, kita ada YB Minister lah untuk nak dapatkan...

Dato' Wira Dr. Ku Abd Rahman bin Ku Ismail [Ahli PAC]: Tapi saya sebutkan tadi, YB Minister, dia bukan Ahli Lembaga Pengarah.

Encik Mohamad Farizul bin Yahaya [CFO HRD Corp]: Betul.

Dato' Wira Dr. Ku Abd Rahman bin Ku Ismail [Ahli PAC]: Kuasa meluluskan adalah Ahli Lembaga Pengarah, dia Minister pun tak boleh. Perdana Menteri pun tak boleh, kalau dia kuasa Ahli Lembaga Pengarah. Betul tak? Dia tak boleh.

Encik Mohamad Farizul bin Yahaya [CFO HRD Corp]: Kalau ikutkan logik betul. Tapi...

Dato' Wira Dr. Ku Abd Rahman bin Ku Ismail [Ahli PAC]: Tak, tak boleh ikutkan logik, tak boleh.

Encik Mohamad Farizul bin Yahaya [CFO HRD Corp]: We cannot move, if cannot get the approval.”

[Muka surat 38 - 39, Laporan Prosiding Bil. 6(a)/2023 bertarikh 23 Oktober 2023]

iii. **Penjelasan Ketua Pegawai Undang-undang Merangkap Setiausaha Syarikat, HRD Corp**

Puan Merle Fernandez (Ketua Pegawai Undang-undang merangkap Setiausaha Syarikat, HRD Corp) dalam prosiding Bil. 6(a)/2023 bertarikh 23 Oktober 2023 menjelaskan bahawa Lembaga Pengarah, SLC mengadakan perjumpaan hampir pada setiap minggu sekiranya perlu. Ini adalah sebagai satu langkah tadbir urus yang baik di mana segala keputusan dan kelulusan bagi sesuatu perkara atau program tidak hanya pada kuasa KE HRD Corp tetapi ianya dibincangkan dan diminitkan dalam mesyuarat SLC untuk mendapatkan kelulusan menteri.

Selain itu, HRD Corp turut mengguna pakai seksyen 50, Akta PSMB 2001 di mana menteri mempunyai kuasa untuk memberikan arahan-arahan bagi mengatasi masalah ketiadaan Lembaga Pengarah dan mengelakkan berlakunya kerugian pada syarikat.

“Puan Merle Fernandez [Ketua Pegawai Undang-undang dan Setiausaha Syarikat, HRD Corp]: May I just add, Datuk Wira Shahul? And also for Members of this Meeting. Because, we’re realized that there is no Board and because it is continuing. What we did as an SLC. Previously, the SLC would meet maybe once a month, once in two months, but ever since we did not have a Board, the Senior Leadership Committee meets every week if necessary. If not, every other week and we have minutes. So, that everyone is aware of what each other’s department is doing. And for a matter of governance, so its not a situation where we go to KE and we get his approval, but it is discussed, it is minuted at the Senior Leadership Committee. It is also minuted that this power is beyond the power of the SLC and the Chief Executive. And therefore, minuted that it needs to seek the approval of Yang Berhormat Menteri if we were to implement. So, that is how we’ve been working the past six months.”

[Muka surat 37, Laporan Prosiding Bil. 6(a)/2023 bertarikh 23 Oktober 2023]

“Puan Merle Fernandez [Ketua Pegawai Undang-undang dan Setiausaha Syarikat, HRD Corp]: So, what we do is, we rely on section 50 that the Minister got the power to direct and of course, we looked at the urgency of the matter. If we delay and wait for a Board and it is going to cause the losses to the company, we can’t just sit and delay. We have to be proactive and that’s why we rely on section 50 for the Minister’s approval. So at least it is not something that is just a decision by the CE or SLC but we also had the Minister who has the power to direct the Board, to direct the corporation under the section 50.

So, at least we get moving. Because, if we sit and we allow the losses to increase, we are also being negligent, and you cannot fault us for that.

Dato' Wira Dr. Ku Abd Rahman bin Ku Ismail [Ahli PAC]: Can you tell us what does it says in section 50?

Puan Merle Fernandez [Ketua Pegawai Undang-undang dan Setiausaha Syarikat, HRD Corp]: Sure. "The Corporation shall be responsible to the Minister, and the Minister may give directions which are consistent with the provisions of this act to the Corporation and the Corporation shall, as soon as possible, give effect to all such directions."

Dato' Wira Dr. Ku Abd Rahman bin Ku Ismail [Ahli PAC]: That doesn't mean the Minister have the power of lembaga pengarah. It doesn't come into that section. Ahli lembaga pengarah, kuasa tak sama— Menteri tak ada kuasa itu."

[Muka surat 39, Laporan Prosiding Bil. 6(a)/2023 bertarikh 23 Oktober 2023]

iv. **Penjelasan Mantan Pengerusi Lembaga Pengarah HRD Corp.**

Datuk Seri Jamil Bin Salleh (mantan Pengerusi Lembaga Pengarah HRD Corp) dalam Prosiding Bil. 6(d)/2023 bertarikh 20 November 2023 memaklumkan Lembaga Pengarah mempunyai kuasa untuk kelulusan. Manakala bagi LOA merupakan urusan pihak pengurusan HRD Corp.

"Datuk Seri Dr. Noraini binti Ahmad [Ahli PAC]: Soalannya adalah adakah Datuk Seri selaku Pengerusi dan juga ahli-ahli board aware yang board telah men-delegate authority ataupun kuasa mengikut— sebab ada LOA ini yang telah dikongsikan bersama dengan kita, authority mengikut LOA. Maknanya you telah delegate-kan kuasa you kepada management.

Datuk Seri Jamil Bin Salleh [Mantan Ahli Lembaga Pengarah HRD Corp]: Untuk—sebab kita ini cuma peringkat level kelulusan sahaja. Tetapi untuk urusan LOA dan sebagainya memang itu urusan management. Pengerusi, kita bukan Pengerusi Eksekutif. Saya tak ada kuasa apa-apa pun. Cuma, kita membincangkan tentang proposal tersebut, kita dapatkan pandangan daripada semua board directors dan kita telah pun buat— dia orang pun dah buat due diligence untuk projek ini. Selepas itu dibentangkan dan kita serahkan balik selepas proses berkenaan kepada pihak management."

[Muka surat 9, Laporan Prosiding Bil. 6(d)/2023 bertarikh 20 November 2023]

6.6.10 Governance Framework Review oleh Tetuan Ernst and Young

HRD Corp telah melantik Tetuan Ersnt & Young, bagi menjalankan kajian dan semakan terhadap tadbir urus syarikat secara menyeluruh dan laporan berhubung perkara ini telah disediakan.

i. **Penjelasan Ketua Pegawai Operasi HRD Corp**

Datuk Ariff Farhan Doss (Ketua Pegawai Operasi HRD Corp) dalam prosiding Bil. 6(e)/2023 bertarikh 23 November 2023 menyatakan penubuhan Jawatankuasa Penyeliaan Tadbir Urus pada 28 Jun 2018 bagi mengkaji semua aspek tadbir urus syarikat. Laporan telah dihasilkan oleh Tetuan Ernst and Young (EY) dan syor telah dipanjangkan kepada pihak ALP dan Pengurusan sebagai rujukan, panduan bagi penambahbaikan pengurusan syarikat. Namun, sehingga kini tindakan penambahbaikan tidak kelihatan/tidak mencapai objektif kerana kelemahan masih dapat dilihat.

"Datuk Ariff Farhan Doss [HRD Corp]: Ahli Yang Berhormat Jawatankuasa Kira-kira Wang Negara, wakil kementerian dan agensi yang mengambil bahagian. Yang Berbahagia Dato' Haji Amran, TKSU Dasar dan Antarabangsa KSM. Terima kasih kerana memberi saya peluang berhadapan dengan jawatankuasa ini. Saya bermula dengan merujuk kepada sebuah jawatankuasa yang telah ditubuhkan pada 28 Jun 2018 iaitu sebuah Jawatankuasa Penyeliaan Tadbir Urus atau Governance Oversight Committee yang telah ditubuhkan oleh Menteri Sumber Manusia pada masa itu Yang Berhormat Kulasegaran.

Tujuan jawatankuasa ini ditubuhkan kerana Pembangunan Sumber Manusia yang sekarang dikenali sebagai HRD Corp telah lama merupakan sebuah agensi yang sering kali dikaitkan dengan penyalahgunaan kuasa dan tadbir urus yang kurang cekap. Mandat yang telah diberikan kepada jawatankuasa ini adalah untuk mengkaji semua aspek tadbir urus Pembangunan Sumber Manusia Berhad. Mereka telah membuat beberapa syor untuk lembaga pengarah serta pengurusan PSMB melaksanakan supaya kejadian salah laku tidak berulang. Malangnya, kajian ini telah dipendam oleh pengurusan sebelum masuknya kepimpinan baru PSMB sekitar tahun 2020.

Puan Wong Shu Qi [Naib Pengerusi PAC]: Datuk Ariff, nanti sekejap ya. Adakah Datuk Ariff merujuk kepada dokumen?

Datuk Ariff Farhan Doss [HRD Corp]: Ya. Yang di belakang sekali Governance Report. Yup. Dia ada blue separator punya apa. Okey. Penemuan hasil kajian telah dikongsi melalui satu nota Jemaah Menteri kepada PSMB pada 13 September 2018 untuk kegunaan MOHR. Antara penemuan kajian kerangka tadbir urus adalah seperti berikut:

Pengawasan lemah oleh lembaga pengarah atas keputusan penting dan operasi dana.

Keduanya, pengawasan tadbir urus lembaga pengarah yang lemah, tiada mekanisme pemantauan konflik kepentingan yang efektif.

Ketiganya, peranan dan tanggungjawab yang tidak jelas untuk lembaga, jawatankuasa kecil lembaga dan pengurusan kanan.

Keempatnya, struktur organisasi yang kurang berkesan.

Kelimaanya, peranan objektif tidak selari dengan mandat PSMB.

Keenam, tiada padanan antara kemahiran dan kecekapan ramai daripada pegawai pengurusan kanan PSMB.

Berikutnya fungsi pemantauan yang kurang berkesan. Tiada pengasingan dana majikan dan dana operasi. Tiada kawalan proses yang memastikan tidak ada pembaziran, salah kuasa dan salah guna dana kemahiran. Kekurangan polisi dan proses dalam banyak hal berkaitan pengurusan; dan terakhir, had kuasa yang lemah iaitu limits of authority.

Saya akan menghuraikan dengan memberi beberapa kes-kes yang merujuk kepada perkara-perkara tersebut. Walaupun penemuan kajian ini adalah pada tahun 2018, tetapi boleh dikatakan kelemahan-kelemahan ini masih wujud di peringkat organisasi, peringkat lembaga dan juga pengurusan...”

[Muka surat 4 - 5, Prosiding Bil. 6(e)/2023 bertarikh 23 November 2023]

ii. **Penjelasan Mantan KE HRD Corp**

Tuan Elanjelian Venugopal (mantan KE HRD Corp) dalam prosiding Bil. 6(e)/2023 bertarikh 23 November 2023 menyatakan laporan tersebut telah dihasilkan oleh tetuan EY melalui persetujuan ahli Jawatankuasa Penyelia Tadbir Urus (*Governance Oversight Committee*). Laporan berkenaan, yang telah ditapis, telah dikeluarkan serta diterbitkan untuk tatapan/bacaan oleh umum.

“Tuan Ts. Zahir bin Hasan [Ahli PAC]: Boleh kita rekodkan tak siapa yang terlibat dalam penyediaan report ini?

Puan Wong Shu Qi [Naib Pengerusi PAC]: Tuan Elanjelian, boleh menjelaskan?

Tuan Elanjelian Venugopal [HRD Corp]: [Bercakap tanpa menggunakan pembesar suara] So, yang...

Puan Wong Shu Qi [Naib Pengerusi PAC]: Mic, mic.

Tuan Elanjelian Venugopal [HRD Corp]: Kita— Menteri melantik seramai, kalau tak salahlah, lima ahli dari orang biasa. Diketuai oleh Tan Sri Rebecca, bekas KSU, I think MIDA, I think. Beliau menjadi Pengerusi Jawatankuasa Governance Oversight Committee (GOC) tetapi kerja-kerja pendapatan semua itu kan, kerja-kerja research dilakukan oleh Ernst and Young.

Mereka dilantik, I think the cost was RM200,000. So, they were appointed at that cost. Tetapi, the oversight committee yang saw the whole thing, for about 100 days.

Puan Wong Shu Qi [Naib Pengerusi PAC]: Jadi, adakah laporan tersebut dibentangkan dalam board juga?

Tuan Elanjelian Venugopal [HRD Corp]: Ya. Laporan Governance Oversight Committee ini dibentang kepada board, saya rasa dua atau tiga kali, beberapa kali. Selepas itu, kepada Menteri sekali. Along the way, there were recommendations and feedback from the board yang diterima daripada – oleh GOC. Kesemua feedback diterima dan selepas itu, dimasukkan ke dalam laporan ini.

Laporan yang ini hanya diberi kepada Menteri dengan ahli lembaga tetapi the slightly sanitized version-lah sebab ada beberapa perkara di sini yang tidak beberapa– I mean, it talks a bit about corruption-lah. So, all that was removed, and it was actually published online. So, it was put online for everyone to see. So, it was also published for the public to see also, the Governance Oversight Committee report.

Tetapi, sebab sejak ada beberapa dalam report ini, kita– among some of the recommendations are to actually charge— take action against some of the individuals concerned. So, we actually took action.

Tuan Sim Tze Tzin [Ahli PAC]: Pengerusi...

Tuan Ts. Zahir bin Hasan [Ahli PAC]: Sebelum itu, sebelum itu Yang Berhormat, laporan yang ada bersama kita sekarang ini adalah versi yang telah di-sanitise?

Tuan Elanjelian Venugopal [HRD Corp]: Sanitise– this is the version that was given to the Minister.

Tuan Ts. Zahir bin Hasan [Ahli PAC]: Okay, this the version given to the Minister?

Tuan Elanjelian Venugopal [HRD Corp]: Ya, because there were– it doesn't mention specific individuals who– against whom, action was recommended to be taken. So, that is not mentioned in this report.

Tuan Ts. Zahir bin Hasan [Ahli PAC]: Thank you.

Tuan Sim Tze Tzin [Ahli PAC]: Pengerusi...

Tuan Elanjelian Venugopal [HRD Corp]: That report wasn't published anywhere."

[Muka surat 11-12, Prosiding Bil. 6(e)/2023 bertarikh 23 November 2023]

iii. **Penjelasan ALP HRD Corp**

Dato' Palaniappan Joseph dan Dato' Raiha Azni Abd Rahman dalam prosiding Bil. 6(f)/2023 bertarikh 6 Disember 2023 memaklumkan bahawa laporan ini tidak pernah dibentangkan kepada ALP.

"Puan Wong Shu Qi [Ahli PAC]: Okay. Dato' Palani dan juga Dato' Raiha. Jadi saya ada satu soalan. Saya merujuk kepada satu laporan. Review of governance framework final report that released on 18 October 2018. I am not sure whether you have access to

it previously. In the report, it was advised that the investment panel needs to be revised on the composition, established maximum tenure of the members, regular reporting to board and the board need to set up investment policy and targeted returns. Have board ever discussed on this since you were appointed into the board?

Dato' Raiha Azni Abd Rahman [HRD Corp]: *I don't remember it at all. In 2018, when exactly was that?*

Puan Wong Shu Qi [Ahli PAC]: *18 October 2018. So, the question is whether you have access to this report ever?*

Dato' Raiha Azni Abd Rahman [HRD Corp]: *I came in December 2018. So, I don't remember...*

Puan Wong Shu Qi [Ahli PAC]: *And after that?*

Dato' Raiha Azni Abd Rahman [HRD Corp]: *I don't remember anything about investment panel. What we knew, is that— it is independent. It just have to be informed the board. Only that. So, we don't have any privy on any whatever investment activities, decision making by the investment panel.*

Dato' Palaniappan Joseph [HRD Corp]: *YB, I have been there from 2019. I can tell you in certain. No part of any part of the report was ever tabled during the meetings that I was present in the board. I only got to know through some press statements recently, there's such as a comprehensive report exist. To be very frank.*

And I think to respond to your question, I think YB's question just now, I recall if you check the board minutes, I think Dato' Raiha went— I think first time when Dato' Rosli came in as a board member, I remembered he raised the concerned whether the chairman can also be the chairman of investment panel.

Please, have a look at— I can't recall the date of the thing but do recall, I remembered, as a MOF rep, the first day, the first board meeting, he raised the concern to the Chairman to look at. But, probably, I think if this we are going to look at a very overall governance point of view, this could be some of the matter that need to be— grey area that need to be address because it is in the Act."

[Muka surat 37 - 38, Prosiding Bil. 6(f)/2023 bertarikh 6 Disember 2023]

iv. Penjelasan Mantan ALP HRD Corp

- a) Datuk Muhd Khair Razman bin Mohamed Annuar (mantan ALP HRD Corp)** dalam Prosiding Bil. 6(d)/2023 bertarikh 20 November 2023 memaklumkan bahawa beliau mengetahui mengenai dokumen *Review of Governance Framework* yang diterbitkan pada 18 Oktober 2018 yang merupakan satu laporan untuk menambahbaik tatakelola HRD Corp. Walau bagaimanapun, Lembaga

Pengarah tidak pernah dimaklumkan penemuan-penemuan daripada laporan tersebut dan mengetahuinya daripada liputan berita.

“Puan Wong Shu Qi [Naib Pengerusi PAC]: Boleh saya minta pandangan ataupun kepada semua ahli lembaga pengarah juga sama ada Datuk Seri sedar bahawa apabila dilantik sebagai Ahli Lembaga Pengarah HRD Corp ada sebuah dokumen iaitu *Review of Governance Framework* yang diterbitkan pada 18 Oktober 2018. Adakah anda dibekalkan dokumen ini? Sebuah laporan untuk tambah baik tata kelola HRD Corp.

Datuk Muhd Khair Razman bin Mohamed Annuar [Mantan Ahli Lembaga Pengarah HRD Corp]: Ya...

Puan Wong Shu Qi [Naib Pengerusi PAC]: Ya, Datuk.

Datuk Muhd Khair Razman bin Mohamed Annuar [Mantan Ahli Lembaga Pengarah HRD Corp]: Cuma untuk makluman Yang Berhormat bahawa memang adanya dokumen tersebut yang mana dia punya apa— dokumen tersebut adalah disediakan semasa zaman mantan Menteri Sumber Manusia, Yang Berhormat Kula. Tetapi apa— maknanya apa yang di-finding from that study tidak pernah dibekalkan pun kepada ahli-ahli lembaga pengarah, tidak. Kita cuma tahu pun, cuma daripada pembacaan di surat khabar.

Puan Wong Shu Qi [Naib Pengerusi PAC]: Ini bermakna bahawa dokumen ini disimpan di peringkat kementerianlah?

Datuk Muhd Khair Razman bin Mohamed Annuar [Mantan Ahli Lembaga Pengarah HRD Corp]: Bukan, kementerian tidak simpan dokumen ini sebab dia adalah...

Puan Wong Shu Qi [Naib Pengerusi PAC]: Ataupun wakil dari KSM boleh jawab.

Encik Mohd Hazli bin Ahmad @ Adnan [Kementerian Sumber Manusia]: Terima kasih Yang Berhormat. Yang ini, dokumen itu memang tidak disimpan di kementerianlah. Most probably mungkin disimpan di HRD.”

[Muka surat 31, Laporan Prosiding Bil. 6(d)/2023 bertarikh 20 November 2023]

- b) **Dr. Mohd Syukri bin Ahmad Sudari (ALP HRD Corp)** dalam prosiding yang sama memaklumkan sebahagian daripada perkara dalam laporan tersebut ada dibincangkan oleh Lembaga Pengarah.

“Dr. Mohd Syukri bin Ahmad Sudari [Ahli Lembaga Pengarah HRD Corp]: Saya dah tengok dokumen itu. Saya baca sekali lalu. Saya rasa, saya tak pernah nampak dokumen itu tetapi some butiran itu ada di-discuss. Contohnya, *improvement* yang telah dibuat. Maknanya, setiap masa board nak bersidang, kita kena declare. Tak ada conflict dan interest. So, adalah item-item itu tetapi dokumen per se macam ini, saya tidak pernah nampak. Terima kasih.”

[Muka surat 334, Laporan Prosiding Bil. 6(d)/2023 bertarikh 20 November 2023]

6.7 Pengurusan Sumber Manusia

Isu pengurusan sumber manusia telah dibangkitkan kerana pertambahan pekerja adalah di bahagian lain dan bukan bagi bahagian operasi yang kini perlu menguruskan program latihan bagi pihak majikan.

Penjelasan TKSU KESUMA Dan Ketua Pegawai Operasi HRD Corp.

Datuk Ariff Farhan Doss (Ketua Pegawai Operasi HRD Corp) dalam Prosiding Bil. 6(e)/2023 bertarikh 23 November 2023 menyatakan bagi bahagian operasi, walaupun tiada peningkatan perjawatan/pekerja, proses kelulusan telah dapat dipendekkan kepada satu (1) hari berbanding satu (1) bulan sebelum lantikan beliau dibuat.

Manakala, **Dato' Haji Amran bin Haji Ahmad (TKSU KESUMA)** dalam prosiding yang sama memaklumkan bahawa beliau tidak dapat memberi komen kerana sepanjang beliau memangku jawatan sebagai KSU KESUMA, KE HRD Corp tidak pernah membuat pelaporan kepadanya.

“Tuan Sim Tze Tzin [Ahli PAC]: Saya nak minta Datuk Ariff, maybe you can comment and also TKSU comment-lah. Based on HRDF punya mandate is to increase the productivity of the nation, so-called. But it looks like, the productivity in HRDF is really bad because you are increasing more staff but your managing— you know. It should be better, right?”

***Datuk Ariff Farhan Doss [HRD Corp]:** I think the reason given to the board was that the— our increase in our mandate— that means from three sectors we now cover all sectors, we have now four fullin terms of employers to manage. We get about 10,000 applications for training programmes a day, 10,000 applications which is why – that was the excuse given whether it is right or wrong, it is an entirely different matter.*

Because the employees under my division same, never grow. But even the events division has grown very big. The corporate office has grown very big. The division under the chief executive is grown but mine remains the same. But the bulk of the work is done through the operation side-lah, because we process about 10,000 a day and which is why we implemented you know, we now use machine learning. So, our approvals now are given within a 24-hour period. We approve grants within a 24-hour period and it used to be two weeks like Mr. Elan says used to be a month, a month and a half. But in the last five months, it has been within 24 hours. So, in terms of productivity, I can only speak for my division.

***Tuan Sim Tze Tzin [Ahli PAC]:** Dato' TKSU.*

***Dato' Haji Amran bin Haji Ahmad [Kementerian Sumber Manusia]:** [Ketawa] Yang Berhormat, HRD tidak pernah melaporkan apa-apa kepada saya sebagai pemangku Ketua Setiausaha. Maybe dia lapor direct kepada Menteriilah. Sepanjang saya memangku jawatan*

Ketua Setiausaha ini, belum ada sebarang taklimat yang diberi tentang perjalanan HRD Corp kepada saya.”

[Muka surat 57, Prosiding Bil. 6(e)/2023 bertarikh 23 November 2023]

6.8 Pengecualian Cukai

HRD Corp dikecualikan daripada pembayaran cukai bagi memberi ruang kepada HRD Corp untuk menggunakan keuntungan yang diperolehi bagi menanggung pembiayaan pengoperasian syarikat, memandangkan tiada peruntukan yang disalurkan daripada Kerajaan.

Penjelasan KSU KESUMA

Dato’ Sri Khairul Dzaimie bin Daud, KSU KESUMA dalam prosiding Bil. 6(i)/2023 bertarikh 12 Mac 2024 memaklumkan bahawa HRD Corp telah mendapat kelulusan bagi pengecualian cukai daripada MOF. Keuntungan pelaburan yang diperolehi oleh HRD Corp pada setiap tahun akan digunakan bagi tujuan pembiayaan kos operasi syarikat, emolumen dan sebagainya. Ini kerana sejak HRD Corp ditubuhkan tiada peruntukan kewangan daripada kerajaan bagi kos operasi (OE) disalurkan.

Beliau juga memaklumkan bahawa permohonan pengecualian cukai pendapatan perlu dibuat setiap tahun.

“Dato’ Sri Khairul Dzaimie bin Daud [Kementerian Sumber Manusia]: No, no, Yang Berhormat. Kalau boleh saya jelaskan. Ada pengecualian daripada MOF untuk HRDC tidak dikenakan bayaran cukai. Keuntungan yang dibuat oleh HRDC – HRDC bukan seperti syarikat konglomerat yang lain. Keuntungan itu ialah untuk membolehkan HRDC membiayai kos-kos operasi sendiri, emolumen dan sebagainya, bayar bil di mana HRDC ini sejak ditubuhkan tidak pernah mendapat peruntukan kewangan daripada kerajaan bagi kos operasi (OE). Maknanya tidak pernah diberikan oleh MOF. Keuntungan itu dibelanjakan untuk tujuan-tujuan yang berkenaan.

Dato’ Wira Dr. Ku Abd Rahman bin Ku Ismail [Ahli PAC]: Totally exempted ya even though you...

Dato’ Sri Khairul Dzaimie bin Daud [Kementerian Sumber Manusia]: You have to apply to MOF.

Dato’ Wira Dr. Ku Abd Rahman bin Ku Ismail [Ahli PAC]: ...you invested your money.

Dato’ Sri Khairul Dzaimie bin Daud [Kementerian Sumber Manusia]: Ya.

Dato’ Wira Dr. Ku Abd Rahman bin Ku Ismail [Ahli PAC]: You get return, dividend or whatnot...

Dato' Sri Khairul Dzaimie bin Daud [Kementerian Sumber Manusia]: Ya.

Dato' Wira Dr. Ku Abd Rahman bin Ku Ismail [Ahli PAC]: ...you don't have to pay tax.

Dato' Sri Khairul Dzaimie bin Daud [Kementerian Sumber Manusia]: It is not automatic.

Dato' Wira Dr. Ku Abd Rahman bin Ku Ismail [Ahli PAC]: ASB pun you have to pay tax.

Dato' Sri Khairul Dzaimie bin Daud [Kementerian Sumber Manusia]: It is not automatic, Yang Berhormat. We have to apply to – kementerian – kementerian will apply to MOF every year dan practice-nya sebelum ini MOF akan berikan pelepasan cukai.

Dato' Wira Dr. Ku Abd Rahman bin Ku Ismail [Ahli PAC]: So, good for you. Okay.”

[Muka surat 24 - 25, Laporan Prosiding Bil. 6(i)/2023 bertarikh 12 Mac 2024]

6.9 Keperluan Penambahbaikan

Terdapat beberapa cadangan penambahbaikan yang telah dicadangkan dan wajar dipertimbang oleh pihak HRD Corp yang berkaitan dan tidak terhad kepada pengoperasian syarikat, pembahagian kuasa, pengurusan wang levi dan dana latihan.

i. Pandangan ALP HRD Corp

Dato' Palaniappan Joseph dan Dato' Raiha Azni Abd Rahman dalam prosiding Bil. 6(f)/2023 bertarikh 6 Disember 2023 telah menyatakan beberapa pandangan bagi tujuan penambahbaikan dalam pengurusan HRD Corp. iaitu:

- Peranan dan fungsi Panel Pelaburan HRD Corp perlu diberi perhatian bagi tujuan ketelusan;
- Peranan Menteri dalam Akta PSMB 2001 perlu dikaji semula; dan
- Proses pelantikan Ahli Lembaga Pengarah HRD Corp perlu diberi perhatian.

“Dato' Palaniappan Joseph [HRD Corp]: Some of the things I think will be number one, because you see as what we have seen the organization has grown because with the latest amendment where we made it mandatory for all employers to contribute. So, the size of the fund and the collection were also enhanced. So, I believe at this juncture we can't leave the organization to be in an ambiguous situation where for example like what we are saying now. All right. Some of these changes are not actually organisational changes but it requires a change of the Act itself so that these things are to be addressed upon.

Say for example number one, the role and the function of the investment panel has to be clearly defined. I think because you see this Act came into existence as a Human Resource Development Act, all right. But we also have a company because we are CLBG

we are also governed by the Company Act, all right. So, I think this Act has to be synchronised because it is CLBG. It has to be synchronised with some of the standards of that is applicable to the main Act of company because or else the governance will become an option. So, governance should never be an option all right, in that sense. Number one.

Number two, I feel the role of the Ministry of HR as the mother of the Act has to be made very clear. For example, if the board meeting doesn't constitute there must be a body to say, "Hey, this is not right. You got to do the board meeting." So, there must be a provision where somebody must have the authority. I believe the right authority is to rely on the ministry to do this, all right. That is one.

Number two, I think we must also enhance. I think the process of appointing the board members, process of appointing, it has to be governed under a certain structure because this board requires people of a wide kind of know-how because you are managing a fund, you are also managing the skills requirement of the countries. So, it cannot be a kind of nomination. After that, didn't come seen into the board. I believe these are some structural. These things should take place.

An example like the clarity of it. You see YB, the Company Act says, "In the absence of the chairman, any of the existing board members the meeting can be constituted and any of the members can act as the temporary chairman to conduct the business". That is the provisions of the Company Act. But the interpretation of our Act says the Chairman must exist first. Once the chairman existed, then in his absence the meeting can be. Whether this is right or wrong, my request is that the AG Chamber, the Ministry PUU has to make this once and for all clear whether the provision of the Company Act cannot be consistent with the HRD Corporated. That Act supersedes that provision or we should be the baseline. So that, I think moving forward we are not stuck with all this kind of ambiguity to become the reason that we are not able to function.

Then, I think very importantly the role of the investment panel has to be very clearly defined. Because you see, once I think we decide whether the Company Act will supersede the HRD Corp Act or not, then I think the investment panel has to be a body that is able to take responsibility and report all the core business that is related to that. Because you see at the end of the day, the chunk of the money that has to be spent, be it in terms of purchased or be it in terms of investment in shares or whatever portfolio investment has been done, is actually undertaken by the investment panel.

So, meaning to say, the whole chunk of the billions, is not being managed by the board, it is managed by the investment panel. So— but the board is seen as the fiduciary duty but without the authority to decide on the movement of the fund. It looks so weak and weird in terms of [Tidak jelas], but that is the law. I think this should be some of the structural thing. Once we correct then we will be able to clarify. I believe the ministry and the AG Chambers, and the PUU should look into it because you see the Act says 10 industries representatives. These are not professional legal people to determine the governance. It says two persons that are dominated by the Minister on the independent, a representative from the MOF and three representatives from training organization

involved in training. Meaning to say, the entire structure of these people what is there, the competencies required related to the investment. It is not stated there but you are assigning these people to manage the billions.

So, I believe this should be the improvement in terms of – I mean, I'm not— nothing going on like absolutely the abuse or what, but the system actually creates the space for multiple interpretations which will one day end up with an abuse.

So, my suggestion YB I think moving forward we should look into these kind of areas, empower the ministry to be a bit more stronger to make some decisions and then positions on the matter. Maybe we should look at changing the law because the Act you are implementing—came in quite— some of you are Members of Parliament. So, you are the authority to do it. So, my appeal please look into some of the things— let's strengthen the law in that context. Thank you.

...

Dato' Raiha Azni Abd Rahman [HRD Corp]: *Definitely, my concern is IP lah. Because a lot of people ask us also, why are we not having an oversight for IP? But, then again, the requirements to become a member of investment panel would be different. You must have some financial investment— what you call, skill set for you to be in that investment panel and how should it be, the check and balance is something that probably— again, the Ministry of Human Resources altogether, we have to look into it.*

Other than that, I think HRD Corp has progressed. You know, a lot from before. You know, with the establishment of BARMC, BNRC and also risks, ya. And of course, I think the suggestion coming from Datuk Rosli on the procurement side to be more— I would say, with transparent, with, you know, the duties to make sure that it is very, very done fairly and equitably.

So, that would be better in that position. Other than that, I think HRD Corp has actually progressed a lot and of course which with, you know, you are talking about from 13,000 to 19,000 employers in the span of three years and the covering from, you know, just 2.56 million to almost 5 million employees within three years.

The levy collection coming from just below RM500 million to almost RM2 billion. So, definitely, the check and balance must be there. I think, HRD Corp today would be always, we are concerned about, you know, in terms of governance, integrity and what not. So, the fiduciary duty coming from the board, very much concerned about that. Because the more that you are actually, the money that's getting in into HRD Corp.

You know, I get very nervous. Kemudian we asked a lot of questions. Where is this, what are we going to do with the money, that kind of stuff you know. That's how I feel. Moving forward, ya."

[Muka surat 42-44, Prosiding Bil. 6(e)/2023 bertarikh 23 November 2023]

ii. **Pandangan Ketua Pegawai Operasi HRD Corp**

Datuk Ariff Farhan Doss (Ketua Pegawai Operasi HRD Corp) dalam prosiding Bil. 6(j)/2023 bertarikh 12 Mac 2024 menyatakan bahawa Akta PSMB dan ketetapan tempoh dua (2) tahun penggunaan levi sebelum dikelaskan sebagai *unutilised levy* dilihat hanya relevan syarikat-syarikat besar yang sememangnya akan menggunakan wang tersebut kerana carumannya yang signifikan.

Namun, bagi PKS perkara ini tidak membenarkan mereka untuk menjalankan latihan yang sewajarnya kerana nilai caruman yang kecil dan tidak mencapai nilai minimum untuk penggunaannya.

Selain itu, perluasan industri yang perlu berdaftar di bawah Akta PSMB turut dilihat sebagai satu pertambahan yang tidak mampu ditanggung oleh HRD Corp dengan tenaga kerja serta kemampuan sedia ada, memandangkan pengurusan bagi tiga (3) sektor sebelum ini masih mempunyai isu yang belum mempunyai jalan penyelesaian.

***“Datuk Ariff Farhan Doss [HRD Corp]:** Assalamualaikum. Boleh saya tambah kepada apa yang Datuk Rosli cakap tadi? Penggunaan levi sebenarnya terhad kepada jumlah levi yang ada pada sesuatu mana-mana majikan. Kalau majikan yang besar, mereka biasanya mempunyai jumlah levi yang lebih dan cukup untuk melatih kesemua pekerja mereka.*

Tapi, dalam ekosistem HRD Corp ini yang ada masalah kebanyakannya adalah SME kerana jumlah pekerja mereka adalah begitu rendah, mungkin dalam 20, 30 pekerja dan terhad kepada gaji yang mereka menerima. Oleh kerana HRD Corp hanya mengambil satu peratus daripada jumlah penggajian keseluruhan. Ini bermaksud satu-satu syarikat itu mungkin ada RM100 sahaja yang disumbang sebagai levi untuk sebulan. Dalam setahun mungkin RM1,200 ataupun mungkin RM1,500 bagi syarikat itu. Maka mereka memerlukan masa yang lebih banyak untuk mengumpul levi supaya mereka boleh membuat latihan.

*Tetapi, oleh kerana HRD Corp telah membuat peraturan di mana sebuah syarikat akan hilang kelayakan menggunakan levi mereka setelah 24 bulan jika mereka tidak menggunakan levi mereka, maka sebab itu terdapat dana yang banyak daripada levi menjadi *unutilised levy*. Daripada *unutilised levy* menjadi *forfeited levy* dan masuk kepada *forfeiture fund*. So, ini satu kelemahan dari segi bagaimana kita membantu syarikat-syarikat yang paling memerlukan bantuan menggunakan levi. Itu perkara yang pertama.*

Yang kedua, sejak adanya Akta PSMB 2001 sampailah 2021, 20 tahun kita hanya menguruskan tiga sektor sahaja iaitu sektor perindustrian (manufacturing), pengilangan, sektor mining dan kuari, dan sektor perkhidmatan ataupun services. Hanya pada tahun

2021, kita meluaskan akta untuk merangkumi keseluruhan industri yang ada dan hari ini kita menguruskan 24 sektor.

Akan tetapi sejak saya masuk HRD Corp tahun 2020, saya sedar, menguruskan tiga sektor itu pun masih ada banyak isu yang belum diselesaikan. Kita dalam proses menyelesaikan isu-isu untuk tiga sektor tersebut. Akan tetapi sebelum kita boleh mengatakan bahawa kita sudah menyelesaikan masalah core business kita, akta telah diperluaskan sebelum kita bersedia.

Sekarang ini kita menghadapi masalah terpaksa menguruskan tambahan 21 sektor yang lain sedangkan cara pengurusan, cara proses, sama seperti yang 20 tahun yang lalu. Kebanyakan sistem digitalisation yang kita adapun adalah sistem yang lama. Walaupun dalam waktu ini kita sedang, kita sudah melantik vendor-vendor yang baru untuk membina sistem-sistem yang baru tetapi masih belum berfungsi dengan sepenuhnya lagi.

Kita ada isu di mana kita tidak mempunyai cukup subject matter expert di kalangan jurulatih dan penyedia latihan kita kerana kita masih dalam proses mengguna pakai jurulatih dan penyedia latihan dalam tiga sektor yang ada iaitu kursus-kursus yang generik macam team building, macam leadership dan sebagainya.

Kita tidak ada penyedia latihan dan jurulatih yang cukup dalam kursus-kursus yang dikatakan future skills ataupun bakat-bakat yang diperlukan dalam industri-industri baru seperti yang dinyatakan atau yang diperlukan oleh Kementerian MITI yang disebut oleh Yang Berhormat Tengku Zafrul yang terletak dalam banyak master plan dan juga Rancangan Malaysia Yang Ke-12, yang akan datang Rancangan Malaysia Ke-13.

Saya nampak HRD Corp menguruskan organisasi dengan cara lama dan dalam silo, tidak terlibat dalam perancangan kementerian-kementerian lain dalam membentuk satu roadmap untuk pembinaan talent untuk masa depan. Terima kasih.”

[Muka surat 14 -16, Prosiding Bil. 6(j)/2023 bertarikh 12 Mac 2024]

iii. **Pandangan Wakil MOF Dalam Lembaga Pengarah**

Datuk Rosli bin Yaakub Yaakub [Timbalan Setiausaha Bahagian (TSUB) Bahagian Pengurusan Strategik Badan Berkanun / Wakil MOF dalam Lembaga Pengarah HRD Corp] dalam prosiding Bil. 6(j)/2023 bertarikh 12 Mac 2024 mencadangkan penambahbaikan seperti berikut:

- a) Keperluan kelulusan Menteri Kewangan bagi tujuan pelaburan;
- b) Pembahagian kuasa dan tugas bagi ALP, Panel Pelaburan dan Pengurusan Tertinggi;
- c) Penambahbaikan proses pelaburan;

- d) Pembahagian tugas Setiausaha Syarikat dan Pegawai Undang-undang Syarikat;
- e) Penelitian semula program mengikut keperluan industri;
- f) Pergiatkan promosi dan arahan terhadap majikan untuk menganjurkan latihan dan menggunakan dana caruman levi; dan
- g) Penambahbaikan SOP latihan yang tidak menggunakan wang levi.

“Datuk Rosli bin Yaakub [HRD Corp]: Yang Berhormat, ini saya ambil good governance dalam syarikat yang menguruskan dana. Saya mengambil contoh misalnya KWAP, EPF. Dia perlu mendapat kelulusan Menteri Kewangan. Di Menteri Kewangan ini bukan di peringkat itu sahaja, di peringkat pegawai kita akan buat analisis dan akan memberi cadangan ke Menteri, itu proses dia. Bukan satu perkara yang agak mudah lah.

Okey. Bagi (ii). Ini keputusan Kabinet 20 November 2018. Ketetapan bahawa ex-officio syarikat seperti Ketua Pegawai Eksekutif, Pengarah Urusan, Ketua Pegawai Kewangan dan Ketua Pegawai Operasi tidak dilantik sebagai Lembaga Pengarah Syarikat Induk ataupun Badan Berkanun. Dalam kes ini, Ketua Eksekutif ialah Lembaga Pengarah, Ketua Eksekutif ialah Panel Pelaburan. Tidak wajar. At least dia kena keluar daripada Panel Pelaburan. Tak boleh berada dalam Panel Pelaburan.

Ketiga, next. Menambah baik proses pelaburan. Pada masa sekarang dan mengikut seksyen 27 Akta 612, Panel Pelaburan diberi kebebasan seperti diperuntukkan dalam akta untuk mengadakan pelaburan. Sewajarnya setiap pelaburan perlu melalui Menteri bertanggungjawab dengan kelulusan Menteri Kewangan. Contoh, di dalam Akta Kumpulan Wang Persaraan 2007 [Akta 662]; dalam Akta Ibu Kota Persekutuan 1960 – DBKL ya, [Akta 190]; Akta Bank Simpanan Nasional 1974 [Akta 146]; Akta Perbadanan Labuan 2001 [Akta 609]; Akta Lembaga Pembiayaan Perumahan dan Sektor Awam 2015 (LPPSA) [Akta 767]; Akta Lembaga Getah Malaysia (Perbadanan) 1996. Ini sebahagiannya, YB. Akan tetapi yang sebahagiannya ada dalam ini yang mengatakan bahawa pelaburan yang dibuat oleh badan berkanun perlu datang kepada Kementerian Kewangan untuk kelulusan. Ini ialah checks and balances yang harus berlaku di dalam pelaburan.

Keempat, cadangan jawatan Setiausaha Syarikat hendaklah diasingkan dengan Penasihat Undang-undang di dalam HRD Corp. Di dalam HRD Corp ia merupakan orang yang sama. Ini perlu diasingkan kerana beban tugas dan sebagainya dan mungkin tak sempat pun melihat akta. Akta mengatakan bila lembaga mohon untuk bentang kepada board pelaburan kena bentang tetapi dia tafsirkan “Oh, tak ada, tak dinyatakan dalam akta”. Ini mungkin antara sebab dia sibuklah kut.

...

Kelima, program-program latihan hendaklah memenuhi keperluan industri dan pasaran ekonomi semasa. Oleh itu program dan kandungan latihan perlu kajian secara berkala.

Keenam, perlu ada usaha yang bersungguh-sungguh bagi memastikan semua majikan menggunakan wang levi secara optimum. Ini bagi memastikan dana yang tidak digunakan (unutilised fund) dapat dikurangkan. Sekiranya terdapat juga lebihan wang levi, SOP yang jelas bagi penggunaannya perlu diwujudkan.

Ketujuh, perlu ada SOP yang jelas bagi pelaksanaan program latihan yang tidak menggunakan wang levi. Ini cadangan penambahbaikan saya Yang Berhormat ke atas tata kelola HRD Corp. Saya buka kepada Yang Berhormat, terima kasih..”

[Muka surat 14 - 16, Prosiding Bil. 6(j)/2023 bertarikh 12 Mac 2024]

**RUMUSAN & SYOR
JAWATANKUASA KIRA-KIRA
WANG NEGARA (PAC)
PARLIMEN**

7. RUMUSAN PAC PARLIMEN

Secara keseluruhan PAC Parlimen merumuskan perkara-perkara berikut:

- 7.1 Human Resource Development Corporation (HRD Corp) melalui Mesyuarat Lembaga Pengarah pada 27 Februari 2024 telah bersetuju supaya kutipan levi dan operasi HRD Corp diperakunkan secara berasingan sejajar dengan perkara yang telah dibangkitkan oleh PAC sewaktu prosiding.
- 7.2 Levi yang tidak digunakan dalam tempoh dua (2) tahun akan dikategorikan sebagai *unutilised levy (forfeited levy)*. Penentuan tempoh *unutilised levy* selama dua (2) tahun telah menyebabkan banyak Perusahaan Kecil Sederhana (PKS) tidak dapat memanfaatkan dana latihan yang telah dicarum kerana tidak mencapai kos minimum untuk melaksanakan latihan.
- 7.3 Pemindahan *unutilised levy* tidak dibentangkan dalam Mesyuarat Lembaga Pengarah HRD Corp walaupun telah diminta oleh Ahli Lembaga Pengarah (ALP). Walau bagaimanapun, pihak pengurusan HRD Corp berpandangan pindahan levi ke tabung *unutilised levy* tidak perlu melalui ALP mengikut Akta Pembangunan Sumber Manusia (PSMB) 2001.
- 7.4 Pelaksanaan caj perkhidmatan empat (4) peratus terhadap penyedia latihan telah diluluskan oleh ALP HRD Corp pada tahun 2019 dengan niat untuk menampung perbelanjaan operasi HRD Corp tanpa bergantung kepada pelaburan. Namun telah dibantah oleh pihak industri dan pelaksanaan telah ditangguhkan bagi memberi ruang kepada HRD Corp untuk menambah baik pengurusan latihan. Walau bagaimanapun, di bawah pengurusan HRD Corp yang baharu (tahun 2020), caj ini telah dilaksanakan dengan menggunakan kelulusan asal tanpa dirujuk semula kepada ALP.

Walaupun caj perkhidmatan empat (4) peratus dilaksanakan, HRD Corp terus secara giat dan agresif melaksanakan pelaburan yang mungkin membawa risiko terhadap wang levi yang digunakan dalam pelaburan tersebut.

- 7.5 Matlamat dan fungsi utama HRD Corp adalah pembangunan sumber manusia bagi maksud penggalakan latihan dan pembangunan pekerja/ perantis/ pelatih dan bukan sebagai institusi pelaburan.
- 7.6 Panel Pelaburan HRD Corp tidak melaporkan aktiviti pelaburan yang sepatutnya kepada ALP disebabkan justifikasi pihak pengurusan bahawa pengerusi panel pelaburan merupakan pengerusi ALP. Ini menyebabkan ALP tidak dapat memantau aktiviti pelaburan HRD Corp secara keseluruhannya sekaligus mengenenpikan peranan ALP sebagai pihak yang bertanggungjawab terhadap hala tuju HRD Corp.
- 7.7 Mengikut Akta PSMB 2001, wakil Bank Negara Malaysia (BNM) perlu dilantik sebagai salah seorang ahli Panel Pelaburan. Walau bagaimanapun, sejak 2017 tiada wakil BNM dalam Panel Pelaburan HRD Corp. Perkara ini adalah bertentangan dengan Akta PSMB 2001.
- 7.8 Proses kelulusan pembelian hartanah HRD Corp telah melalui pelbagai kaedah perolehan dan tidak melalui satu proses piawaian prosedur yang konsisten. Selain itu, terdapat transaksi pembelian hartanah yang tidak dibekalkan dengan dokumen-dokumen lengkap kepada ALP HRD Corp.
- 7.9 Peruntukan latihan yang digunakan daripada dana bukan levi (geran kerajaan dll.) adalah lebih terdedah kepada risiko ketirisan, penyelewengan, pembaziran dan rasuah kerana kurang Prosedur Operasi Standard (SOP) serta pemantauan.
- 7.10 Tindakan Ketua Eksekutif (KE) HRD Corp mendapatkan tandatangan Timbalan Ketua Setiausaha Operasi Kementerian Sumber Manusia (KESUMA) dalam surat bertarikh 15 Februari 2023 memberi gambaran kepada ALP HRD Corp bahawa ia adalah kelulusan untuk meneruskan projek *Skills Passport*.
- 7.11 Menteri Sumber Manusia pada tahun 2022 dan ALP HRD Corp telah dimaklumkan oleh KE HRD Corp bahawa perjanjian *Skills Passport* tidak membawa apa-apa implikasi kewangan kepada HRD Corp. Ini bercanggah dengan Jadual 3 perjanjian yang menyatakan bahawa HRD Corp akan membayar Neomindz Sdn. Bhd. berjumlah RM12 bagi setiap kali penggunaan.

- 7.12 ALP HRD Corp telah dimaklumkan oleh KE HRD Corp bahawa program *Microcredential* telah memperolehi persetujuan Agensi Kelayakan Malaysia (MQA) untuk dilaksanakan dengan syarikat MACS. Walau bagaimanapun, MQA tidak pernah memberi kebenaran kepada mana-mana pihak untuk melaksanakan pengesahan kualiti *Microcredential* bagi pihak MQA mahupun melantik mana-mana pihak untuk berunding dengan mana-mana universiti berkaitan *Microcredential* mewakili MQA.
- 7.13 Laporan kajian dan semakan bertarikh 18 Oktober 2018 terhadap tadbir urus syarikat yang telah dijalankan oleh Tetuan Ernst & Young tidak dibentangkan kepada ALP HRD Corp. Lantaran itu, syor-syor penambahbaikan yang terdapat dalam laporan tersebut tidak diambil tindakan sepenuhnya oleh HRD Corp.
- 7.14 Dalam HRD Corp, Setiausaha Syarikat dan Ketua Pegawai Undang-undang HRD Corp adalah individu yang sama. Ini telah mengakibatkan beberapa keputusan dan nasihat yang diberikan banyak memihak kepada pengurusan HRD Corp dan tidak membantu ALP melaksanakan tanggungjawab.
- 7.15 Kelewatan pelantikan Pengerusi HRD Corp telah menimbulkan beberapa isu tatakelola dalam HRD Corp.

8. SYOR PAC PARLIMEN

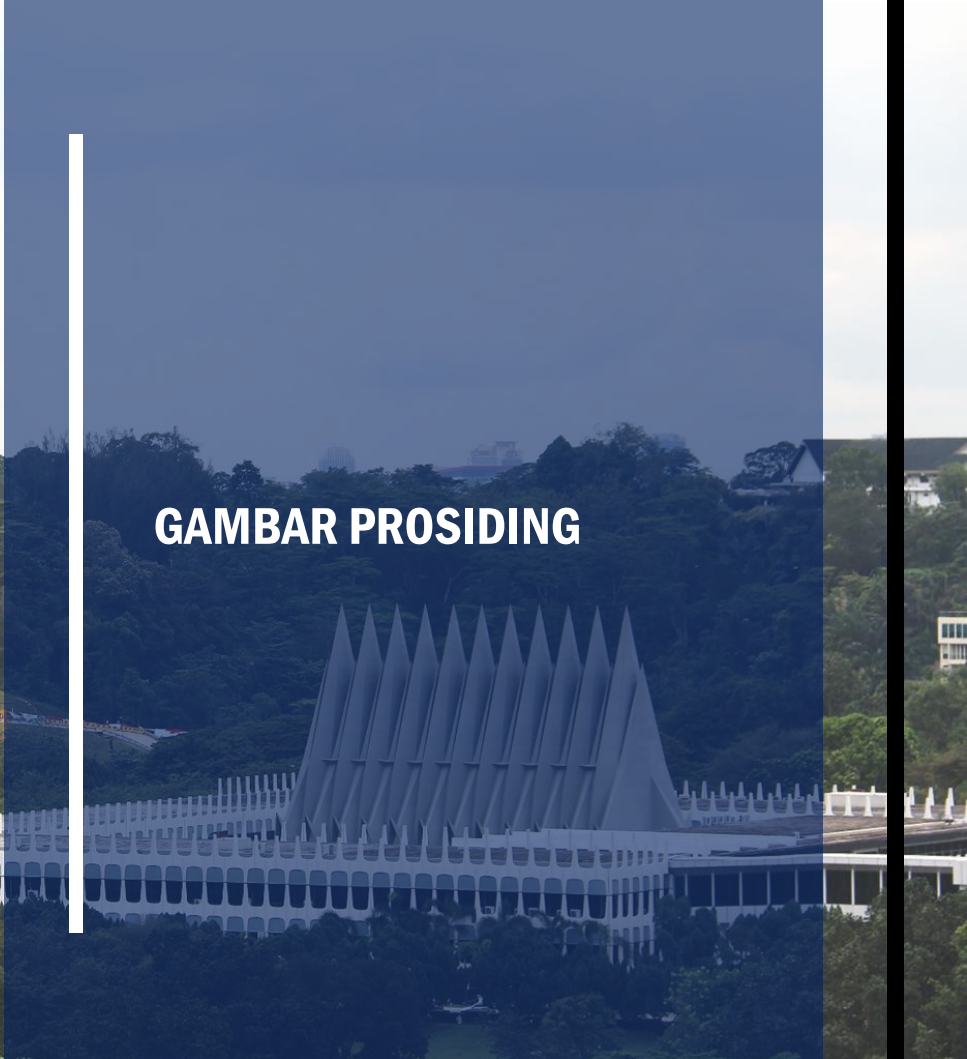
Bagi tujuan penambahbaikan, PAC Parlimen mengesyorkan perkara-perkara berikut:

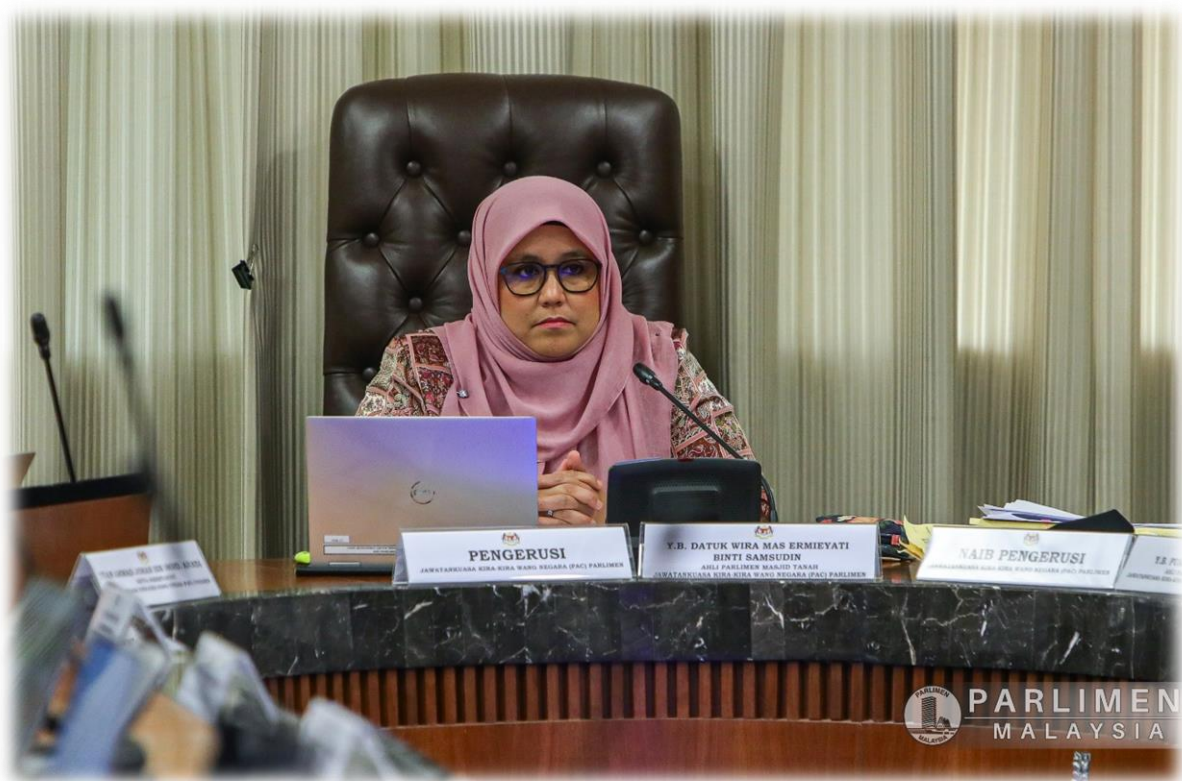
- 8.1 Memandangkan HRD Corp telah berkembang sejak penubuhannya, maka KESUMA perlu mengkaji semula keperluan untuk dijadikan sebagai badan berkanun bagi memastikan tadbir urus yang lebih baik dengan merujuk kepada Jabatan Peguam Negara (AGC), Jabatan Perkhidmatan Awam (JPA) dan Kementerian Kewangan Malaysia (MOF).
- 8.2 ALP HRD Corp perlu mengkaji semula kaedah pemindahan levi ke tabung *unutilised levy* untuk memastikan kepentingan PKS dipelihara. HRD Corp perlu mengambil langkah proaktif mencari alternatif bagi PKS untuk menggunakan wang caruman sebelum dikategorikan sebagai *unutilised levy*.
- 8.3 KESUMA perlu mengkaji semula dan meminda Akta PSMB 2001 supaya wakil BNM tidak perlu dilantik sebagai Ahli Panel Pelaburan lagi memandangkan BNM berpendapat bahawa perkara ini bercanggah dengan peranan BNM sebagai pengawal selia (*regulator*).
- 8.4 HRD Corp harus menumpu dengan lebih proaktif kepada *disbursement of training funds* untuk memastikan pembangunan sumber manusia dan tenaga kerja berkemahiran tinggi melalui program-program latihan yang lebih menyeluruh serta tertumpu dan tidak hanya bersifat generik.
- 8.5 HRD Corp perlu memastikan setiap aktiviti pelaburan dipantau oleh panel pelaburan dan ALP HRD Corp dengan lebih telus dan teratur. Panel pelaburan wajib melaporkan aktiviti pelaburan kepada Lembaga Pengarah apabila diminta seperti yang termaktub dalam Akta PSMB 2001 dan bukan hanya kepada Pengerusi ALP.
- 8.6 HRD Corp perlu mewujudkan garis panduan bagi perolehan aset termasuk dan tidak terhad kepada *Limits of Authority* (LOA) dan SOP, supaya terdapat satu proses piawaian prosedur yang konsisten dan memastikan pelaksanaannya dipatuhi sepenuhnya.

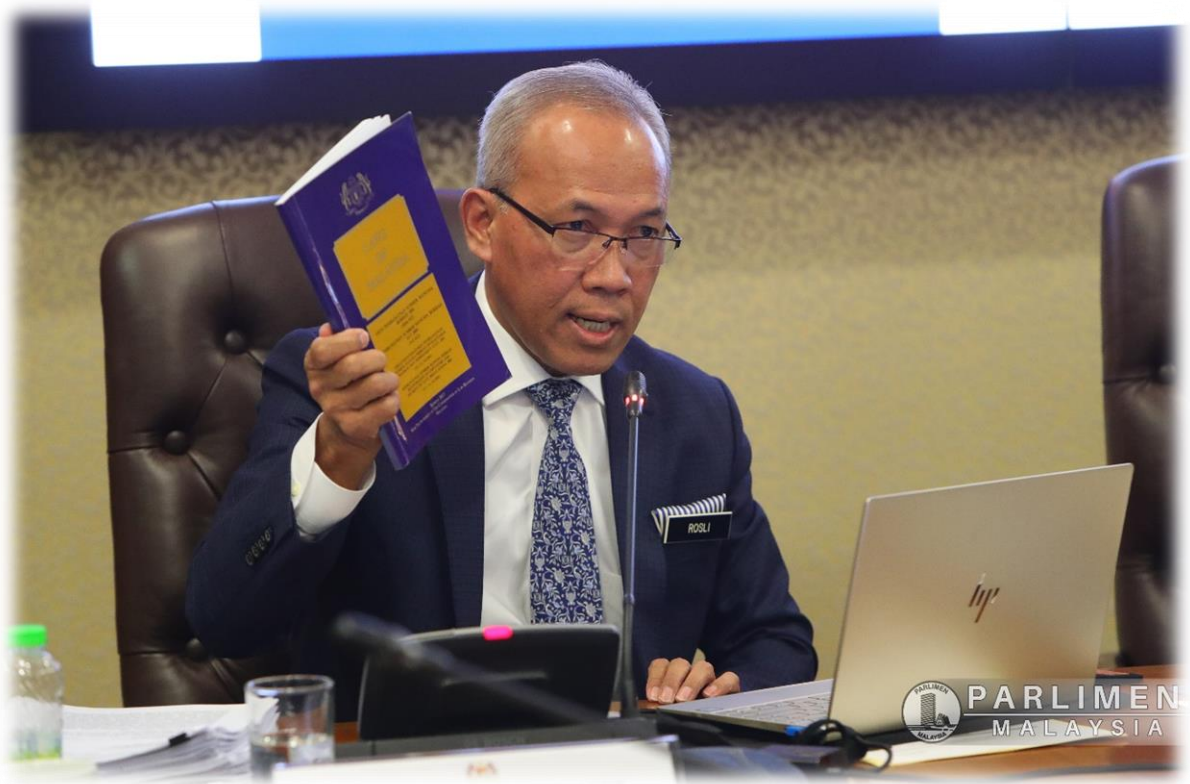
- 8.7 KESUMA harus melantik perunding bebas untuk melakukan pengauditan forensik keberkesanan program-program latihan yang dijalankan di bawah HRD Corp termasuk dan tidak terhad kepada program-program di bawah geran Kerajaan. Ia harus juga mengambil kira segala aduan dalam pelaksanaan program tersebut. Laporan forensik tersebut perlu dilaporkan semula kepada PAC.
- 8.8 KESUMA perlu memainkan peranan yang lebih besar dalam memantau dan meneliti perjanjian-perjanjian yang dimeterai oleh HRD Corp dengan pihak ketiga dan juga program-program yang dilaksanakan serta mendapatkan pandangan daripada Penasihat Undang-undang KESUMA sekiranya perlu.
- 8.9 KESUMA dan HRD Corp perlu menambahbaik tatakelola syarikat berlandaskan laporan “Governance Framework Review” tahun 2018, yang telah dihasilkan oleh Tetuan Ernst & Young.
- 8.10 Khusus bagi HRD Corp, jawatan Pegawai Undang-undang dan Setiausaha Syarikat haruslah individu yang berlainan untuk memastikan tanggungjawab berkaitan dapat dijalankan dengan sebaiknya.
- 8.11 KESUMA perlu mengkaji semula kuasa KE HRD Corp khususnya peranan KE dalam Lembaga Pengarah serta Panel Pelaburan dan sekiranya perlu, membuat pindaan terhadap Akta PSMB 2001.

JAWATANKUASA KIRA-KIRA WANG NEGARA (PAC) PARLIMEN

GAMBAR PROSIDING

GLOSARI

GLOSARI

AGC	Jabatan Peguam Negara
AGM	<i>Annual General Meeting</i>
ALP	Ahli Lembaga Pengarah
AP	Arahan Perbendaharaan
BNM	Bank Negara Malaysia
CFA	<i>Chartered Financial Analyst</i>
CLBG	Syarikat Jaminan Kerajaan
EY	Tetuan Ernst and Young
FD	<i>Fixed Deposits</i>
HPC	HRD Corp Placement Centre
HRD CORP	Human Resource Development Corporation
HRDF	Human Resource Development Fund
JAN	Jabatan Audit Negara
JANM	Jabatan Akauntan Negara
JPA	Jabatan Perkhidmatan Awam
JPK	Jabatan Pembangunan Kemahiran
KE	Kementerian Ekonomi
KESUMA	Kementerian Sumber Manusia
KE HRD Corp	Ketua Eksekutif HRD Corp
KPI	Penunjuk Prestasi Utama
KSU	Ketua Setiausaha
KWSP	Kumpulan Wang Simpanan Pekerja
LOA	<i>Limit of Authority</i>
MOF	Kementerian Kewangan
MOU	<i>Memorandum Of Understanding</i>
MQA	Agensi Kelayakan Malaysia
NHCCE	<i>National Human Capital Conference & Exhibition</i>
NPC	National Placement Centre
NTI	<i>National Training Index Malaysia</i>
NTW	<i>National Training Week</i>
OE	Kos Operasi
PAC	Jawatankuasa Kira-kira Wang Negara
PERKESO	Pertubuhan Keselamatan Sosial
PKS	Perusahaan Kecil dan Sederhana

PM	Peraturan Mesyuarat
PPMDR	Peraturan-peraturan Majlis Mesyuarat Dewan Rakyat
PUU	Penasihat Undang-undang
PSMB	Pembangunan Sumber Manusia Berhad
RM	Ringgit Malaysia
SLC	<i>Senior Level Committee</i>
SOP	Prosedur Operasi Standard
SPRM	Suruhanjaya Pencegahan Rasuah Malaysia
TKSU	Timbalan Ketua Setiausaha
TP	Penyedia Latihan
TOR	Terma Rujukan
TSUB	Timbalan Setiausaha Bahagian
US	United States

**AGENDA MESYUARAT
JAWATANKUASA KIRA-KIRA
WANG NEGARA (PAC)
PARLIMEN**

LAMPIRAN A

**MESYUARAT PROSIDING JAWATANKUASA KIRA-KIRA WANG NEGARA (PAC)
PARLIMEN KELIMA BELAS
BIL. 6(A) TAHUN 2023
BERTEMPAT DI BILIK JAWATANKUASA 1
TINGKAT 2, BLOK UTAMA, BANGUNAN PARLIMEN**

TARIKH / HARI / MASA	PERKARA	KEMENTERIAN/ JABATAN/ AGENSI TERLIBAT
23.10.2023/ Isnin/ 2.30 petang	PROSIDING BIL. 6(A) TAHUN 2023: Pengurusan Dana Latihan dan Keberkesanan Program Latihan HRD Corp	KEMENTERIAN SUMBER MANUSIA: Yang Berbahagia Dato' Haji Amran bin Haji Ahmad, Timbalan Ketua Setiausaha (Dasar & Antarabangsa) HRD Corp: Yang Berbahagia Datuk Wira Shahul Dawood, Ketua Eksekutif

LAMPIRAN A

**MESYUARAT PROSIDING JAWATANKUASA KIRA-KIRA WANG NEGARA (PAC)
PARLIMEN KELIMA BELAS
BIL. 6(B) TAHUN 2023
BERTEMPAT DI BILIK JAWATANKUASA 1
TINGKAT 2, BLOK UTAMA, BANGUNAN PARLIMEN**

TARIKH / HARI / MASA	PERKARA	KEMENTERIAN/ JABATAN/ AGENSI TERLIBAT
01.11.2023/ Rabu/ 2.30 petang	PROSIDING BIL. 6(B) TAHUN 2023: Pengurusan Dana Latihan dan Keberkesanan Program Latihan HRD Corp	Kementerian Sumber Manusia: Yang Berbahagia Dato' Haji Amran bin Haji Ahmad, Timbalan Ketua Setiausaha (Dasar & Antarabangsa) Kementerian Kewangan: Yang Berbahagia Datuk Rosli bin Yaakub, Mantan Ahli Lembaga Pengarah HRD Corp merangkap Timbalan Setiausaha Bahagian Sektor Tadbir Urus dan Korporat

LAMPIRAN A

**MESYUARAT PROSIDING JAWATANKUASA KIRA-KIRA WANG NEGARA (PAC)
PARLIMEN KELIMA BELAS
BIL. 6(C) TAHUN 2023
BERTEMPAT DI BILIK JAWATANKUASA 1
TINGKAT 2, BLOK UTAMA, BANGUNAN PARLIMEN**

TARIKH / HARI / MASA	PERKARA	KEMENTERIAN/ JABATAN/ AGENSI TERLIBAT
02.11.2023/ Khamis/ 4.00 petang	PROSIDING BIL. 6(C) TAHUN 2023: Pengurusan Dana Latihan dan Keberkesanan Program Latihan HRD Corp	KEMENTERIAN SUMBER MANUSIA: i. Yang Berhormat Tuan V.Sivakumar, Menteri Sumber Manusia; ii. Yang Berbahagia Dato' Haji Amran bin Haji Ahmad, Timbalan Ketua Setiausaha (Dasar & Antarabangsa)

LAMPIRAN A

**MESYUARAT PROSIDING JAWATANKUASA KIRA-KIRA WANG NEGARA (PAC)
PARLIMEN KELIMA BELAS
BIL. 6(D) TAHUN 2023
BERTEMPAT DI BILIK JAWATANKUASA 1
TINGKAT 2, BLOK UTAMA, BANGUNAN PARLIMEN**

TARIKH / HARI / MASA	PERKARA	KEMENTERIAN/ JABATAN/ AGensi TERLIBAT
20.11.2023/ Isnin/ 2.30 petang	PROSIDING BIL. 6(D) TAHUN 2023: Pengurusan Dana Latihan dan Keberkesanan Program Latihan HRD Corp	KEMENTERIAN SUMBER MANUSIA: Yang Berbahagia Dato' Haji Amran bin Haji Ahmad, Timbalan Ketua Setiausaha HRD CORP: Ahli Lembaga Pengarah HRD Corp

LAMPIRAN A

**MESYUARAT PROSIDING JAWATANKUASA KIRA-KIRA WANG NEGARA (PAC)
PARLIMEN KELIMA BELAS
BIL. 6(E) TAHUN 2023
BERTEMPAT DI BILIK JAWATANKUASA 1
TINGKAT 2, BLOK UTAMA, BANGUNAN PARLIMEN**

TARIKH / HARI / MASA	PERKARA	KEMENTERIAN/ JABATAN/ AGENSI TERLIBAT
23.11.2023/ Khamis/ 2.30 petang	PROSIDING BIL. 6(E) TAHUN 2023: Pengurusan Dana Latihan dan Keberkesanan Program Latihan HRD Corp	KEMENTERIAN SUMBER MANUSIA: Yang Berbahagia Dato' Haji Amran bin Haji Ahmad, Timbalan Ketua Setiausaha HRD CORP: i. Yang Berbahagia Datuk Ariff Farhan Doss, Ketua Pegawai Operasi; dan ii. Yang Berusaha Tuan Elanjelian Venugopal, Mantan Ketua Eksekutif

LAMPIRAN A

**MESYUARAT PROSIDING JAWATANKUASA KIRA-KIRA WANG NEGARA (PAC)
PARLIMEN KELIMA BELAS
BIL. 6(F) TAHUN 2023
BERTEMPAT DI BILIK JAWATANKUASA 1
TINGKAT 2, BLOK UTAMA, BANGUNAN PARLIMEN**

TARIKH / HARI / MASA	PERKARA	KEMENTERIAN/ JABATAN/ AGensi TERLIBAT
6.12.2023/ Rabu/ 2.30 petang	PROSIDING BIL. 6(F) TAHUN 2023: Pengurusan Dana Latihan dan Keberkesanan Program Latihan HRD Corp	KEMENTERIAN SUMBER MANUSIA: Yang Berbahagia Dato' Haji Amran bin Haji Ahmad, Timbalan Ketua Setiausaha HRD CORP: i. Yang Berbahagia Dato' Raiha Azni Abd Rahman, Ahli Lembaga Pengarah; dan ii. Yang Berbahagia Dato' Palaniappan Joseph, Ahli Lembaga Pengarah

LAMPIRAN A

**MESYUARAT PROSIDING JAWATANKUASA KIRA-KIRA WANG NEGARA (PAC)
PARLIMEN KELIMA BELAS
BIL. 6(G) TAHUN 2023
BERTEMPAT DI BILIK JAWATANKUASA 1
TINGKAT 2, BLOK UTAMA, BANGUNAN PARLIMEN**

TARIKH / HARI / MASA	PERKARA	KEMENTERIAN/ JABATAN/ AGENSI TERLIBAT
18.01.2024/ Khamis/ 10.00 pagi	PROSIDING BIL. 6(G) TAHUN 2023: Pengurusan Dana Latihan dan Keberkesanan Program Latihan HRD Corp	KEMENTERIAN SUMBER MANUSIA: Yang Berbahagia Dato' Haji Amran bin Haji Ahmad, Timbalan Ketua Setiausaha (Dasar & Antarabangsa) HRD Corp: Yang Berbahagia Datuk Wira Shahul Dawood, Ketua Eksekutif

LAMPIRAN A

**MESYUARAT PROSIDING JAWATANKUASA KIRA-KIRA WANG NEGARA (PAC)
PARLIMEN KELIMA BELAS
BIL. 6(H) TAHUN 2023
BERTEMPAT DI BILIK JAWATANKUASA 1
TINGKAT 2, BLOK UTAMA, BANGUNAN PARLIMEN**

TARIKH / HARI / MASA	PERKARA	KEMENTERIAN/ JABATAN/ AGENSI TERLIBAT
12.03.2024/ Selasa/ 12.00 tengah hari	PROSIDING BIL. 6(H) TAHUN 2023: Pengurusan Dana Latihan dan Keberkesanan Program Latihan HRD Corp	Kementerian Sumber Manusia: YBhg. Dato' Sri Khairul Dzaimée bin Daud, Ketua Setiausaha Ahli Lembaga Pengarah HRD Corp: i. YBhg. Dato' Raiha Azni binti Abd Rahman; ii. YBhg. Datuk Rosli bin Yaakub; dan iii. YBhg. Datuk Chia Hui Yen

LAMPIRAN A

**MESYUARAT PROSIDING JAWATANKUASA KIRA-KIRA WANG NEGARA (PAC)
PARLIMEN KELIMA BELAS
BIL. 6(I) TAHUN 2023
BERTEMPAT DI BILIK JAWATANKUASA 1
TINGKAT 2, BLOK UTAMA, BANGUNAN PARLIMEN**

TARIKH / HARI / MASA	PERKARA	KEMENTERIAN/ JABATAN/ AGENSI TERLIBAT
12.03.2024/ Selasa/ 2.30 petang	PROSIDING BIL. 6(I) TAHUN 2023: Pengurusan Dana Latihan dan Keberkesanan Program Latihan HRD Corp	Kementerian Sumber Manusia: YBhg. Dato' Sri Khairul Dzaimie bin Daud, Ketua Setiausaha HRD Corp: YBhg. Datuk Wira Shahul Dawood, Ketua Eksekutif

LAMPIRAN A

**MESYUARAT PROSIDING JAWATANKUASA KIRA-KIRA WANG NEGARA (PAC)
PARLIMEN KELIMA BELAS
BIL. 6(J) TAHUN 2023
BERTEMPAT DI BILIK JAWATANKUASA 1
TINGKAT 2, BLOK UTAMA, BANGUNAN PARLIMEN**

TARIKH / HARI / MASA	PERKARA	KEMENTERIAN/ JABATAN/ AGENSI TERLIBAT
12.03.2024/ Selasa/ 11.00 pagi	PROSIDING BIL. 6(J) TAHUN 2023: Pengurusan Dana Latihan dan Keberkesanan Program Latihan HRD Corp	Kementerian Sumber Manusia: YBhg. Dato' Sri Khairul Dzaimée bin Daud, Ketua Setiausaha HRD Corp: YBhg. Datuk Ariff Farhan Doss, Ketua Pegawai Operasi Lembaga Pengarah HRD Corp: i. YBhg. Datuk Rosli bin Yaakub; dan ii. YBhg. Datuk Chia Hui Yen

DOKUMEN PEMBENTANGAN

Prosiding Bil 6 (a) Tahun 2023:

Pengurusan Dana Latihan dan Keberkesanan Program Latihan Human Resource Development Corporation (HRD Corp)

Mesyuarat Prosiding Jawatankuasa Kira-Kira Wang Negara (PAC), Parlimen Kelima Belas Bil. 6 (A) Tahun 2023

23 Oktober 2023

Mengenai Kami

Gambaran Keseluruhan

1993

Ditubuhkan untuk mengumpul levi daripada industri-industri utama dan menyalurkan geran latihan kepada majikan untuk latihan dan pembangunan pekerja.

2022

Pemangkin aspirasi pembangunan bakat negara, menyediakan peluang peningkatan kemahiran, peningkatan semula kemahiran, penempatan, peluang pekerjaan, dan penjana pendapatan bagi semua rakyat Malaysia.

Visi

Setiap Rakyat Malaysia Dilatih dan Boleh Bekerja.

Misi

Meningkatkan Kualiti Hidup Melalui Pembelajaran Sepanjang Hayat dan Perolehan Kemahiran Kerja Masa Hadapan.

Kronologi Pencapaian

1993

Majlis Pembangunan Sumber Manusia (MPSM) ditubuhkan di bawah Akta Pembangunan Sumber Manusia 1992, meliputi sektor perkilangan.

HRDF ditubuhkan sebagai mekanisme untuk membuat kutipan levi serta mengagihkan dana latihan.

1995

Peluasan Akta PSM untuk melindungi sektor perkilangan (majikan dengan 10 - 49 pekerja dengan modal berbayar lebih daripada RM2.5 juta) dan 9 industri di bawah sektor Perkhidmatan

2001

Penggubalan Akta Pembangunan Sumber Manusia Berhad 2001 (Akta PSMB 2001).

HRDC menjadi Pembangunan Sumber Manusia Berhad (PSMB) pada 17 April 2001.

2010

Levi PSM dimasukkan sebagai perbelanjaan yang dibenarkan di bawah Akta Cukai Pendapatan 1967 untuk menggalakkan dan memberi insentif kepada lebih ramai majikan membayar levi mereka tepat pada masanya.

2018

Memperkenalkan Rangka Tindakan Pembangunan Tenaga Kerja Modal Insan Kebangsaan dengan kerjasama Bank Dunia.

2020

Diberikan mandat oleh Majlis Penasihat Ekonomi (EAC) untuk menyelaras dan memantau program peningkatan kemahiran dan kemahiran semula yang dilaksanakan oleh pelbagai Kementerian dan agensi yang terlibat di bawah Inisiatif PENJANA.

2019

Melaksanakan Penilaian Keberkesanan Latihan (TEE) dan Rangka Kerja Pembangunan Jurulatih (TDF) untuk meningkatkan kualiti jurulatih dan penyedia latihan serta latihan dan juga program mereka.

2021

Akta PSMB 2001 diperluaskan dengan merangkumi semua sektor kecuali sektor kerajaan Persekutuan dan Negeri serta badan bukan kerajaan yang terlibat dalam aktiviti sosial.

2023

HRDC telah melancarkan Indeks Latihan Kebangsaan (National Training Index (NTI)) yang diterima pakai oleh semua Kementerian dan menjadi rujukan.

Dijenamakan semula daripada HRDF kepada HRD Corp.

MINISTRY OF HUMAN RESOURCES

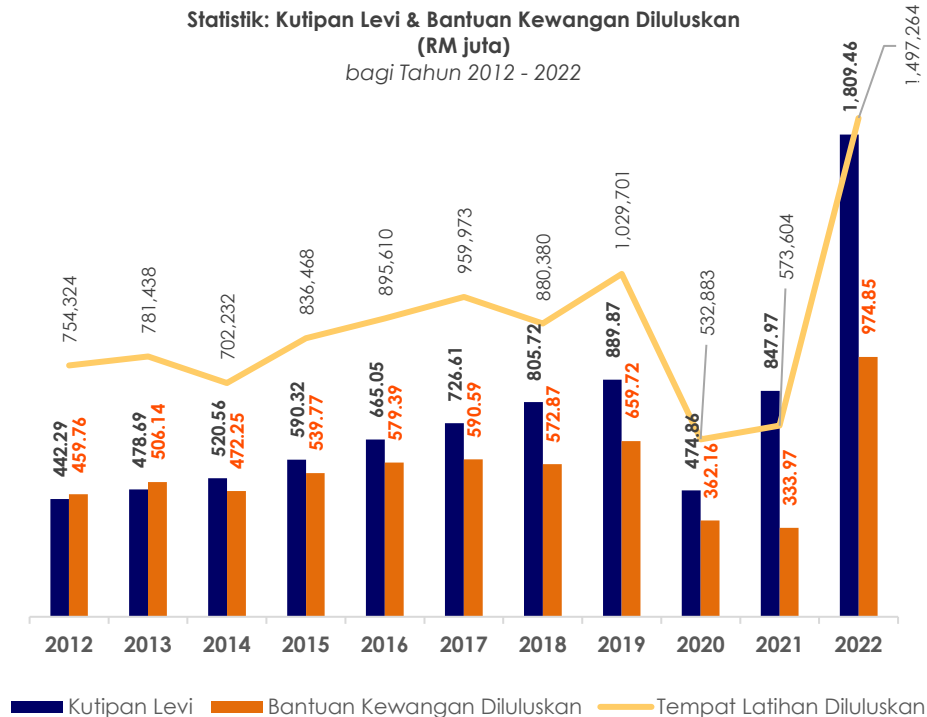

A. SUMBER DANA

Statistik Sumber Dana & Peruntukan

LEVI

Statistik: Kutipan Levi & Bantuan Kewangan Diluluskan
(RM juta)
bagi Tahun 2012 - 2022

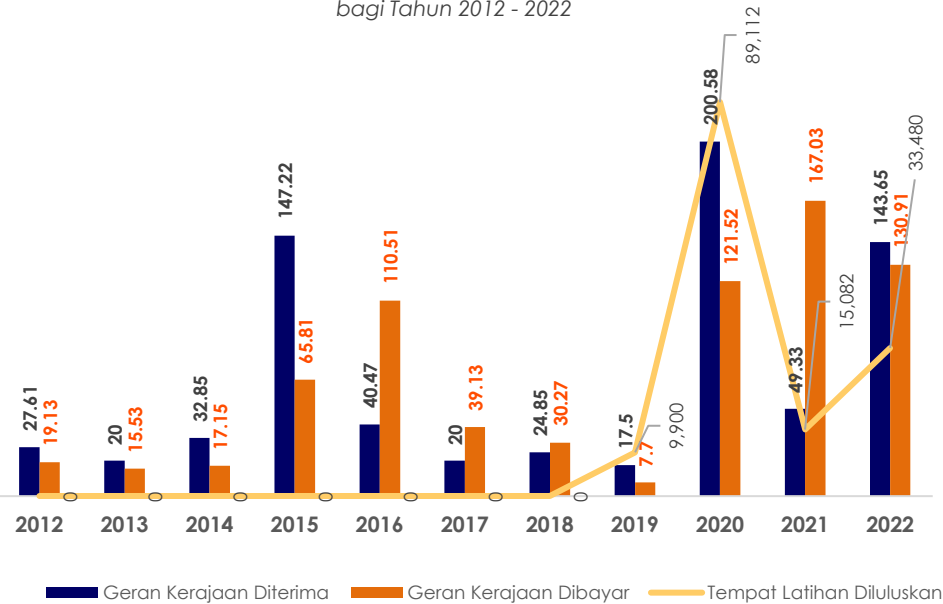

Tahun	Kutipan Levi (RM juta)	Bantuan Kewangan Diluluskan (RM juta)
2012	442.29	459.76
2013	478.69	506.14
2014	520.56	472.25
2015	590.32	539.77
2016	665.05	579.39
2017	726.61	590.59
2018	805.72	572.87
2019	889.87	659.72
2020	474.86	362.16
2021	847.97	333.97
2022	1,809.46	974.85
JUMLAH	8,251.40	6,051.47

Statistik Sumber Dana & Peruntukan

GERAN KERAJAAN

Statistik: Geran Kerajaan Diterima & Dibayar
(RM juta)
bagi Tahun 2012 - 2022

Tahun	Geran Kerajaan Diterima (RM juta)	Geran Kerajaan Dibayar (RM juta)
2012	27.61	19.13
2013	20.00	15.53
2014	32.85	17.15
2015	147.22	65.81
2016	40.47	110.51
2017	20.00	39.13
2018	24.85	30.27
2019	17.50	7.70
2020*	200.58	121.52
2021	49.33	167.03
2022	143.65	130.91
JUMLAH	724.06	724.69

*HRD Corp memberikan geran padanan sebanyak RM237.5 juta

MINISTRY OF HUMAN RESOURCES

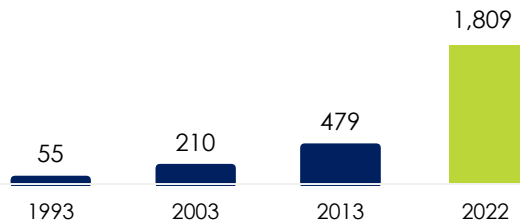

B. **KEBERKESANAN PROGRAM & LATIHAN**

KEY STATISTICS

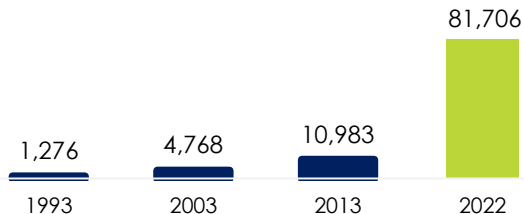
LEVY COLLECTION (RM'MIL)

Steep increase in levy collection due the expansion of PSMB Act 2001.

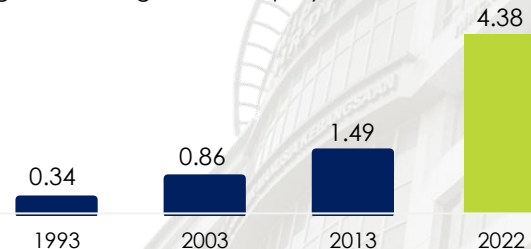
REGISTERED EMPLOYERS

Increase in the number of registered employers is due to expansion of PSMB Act 2001.

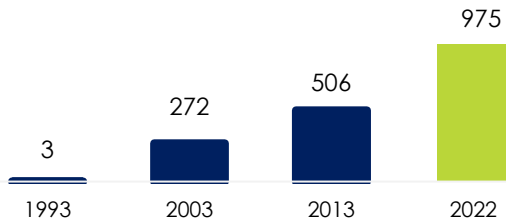

EMPLOYEES COVERED (MIL)

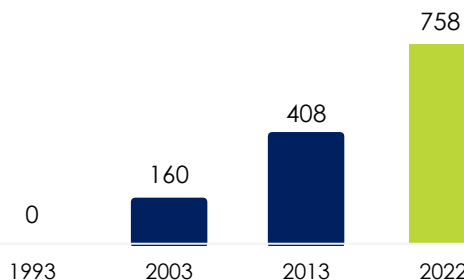
Increase in employees covered is in line with the growth of registered employers.

FINANCIAL ASSISTANCE (RM'MIL)

LEVY DISBURSEMENT (RM'MIL)

TRAINING PLACES & TRAINEES (MIL)

Keberkesanan Ekosistem Latihan

Melalui HRD Corp, bilangan penyedia latihan, jurulatih, majikan dan jurulatih bertauliah dipantau bagi memastikan ekosistem latihan setanding dengan keperluan industri.

Kerangka Inisiatif Strategik

Visi

Setiap Rakyat Malaysia Terlatih dan Boleh Bekerja.

Misi

Memperbaiki kehidupan melalui pembelajaran sepanjang hayat dan pemerolehan kemahiran kerja di masa depan.

Objektif

Memangkin dan memacu pengembangan tenaga kerja melalui pembiayaan kos latihan.

Nilai Korporat

Bersemangat

Integriti

Kepimpinan

Kesetiaan

Ketangkasan

Responsif

Tonggak I

PRA-BEKERJA

Tonggak II

BEKERJA

Tonggak III

PASCA-BEKERJA

Tonggak IV

EKOSISTEM DAN LANDSKAP
PEMBELAJARAN

Deskripsi

Melatih pekerja masa depan untuk memastikan mereka bersedia di dalam industri & mempunyai kebolehpasaran yang tinggi

Melengkapkan pekerja dalam perkhidmatan dengan kemahiran yang relevan & terkini melalui proses peningkatan kemahiran & kemahiran semula

Menggunakan kepakaran pesara mahir untuk manfaat industri dan tenaga kerja

Penciptaan mekanisme dan pemangkin yang sesuai untuk menggiatkan & meningkatkan kualiti, kecekapan & penyampaian latihan

Impak

- Pekerjaan
- Keusahawanan / Bekerja Sendiri

- Peningkatan Kemahiran
- Kemahiran Semula
- Kenaikan Pangkat
- Kenaikan Gaji

- Kemahiran Semula
- Pekerjaan
- Keusahawanan / Bekerja Sendiri

- Peningkatan Kompetensi Jurulatih
- Penambahbaikan landskap latihan
- Penambahbaikan Kumpulan Bakat

Kaedah: Perkongsian kos, Kolaborasi industri, Fokus Kepada Impak, Penetapan Piawaian, Pensijilan

Kumpulan Sasar: Pekerja, Orang Kelainan Upaya (OKU), Golongan Berpendapatan Rendah (B40), Belia Kurang Bernasib Baik, Bekas Tentera, Golongan Suri Rumah, Bekas Banduan, PKS & Pesara.

Bidang fokus: Revolusi Industri (4.0), Pendigitalan, Mekanisasi & Automasi.

Skim Inisiatif Strategik

INISIATIF TAHUN 2012 - 2018

- Apprenticeship
- Train & Replace
- 1Malaysia Training
- 1Malaysia Outplacement Centre (1MOC)
- Program Peningkatan Kemahiran PKS (PPKP)
- Industry Based Certification Programme (INBASE)
- The Accelerated Skills Enhancement Training (ASET)
- Rural Accelerated Industry Skill for Employment (RAISE)
- Specialised Training and Advanced Recruitment (STAR)
- Specialised Programme for Intended Community Enrichment (SPICE)
- 1Malaysia Globally Recognised Industry And Professional (1Malaysia GRIP)
- Entrepreneurship Enhancement Skills Programme for Indian Community (Emphatic)

11 inisiatif

INISIATIF TAHUN 2019

- SME Skills
- SME Graduates
- Industry Certification (INDCERT)
- B40 Capacity Building (B40 Cab)
- OKU Talent Enhancement Programme (OTEP)
- Recognition of Prior Experiential Learning (RPEL)
- Skim Latihan Dual Nasional (SLDN) – Apprenticeship
- Graduates Enhancement Programme for Employability (GENERATE)
- Housewives Enhancement And Reactivate Talent Scheme (HEARTS)

INISIATIF TAHUN 2020

- SME Skills
- Place & Train
- B40 Development
- Gerak Insan Gemilang (GIG)
- Industrial Revolution 4.0 (IR4.0)
- Industry Certification (INDCERT)
- B40 Capacity Building (B40 Cab)
- OKU Talent Enhancement Programme (OTEP)
- Skim Latihan Dual Nasional (SLDN) – Apprenticeship
- Graduates Enhancement Programme for Employability (GENERATE)
- Housewives Enhancement And Reactivate Talent Scheme (HEARTS)

INISIATIF TAHUN 2021 - 2022

- 2021
- SME Skills
 - Place & Train
 - B40 Development
 - Income Generation
 - RiSE4WRD for Industry4WRD
 - Gerak Insan Gemilang (GIG)
 - Industrial Revolution 4.0 (IR4.0)
 - Skim Latihan Dual Nasional (SLDN) – Apprenticeship
 - Second Chances And Opportunities For People To Excel (SCOPE)
 - Housewives Enhancement And Reactivate Talent Scheme (HEARTS)
- 2022
- MAHIR
 - SME Skills
 - Place & Train
 - B40 Development
 - RiSE4WRD for Industry4WRD
 - Gerak Insan Gemilang (GIG)
 - Industry-base Apprenticeship (IBA)
 - OKU Talent Enhancement Programme (OTEP)

Kajian Keberkesanan HRDF oleh World Bank Group (WBG)

Hasil kajian menunjukkan bahawa inisiatif HRDF telah memberi kesan kepada peningkatan kemahiran dan produktiviti pekerja:

Majikan berdaftar dengan HRDF melatih lebih ramai pekerja berbanding majikan tidak berdaftar.

daripada majikan yang berdaftar dengan HRDF **menyediakan latihan kepada pekerja** mereka.

Latihan HRDF menyumbang kepada produktiviti, peningkatan kemahiran, dan pendapatan lebih tinggi.

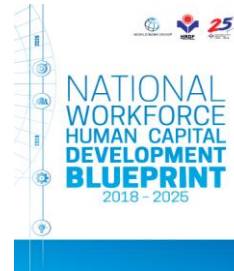
peningkatan produktiviti pekerja yang menjalani latihan.

latihan HRDF membawa kepada **kenaikan pangkat** dari pekerjaan yang tidak berkemahiran kepada **pekerjaan berkemahiran**.

Melalui kajian yang dijalankan juga, WBG telah merangka **HRDF National Workforce Human Capital Development Blueprint (2018-2025)**.

Antara strategi-strategi yang dicadangkan adalah seperti berikut:

1

Memantapkan Pematuhan

2

Perluasan Akta PSMB, 2001

3

Memperkasakan pasaran latihan yang kompeten

4

Pelaksanaan strategik inisiatif yang memenuhi Keperluan Modal Insan Negara

5

Pelaksanaan inisiatif pembelajaran sepanjang hayat

6

Pelaksanaan inisiatif Pembangunan modal insan berdasarkan data

National Training Index (NTI)

Indeks Latihan Nasional

Objektif

NTI bertujuan menilai tahap pembangunan tenaga kerja di Malaysia di peringkat **nasional, sektor** dan **majikan berdaftar**.

Membangunkan indeks pengukuran yang menggambarkan aktiviti latihan di peringkat Kebangsaan;

Menggalakkan tahap aktiviti latihan yang lebih tinggi dalam kalangan lima Sektor Ekonomi Utama; dan

Menyarankan cadangan/syor kepada Kementerian/Agensi yang berkaitan untuk meningkatkan tahap aktiviti latihan dalam industri.

Indeks Latihan yang dikenali sebagai *National Training Index (NTI)* dibangunkan sebagai penanda aras dalam pembangunan latihan yang lebih komprehensif bagi memastikan Malaysia berada di landasan yang tepat demi memacu pembangunan Negara.

Pembangunan Indeks

Indeks Latihan ini dibangunkan dengan kerjasama **HRD Corp, Agensi-agensi Kerajaan, Sektor Awam dan Swasta**

Kerajaan

Institusi Akademik

Institut Penyelidikan

Industri

Kerangka Indeks

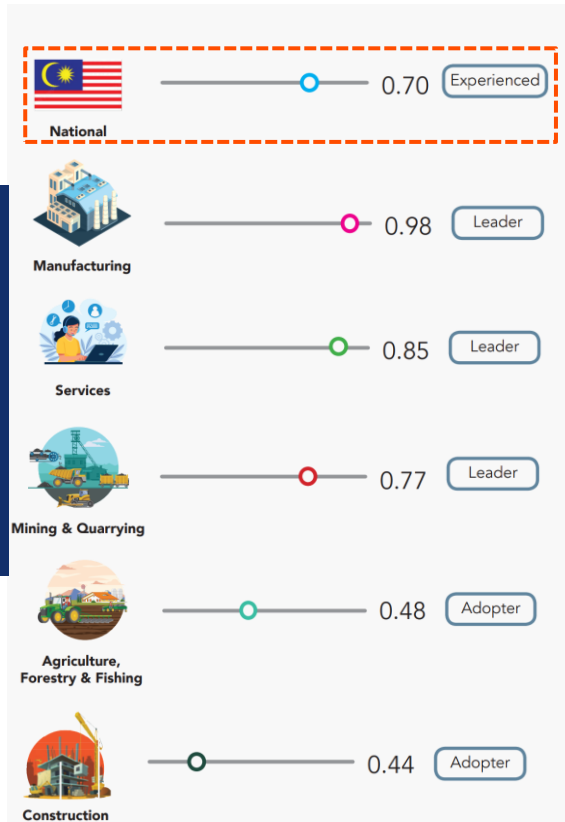
Skor NTI adalah berdasarkan skala **0.00 sehingga 1.00** dan dibahagikan kepada empat (4) kategori penilaian indeks iaitu:

Leader	0.76 – 1.00
Experienced	0.51 – 0.75
Adopter	0.26 – 0.50
Beginner	0.00 – 0.25

Hasil Dapatan bagi Tahun 2022

National Training Index

Indeks ini meliputi analisis bagi tahap keaktifan Pembangunan Latihan bagi lima (5) sektor ekonomi utama di Malaysia.

Indeks latihan bagi tahun 2022, Malaysia berada di tahap "Experienced" dengan skor **0.70**. Malaysia mempunyai sistem latihan yang mapan dan memberi penekanan yang jitu dalam pembelajaran sepanjang hayat dan pembangunan kemahiran.

Skor indeks berdasarkan data aktiviti latihan pada tahun 2022 menggambarkan bahawa majikan di Malaysia mempunyai tahap kapasiti yang signifikan dari aspek **persediaan latihan, kompetensi dalam kalangan penyedia latihan, komitmen bagi latihan pembangunan dan kemahiran** serta **adaptasi ke arah pendigitalan dalam latihan**.

Pasca Pelancaran Indeks Latihan Nasional

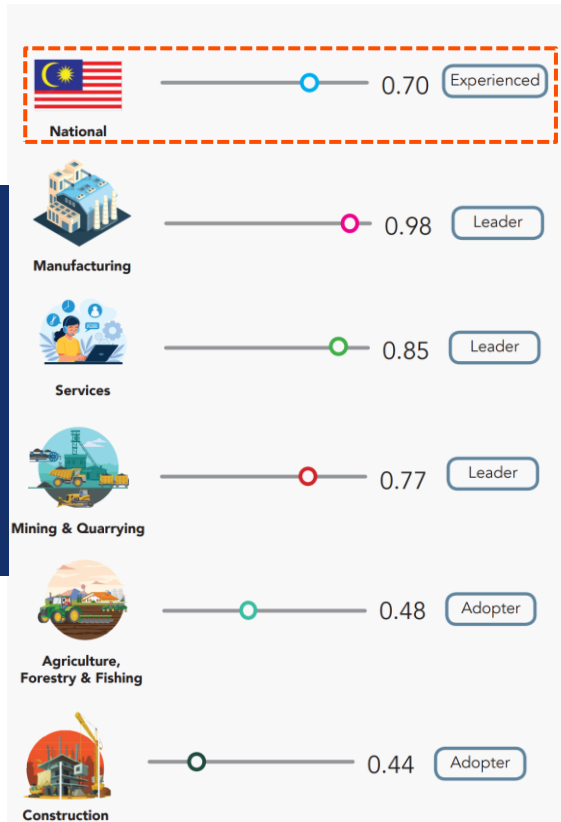

- Sesi libat urus bersama majikan, penyedia latihan dan wakil industri di seluruh negeri-negeri di Malaysia bagi memperkenalkan indeks latihan serta memberi **kefahaman** yang lebih lanjut tentang **keperluan indeks latihan dalam menilai tahap pembangunan tenaga kerja di Malaysia**.
- Nota Jemaah Menteri** telah dibentangkan di Kabinet bagi memaklumkan bahawa hasil daripada Laporan Indeks Latihan, NTI perlu dijadikan rujukan bagi pembentukan dan penggubalan polisi atau pelaksanaan inisiatif baharu berkaitan latihan tenaga kerja di Negara ini.

Hasil Dapatan bagi Tahun 2022

National Training Index

Indeks ini meliputi analisis bagi tahap keaktifan Pembangunan Latihan bagi lima (5) sektor ekonomi utama di Malaysia.

Indeks latihan bagi tahun 2022, Malaysia berada di tahap “Experienced” dengan skor **0.70**. Malaysia mempunyai sistem latihan yang mapan dan memberi penekanan yang jitu dalam pembelajaran sepanjang hayat dan pembangunan kemahiran.

Skor indeks berdasarkan data aktiviti latihan pada tahun 2022 menggambarkan bahawa majikan di Malaysia mempunyai tahap kapasiti yang signifikan dari aspek **persediaan latihan, kompetensi dalam kalangan penyedia latihan, komitmen bagi latihan pembangunan dan kemahiran** serta **adaptasi ke arah pendigitalan dalam latihan**.

Pasca Pelancaran Indeks Latihan Nasional

- Sesi libat urus bersama majikan, penyedia latihan dan wakil industri di seluruh negeri-negeri di Malaysia bagi memperkenalkan indeks latihan serta memberi **kefahaman** yang lebih lanjut tentang **keperluan indeks latihan dalam menilai tahap pembangunan tenaga kerja di Malaysia**.
- Nota Jemaah Menteri** telah dibentangkan di Kabinet bagi memaklumkan bahawa hasil daripada Laporan Indeks Latihan, NTI perlu dijadikan rujukan bagi pembentukan dan penggubalan polisi atau pelaksanaan inisiatif baharu berkaitan latihan tenaga kerja di Negara ini.

MINISTRY OF HUMAN RESOURCES

C. TADBIR URUS DANA DAN INISIATIF LATIHAN

Reporting Structure of HRD Corp

Composition

- 10** persons **representing employers**
- 3** persons **representing the Government and public sector agencies** responsible for manpower development or training
- 1** representative of the **MoHR**
- 1** representative of the **MoF**
- 1** Chief Executive
- 2** person in the opinion of the Minister who are able to contribute to the work of the Corporation

PSMB ACT 2001

**YB Minister
of Human Resources**

Board of Directors

**BOARD AUDIT &
RISK MANAGEMENT
COMMITTEE**

**BOARD OPERATION
COMMITTEE**

**BOARD NOMINATION
& REMUNERATION
COMMITTEE**

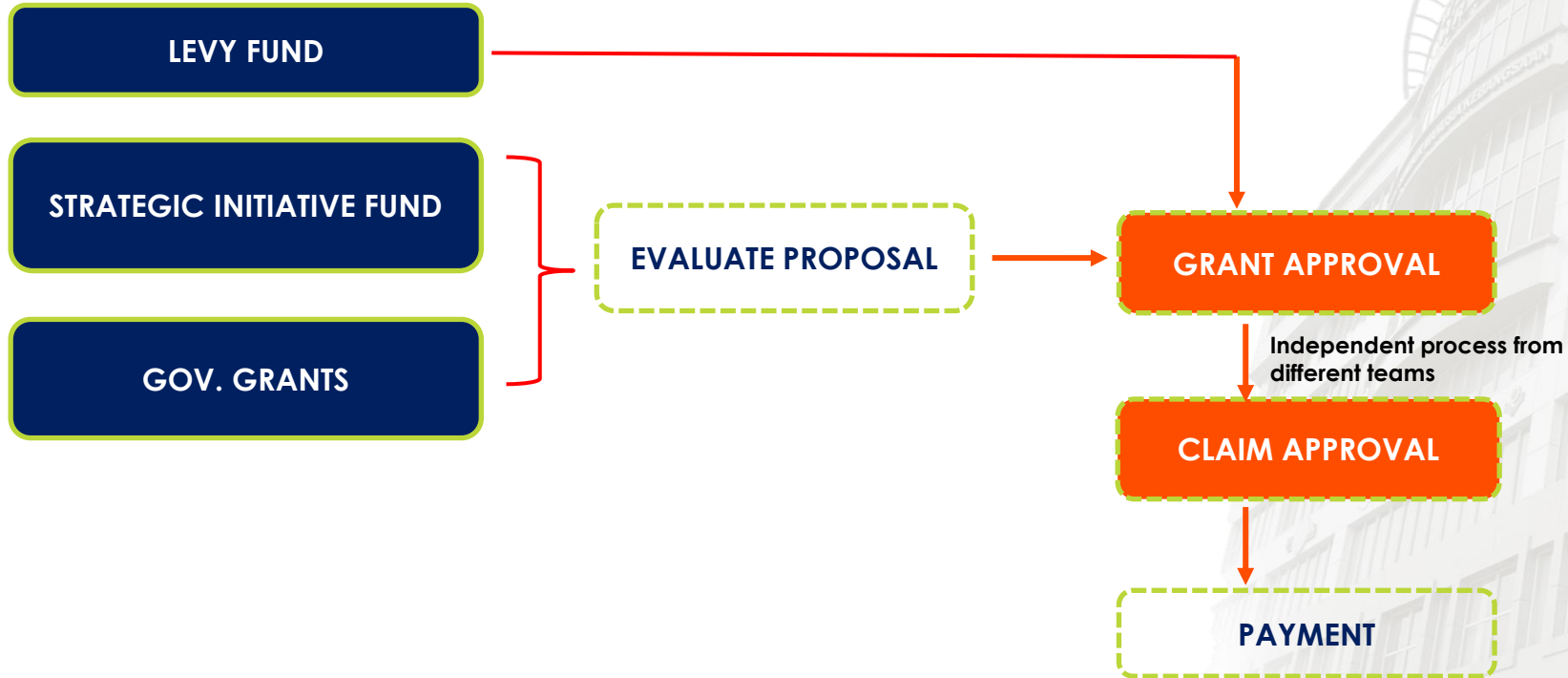
**TRAINING LEVY & REVIEW
COMMITTEE**

**Pembangunan Sumber
Manusia Berhad**

Regulator

**SURUHANJAYA SYARIKAT MALAYSIA
COMPANIES COMMISSION OF MALAYSIA**

0

Kes SPRM
sejak 2020

Enterprise Risk Management (ERM)

PSMB ACT 2001 & CLBG Governance

ISO 22301:2012 Standard
Business Continuity Management
System (BCMS) - 2024

ISO 37001:2016 Standard
Anti-Bribery Management System
(ABMS) - 2023

ISO 9001:2015 Standard
Quality Management System (QMS)

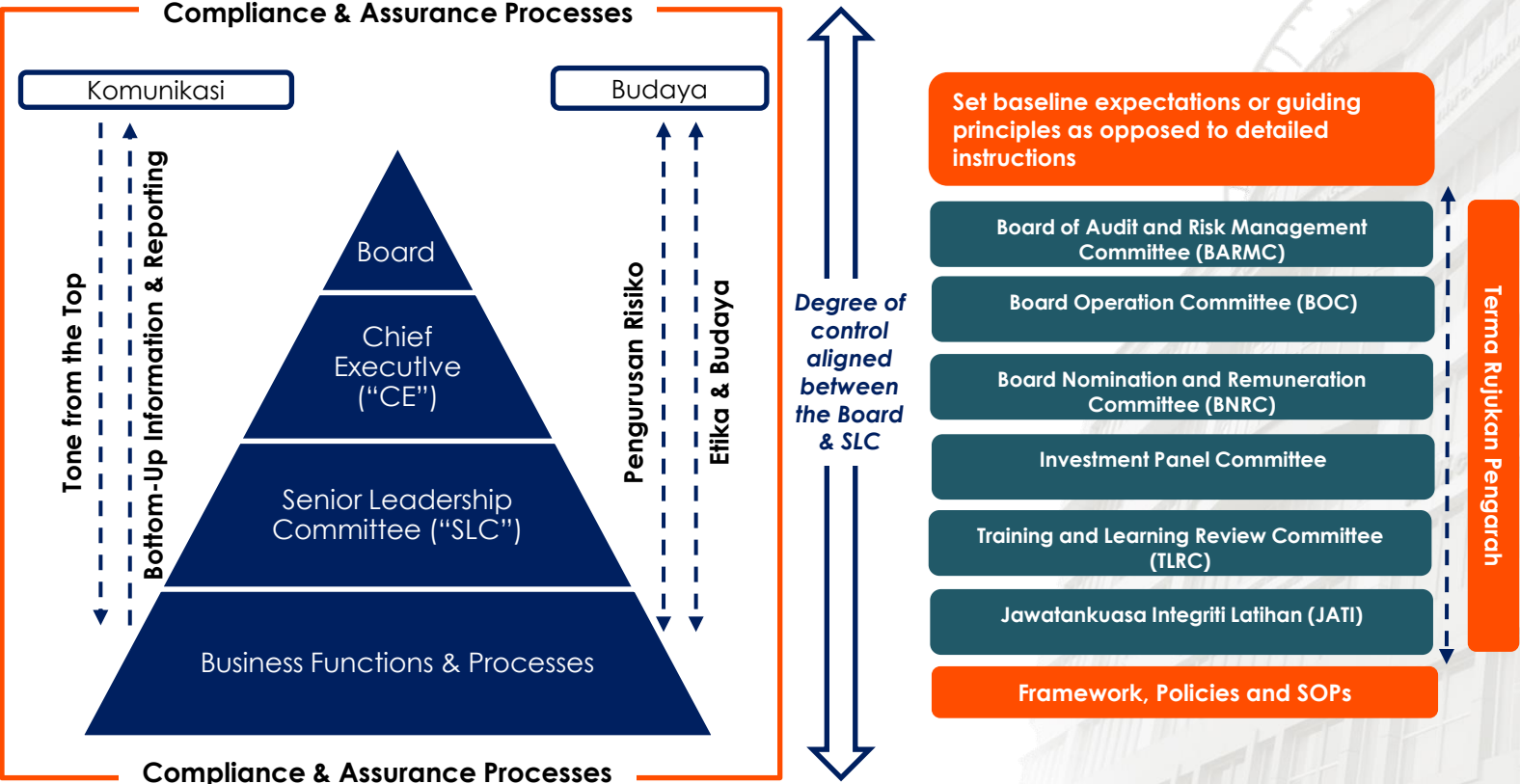
Organisational Anti-Corruption
Plan (OACP)

Limits Of Authority (LOA), Terms
of Reference, Board Charter,
Framework, Standard Operating
Procedures (SOPs)

External & Internal Audit

**Rules and
Standards
adhered to
by HRD Corp**

Defining a Good Practice

Source: PwC's Governance Diagnostic Framework

Penambahbaikan dasar berikut telah dilaksanakan pada tahun 2022:

1. **1 Pengarah, 1 Penyedia Latihan berdaftar**

- Seseorang individu akan dibenarkan menjadi Pengarah untuk SATU (1) SAHAJA Penyedia Latihan berdaftar.

2. **Penambahbaikan kepada kriteria pembiayaan Kerajaan**

- Hanya Penyedia Latihan yang telah berdaftar dengan HRD Corp selama lebih daripada 6 bulan akan layak untuk menyertai program yang dibiayai oleh Kerajaan.

3. **Matriks Kos Dibenarkan untuk pembiayaan Kerajaan**

- Program yang dibiayai oleh Kerajaan akan mengikuti Matriks Kos Dibenarkan (ACM) HRD Corp.

4. **Penglibatan Langsung dengan Jurulatih**

- Untuk membolehkan penglibatan secara langsung Jurulatih untuk program HRD Corp.

5. **Tiada subkontrak untuk pembiayaan Kerajaan**

- Penyedia Latihan yang dianugerahkan dengan program yang dibiayai oleh Kerajaan TIDAK AKAN dibenarkan untuk sub-kontrak kepada pihak lain.

MINISTRY OF HUMAN RESOURCES

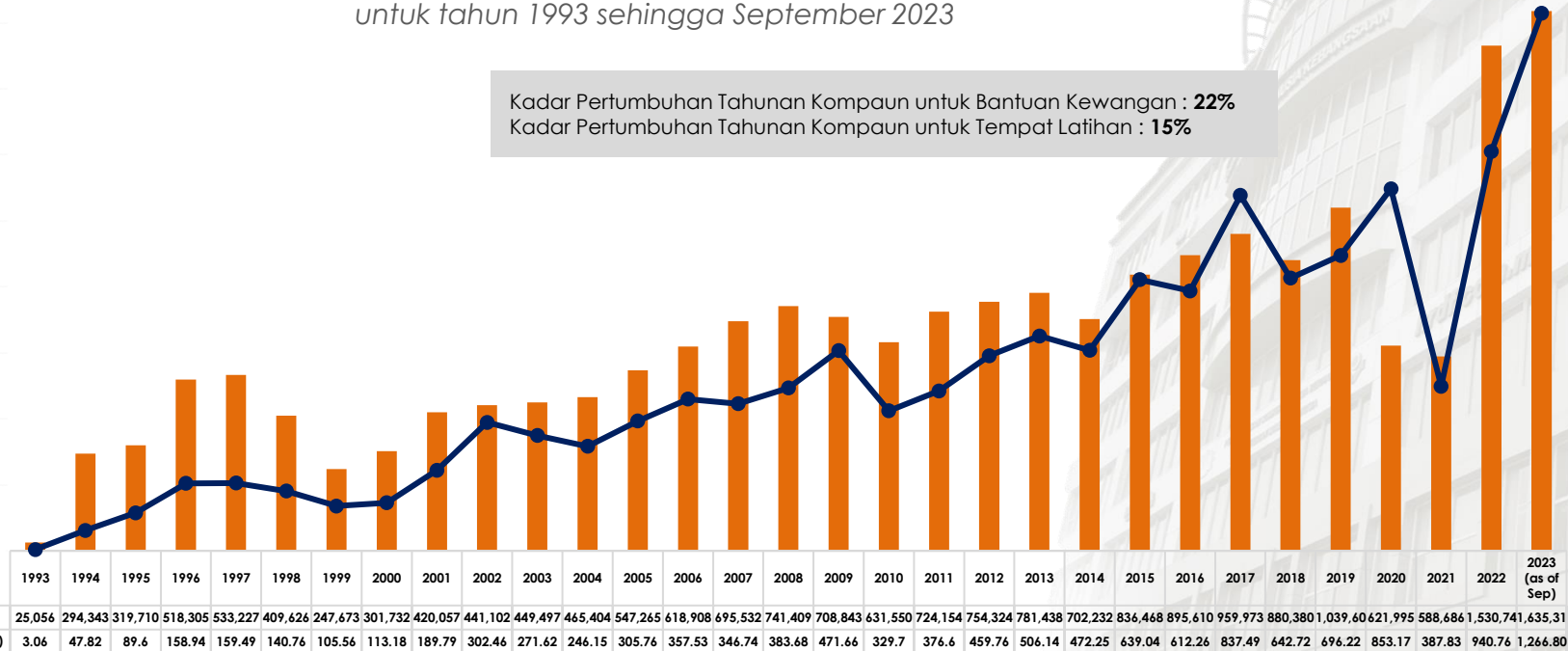
TERIMA KASIH

Keberkesanan Program dan Latihan

Aktiviti latihan dan kemahiran telah meningkat seiring dengan pembangunan modal insan yang dipacu oleh HRD Corp sejak penubuhannya pada tahun 1993.

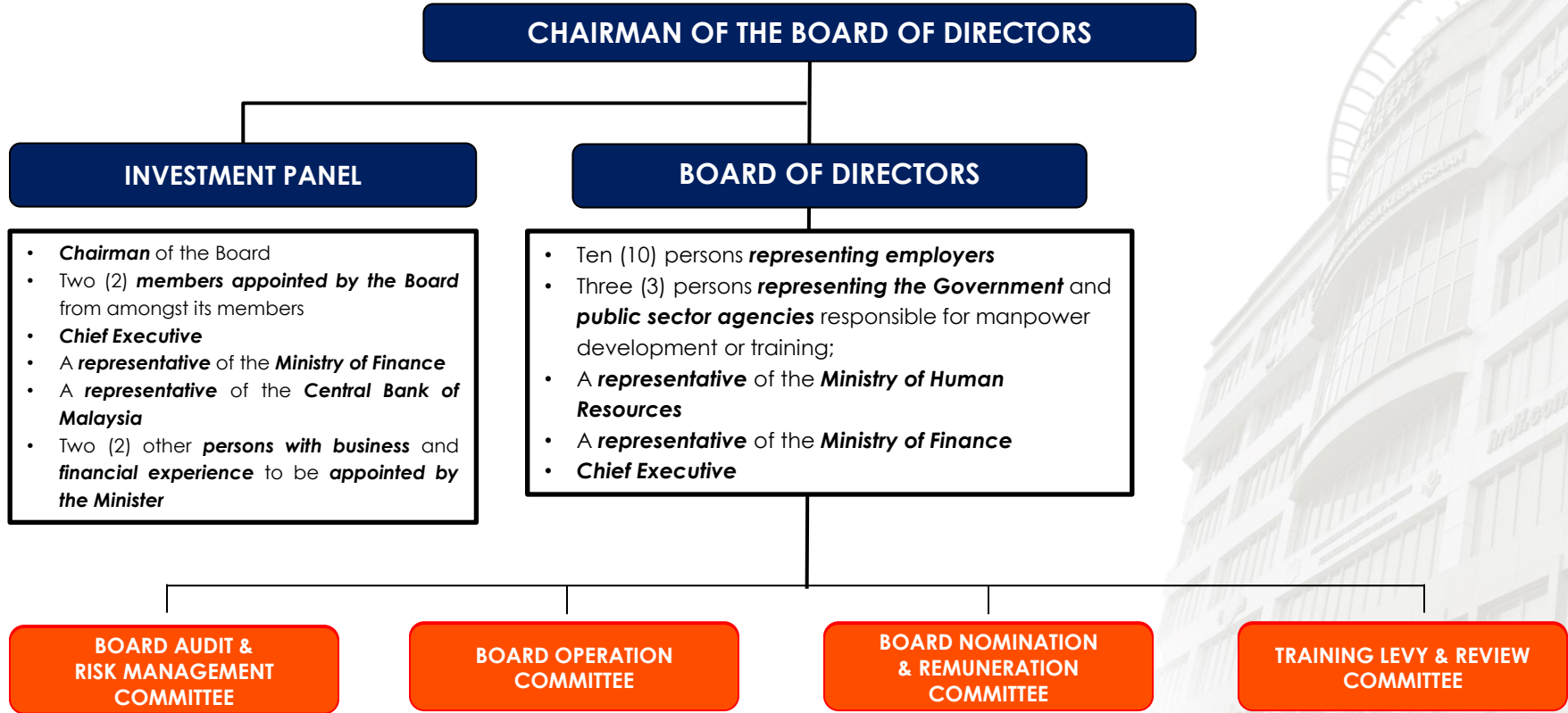
Statistik Bantuan Kewangan dan Tempat Latihan Diluluskan untuk tahun 1993 sehingga September 2023

Kadar Pertumbuhan Tahunan Komaun untuk Bantuan Kewangan : **22%**
Kadar Pertumbuhan Tahunan Komaun untuk Tempat Latihan : **15%**

Sumber: Data HRD Corp 1993 – 2023 (Sep)

STRUCTURE OF HRD CORP'S BOARD OF DIRECTORS

MINISTRY OF HUMAN RESOURCES

PAC REPORT

20.11.2023

REPORTING STRUCTURE OF HRD CORP

REPORTING STRUCTURE OF HRD CORP

Composition

- 10** persons **representing employers**
- 3** persons **representing the Government** and **public sector agencies** responsible for manpower development or training
 - 1** representative of the MoHR
 - 1** representative of the MoF
 - 1** Chief Executive
- 2** person in the opinion of the Minister who are able to contribute to the work of the Corporation

PSMB ACT 2001

**YB Minister
of Human Resources**

Board of Directors

**PEMBANGUNAN SUMBER
MANUSIA BERHAD**

**Section 50 of PSMB Act 2001
(Act 612)** provides that the Minister may give direction to the Corporation.

Regulator

GOVERNANCE FRAMEWORK OF HRD CORP

0

MACC
cases
since 2020

Enterprise Risk Management (ERM)
Since 2015

PSMB ACT 2001 & Companies Act 2016

ISO 22301:2012 Standard
Business Continuity Management
System (BCMS) - *2024*

ISO 37001:2016 Standard
Anti-Bribery Management System
(ABMS) - *2023*

ISO 9001:2015 Standard
Quality Management System (QMS)
Since 1998

Organisational Anti-Corruption
Plan (OACP) - *2024*

Limits Of Authority (LOA), Terms
of Reference (TOR), Board
Charter, Framework, Standard
Operating Procedures (SOPs)
Since 2019

External & Internal Audit
Since 2000 (Internal Audit)

Rules and
Standards
adhered to
by HRD Corp

LIMITS OF AUTHORITY OF PSMB

Purpose

- LOA sets out the **approving limits** delegated to specific designation within PSMB
- Where there is a conflict, the **order of precedence** shall be **PSMB LOA, PSMB Policy and PSMB Procedures**.

Guidelines

- All **costs that are to be incurred** by respective Division / Department in their annual budget submission for Board's approval, this **shall be in accordance with the Budget Approval within Accounts and Finance LOA**.

Responsibilities

- PSMB **Board of Director is the owner** of this document and may designate the CE as its custodian.
- LOA and **any changes** thereof shall be recommended by the CE and **approved by PSMB Board of Directors**.

General Principles

- PSMB Board is the **ultimate decision making** and approving authority of PSMB.
- Board shall **act in the best interest of PSMB** and be **guided by the Board Charter, PSMB Act, PSMB's Constitution**, and **adhere to applicable laws and regulations**.
- The LOA **serves as a guidance** for all approving authority and financial limits, all approvals shall be formally documented.

Scope

Corporate Planning

Digitisation

Human Resource

Treasury Management

Training Fund Management

Accounts and Finance

Internal Audit

Corporate Communications

Levy and Claims

Client Acquisition

Legal Unit

Risk Management

Procurement

Integrity and Governance

Training Provider Management

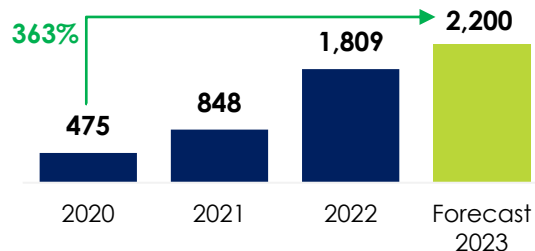
Corporate Matters

FINANCIAL PERFORMANCE

KEY STATISTICS

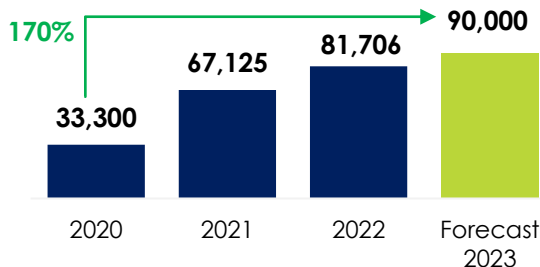
LEVY COLLECTION (RM'MIL)

Steep increase due to the **expansion of PSMB Act 2001** from 3 to all sectors.

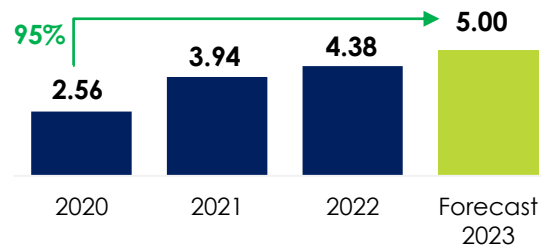
REGISTERED EMPLOYERS

Increase due to **expansion of PSMB Act 2001** from 3 to all sectors.

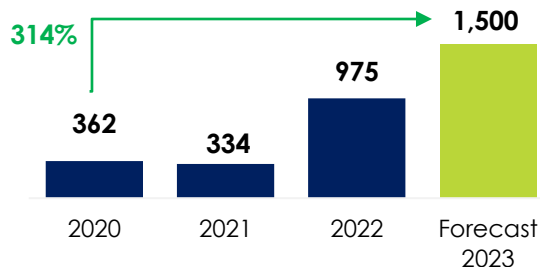
EMPLOYEES COVERED (MIL)

Increase in line with the growth of registered employers.

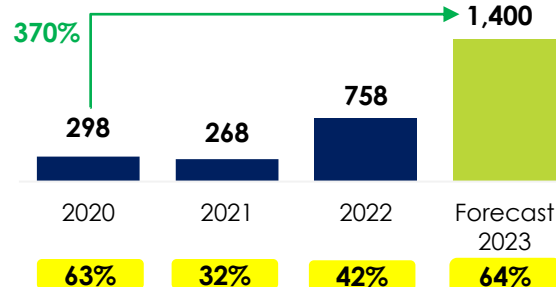
FINANCIAL ASSISTANCE (RM'MIL)

Increase due to **recovery post MCO**.

LEVY DISBURSEMENT (RM'MIL)

Increase due to **recovery post MCO**.

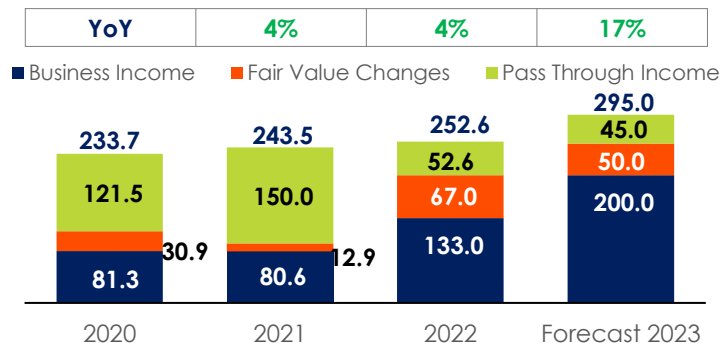

 Levy Utilization Rate

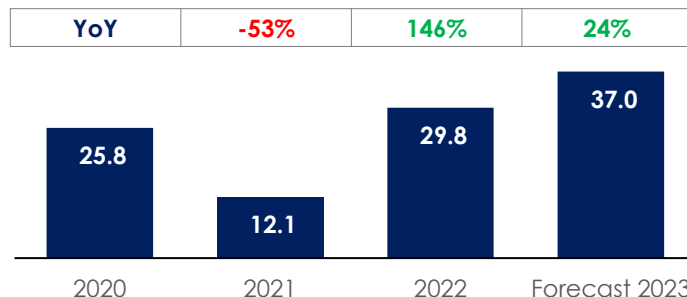
FINANCIAL HIGHLIGHTS

Note 1

INCOME (RM'MIL)

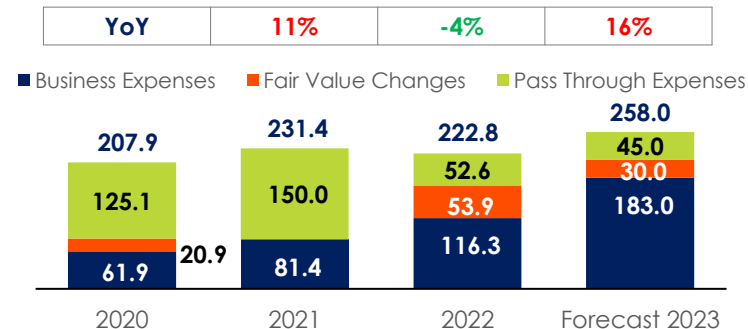

PROFIT (RM'MIL)

Note 2

EXPENSES (RM'MIL)

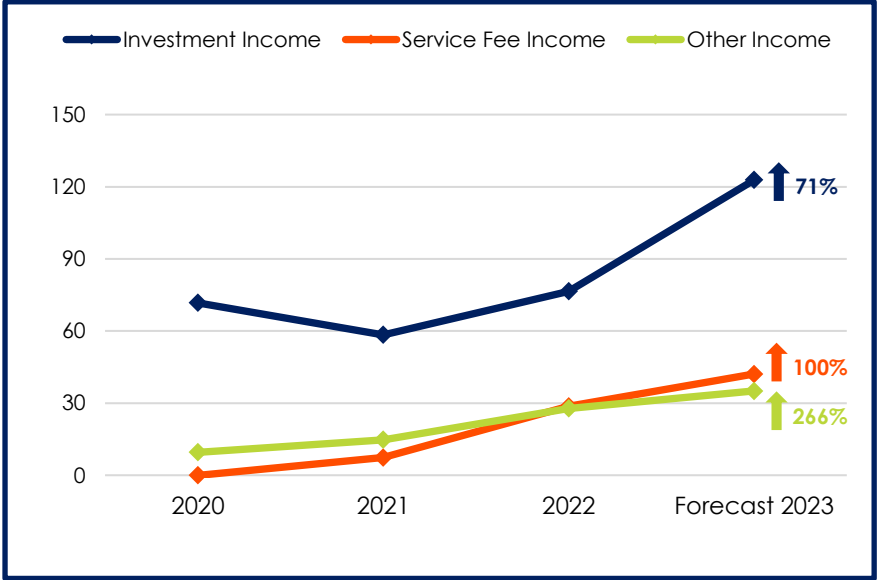
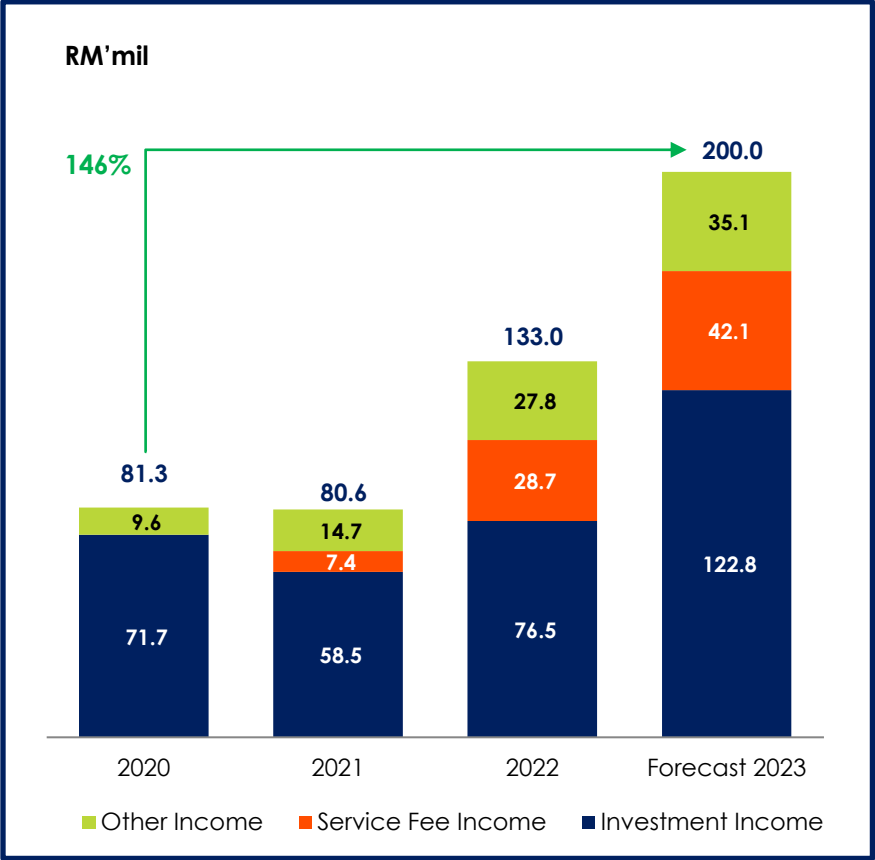
Note 1

Significant increase in income is mainly due to the new income stream (e.g., service fee) and strategic diversification of investment portfolio.

Note 2

- Pass through income related to development activities & strategic fund
- Reduced in year 2022 due to the utilization of the remaining strategic fund from 2021 (by RM100mil), set-off with fair value impact from equity investments (by RM50mil).
- Increase in business expenses is from the focus for staff cost and IT cost to support the growth of HRD Corp business expansion.

SUMMARY OF INCOME

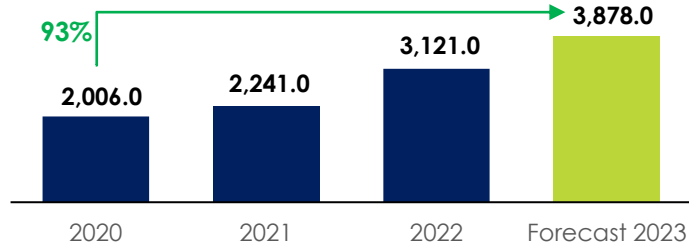
Comments:
Individual income streams has increased due to:

- Prioritize on strategic diversification of investment portfolio.
- Service fee income stream introduced in the year 2021 has shown a noticeable growth over the subsequent year.
- Other income includes NHCCE income, TP related fees, penalty on levy arrears and rental income.

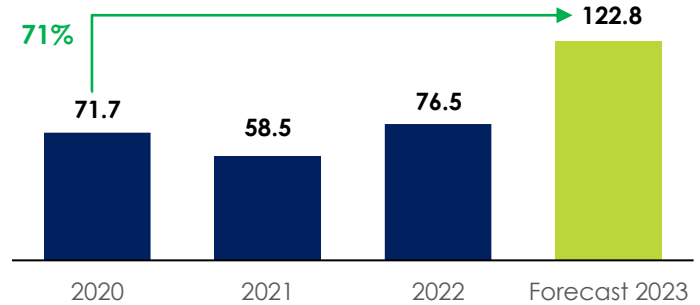
OVERALL INVESTMENT PORTFOLIO'S PERFORMANCE

ASSET UNDER MANAGEMENT (RM'MIL)

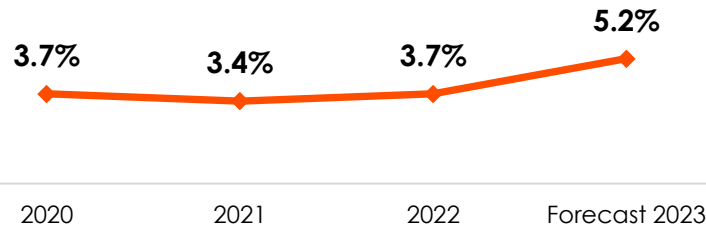
At Cost

INVESTMENT INCOME (RM'MIL)

RETURN ON INVESTMENT (%)

EPF Dividend
Rate 2022

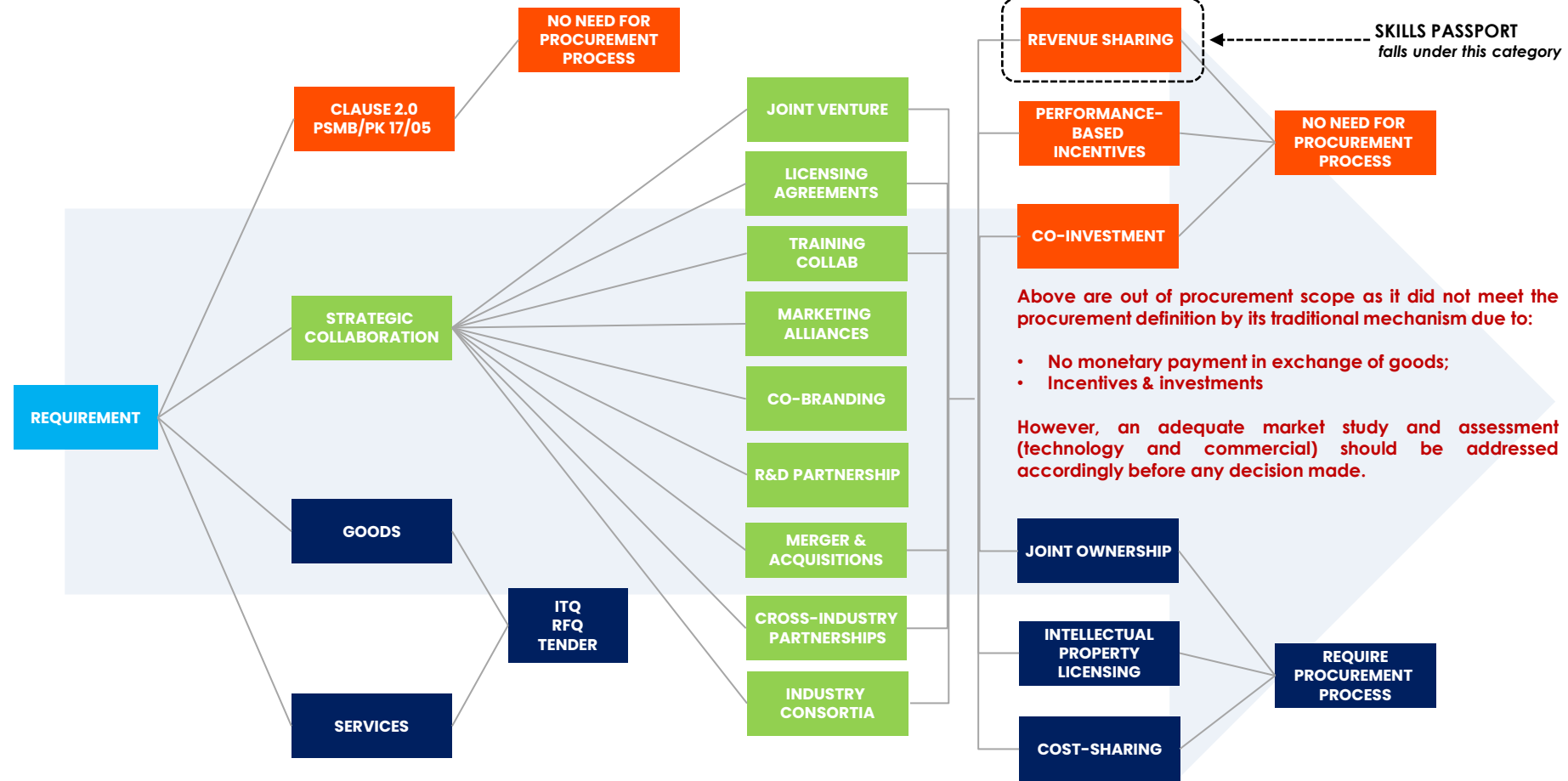
5.35%

ROI is derived from
the following factors:

- 1 Rate of Return
- 2 Capital Appreciation
- 3 Actual Cash (e.g Dividend)

SKILLS PASSPORT INITIATIVE

SUMMARY OF PROCUREMENT STRATEGIC POLICY & FRAMEWORK

SKILLS PASSPORT DELIBERATION DURING BOARD MEETING

BODM 5/2022 (6 OCTOBER 2022)

BODM 1/2023 (28 MARCH 2023)

No.	Members	Attendance
1	YBhg. Datuk Seri Jamil Bin Salleh (Chairman)	✓
2	YBhg. Dato; Ruhaidini Binti Abd Kadir	✓
3	YBhg. Datuk Shahul Hameed Bin Shaik Dawood	✓
4	YBhg. Datuk Muhd Khair Razman Bin Mohamed Annuar	✓
5	YBhg. Dato' Haji Asri Bi Ab Rahman	✓
6	YBhg Datuk Rosli Bin Yaakub	✓
7	YBhg. Datuk Abdul Kadir Bin M.E. Sikkandar	✓
8	Ybhg. Datin Erni Dekritawati Yuliana Binti Buhari	✓
9	Madam M. Vickeswari R. Muthukrishnan	✓
10	YBrs. Dr. Zainah Binti Shariff	✓
11	Ybhg. Dato' Kamalakannan A/L Kaliaperumal	✓
12	Mr. Mohd Syukri Bin Ahmad Sudari	✓
13	YBhg. Dato' Abdul Latif Bin Haji Abu Seman	✓
14	YBhg. Datuk Rajasekharan A/L Ramasamy	✓
15	YBhg. Dato' Raiha Azni Binti Abd Rahman	x
16	YBhg. Dato' Palaniappan A/L Joseph	x
17	YBhg. Datuk Chia Hui Yen	x

- The Chief Executive presented the Skills Passport Initiative Proposal Paper.
- The Board **APPROVED** to partner with Neomindz Sdn Bhd on the implementation of Skills Passport Initiative.

Non-Mandatory

Non-Exclusive

Pay-Per-Use

Non-Levy

No.	Members	Attendance
1	YBhg. Datuk Rajasekharan A/L Ramasamy (Chairman)	✓
2	YBhg. Datuk Shahul Hameed Bin Shaik Dawood	✓
3	YBrs. Dr. Zainah Binti Shariff	✓
4	YBhg Datuk Rosli Bin Yaakub	✓
5	YBhg. Datuk Abdul Kadir Bin M.E. Sikkandar	✓
6	YBhg. Dato' Raiha Azni Binti Abd Rahman	✓
7	YBhg. Dato' Palaniappan A/L Joseph	✓
8	YBhg. Datuk Chia Hui Yen	✓
9	Mr. Mohd Syukri Bin Ahmad Sudari	✓
10	YBhg. Dato' Abdul Latif Bin Haji Abu Seman	✓
11	YBhg. Dato' Seri Chan Kong Yew	✓
12	Mr. Tan Huang Kew	✓
13	YBhg. Datuk Muhd Khair Razman Bin Mohamed Annuar	x

- The Chief Executive addressed Datuk Rosli's concerns in his letter dated 27 Mac 2023 and reiterated that the **Skills Passport Proposal** was submitted for **Approval** and the initiative had **No Cost Impact** and the partnership was **Not Exclusive**.
- PSMB **Sought Approval** from MOHR on **16 Feb 2023** and **Executed The Agreement** on **17 Feb 2023**.
- Datuk Rosli took note and stated that he **will amend his letter and apologise** to the Chief Executive and the Company Secretary.

PLAY RECORDING OF SKILLS PASSPORT DELIBERATION DURING BOARD MEETING OF OCTOBER 2022

DOCUMENTS REFERRED

BDO AUDIT REPORT SKILLS PASSPORT INITIATIVE BY PEMBANGUNAN SUMBER MANUSIA BERHAD (“PSMB”) DATED 16 JUNE 2023

AUDIT	FINDINGS	DOCUMENTS REFERRED
BDO	Based on the Audit Report, in summary, BDO concluded as follows:- <u>BOD Meeting No.5/2022 dated 6th October 2022</u> Tacit APPROVAL was given by Board of Directors on the implementation of the Skills Passport and partnership with Neomindz Sdn Bhd and NO OBJECTIONS was raised by any of the Board members during the BOD Meeting. <u>Approval to enter into Agreement with Neomindz Sdn Bhd</u> PSMB being an agency under the Ministry of Human Resources (“MoHR”), IT WAS REASONABLE FOR PSMB TO SEEK APPROVAL FROM A REPRESENTATIVE FROM MOHR due to the lack of quorum to call a BOD Meeting. <u>System Service Agreement between PSMB and Neomindz Sdn Bhd dated 17th February 2023</u> There is NO FINANCIAL COST to PSMB by virtue of the fact that the only fee to be paid to Neomindz Sdn Bhd will be funded by a fee collected from users; NO FINANCIAL RISK to PSMB given the non-exclusivity and favourable clause; and NO OPERATIONAL RISK to PSMB considering that PSMB is not tied in any way or form to Neomindz Sdn Bhd. <u>1st Letter issued by Datuk Rosli dated 27th March 2023</u> DATUK ROSLI DOES NOT APPEAR TO HAVE A BASIS to claim that he was unaware of the Chief Executive’s presentation and he’s allegations appear to be UNWARRANTED AND WITHOUT BASIS. <u>BOD Meeting No.1/2023 dated 28th March 2023</u> It is evident that the majority of the BOARD MEMBERS DID NOT HAVE AN ISSUE with the implementation of the Skills Passport Initiative as well as the appointment of Neomindz Sdn Bhd. <u>2nd Letter issued by Datuk Rosli dated 10th April 2023</u> Partnership with Neomindz Sdn Bhd appears to be first of its kind, hence it is not unusual or irregular that the existing procurement policy and limits of authority did not stipulate for and there was SUFFICIENT GOVERNANCE in place to support the implementation and appointment process. Datuk Rosli’s ALLEGATION APPEARS TO BE UNWARRANTED.	<u>DOCUMENTS REFERRED</u> • PSMB policies and procedures • Business Proposal by Neomindz Sdn Bhd dated 26th June 2022 • Letter to TKSU (O) dated 15 February 2023 • Reply Letter from TKSU (O) dated 17 February 2023 • System Service Agreement with Neomindz Sdn Bhd dated 17th February 2023 • 1st Letter issued by Datuk Rosli dated 27 March 2023 • 2nd Letter issued by Datuk Rosli dated 10 April 2023 • Presentation Slides of Proposal Evaluation Skills Passport dated 20th July 2022 Procurement Procedure • Minutes & Recording of Meeting No.2 dated 22nd March 2022 • Minutes & Recording of Meeting No.3 dated 31st May 2022 • Minutes & Recording of Meeting No.4 dated 16th August 2022 • Minutes & Recording of Meeting No.5 dated 6th October 2022 • Minutes & Recording of Meeting No.1 dated 28th March 2023 • Minutes of Special Meeting No.1 dated 22nd June 2022 • Minutes of Special Meeting No.2 dated 6th September 2022 • Minutes of Special Meeting No.1 dated 12th April 2023 • Email Circulation of Draft Minutes of BODM No.5/2023

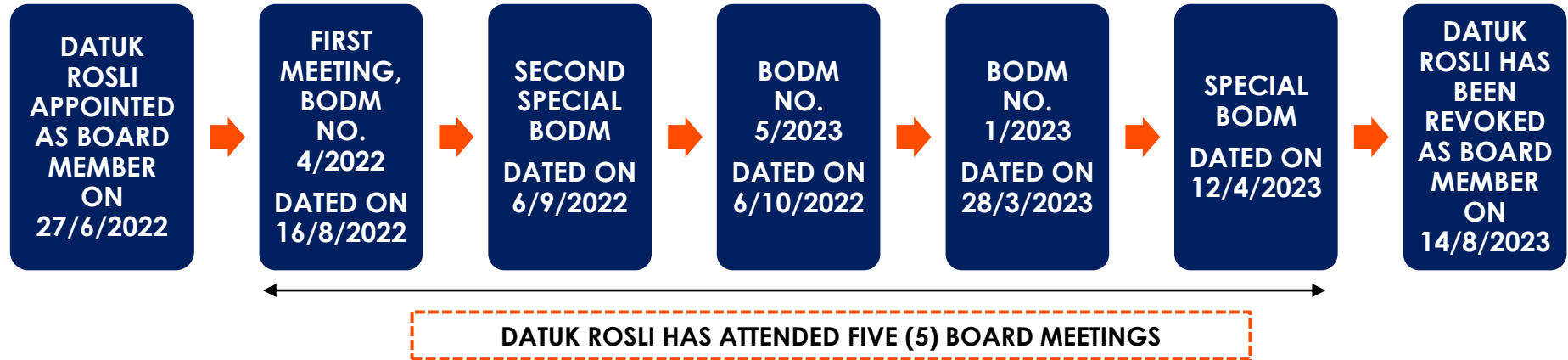
SUMMARY OF THE AUDIT REPORTS

Based on the audit report conducted by MOHR and BDO, in summary both the reports concluded as follows:-

- Approval was duly given by Board of Directors during the Board Meeting No.5/2022 dated 6th October 2022 on the implementation of the Skills Passport and partnership with Neomindz Sdn Bhd and **no objections was raised by any of the Board members during the BOD Meeting.**
- PSMB's award to Neomindz Sdn Bhd was in **accordance with due process.**
- **System Service Agreement** between PSMB and Neomindz Sdn Bhd dated 17th February 2023 **does not have any financial cost, financial risk and operational risk to PSMB.**
- **Letters issued by Datuk Rosli dated 27th March 2023 and 10th April 2023 is unwarranted and without basis.**

TIMELINE OF DATUK ROSLI AS A BOARD OF DIRECTOR

TIMELINE ON DATUK ROSLI'S TENURE AS PSMB BOARD OF DIRECTORS AND BOARD MEETING ATTENDED

ISSUES RAISED BY DATUK ROSLI BIN YAAKUB SINCE HIS APPOINTMENT AS A DIRECTOR OF PSMB

BODM 4/2022
16 Aug 2022

Issue: Board should not approve matters via DCR if it involves cost
Management's Action: Ceased any Board approval via DCR

2nd SPECIAL BODM
6 Sept 2022

Issue: Proposals for Amendment of PSMB Act 2001
Management's Action: Invited and Deliberated Datuk Rosli's proposals for Amendment of the PSMB Act 2001 during the Board Committee Meeting on 1 Sept 2022

BODM 5/2022
6 Oct 2022

Issues:

1. Recommendation to include Investments in Sukuk
2. Set up a Procurement & Tender Committee

Management's Action: Investment Policy Amendment tabled to Investment Panel on 21 Mac 2023

ISSUES RAISED BY DATUK ROSLI BIN YAAKUB (cont.)

BODM 1/2023
28 Mac 2023

Issues:

1. To table Retained Earnings & Equity Investments
2. Procurement Policy & Framework
3. Regional Offices - To conduct rental valuation process
4. Skills Passport Letter dated 27 Mac 2023

Action:

- Item 1-3 - Management addressed the issues during the Special BODM (as per below)
- Item 4 – Management addressed the issues raised vide the letter dated 27 Mac 2023

SPECIAL BODM
12 Apr 2023

Issues:

1. Skills Passport Letter dated 10 Apr 2023

Action:

1. Procurement & Tender Committee- Pending the formation of complete Board
2. PSMB currently adopts Government Procurement SOP to certain extent & revision of the Limits of Authority will include procurement process
3. CFO presented at Agenda 8 addressing issues raised by the Board in March 2023 & the BARMC meeting on 7th of April 2023. (including the HSI Initiative)

APPOINTMENT OF HRD CORP CHAIRMAN

THE APPOINTMENT OF CHAIRMAN OF PSMB

PSMB
ACT 2001

COMPANIES ACT
2016

PSMB CONSTITUTION

Section 7 of PSMB Act 2001

- The **Board of Directors** shall be appointed by the Minister including the **Chairman & Deputy Chairman**

Section 10(2) of PSMB Act 2001

- Any **conflict or inconsistency** between the Act and the Constitution, the **Act shall prevail**.

Section 31 of Companies Act 2016

- **Mandatory** for a **Company Limited By Guarantee** to have a **Constitution**

Article 19.17

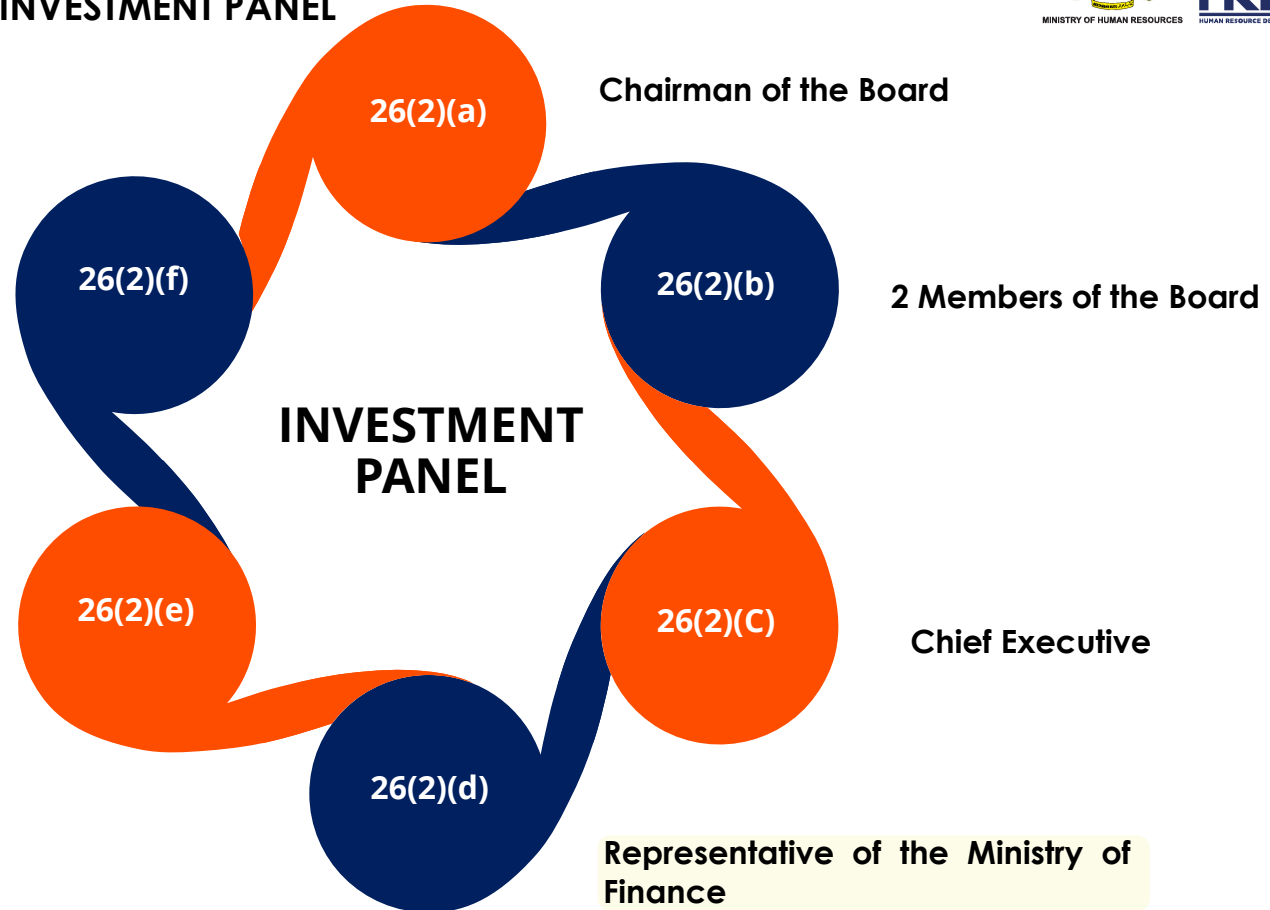
- The **Chairman shall preside** as Chairman **at every meeting of the Board**, or if he is absent, or of at every meeting of the Board

INVESTMENT PANEL

APPOINTMENT & POWERS OF INVESTMENT PANEL

2 other persons with business and financial experience to be appointed by the Minister

Representative of the Central Bank of Malaysia

THE INVESTMENT PANEL MEMBERSHIP SINCE 2020

Position	Details	Date of Appointment
Chairman Section 26(2)(a)	Dato' Nelson A/L Renganathan	1/4/2020 – 6/10/2020
Chairman Section 26(2)(a)	Datuk Seri Jamil Bin Salleh	14/10/2020 – 6/10/2022
Chairman Section 26(2)(a)	Datuk Rajasekharan A/L Ramasamy	20/3/2023 – 30/6/2023
Member of the Board Section 26(2)(b)	Dato' Ruhaidini Binti Abd Kadir	15/5/2020 – 10/1/2023
Chief Executive Section 26(2)(c)	Datuk Shahul Hameed Bin Shaik Dawood	15/4/2020 – 14/4/2025
Representative of MOF Section 26(2)(d)	Puan Sharifah Wahaida Lailatul Binti Syed Sagaff	12/6/2020 – 11/6/2024
Representative of BNM Section 26(2)(e)	-	-
Appointees of Minister Section 26(2)(f)	Datuk Puvanesan A/L Subenthiran	5/6/2020 – 4/6/2024
Appointees of Minister Section 26(2)(f)	Datin Sri Rahayu Binti Tajuddin	5/6/2020 – 4/6/2022

*Vide letter dated 12 July 2010 from Bank Negara Malaysia (BNM), BNM will no longer send a representative to PSMB Investment Panel

CHRONOLOGY OF PROPERTY PURCHASED (2020 – 2023)

CHRONOLOGY FOR PURCHASE OF MENARA IKHLAS

1

MENARA IKHLAS

Date	Details
18 Jun 2020 (BODM 4/2020)	Proposal to lease to own new building for PSMB's Head Office in Putrajaya or Cyberjaya
3 Dec 2020 (IP 7/2020)	IP agreed to purchase the building in principle with terms and conditions to be reviewed
24 Dec 2020	Valuation report from JPPH
11 Jan 2021 (BODM 1/2021)	Presented to the Board
19 Jan 2021 (DCR001IP/2021)	IP approved the execution of Sales & Purchase Agreement
25 Feb 2021	Payment of Deposit to Stakeholder
16 Nov 2021 (IP 4/2021)	IP requested for the refund of deposit from the Stakeholder
5 Sept 2022 (IP 4/2022)	IP agreed and approved to request back the deposit sum of RM120 million Vendor
2 Feb 2023	Refund of deposit received
17 Feb 2023	Interest of RM1.9 million receive from Foong and Partners
24 Feb 2023	Interest of RM1.3 million receive from Vas and Co

No.	Members	Attendance
1	YBhg. Datuk Seri Jamil Bin Salleh	✓
2	YBhg. Dato' Ruhaidini Binti Abd Kadir	✓
3	YBhg. Datuk Shahul Hameed Bin Shaik Dawood	✓
4	YBhg. Datuk Muhd Khair Razman Bin Mohamed Annuar	✓
5	YBhg. Datuk Haji Abdul Kadir Bin M.E Sikkandar	✓
6	YBhg. Dato' Raiha Azni binti Abd Rahman	✓
7	YBhg. Datuk Chia Hui Yen	✓
8	YBhg. Dato' Palaniappan A/L Joseph	✓
9	YBhg. Datin Erni Dekritawati Yuliana Binti Buhari	✓
10	Madam. M. Vickneswari R. Muthukrishnan	✓
11	YBrs. Dr. Kang Tong Hum	✓
12	YBrs. Dr. Zainah Binti Shariff	✓
13	YBhg. Dato' Kamalakannan A/L Kaliaperumal	✓
14	Mr Mohd Syukri Bin Ahmad Sudari	✓
15	YBrs. Tuan Haji Asri Bin Ab Rahman	✓

CHRONOLOGY FOR PURCHASE OF TAPAH

2

TAPAH

Date	Details
18 Aug 2020 (IP 3/2020)	Proposal was approved to IP to purchase Tapah Property
5 Nov 2020 (BODM 8/2020)	The Board was updated on the proposal to purchase Tapah Property
17 Feb 2021 (IP 3/2021)	Execution of Sales & Purchase Agreement
22 Apr 2022	Transfer of Vacant Possession

No.	Members	Attendance
1	YBhg. Datuk Seri Jamil Bin Salleh	✓
2	YBhg. Dato' Ruhaidini Binti Abd Kadir	✓
3	YBhg. Datuk Shahul Hameed Bin Shaik Dawood	✓
4	YBhg. Datuk Muhd Khair Razman Bin Mohamed Annuar	✓
5	YBhg. Dato' Palaniappan A/L Joseph	✓
6	YBhg. Dato' Raiha Azni binti Abd Rahman	✓
7	YBhg. Datuk Chia Hui Yen	✓
8	YBhg. Datuk Wong Siaw Ting	✓
9	YBhg. Datin Erni Dekritawati Yuliana Binti Buhari	✓
10	YBrs. Dr. Kang Tong Hum	✓
11	YBrs. Dr. Zainah Binti Shariff	✓
12	Mr Ab. Rahim Bin Yusoff	✓
13	Mr Gan Boon Khim	✓
14	Madam. M. Vickneswari R. Muthukrishnan	✓

CHRONOLOGY FOR PURCHASE OF SABAH

3 SABAH

Date	Details
22 Mac 2022 (BODM 2/2022)	The Board was updated on the proposal to purchase Sabah Property
21 Apr 2022 (IP 2/2022)	During the IP Meeting no 2/2022, the proposal for the purchase of Sabah Property was presented to the IP. It was decided that the Treasury Department to proceed with a due diligence as well as property valuation for the proposed property.
21 Sept 2022 (IP 5/2022)	During the IP meeting no 5/2022, it was decided to accept the offer for the purchase of Sabah Property, it was decided to accept the offer for the purchase of Sabah Property.
27 Oct 2022 (IP 7/2022)	Approval on the execution of Sales & Purchase Agreements
3 Nov 2022	The Sale and Purchase Agreement was executed and stamped

No.	Members	Attendance
1	YBhg. Datuk Seri Jamil Bin Salleh	✓
2	YBhg. Dato' Ruhaidini Binti Abd Kadir	✓
3	YBhg. Datuk Shahul Hameed Bin Shaik Dawood	✓
4	YBhg. Datuk Muhd Khair Razman Bin Mohamed Annuar	✓
5	YBhg. Datuk Haji Abdul Kadir Bin M.E Sikkandar	✓
6	YBhg. Dato' Raiha Azni binti Abd Rahman	✓
7	YBhg. Datuk Chia Hui Yen	✓
8	YBhg. Dato' Palaniappan A/L Joseph	✓
9	Mr Gan Boon Khim	✓
10	YBhg. Datin Erni Dekritawati Yuliana Binti Buhari	✓
11	YBhg. Datuk Wong Siaw Ting	✓
12	Madam. M. Vickneswari R. Muthukrishnan	✓
13	YBrs. Dr. Kang Tong Hum	✓
14	YBhg. Dato' Kamalakannan A/L Kaliaperumal	✓
15	Mr Mohd Syukri Bin Ahmad Sudari	✓
16	YBrs. Tuan Haji Asri Bin Ab Rahman	✓

HSI INITIATIVE

HRD Corp Strategic Incentives (HSI) Under Strategic Initiative Overview

Board
Approval

Proposal
Submission

Evaluation &
Approval

Implementation
& Completion of
Training

Claim,
Payment &
Outcome

DATE : 25/2/2021
AGENDA: NO. 6
TITLE : PROPOSAL TO
IMPLEMENT HSI USING
HRDF FORFEITED LEVY

Employability / Income
Creation

Industry Based

- ☐ Submission via online platform, open submission by HRDC registered Training Providers

- ☐ Proposal will be evaluated and approved

Evaluation By : SI Team
Selection By : Selection Committee
Approval By : As per Limits Of Authority

- ☐ Service Agreement / Letter of Appointment issued to selected TP
- ☐ Training will be conducted
- ☐ Completion of training

- ☐ Claim Submission by TP
- ☐ Training & Claim Verification
- ☐ Approval to be obtained to disburse the claim
- ☐ Disbursement by Finance

HSI Board Approval

HRDF STRATEGIC FUND	
ITEM	DETAILS
Source of Funding	HRDF Forfeited Levy (Pool Fund)
Target Group	Malaysian
Target Outcome	Pillar 1: Income Creation - B40 - It equips the vulnerable and employees from the B40 category with specific skills and gain entrepreneurship skills. - GIG / Freelancing - end-to-end training for up-skilling to increase income from various means by becoming freelancers. Pillar 2 : Industry-Based - This initiative will provide a platform to up-skill through high value added training in relevant courses related to fast growing industries.
Cost Structure / Financial Assistance	Course Fee : Maximum RM5,000 per pax / per group *subject to training programme
Implementation Criteria	Subject to training arrangement based on proposal submission and evaluation
Method of Training	- Online / Classroom - Full Time / Part Time
Training Duration	Maximum 30 days

FOR APPROVAL
REF : AGENDA 15

PEMBANGUNAN SUMBER MANUSIA BERHAD
(Company No. 545143 D)
(Incorporated in Malaysia)

CERTIFIED EXTRACT MINUTES OF THE BOARD DIRECTORS' MEETING NO. 2/2021 OF THE COMPANY HELD ON THURSDAY, 25TH FEBRUARY 2021

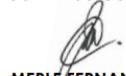
8. AGENDA 6 - TO RECEIVE CHIEF EXECUTIVE'S REPORT

8.3 AGENDA 6 (ANY OTHER MATTERS) - PROPOSAL TO IMPLEMENT HRDF STRATEGIC INCENTIVES (HSI) USING HRDF FORFEITED LEVY

8.3.1 Chief Executive presented the proposal under Other Matters proposed to the Board for approval to use the PSMB forfeited levy (Pool Fund) for income creation programmes, i.e., B40, GIG, and Industry Based.

The Board **ACCEPTED** and **APPROVED** the proposal.

Confirmed Correct,

MERLE FERNANDEZ
Chief Legal Officer & Company Secretary

HSI Board Approval (cont.)

Approval HSI Attendance BODM 2/2021 - 25 February 2021

No.	Members	Attendance
1	YBhg. Datuk Seri Jamil Bin Salleh	✓
2	YBhg. Dato' Ruhaidini Binti Abd Kadir	✓
3	YBhg. Datuk Shahul Hameed Bin Shaik Dawood	✓
4	YBhg. Datuk Muhd Khair Razman Bin Mohamed Annuar	✓
5	YBhg. Datuk Haji Abdul Kadir Bin M.E Sikkandar	✓
6	YBhg. Dato' Raiha Azni binti Abd Rahman	✓
7	YBhg. Datuk Chia Hui Yen	✓
8	YBhg. Dato' Palaniappan A/L Joseph	✓
9	Mr Gan Boon Khim	✓
10	YBhg. Datin Erni Dekritawati Yuliana Binti Buhari	✓
11	YBhg. Datuk Wong Siaw Ting	✓
12	YBr. Dr. Kang Tong Hum	✓
13	YBhg. Dato' Kamalakannan A/L Kaliaperumal	✓
14	Mr Mohd Syukri Bin Ahmad Sudari	✓
15	YBr. Tuan Haji Asri Bin Ab Rahman	✓

EXAMPLE OF ROLES OF CE & COSEC

EXAMPLES OF GLCs WHERE THE CE IS THE BOARD DIRECTOR

YM Tan Sri Tengku Muhammad Taufiq
Petronas
President & Group CEO

Encik Syahrnizam Samsudin
UEM Edgenta
Managing Director/CEO

Syed Hamadah Syed Othman
Lembaga Tabung Haji
Group Managing Director & CEO

Datuk Seri Amir Hamzah
KWSP
CEO

Dato' Sri Dr. Mohammed Azman
PERKESO
Group CEO

REQUIREMENTS TO BE A COMPANY SECRETARY

SECTION 235 COMPANIES ACT 2016

Who can be a Company Secretary

A member set out in the **Fourth Schedule**

OR

A person licensed by the Commission under section 20G of the Companies Commission of Malaysia Act 2001

Fourth Schedule

- 1) Malaysian Institute of Chartered Secretaries and Administrators (MAICSA)
- 2) Malaysian Bar
- 3) Sabah Law Association
- 4) Advocates Association Of Sarawak
- 5) Malaysian Institute Of Accountants
- 6) Malaysian Institute Of Certified Public Accountant

Requirement of COSEC

- A natural person
- 18 Years or older
- Citizen or Permanent Residence of Malaysia

CONCLUSION

The eligibility to be a Company Secretary is provided under Section 235 Companies Act 2016 whereby any approved bodies under the Fourth Schedule can be a Company Secretary including but not limited to **ACCOUNTANTS AND LAWYERS**

EXAMPLES OF GLCs WHERE THE LEGAL & COSEC POSITION IS COMBINED

Encik Syed Ali Haidar Syed Shahabuddin
KWSP
Head of Legal & Secretarial Department

Encik Asmul Kardin
MISC Berhad
Vice President of Legal, COSEC & Compliance

Ms. Norlyn Kamal Basha
Touch & Go
Digital Head of Legal & Company Secretarial

Dato' Mohamed Nasri Sallehuddin
Khazanah Nasional
Head of Legal & Secretarial Department

MINISTRY OF HUMAN RESOURCES

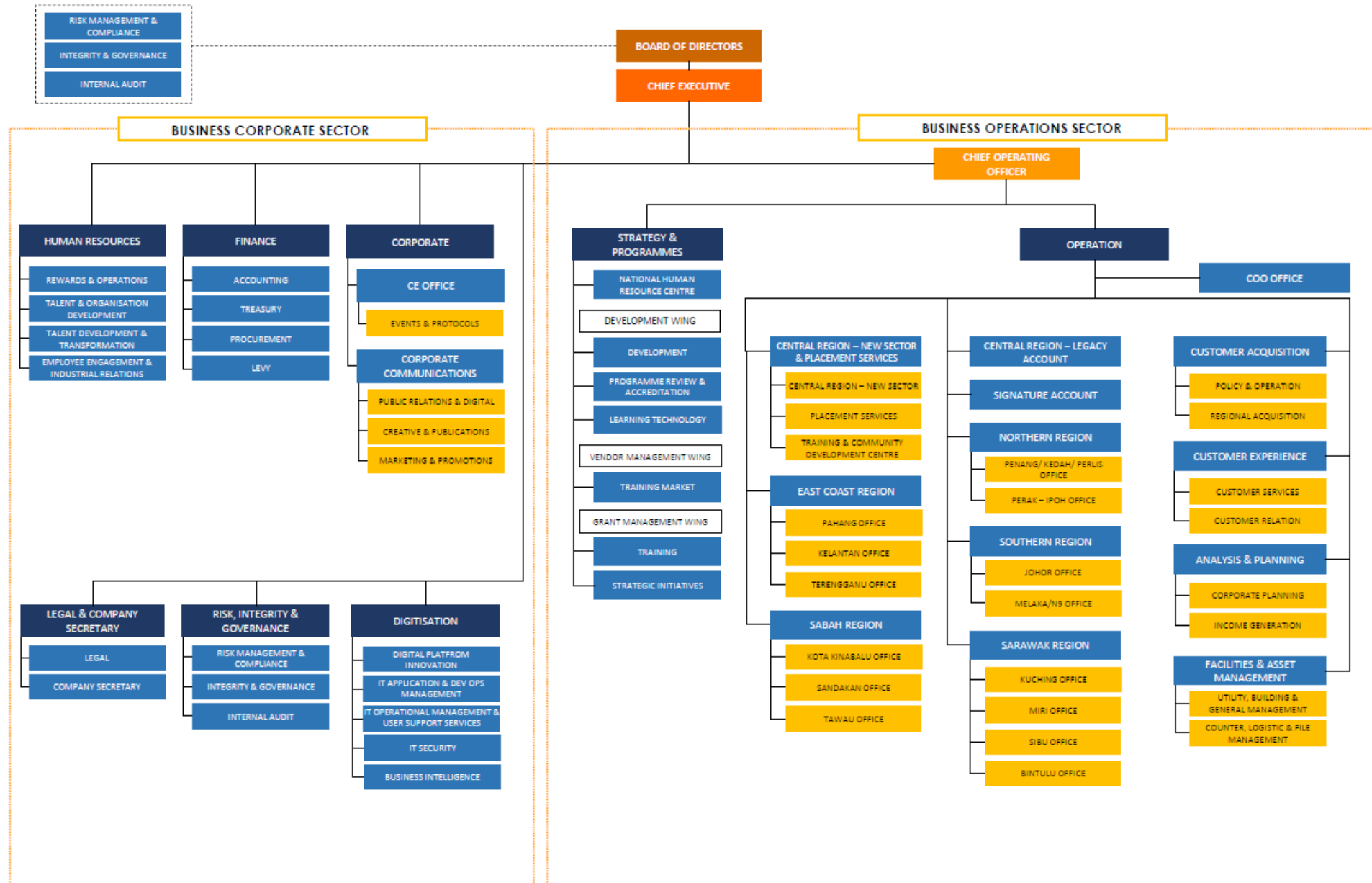
THANK YOU

Mesyuarat Prosiding Jawantankuasa Kira-kira Wang Negara (PAC), Parlimen ke-15 Bil 6(E) Tahun 2023

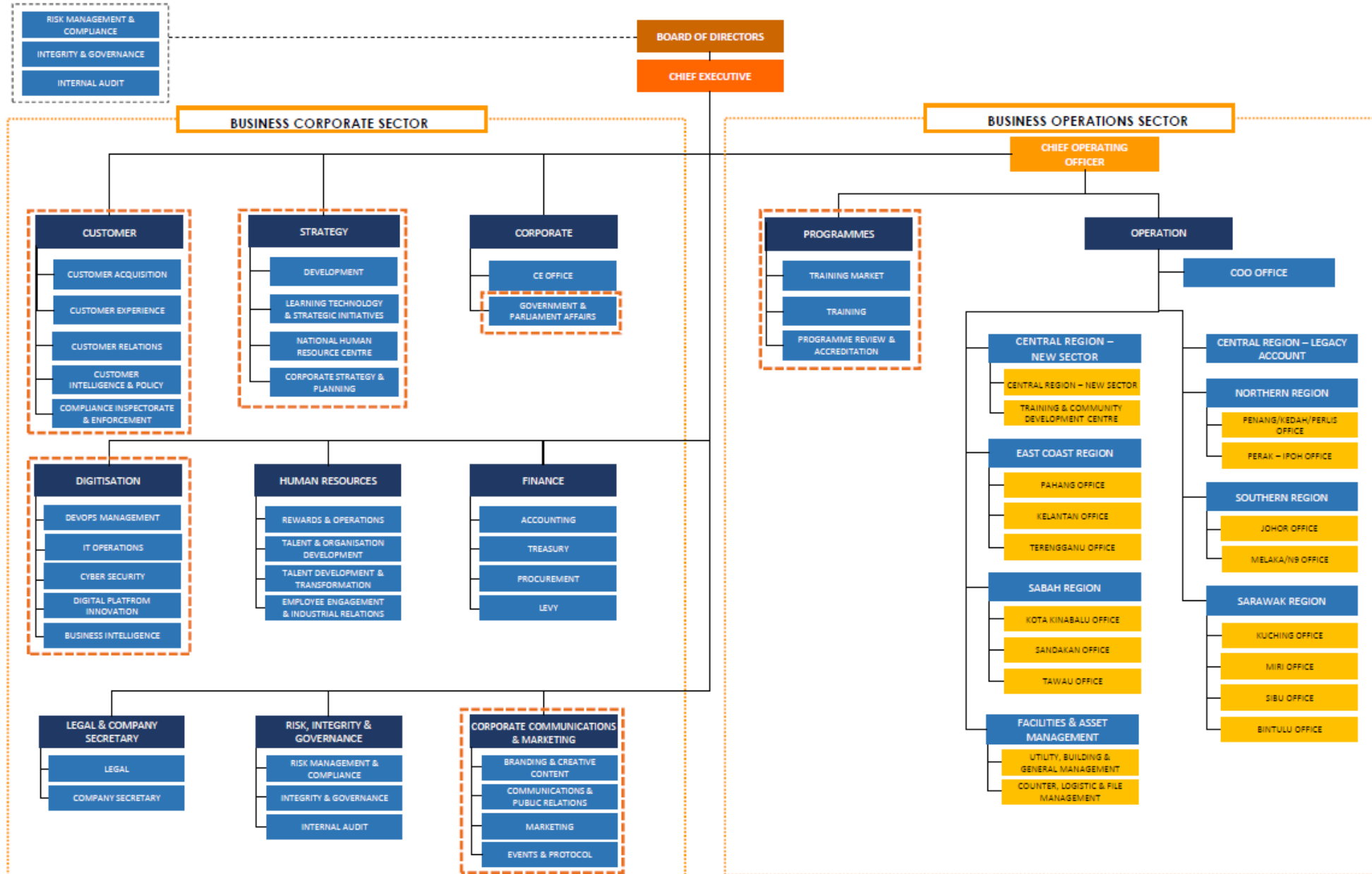
23 November 2023

Datuk Ariff Farhan Doss, Ketua Pegawai Operasi PSMB

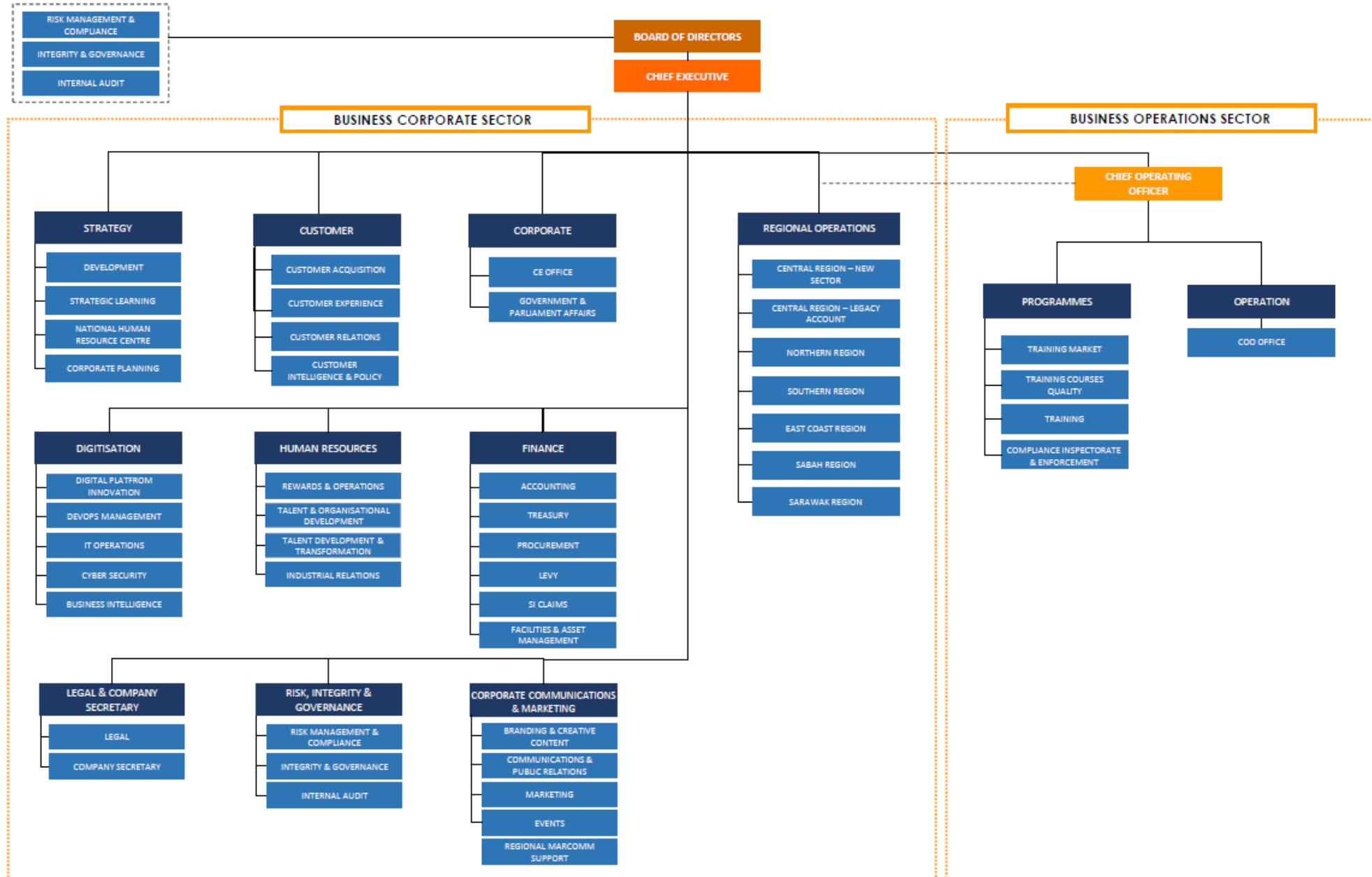
Organization Structure Effective August 2022

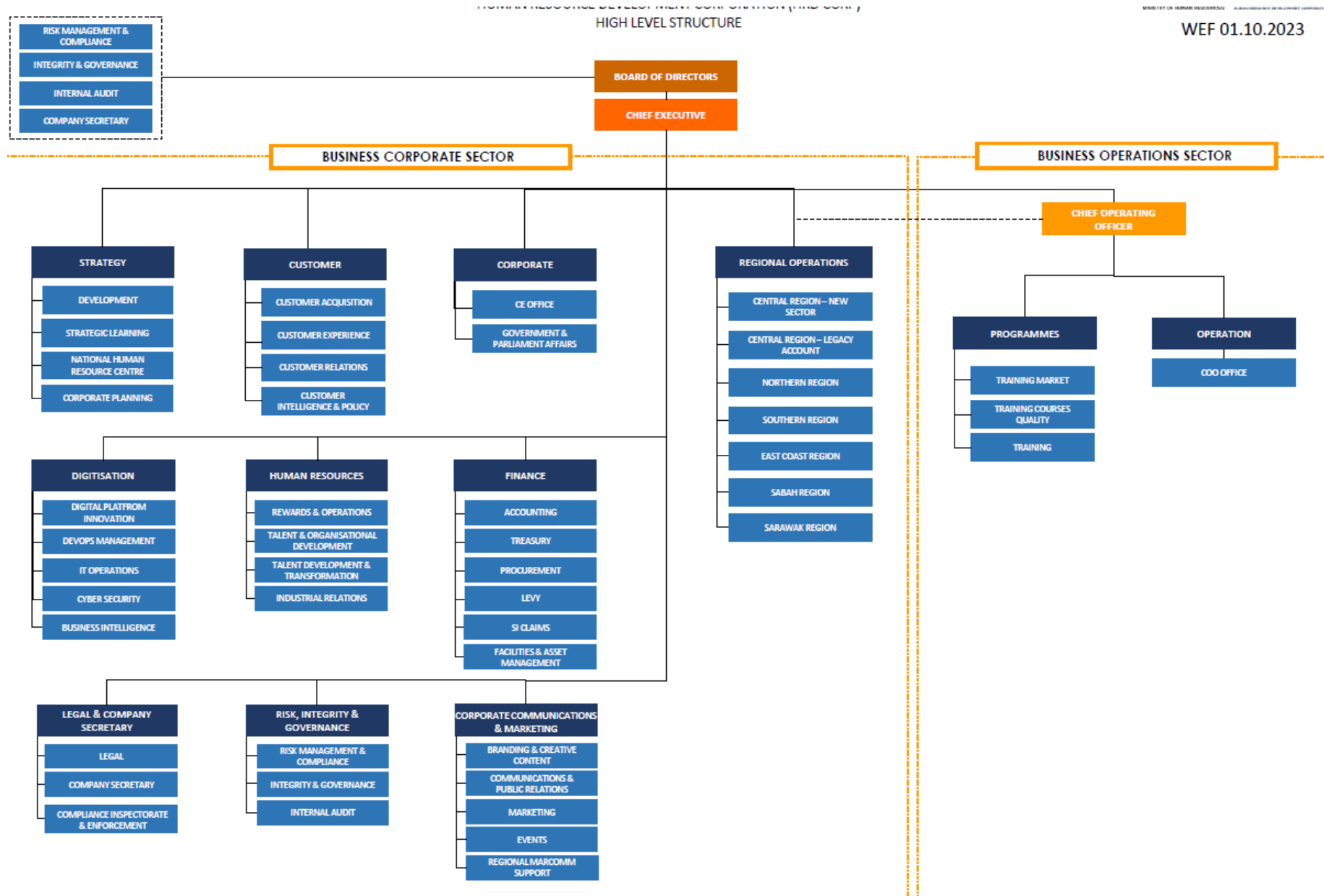
Restructuring Effective April 2023

Restructuring Effective August 2023

Restructuring Effective 1st October 2023

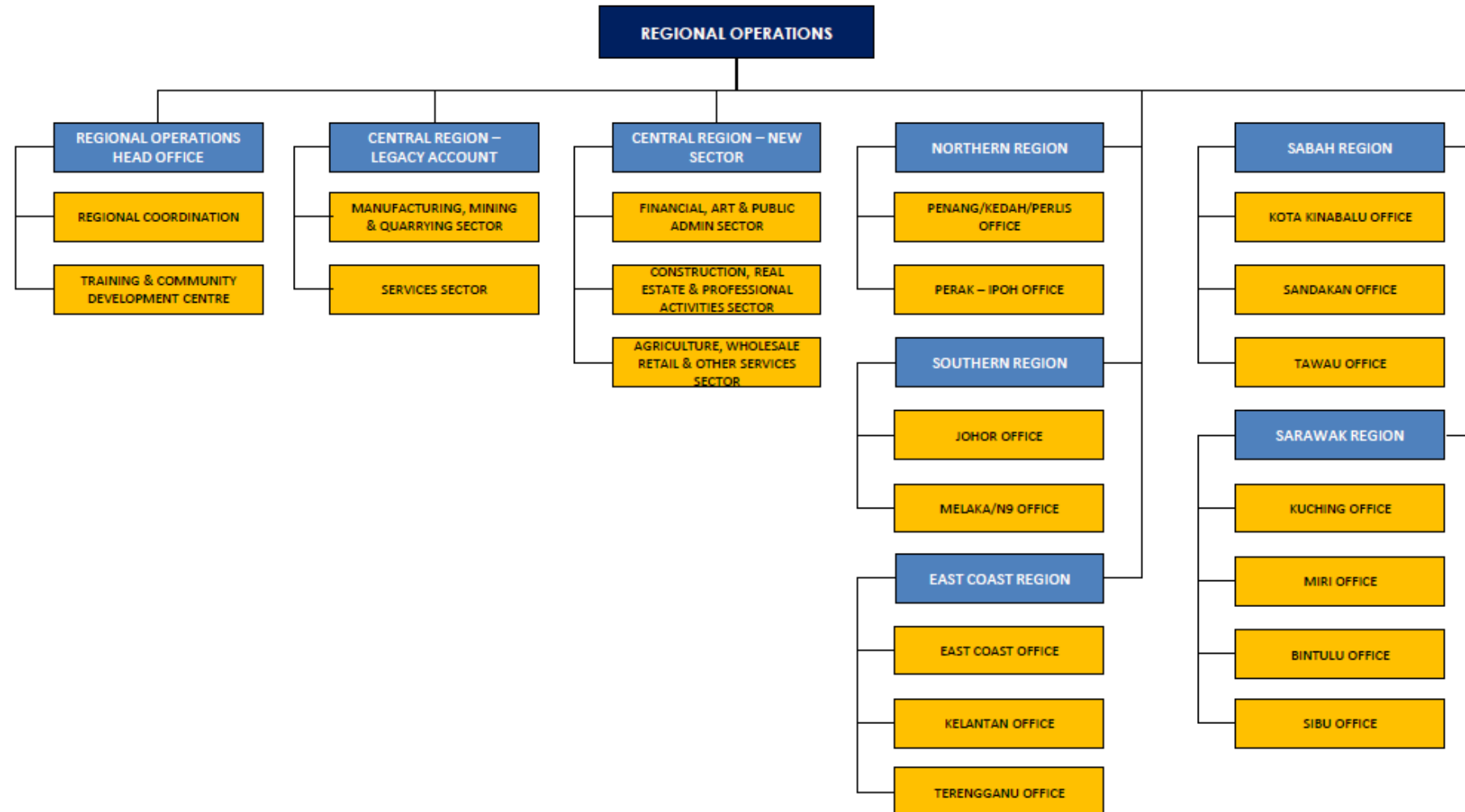
Restructuring Effective 16th October 2023

RESTRUCTURING
NOTICE OF CHANGE

WEF 16.10.2023

MINOR RESTRUCTURING OF DIVISION (EFFECTIVE 16 OCTOBER 2023)

REGIONAL OPERATIONS DIVISION

Meeting & Events

SLC Meeting Date	Special SLC Meeting	Management Committee Date
16 th January 2023	23 rd June 2023	15 th June 2023
2 nd February 2023	28 th June 2023	20 th July 2023
20 th March 2023	31 st July 2023	7 th September 2023
17 th May 2023	22 nd August 2023	16 th October 2023
24 th July 2023	25 th September 2023	
8 th September 2023	25 th October 2023	
7 th November 2023		
8 th November 2023		

Programme that invited SLC but no invitation to COO	Programme Date
Presentation to KSU & TKSU	24 th May 2023
Presentation to YBM	8 th November 2023

PSMB Events in year 2023

No	Date	Event	Venue	VIP	Gimmick	LED Screen
1	17-Jan-23	Human Resource Development Corporation Award 2022 Gala Dinner	KLCC	YBM & YBTM	/	/
2	14 - 16 Feb 23	Trainers & Training Providers Bootcamp (Putrajaya)	Putrajaya Marriott Hotel	YBM	/	/
3	7-Feb-23	Majlis Pelancaran Inisiatif Pencegahan Rasuah	KSM	YBM & YBTM		
4	22-Feb-23	Employers & Training Providers Engagement in Johor	Hotel Doubletree Hilton JB			
5	25-Feb-23	Datuk CE Study Visit Programme with TI School, Chennai India	Wisma PSMB	YBM		
6	28 Feb - 2 Mar 23	Trainers & Training Providers Bootcamp (Penang)	Bayview Beach Resort, Penang	YBM	/	/
7	9-Mar-23	Internal Social Media Ambassadors Dinner	Sofitel			
8	14 - 16 Mar 23	Trainers & Training Providers Bootcamp (Johor)	Forest City Golf Hotel, Johor Bahru		/	/
9	31-Mar-23	National Human Capital Conference & Exhibition 2023 (Northern) - Soft Launch	SPICE Setia	YBM		
10	Mid of April	Raya Short Drama - Peluang Kedua			/	
11	17-Apr-23	Majlis Pra-Pelancaran National Training Week 2023	Hotel Le Meridien, Putrajaya	YBM, YBTM & YBM (MOE)	/	
12	27-May-23	Majlis Kemuncak National Training Week	PICC	YB TPM, YBM & YBTM	/	/
13	31 May - 1 Jun 23	National Human Capital Conference & Exhibition 2023 (Northern)	SPICE Setia	YBM	/	/
14	12-Jun-23	Employers & Training Providers Engagement in Sabah	Shangri-La Tanjung Aru, Kota Kinabalu			
15	13 - 15 Jun 23	Trainers & Training Providers Bootcamp (Sabah)	Shangri-La Tanjung Aru, Kota Kinabalu			
16	20 - 22 Jun 23	Trainers & Training Providers Bootcamp (Sarawak)	Riverside Majestic Hotel			
17	22-Jun-23	Mesyuarat Agung Tahunan Ke-22 PSMB	Grand Hyatt Kuala Lumpur	YBM		
18	4 - 5 July 23	National Human Capital Conference & Exhibition 2023 (Sabah)	SICC	YBM	/	/
19	13 - 15 July 23	CSR Programme	Penang	YBM		
20	18-Jul-23	CSR Programme	Taman Keramat, Kuala Lumpur	YBM		
21	21-Jul-23	CSR Programme	Negeri Sembilan	YBM		
22	23-Jul-23	Karnival Jom Latih MADANI	Parkir NSK Trade City, Seremban 2	YBM	/	/
23	1 - 3 Aug 23	Trainers & Training Providers Bootcamp (East Coast)	Zenith Kuantan	YBM	/	/
24	10-Aug-23	Pre-Planning : Management Retreat	M Resort & Hotel			
25	19 - 21 Aug 23	Management Retreat	M Resort & Hotel			
26	23-Aug-23	Internal Social Media Ambassadors Workshop	Wisma PSMB			
27	28-Aug-23	Sambutan Hari Kebangsaan ke-66	Wisma PSMB	YBM	/	/
28	5-Sep-23	Launch of NTI	M Resort & Hotel	YBM	/	/
29	10-Sep-23	NHRCI Graduation	Connexion Nexus Bangsar South	YBM		
30	11-Sep-23	National Human Capital Conference & Exhibition 2023 - Soft Launch	M Resort & Hotel	YBM	/	/
31	30 - 31 Oct 23	National Human Capital Conference & Exhibition 2023 (KL)	MITEC	YBM	/	/
32	30-Oct-23	HRD Awards Gala Dinner	Majestic Hotel Kuala Lumpur	YBM	/	/
33	9-Nov-23	Deepavali Celebration with YBM	PSMB	YBM		
34	1-Dec-23	PSMB Annual Dinner	MITEC	YBM	/	/

PSMB Governance Framework Report

Summary Outcome of the Governance Framework Review

Summary Observations

- Poor Board oversight over key decisions and fund operations
- Poor Board Governance – no monitoring of Conflict of Interest within Board
- Unclear roles and responsibilities for Board, Board Committees and Senior Management
- Ineffective, inward-focused organisational structure
- Intended roles / objectives not aligned with PSMB's mandate
- Mismatch of competencies and skills
- Ineffective monitoring functions
- No segregation of financials between the Fund and Corporation
- Inadequate controls for existing processes, especially for fund management and disbursements
- Inadequate policies and procedures
- Weak Limits of Authority

Exacerbated By

- PMSB Act – certain clauses are ambiguous and unclear
- Weak controls culture

Need to strengthen and enhance the overall governance across PSMB

Revise PSMB Act

Perform in-depth review and assessment of all aspect within PSMB – people, processes

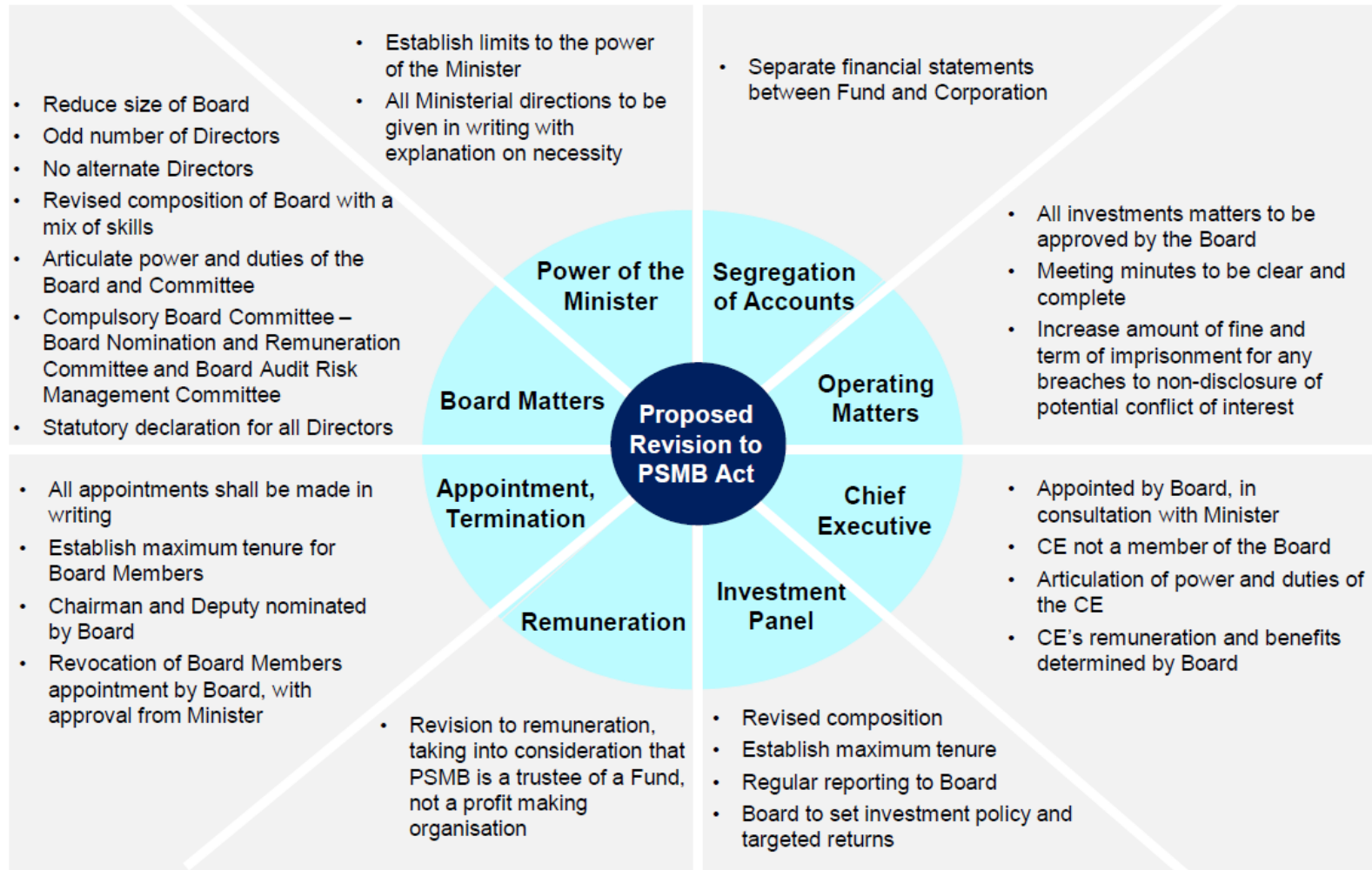

Establish strict governance and control

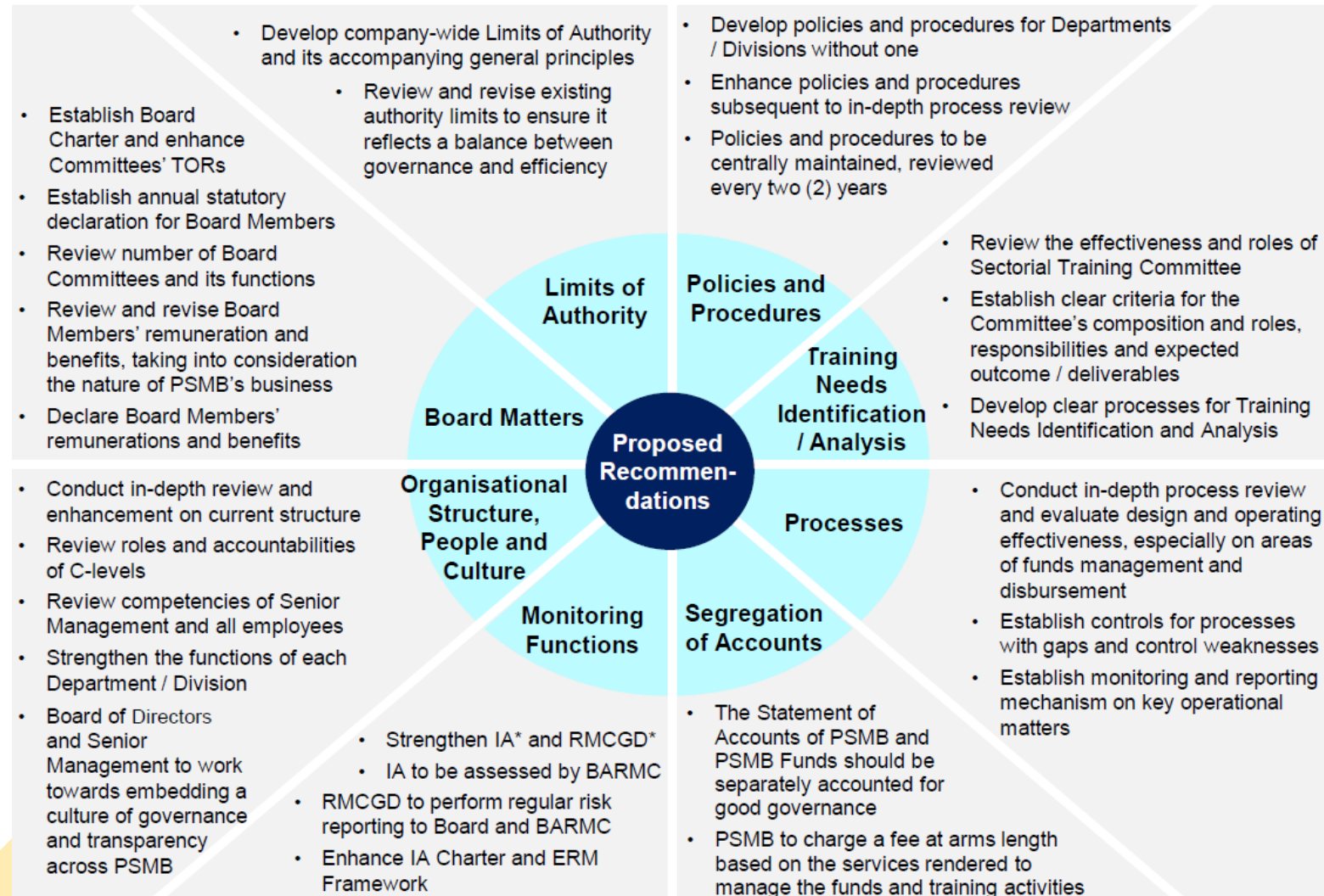

Embed a culture of governance and transparency

Summary of Recommended Revisions to PSMB Act

Summary of Recommendations to PSMB's Governance Framework

PSMB Background

Act

- PSMB is governed by PSMB Act 2001.
- There have been no significant / material updates to the PSMB Act 2001.
- Per the Act, the Power of the Minister appears extensive.
- There is a lack of coverage on certain areas, such as Directors' term of appointment, power and duties of Board of Directors and Chief Executive.
- The outcome of a high level comparison against the Acts governing SkillsFuture Singapore ("SSG") and Workforce Singapore ("WSG"), a Corporation similar to PSMB with similar core objectives in upskilling the nation are as follow:
 - The Act governing the operational aspect of the Fund (e.g. registration, deregistration, levy collection) is a separate Act from the Act governing the operations of the Corporation;
 - The Act governing the operations of the Corporation focuses on the governance and transparency of the Agencies; and
 - The Act specifies that the Fund shall be audited separately from the Agencies' activities.

Financials

- Based on the financial statements in the Annual Report:
 - PSMB's operations and the PSMB Fund are not separately managed or presented. The audited financial statements combine both.
 - The Consolidated Fund was introduced in 2016 following a budget announcement, leading to a surge in PSMB's Total Income as PSMB has recognised the Consolidated Fund as PSMB's Income.
 - There was an increase in "Expenses from Operating Activities" mainly due to high staff costs from salary revisions and bonuses over time.
 - There has been no reporting of Related Party Transactions, although there are transactions with various Ministries and Governmental Agencies.

For the Year Ended 31 December	2015 (RM)	2016 (RM)	2017 (RM)
Income			
Income from Operating Activities	65,179,290	69,192,233	65,766,231
Income from Human Capital Development Activities	15,467,584	25,220,936	16,949,688
Proceed under Consolidated Fund	-	205,169,157	214,826,344
Total Income	80,646,874	299,582,326	297,542,263
Expenses			
Expenses from Operating Activities	(48,602,891)	(70,049,991)	(55,064,307)
Human Capital Development expenses	(29,925,201)	(28,961,411)	(29,891,994)
Expenses for Programmes	-	(12,727,394)	(198,316,130)
Total Expenses	(78,528,092)	(111,738,796)	(283,272,431)
Net Surplus (before taxation)	2,118,782	187,843,530	14,269,832

1. Enhancements to the PSMB Act

The PSMB Act 2001 was reviewed and compared against the Act governing similar Corporations in various countries, as well as to the Act governing the Employer Provident Fund and Social Security Organisation in Malaysia. Comparison was made for the operational aspects of both the Fund and Corporation respectively.

Area	Observations	Recommendations
PSMB Act 	• No significant and material updates to the Act since 2001. • Power of Minister is extensive. • The Act does not clearly segregate the requirements established for the operations of the Fund and the Corporation, leading to clauses which are ambiguous and vague, subject to the interpretation of PSMB. • Lack of coverage on selected areas, such as: • Directors' term of appointment • Directors' power and authority • Duties of Directors and CE • The Act specifies that the Fund shall be expended for the purpose of upskilling and upgrading of the workforce. However, it does not specify that the accounts of the Fund and PSMB should be segregated and audited separately, resulting in the Funds being managed inefficiently.	• Proposed recommendations to the Act are as a result of GOC's deliberations, taking into consideration: • Alignment to current operations; • Feedback from the public (registered employers, employees) and Legal Department of PSMB; and • Comparison against similar Acts (e.g. Employer Provident Fund, Social Security Organisation). • To enhance the governance across PSMB, there is a need to tighten the Act in the following areas: • Reducing the size of the Board of Directors; • Clarity on Board matters – appointment, tenure, authority and responsibilities; • Clarity on duties and responsibilities of the CE; • Clarity on decision-making powers; • Limitation to power of Minister; • Alignment of the Act vis-à-vis Financial Provisions / Operations e.g. treatment of Consolidated Fund and recognition of interest income; • Enforcement of statutory declaration for Board of Directors; and • Clear segregation of financial statements between the Fund and Corporation, and that both accounts are to be audited separately.

Terima kasih

Prosiding Bil 6 (I) Tahun 2023:

Pengurusan Dana Latihan dan Keberkesanan Program Latihan Human Resource Development Corporation (HRD Corp)

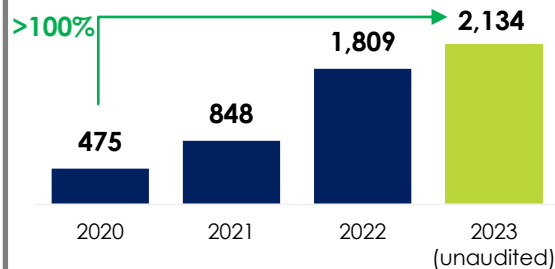
Mesyuarat Prosiding Jawatankuasa Kira-Kira Wang Negara (PAC), Parlimen Kelima Belas Bil. 6 (I) Tahun 2023

HRD CORP'S PERFORMANCE AS AT 31 DEC 2023

KEY STATISTICS

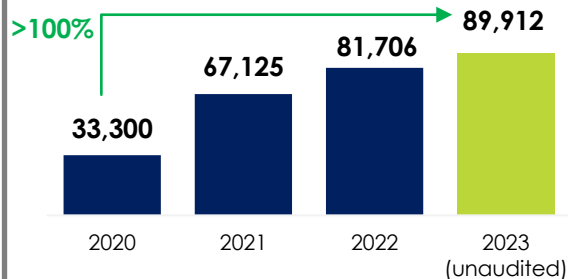
LEVY COLLECTION (RM'MIL)

Steep increase due to the **expansion of PSMB Act 2001** from 3 to all sectors.

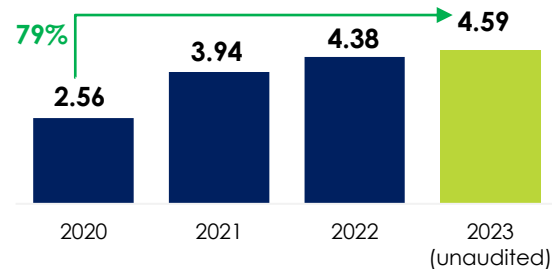
REGISTERED EMPLOYERS

Increase due to **expansion of PSMB Act 2001** from 3 to all sectors.

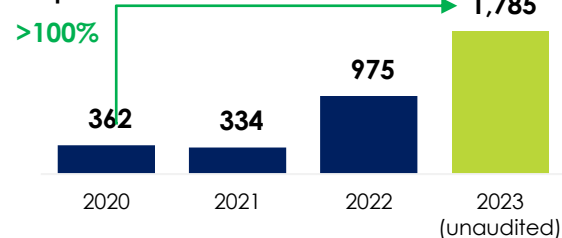
EMPLOYEES COVERED (MIL)

Increase in line with the growth of registered employers.

FINANCIAL ASSISTANCE (RM'MIL)

Increase due to **aggressive promotion by HRD Corp.**

76%

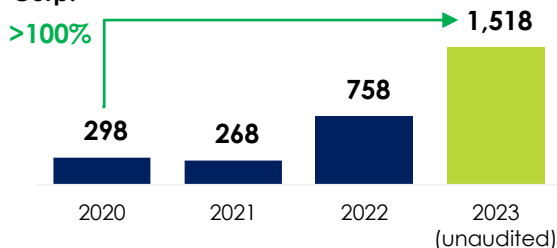
39%

54%

83%

LEVY DISBURSEMENT (RM'MIL)

Increase due to **aggressive promotion by HRD Corp.**

63%

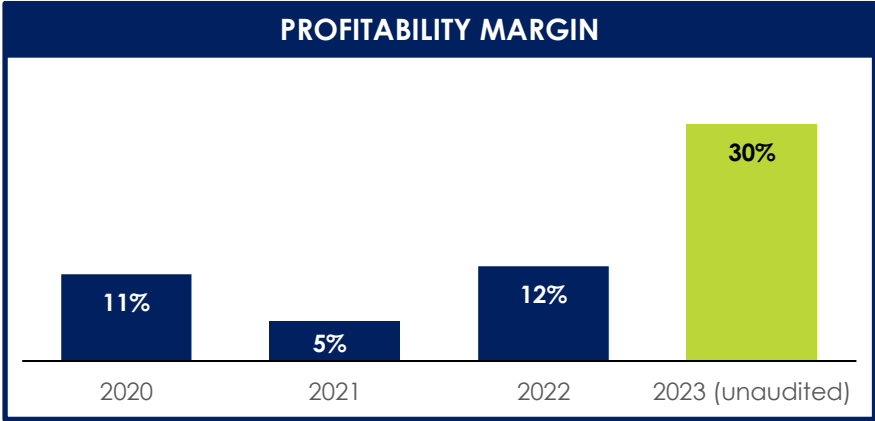
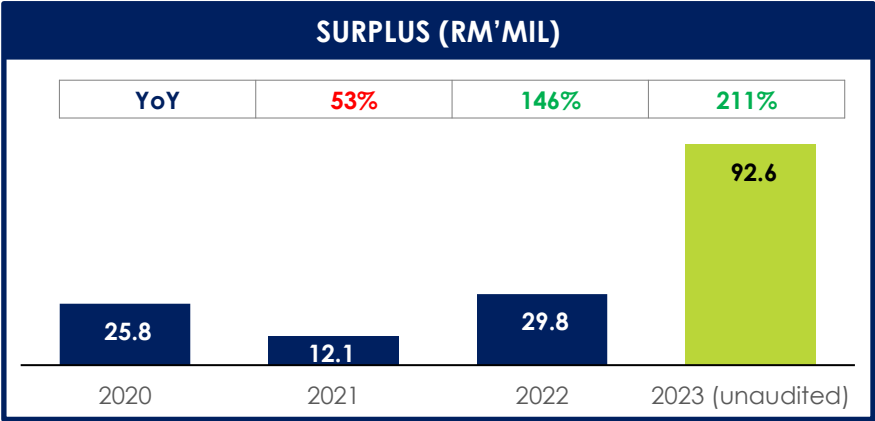
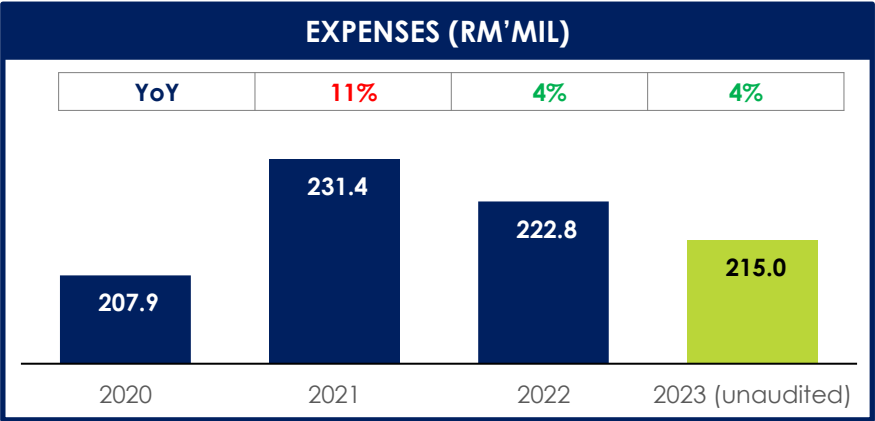
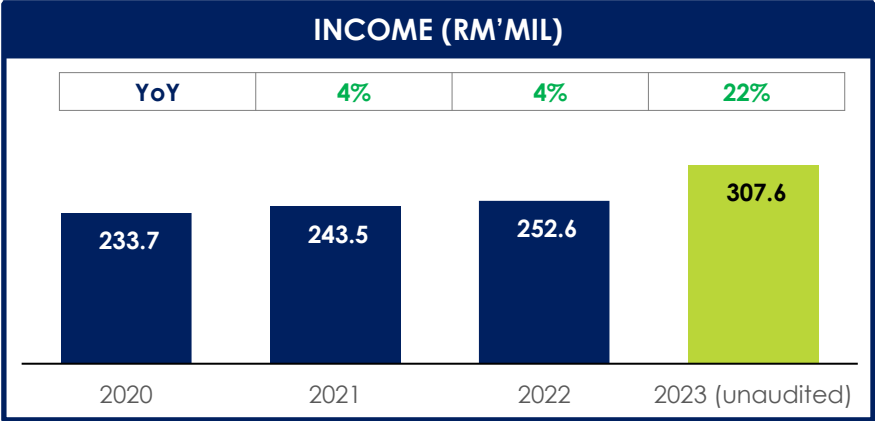
32%

42%

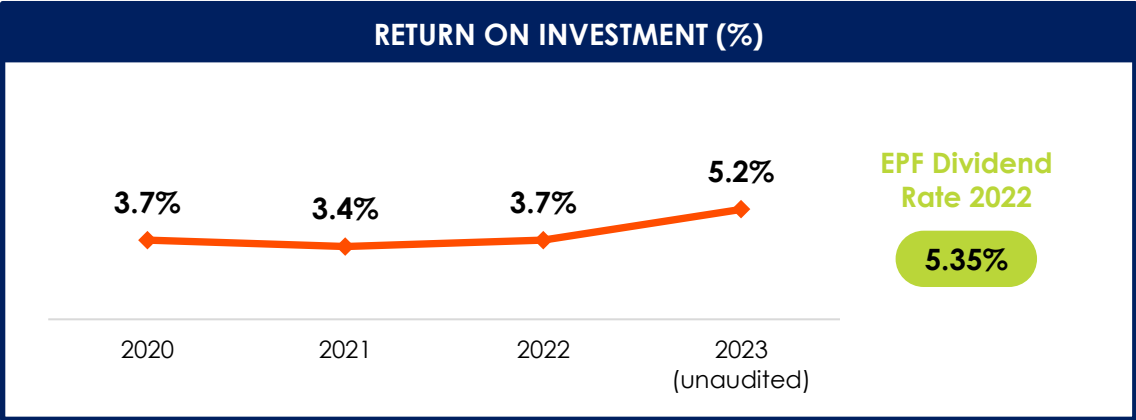
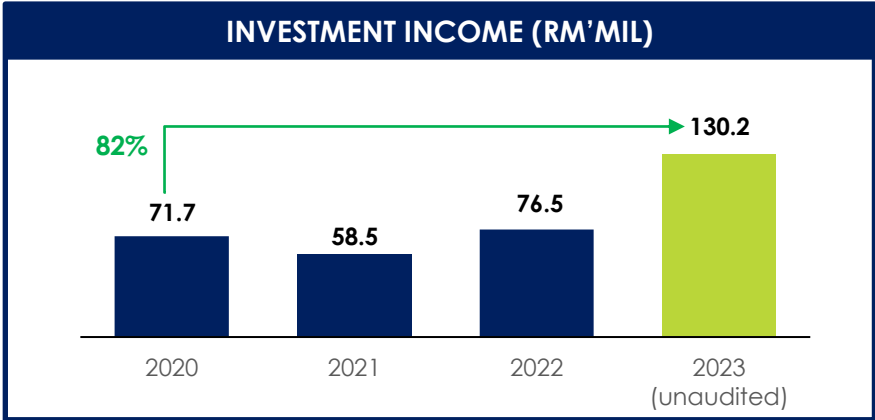
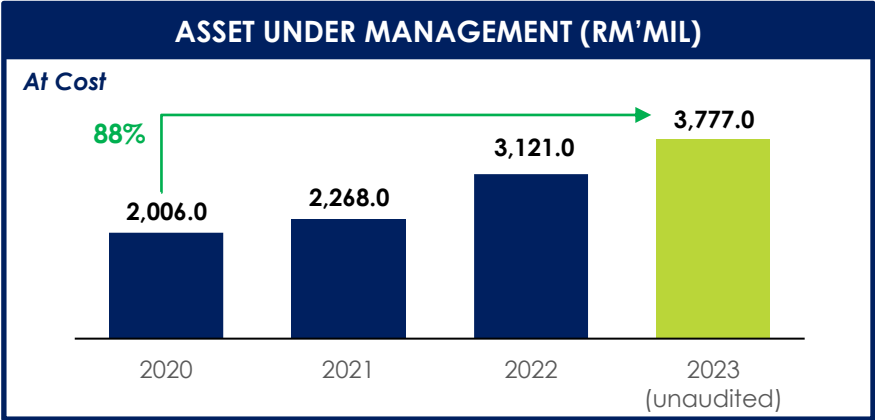
71%

Levy Utilization Rate

FINANCIAL HIGHLIGHTS

OVERALL INVESTMENT PORTFOLIO'S PERFORMANCE

ROI is derived from the following factors:

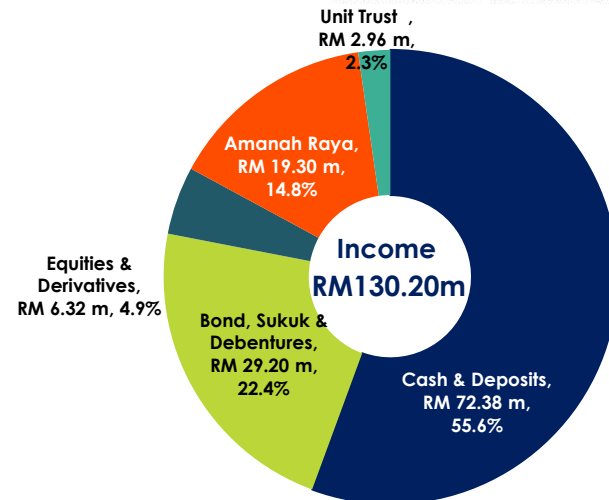
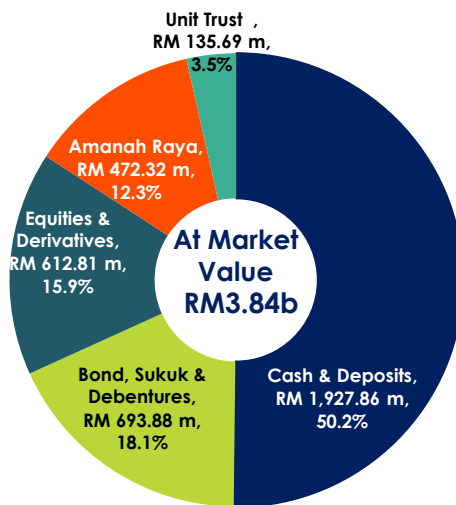
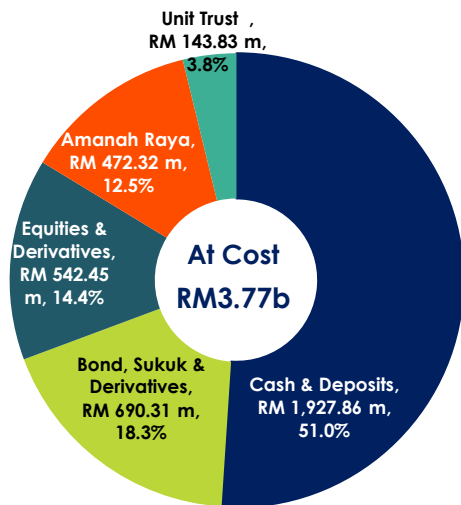
- 1 Rate of Return
- 2 Capital Appreciation
- 3 Actual Cash (e.g Dividend)

INVESTMENT STATUS AS AT 31 DECEMBER 2023

MINISTRY OF HUMAN RESOURCES

HRD CORP
HUMAN RESOURCE DEVELOPMENT CORPORATION

Classification	Asset Class	Strategic Allocation	Current Allocation (At Cost)	ROI
Cash/ Cash Equivalents	Cash & Deposits	40%	51%	4.15%
Debt Instruments	Bond, Sukuk & Debentures	20%	18%	5.16%
Other Type	Equities & Derivatives	20%	14%	9.16%
Other Type	Amanah Raya	15%	13%	4.66%
Other Type	Unit Trust	5%	4%	5.98%
	Total	100%	100%	-

- Capital Guaranteed with 8% return & dividend
- Purchase below market price
- No purchase from public market
- Put and call option arrangement
- Protected by personal guarantees

GOVERNANCE FRAMEWORK OF HRD CORP

GOVERNANCE FRAMEWORK OF HRD CORP

0
MACC
cases
since 2020

Enterprise Risk Management (ERM)
Since 2015

PSMB ACT 2001 & Companies Act 2016

ISO 22301:2012 Standard
Business Continuity Management
System (BCMS) - *2024*

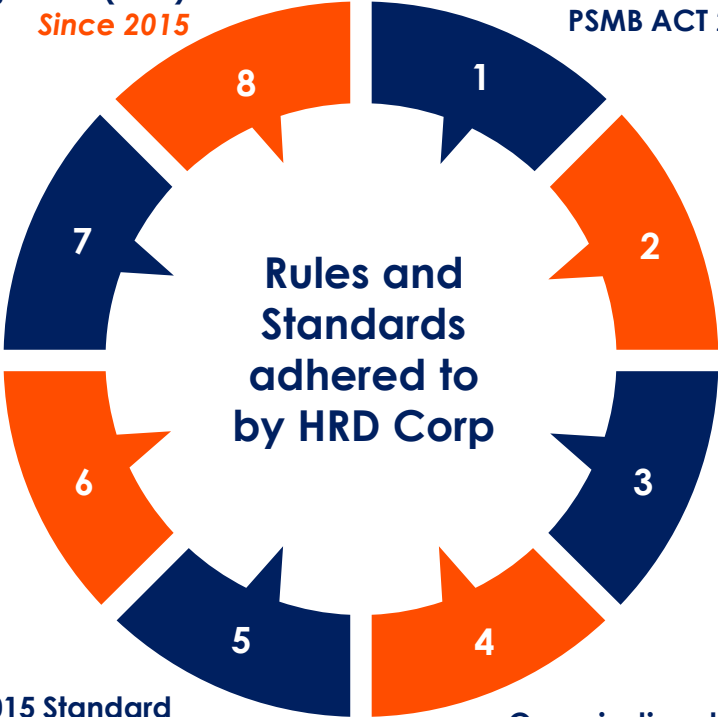
Limits Of Authority (LOA), Terms
of Reference (TOR), Board
Charter, Framework, Standard
Operating Procedures (SOPs)
Since 2019

ISO 37001:2016 Standard
Anti-Bribery Management System
(ABMS) - *2023*

External & Internal Audit
Since 2000 (Internal Audit)

ISO 9001:2015 Standard
Quality Management System (QMS)
Since 1998

Organisational Anti-Corruption
Plan (OACP) - *2024*

GOVERNANCE FRAMEWORK OF HRD CORP (cont.)

Uphold Good Governance & Integrity

2023	Completed	Ongoing
OACP Version 1.0	22 initiatives	3 initiatives

OVERVIEW FOR THE YEAR 2023

- 1 Launch of 5-Year Governance Report**
5-Year Governance Report has been launched by the YB Minister
- 2 ISO 37001:2016 ABMS Certification**
Development and certification audit
- 3 Zero Finding for ISO 9001:2015 QMS**
For the first time since initial certification in 1998
- 4 Zero MACC case against HRD Corp**
Zero case has been lodged against HRD Corp
- 5 No Gift Policies, Code of Business Ethics (COBE), Asset Declaration & Policy Referral/Pengaruh Luar**
Establishment of New Policies & SOPs

GOVERNANCE

ABMS

QMS

MACC

INTERNAL

RECLASSIFICATION OF RISK STATUS

IBU PEJABAT
SURUHANJAYA PENCEGAHAN RASUAH MALAYSIA
No.2, Lebuhr Wawasan
Presint 7
62250 PUTRAJAYA

Tel : 03-8870 0000
Faks : 03-8870 0901
<http://www.sprm.gov.my>

Ruj. Tuan :
Ruj. Kami : SPRM.BPIA.600-9/3/2 Jld. 12 (30)
Tarikh : 21 Jamadilawal 1445H
4 Disember 2023

Ketua Eksekutif
Pembangunan Sumber Manusia Berhad (PSMB)
Wisma HRD Corp,
Jalan Beringin, Bukit Damansara,
50490 Kuala Lumpur

YBhg. Tan Sri /Datuk Sri /Dato' Sri /Datuk /Dato' /Tuan /Puan,

PEMAKLUMAN STATUS PENARAFAN RISIKO SYARIKAT
BERKEPENTINGAN KERAJAAN (SBK) / GOVERNMENT – INTEREST
COMPANIES (GIC) – PEMBANGUNAN SUMBER MANUSIA BERHAD
(PSMB) / HUMAN RESOURCES DEVELOPMENT CORPORATION (HRD
CORP)

Dengan hormatnya saya merujuk kepada perkara di atas.

2. Sebagaimana yang dinyatakan di dalam Arahan YAB Perdana Menteri Siri 1 No. 1 Tahun 2018 menetapkan bahawa Suruhanjaya Pencegahan Rasuah Malaysia (SPRM) telah dipertanggungjawabkan untuk melaksanakan penarafan risiko ke atas Syarikat Berkepentingan Kerajaan (SBK) / Government – Interest Companies (GIC) pada setiap tiga (3) tahun sekali. Penarafan terdahulu telah dibuat pada tahun 2020 di mana Pembangunan Sumber Manusia Berhad / Human Resources Development Corporation (HRD Corp) telah ditarafkan sebagai risiko tinggi.

3. Berdasarkan data-data yang diperoleh daripada pihak SPRM bagi tempoh 2020 hingga 2022 dan juga maklumat yang dibekalkan oleh pihak HRD Corp sendiri, hasil penarafan semula risiko tahun 2023 telah mendapati HRD Corp dikategorikan sebagai risiko SEDERHANA.

4. Suruhanjaya ini merakamkan ucapan tahniah dan penghargaan kepada pihak HRD Corp di atas komitmen yang telah dilaksanakan dalam usaha pencegahan rasuah di HRD Corp sepanjang tempoh tiga (3) tahun yang lepas sehingga ditarafkan sedemikian. Pihak SPRM juga berharap agar komitmen yang sama dapat diteruskan dalam usaha mengurangkan risiko rasuah pada masa akan datang.

"RASUAH DIHINA, MARUAH DIBINA"

2020

HIGH RISK

2023

MEDIUM RISK

5. Sebarang pertanyaan lanjut berhubung perkara ini, pihak HRD Corp boleh menghubungi

Pengarah
Bahagian Pengurusan Integriti Agensi (BPIA)
Ibu Pejabat Suruhanjaya Pencegahan Rasuah Malaysia (SPRM)
Aras 12, Blok A, No. 2, Lebuhr Wawasan, Presint 7
62250 Wilayah Persekutuan Putrajaya
E-mel : t1@sprm.gov.my

Sekian, terima kasih.

"MALAYSIA MADANI"

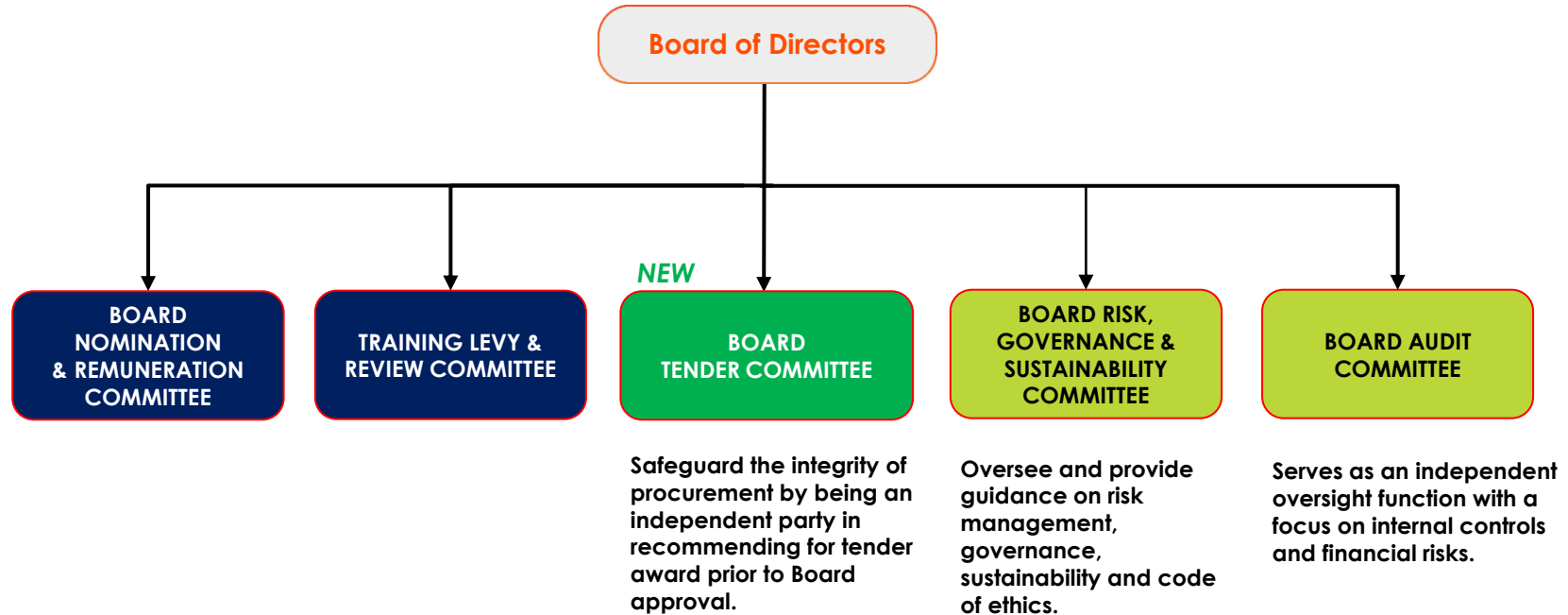
"BERKHIDMAT UNTUK NEGARA"

Saya yang menjalankan amanah,

(DATO' NOR AZMI BIN KARIM)
Pengarah
Bahagian Pengurusan Integriti Agensi (BPIA)
b.p. Ketua Pesuruhjaya
Suruhanjaya Pencegahan Rasuah Malaysia

IMPROVEMENT ON STRENGTHENING THE GOVERNANCE

SEGREGATION OF SUB BOARD COMMITTEES

MINISTRY OF HUMAN RESOURCES

THANK YOU

**MESYUARAT PROSIDING
JAWATANKUASA KIRA-KIRA WANG
NEGARA (PAC)
PARLIMEN KE-15**

12 Mac 2024

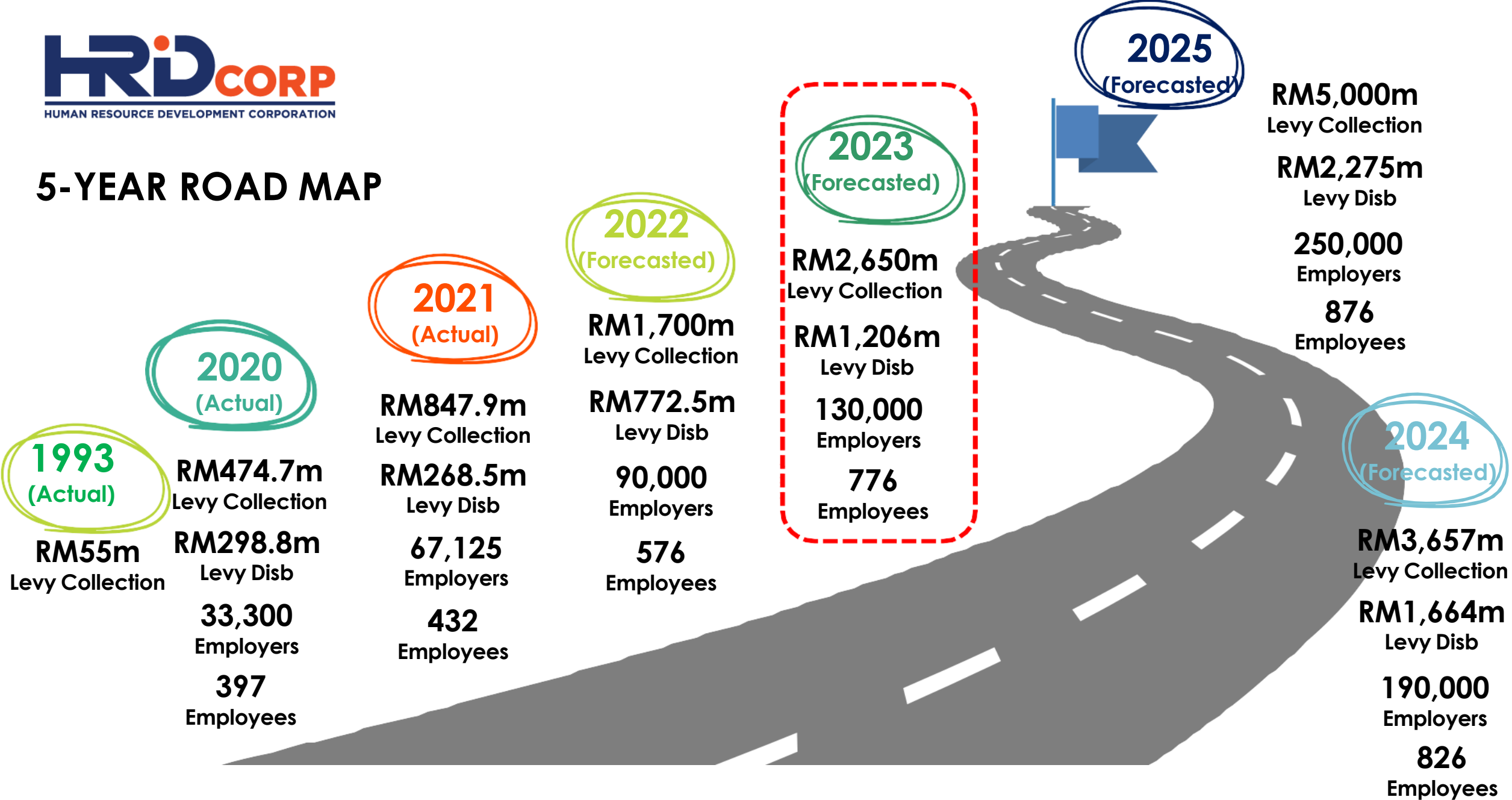
**PENGURUSAN DANA LATIHAN DAN KEBERKESANAN
PROGRAM LATIHAN HRD CORP**

**Datuk Rosli Yaakub
(Ahli Lembaga Pengarah mewakili Kementerian Kewangan)**

ISI KANDUNGAN

- 01** HRDCorp 5-YEAR ROAD MAP
- 02** WANG LEVI MERUPAKAN WANG BAGI MAKSUD LATIHAN
- 03** SEKSYEN 23: PERBADANAN HENDAKLAH MENJADI PEMEGANG AMANAH KUMPULAN WANG
- 04** KURIKULUM LATIHAN
- 05** PELAKSANAAN PROGRAM LATIHAN
- 06** PUNGUTAN LEVI
- 07** SITUASI SEMASA PUNGUTAN LEVI
- 08** SYOR PENAMBAHBAIKAN KE ATAS TATAKELOLA HRDCorp

5-YEAR ROAD MAP

WANG LEVI MERUPAKAN WANG BAGI MAKSUD LATIHAN

“ Akta 612, Seksyen 3 memperuntukkan matlamat utama...pengenaan dan pemungutan levi pembangunan sumber manusia bagi maksud penggalakan latihan dan pembangunan pekerja, perantis, dan pelatih dan penubuhan dan pentadbiran Kumpulan Wang.”

Penggunaan wang levi telah diperjelaskan melalui Seksyen 4(a),(b), dan (c), iaitu:

- (a). Menilai dan menentukan jenis dan akad latihan, dan latihan semula pekerja, perantis dan pelatih selaras dengan keperluan sumber manusia bagi industri;
- (b). Menggalakkan dan meningkatkan latihan tenaga manusia; dan
- (c). Menentukan terma dan syarat yang atasnya apa apa bantuan kewangan atau faedah lain akan diberikan.

SEKSYEN 23: PERBADANAN HENDAKLAH MENJADI PEMEGANG AMANAH KUMPULAN WANG

- I. Sek. 2 - Kumpulan Wang hendaklah dibelanjakan bagi maksud (a) – (f) [semuanya berkaitan penggalakan dan pembangunan latihan serta hal ehwal pengurusan perbadanan].
- II. **Adakah Wang Levi boleh digunakan untuk pelaburan?**
- III. Sek. 7 (1)...Panel Pelaburan boleh dari semasa ke semasa melaburkan Kumpulan Wang atau mana-mana bahagian Kumpulan Wang yang tidak merupakan wang yang dikehendaki dengan serta merta bagi memenuhi kewajipan dan perbelanjaan Kumpulan Wang.
- IV. Ini bermakna bahagian wang yang ingin dilaburkan hendaklah ditentukan oleh Lembaga. Dalam kes HRDCorp (sepanjang saya berada di dalam Lembaga), wang yang digunakan untuk pelaburan tidak pernah mendapat kelulusan Lembaga.
- V. Perkara yang boleh dilabur dijelaskan di dalam Seksyen 27(1) – (5)

KURIKULUM LATIHAN

1. Kandungan latihan adalah seperti berikut:
 - i. Kurikulum design;
 - ii. Training Need Analysis;
 - iii. Learning outcomes;
 - iv. Presentation efektif; dan
 - v. Feedbacks.
2. Sekiranya, 20 pelatih dilatih dan mereka akan mencari *Training Provider* untuk memberi perkhidmatan mereka atau mereka sendiri akan menubuhkan syarikat *Training Provider*.
3. Isunya: **adakah kandungan yang sama sesuai untuk semua industri?**

PELASANAAN PROGRAM LATIHAN

BIL.	AKTIVITI	SUMBER DANA LATIHAN	
		LEVI	GERAN KERAJAAN/ FORFITURES LEVI
1.	Tujuan kursus/ latihan	Reskill/ upskill pekerja yang membayar levi	Individu/ pekerja yang dipilih oleh <i>training providers</i> (diluar akta)
2.	Penentuan Jenis kursus/ latihan	Majikan	Training Providers
3.	Pelantikan <i>Training Providers</i>	Majikan	HRDCorp
4.	Pemilihan Peserta	Majikan	Training Providers
5.	Kaedah Bayaran kepada <i>training providers</i>	100% bayaran selepas kursus selesai	30% sebagai pendahuluan sebelum kursus bermula. Baki 70% selepas kursus selesai

PELASANAAN PROGRAM LATIHAN

BIL.	AKTIVITI	SUMBER DANA LATIHAN	
		LEVI	GERAN KERAJAAN/ FORFITURES LEVI
6.	Lawatan inspektorat HRDC	Majikan Bersama inspektorat HRDC	Training providers Bersama inspektorat
7.	Struktur kos	Mempunyai struktur kos dan kaedah bayaran yang teratur - Program umum dibayar RM6,000/ group - Bagi industri spesifik program dibayar RM8,000/ group Nota: jumlah peserta per group minima 5 orang.	RM5,000/ pax (maksimum)
8.	Tempoh kursus	Mengikut keperluan dan jenis kursus (2 – 7 hari)	3 - 5 hari

PUNGUTAN LEVI

LEVI

Pungutan levi Pekerja yang diperuntukkan di bawah Seksyen 14 dan 15.

UNUTILISED LEVI

Baki wang levi yang tidak diguna sepenuhnya oleh majikan dalam tempoh yang ditentukan.

FORFEITURE FUND

Baki wang levi yang tidak dituntut oleh majikan dalam tempoh yang tertentu yang ditentukan oleh Lembaga di bawah Seksyen 25.

SITUASI SEMASA PUNGUTAN LEVI

- I. Setiap orang pekerja mencarum 0.1% daripada jumlah terimaan gaji.

ANDAIAN:

1. Satu majikan mempunyai 11 orang pekerja dan caruman bulanan sebanyak RM200 – RM300 sebulan. Ini bermakna caruman setahun antara RM2,400 - RM3,600.
2. Kos latihan per day/ group sebanyak RM6,000 bagi kursus selama 5 hari. Ini bermakna majikan tersebut tidak dapat menuntut levi bagi melaksanakan latihan pada tahun kedua atau mungkin tahun ketiga.
3. Adakah caruman tersebut dikategorikan sebagai unutilised levi?

SYOR PENAMBAHBAIKAN KE ATAS TATAKELOLA HRDCorp

1. Cadangan agar HRDCorp ditukar dari syarikat CLBG kepada sebuah Badan Berkanun Persekutuan (BBP) bagi meningkatkan tatakelola dan *good governance*, kerana:-
 - i. Penubuhannya diluluskan di Parlimen;
 - ii. Pembentangan Laporan Tahunan dan Penyata Kewangan di Parlimen berdasarkan Akta Badan Berkanun (Akaun dan Laporan Tahunan) 1980 [Akta 240];
 - iii. Kuasa meminjam adalah berdasarkan Akta Badan Berkanun (Kuasa Meminjam) 1999 [Akta 598]; dan
 - iv. Pelaburan perlu diluluskan oleh Menteri Bertanggungjawab dan Menteri Kewangan berdasarkan Akta Tubuh masing-masing.
2. Keputusan **Jemaah Menteri pada 23 November 2018**, telah menetapkan:-
 - i. Supaya Pengerusi Lembaga Pengarah Syarikat Induk/BBP tidak dibenarkan untuk menjadi Pengerusi anak-anak syarikat dan juga Pengerusi Jawatankuasa di peringkat Lembaga Pengarah. (Rujuk juga Prinsip Tadbir Urus Baik Bagi Syarikat Pelaburan Berkaitan Kerajaan, Kementerian Kewangan 15 April 2022); dan
 - ii. Ketetapan bahawa *ex-officio* syarikat seperti Ketua Pegawai Eksekutif/ Pengarah Urusan, Ketua Pegawai Kewangan dan Ketua Pegawai Operasi tidak dilantik sebagai Lembaga Pengarah Syarikat Induk/BBP.

SYOR PENAMBAHBAIKAN KE ATAS TATAKELOLA HRDCorp

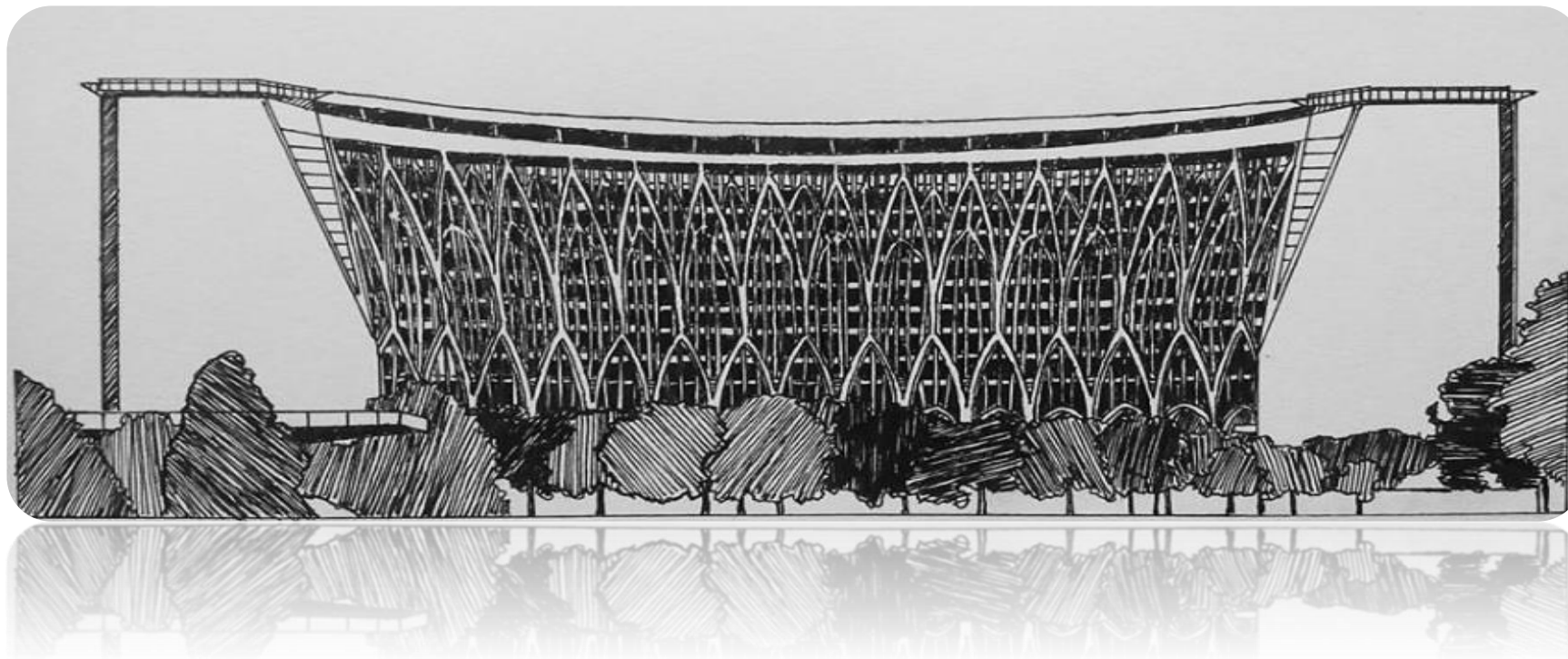
3. Menambahbaik proses pelaburan. Pada masa sekarang, dan mengikut Seksyen 27, Akta 612, Panel Pelaburan diberi kebebasan seperti diperuntukkan di dalam akta untuk mengadakan pelaburan. Sewajarnya setiap pelaburan perlu melalui Menteri Bertanggungjawab dengan kelulusan Menteri Kewangan. Contoh di dalam Akta Kumpulan Wang Persaraan 2007 [Akta 662], Akta Ibu Kota Persekutuan 1960 [Akta 190], Akta Bank Simpanan Nasional 1974 [Akta 146], Akta Perbadanan Labuan 2001 [Akta 609], Akta Lembaga Pembiayaan Perumahan Sektor Awam 2015 [Akta 767], dan Akta Lembaga Getah Malaysia (Pemerbadanan) 1996 [Akta 551].
4. Jawatan Setiausaha Syarikat hendaklah diasingkan dengan Penasihat Undang-Undang. Di dalam HRDCorp, ianya merupakan orang yang sama.

SYOR PENAMBAHBAIKAN KE ATAS TATAKELOLA HRDCorp

5. Program-program latihan hendaklah memenuhi keperluan industri dan pasaran ekonomi semasa. Oleh itu, program dan kandungan latihan perlu kajian secara berkala.
6. Perlu ada usaha yang bersungguh-sungguh bagi memastikan semua majikan menggunakan wang levi secara optima. Ini bagi memastikan dana yang tidak digunakan (*unutilised fund*) dapat dikurangkan. Sekiranya terdapat juga lebihan wang levi, SOP yang jelas bagi penggunaannya perlu diwujudkan.
7. Perlu ada SOP yang jelas bagi pelaksanaan program latihan yang tidak menggunakan wang levi.

KEMENTERIAN KEWANGAN
MALAYSIA

SEKIAN
TERIMA KASIH

JAWATANKUASA KIRA-KIRA WANG NEGARA (PAC)

Parlimen Malaysia, Jalan Parlimen, 50680 Kuala Lumpur

Tel: 03-2601 7263 / 2968 6852 (DL)

E-mel: pacparlimen@parlimen.gov.my

